

D R . Č E N Ě K T O M Í Š K O

D Ě T S K Ý M

D U Š Í M

Promluvy pro katolické dětské besídky

a junácké oddíly

TŘETÍ ROZŠÍŘENÉ VYDÁNÍ

1 9 4 6

NAKLADATELSTVÍ VYŠEHRA D V PRAZE

*Tobě,
maminko má zlatá,
v synovské úctě a lásce
věnuje
AUTOR*

Předmluva k I. vydání.

Svatý Otec Pius XI. pronesl při audienci 17. prosince 1926 tato památná slova: »Pro ty, kdož se věnují dětem, chovám ve svém nitru zvláštní požehnání. A to tím spíše, poněvadž vim, jaké obtíže v dnešních dobách musí přemáhati vychovatelé dětských duší. Avšak je to služba Srdci Toho, který řekl: »Nechte maličkých přijíti ke mně!«; je to služba Srdci Božímul«

V projevu ke katolickým dětem 28. srpna 1927 nazval svatý Otec Katolické dětské besídky »nejkrásnější větví na velkém stromě Katolické akce«.

Tyto dva výroky, pronesené z úst Náměstka Kristova, mluví velmi významně o vznešenosti a důležitosti práce mezi školní mládeží. Nestačí dnes všimati si děti jen dvě hodiny týdně ve škole při vyučování náboženství nebo v kostele při školních bohoslužbách. Jest třeba i mimo školu a kostel pečovati o dětské duše. To se děje v Katolických dětských besídkách, v nichž náboženství a mravní výchova se střídá se zábavou. Besídka není sice hodinou náboženství, ale nesmí býti jenom hodinou her. Čtvrthodinka, věnovaná nenucenému rozhovoru o nábožensko-mravních pravdách, musí býti jádrem každé besídky.

V kritickém nedostatku kněží musí se chopiti vedení besídek naši horliví laici. Není pro ně krásnějšího údělu nad práci mezi školní mládeží. Svátý Jan Zlatoústý praví: »Nade všechny malíře a sochaře za většího umělce pokládám toho, kdo dovede utvářeti duši dětskou.«

Kniha tato jest v první řadě psána pro vedoucí laiky dětských besídek. Oni to totiž byli, kteří si na mně knihu vynutili. Dílo má býti jim pomůckou — nikoli však ná-

hražkou jejich individuální námahy. Neměl jsem totiž úmyslu podati jim sbírku do všech podrobností vypracovaných přednášek, kterým by se prostě naučili nazpaměť, tím méně čítanku, z níž by dětem předčítali. Účel knihy jest docela jiný: poskytnouti vhodně uspořádaný a v aplikace rozvedený materiál duchovních rozhovorů pro dětské besídky. Vedoucím dětských besídek stále zůstane povinnost přípravy, která bude spočívati v oduševnění látky vlastním způsobem. Nesmí se rovněž mechanicky po řadě postupovati, nýbrž proměnlivý církevní rok vyžádá si přesun pořadí jednotlivých promluv. Neuškodí také pranic, zkrátí-li se látka, aby druhá, vynechaná část byla připravena pro rok příští.

Po knize snad také rádi sáhnou i ostatní, jimž svěřena je péče o dítě: rodiče, kněží, katecheti, učitelé a vychovatelé. Ušnadní-li moje dílo někomu námahu, bude to moji útěchou. Pomůže-li zachrániti jen jednu jedinkou duši, bude to mým štěstím.

Všem, kdož mi v této práci byli nápomocni, vzdávám srdečné: »Zaplať Pán Bůh!« Zvláště děkuji vsdp. prelátu J. Černému v Hradci Králové, vsdp. Msgre J. Beranovi, rektoru arcib. semináře v Praze, vdp. P. Adolfu Pelikánovi S. J. v Praze a vdp. dru J. Procházkovi, profesorovi bohosloví v Hradci Králové.

*V Hradci Králové, o Letnicích Svatého roku
Spásy 1933.*

Dr. ČENĚK TOMIŠKO.

Předmluva k II. vydání.

Laskavé přijetí, jehož se dostalo prvnímu vydání knihy »Dětským duším«, naplnilo mne radostí. Nejvíce však potěšily mne zprávy, že kniha jest dobrou pomocnicí v pastorační práci mezi dětmi pro mnohého kněze, dnešní práci

často přetíženého. Bylo by mým přáním, dá-li Bůh, pokračovati v započatém díle. Prosim všechny, jimž kniha tato nějak prospěje, aby nezapomínali na mne ve svých modlitbách.

V Hradci Králové o vánocích 1934. AUTOR.

Předmluva k III. vydání.

Více než deset roků uplynulo od druhého vydání »*Dětským duším*«. Nepříznivá doba válečná znemožnila další vydání, když druhé bylo opět rozebráno.

Teprve nyní kladu knihu po třetí do rukou těm, kdož vedou dětské duše v besídkách a v junáckých oddílech.

Třetí vydání jest nově upraveno, látkově rozšířeno a doplněno pěti promluvami: *Uč se vytrvalostil, Panna Maria a český národ, Zůstaňte věrni Bohu!, Buďte vždycky stateční!* Zachovejte si čisté srdce! Tyto tři poslední promluvy jsou určeny pro mládež vystupující ze školy. Domnívám se, že rozšíření obsahu bude uvítáno s povděkem.

Kéž tato skrovná kniha splní v třetím vydání svůj úkol, prospěje duším, jež jsou budoucností národa, a mně dopomůže na soudu Božím k tomu, abych byl připočten mezi služebníky i nad málem věrné.

V Hradci Králové, na svátek Proměnění Páně 1945.
Dr. Čeněk Tomiško.

ČÁST I.

Od začátku školního roku do adventu.

Promluvy: 1.—12.

•

Dětským duším.

*O, Matko Církvi, skráň se ke tvé hrudi kloní.
Co dovedlo tvé srdce rozechvěti,
jak s věží na požár když mohutně se zvoní?!
»Jen z květů plodl Nuž zachraňujte děti!«*

*Ty, Matko drahá, víš, jak všechny svoje síly
tak rád jsem zasvětil jen do tvé služby!
Však kolik zmůže lidský tvor?! Tak často zbyly
z těch skrytých úsilí jen — vroucí tužby!*

*Mít tisícero úst a všemi mluvit dětem!
Ach, pouhý sen a jeho neskutečnost tuším! —
A přece zcela ne!! Nechť v náhradu jde světem.
a káže za mne kniha: »Dětským duším«!!*

V Hradci Králové, 6. srpna 1945.

Promluva 1.

ZAČÁTEK ŠKOLNÍHO ROKU

1. *Je po prázdninách!* Poděkujte, děti, Pánu Bohu, že vás chránil po celé dva měsíce od všeho zlého. Při koupání, v lese, na hřišti mohlo se vám přihodit tolik úrazů. Možná, že někdo z vás již byl v krajním nebezpečí — a přec jste tu zase všechny veselé a zdravé. Pán Bůh byl k vám tak hodný a jaké jste byly vy k Pánu Bohu? Jaká byla vaše modlitba? Nedělní mše svatá, svatá zpověď, svaté přijímání...? Nezapomněly jste na své povinnosti náboženské? Vzpomeňte si, že před prázdninami jste slibovaly věrnost Pánu Bohu. Jestliže však přece někdo z vás na Pána Boha o prázdninách zapomínal, musí nyní zvýšenou horlivostí to napravit.

2. *Znovu s chutí do práce!* Pán Bůh nenávidí lenochy! Proto nám dal smysly, paměť, rozum, abychom je cvičili. Znáte, děti, podobenství o hřivnách z biblické dějeprawy? Pán pochválil ty, kdož s nimi pracovali a zdvojnásobili jejich počet, ale lenocha, který hřivnu zakopal do země, přísně potrestal. Chcete-li, abyste se Ježíškovi po celý školní rok líbily a aby On vám v práci pomáhal, musíte být zbožné a pilné.

a) *Zbožné:*

Bez Božího požehnání marné naše namáhání. Kdo by při své práci chtěl jen spoléhat na sebe a neprosil by o pomoc shůry, podobal by se hloupému pavouku, o němž spisovatel (Jørgensen) vyprávuje tuto povídku: Příjemný podzimní vánec unášel malého pavoučka, který se pevně držel dlouhého vlákna. Vlákno se zachytilo na

vrcholku vysokého topolu. Pavouk nejdříve se prospal po tak dobrodružném cestování a potom pomýšlel na svůj nový byt. Upředl si silné vlákno a upevnil je na kmeni stromu. Potom se spustil po vlákně až k samé zemi. Dole bylo pěkné listnaté křoví. To se hodilo velmi dobře pro pavoučka. Začal důkladnou práci; od větévky k větévce napínal své nitě, až síť byla hotova. Horní její část zavěsil na pevné vlákno, po němž se spustil s vršku stromu. Tím síť se krásně napíala a ani největší větry ji neškodily. Síť byla tak veliká, že denně několik much v ní skončilo svůj život. Pavouček tučněl a tloustl — a už z něho byl pořádný pavouk. Ale s blahobytem rostla i pýcha. Začal býti nespokojený se svou sítí a chtěl si ji opravit. Při prohlídce zpozoroval vlákno, na něž už dávno zapomněl, že drží stavbu celé pavučiny. Díval se nahoru, kam vlákno směřuje — ale nemohl dohlédnouti konce. »Taková zbytečnost — pryč s ním!«, zabručel — a překousl vlákno. Ale v témže okamžiku přetrhala se všechna tkáň sítě — a pavouk zřítíl se k zemi. Když se probral z mdloby s přelámanými nožkami, viděl, že z celého díla jeho nezbylo než několik cárů.

Milé děti, tak dopadne i naše každé dílo, jestliže nebude spojeno s požehnáním Božím. Zajisté dobře víte, jak si můžeme požehnání Boží vyprositi: modlitbou. Modlitba jest to důležité vlákno, na němž spočívá zdar naší práce. Jestliže se toto vlákno přerve — dílo naše se rozpadne. Začněte modlitbou každý den! Navykněte si, hned jak vstanete, udělati kříž a pomodliti se kratičkou modlitbu! Jen když bude zbožná!

Bylo dítě, které hned jak ráno vstalo, již křičelo: »Mami, mami, já mám strašný hlad . . . !« To byla jeho ranní modlitba. Jednou se mu zdálo ve snu, že spadlo do hluboké studně a začalo se topit. Nahoře u studně stál

jeho Anděl Strážný. Dítě k němu úzkostlivě volá: »Anděličku můj, zachraň mne, cožpak nevidíš, že se topím?« A anděl odpověděl: »Počkej chvíli — já mám strašný hlad — až se najím . . .!« Hrůzou dítě procitlo a pochopilo naučení. Od té doby na prvním místě ráno byla modlitba. — Večer opět poděkujte ve zbožné modlitbě Bohu za celý den a prostě o ochranu v noci!

Nezapomínejte ani na modlitbu před jídlem a po jídle: jídlo je dar Boží a my jsme povinni za ně Bohu díkem. Zbožný král Alfons z Aragonie se dověděl, že jeho pážata se nemodlí u stolu. Jednou je pozval k obědu. Když byli shromážděni a oběd na pokyn králův začal, nikoho ani nenapadlo se požehnati. Mezi jídlem najednou vstoupil bez oznámení do sálu otrhaný žebrák. Bez ohledu sedl si ke stolu a jedl a pil jakoby nic. Jinoši žasli nad touto troufalostí a čekali, že král drzého žebráka vykáže. Avšak král, který sám žebráka byl objednal, mlčel a zůstal klidný. Žebrák se konečně najedl a napil, povstal a bez poděkování odešel. Ani králi se nepoklonil. Jinoši byli pobouřeni nad jeho drzostí. Avšak král jim řekl vážnými slovy: »Tak drzí a nestydatí jako tento žebrák jste dosud byli vy! Každý den sedáte k jídlu, které vám daruje Otec váš nebeský — a vy ho neprosíte. Odcházíte od stolu — a vy mu neděkujete! Styďte se do duše!« Neplatila by tato výčitka mnohému z vás?

Svou zbožnost musíte dokazovati svědomitou pravidelnou návštěvou mše svaté v neděli a ve svátek. Nikdy ji svévolně nevynechávejte! K této povinnosti jste zavázány pod těžkým hříchem. Když v Uhrách vládl král Štěpán, dal roku 1016 nařízení, aby každému — ať muži nebo ženě — kdo svévolně vynechá nedělní mši svatou, byla břitvou oholena hlava. Děti, kam by se poděly vaše ka-deře a mikáda . . .?

Konečně dejte najevo svou zbožnost častým přijímáním svatých svátostí. Kdo jde ke stolu Páně jen jednou do roka a ještě z přinucení — ten Spasitele má pramálo rád.

Kterýsi pan farář říkal dětem: »Děti, chcete, aby vaše srdce podobalo se prázdnému umouněnému kuchyňskému křájáči aneb zlatému kalichu, jaký vidáte v mých rukou v kostele u oltáře . . . ? Buďte zbožné a budete jako živé kalichy Boží . . . !«

A Pannu Marii vroucně milujte: když vám ve škole něco se bude zdáti příliš těžké, poproste ji o pomoc, ona je pomocnicí křesťanů . . . Zvony jí třikrát denně znějí na pozdrav, vaše srdce nechť každým úderem!

Svatá Terezie od Ježíška měla nesmírně ráda Pannu Marii. Také poslední slova, která napsala 8. září 1897, jsou výrazem této lásky. Slyšte je, děti: »O, nejblaho-slavenější Panno Maria, kdybych já byla Královnou nebe a Ty bys byla malou Terezii, chtěla bych, aby ze mne se stala Terezie, která by mohla v Tobě milovat svou Královnou!« I vy, děti, musíte být Královnina pážata!

b) *Pilné:*

Zahálka je matkou všech neřestí. Pánu Ježíši uděláte ohromnou radost, budete-li ve škole kladeny za vzor pilnosti, bude-li moci pan učitel nebo pan katecheta vás pochváliti: »Hle, děti z katolických besídek působí nám svou pilností samé potěšení . . . «

Před mnoha stoletími žili dva bratři: starší Leander, mladší Isidor. Bystrý Leander pomáhal v učení malému Isidoru. Ale Isidor byl lenivý. Jednou po škole hráli si oba na dvoře u studně. Leander pravil Isidoru přísně: »Na tobě se rodiče velmi zklamali. Když jsi byl malý, usedl si jednou roj včel na tvá ústa. Všichni v tom viděli znamení, že z tebe bude věhlasný řečník — a zatím je

z tebe ničema.« Isidor cítil se zahanben, sedl si zamračen na obrubu studně. Tu si všiml, jak tvrdá žulová deska pod výtokovou rourou jest velice od vody vyhlo-dána. Řekl si: »Drobounké kapičky stálým dopadáním vytvořily jamku v tvrdém kameni — a já bych neměl každodenní píli něčemu se naučiti?« Stal se z něho velice učený muž, jehož moudrosti se svět obdivoval — svatý Isidor Sevilský, učitel církevní.

Vidíte, děti, co dokáže píle! Ale abyste si to ještě lépe zapamatovaly, budu vám vyprávěti pohádku o pilné Aničce a lenivé Hátě:

Anička byla sirotek a měla zlou macechu. Jednou se-děla Anička na okraji studně a pilně předla len. Najednou se píchla do prstu a leknutím upustila kužel do hluboké studny. Ve strachu před zlou macechou skočila do studny, aby kužel zachránila. Ale na dně studny byla krásná louka a na ní jabloně s půvabným ovocem. Jablka volala na Aničku: »Aničko, setřes nás, již jsme všechna zralá.« A Anička třásla, až žádné jablíčko na stromě nezůstalo. Pak přišla k veliké pekárně a bochníky chleba na ni volaly: »Aničko, vytáhni nás z pecel« A hned Anička se dala do práce. Potom přišla až k zámku ba-bičky Zimy, která ji vzala do služby a nakázala ji, aby pilně natřásala bílé podušky naplněné sněhem. Anička natřásala, takže bílé vločky se jen sypaly - zkrátka toho roku bylo sněhu všude dost a babička Zima u kamen radostí mnula si své zkrěhlé ruce. Když bylo konec služby, propustila Zima Aničku. Anička se loučila s paní Zimou. Najednou se spustil zlatý déšť a Anička se vrátila domů jako princezna: na šatech, na střevíčkách, ve vlasích i v dlaních samé zlato a drahocenná perla. Když to viděla závistivá Hátá, honem běžela k studni — a hop — už byla dole na zelené louce. »Hátó, střes nás!«, volala

na ni jablka. Ale Háta odpověděla: »Ještě abyste mi na hlavu spadla!« A v peci prosily bochníčky: »Vytáhni už nás!«, ale Háta se vymlouvala, že by se popálila. Přišla až k zámku babičky Zimy, ale tam sloužila tak nedbale, že paní Zima ji nakonec vyhnala. A místo zlata začala padat smůla a Háta se vrátila domů černá a zamazaná, jako by ji v blátě vyválel. Tak byla odměněna píle a potrestána lenost.

Děti, kdyby tak vás si vzala paní Zima do služby, kolik by se z vás vrátilo ve zlatě, nebo spíše ve smůle?

Ptal se kdosi chlapce, čím by chtěl býti. Chlapec, nadšený fotbalista, řekl: »Chtěl bych být světovým mistrem sportu, aby mi všichni lidé tleskali a křičeli: »Bravo!« — A což, děti, nechtěly byste, aby i z vás každý se stal světovým mistrem — ne ve fotbalu — ale ve zbožnosti a pilnosti — aby každý den večer vaše svědomí i vaši rodiče, a jedenkrát po výhře vašeho posledního smrtelného zápasu sám Pán Bůh vám řekl: »Bravo, bravo . . . !!?«

*

Praktické naučení: Zvyknu si každý den ráno, hned jak otevru oči, udělati kříž, abych svou práci začal s Pánem Bohem. Kolikrát zapomenu, vždy si to na lístek poznamenám. Jdu-li do školy kolem kostela, zaskočím si na jeden Otčenáš.

Promluva 2.

POD OCHRANOU MATKY BOŽÍ

(K svátkům Narození a Jména P. Marie.)

Již déle než týden, milé děti, chodíte do školy. Zajisté ve škole jste již velmi mnoho zopakovaly a jistě jste se již mnoho nového naučily. — A když tak venku je ještě hezky — skoro jako o prázdninách, a vy přijdete ze školy domů a musíte si pěkně sednout a pracovat úkoly: početní, slohový, mluvnický a kdoví ještě jaký, jistě po očku se díváte oknem do přírody a nejraději byste úkolů nechaly a šly si ven hrát. Někdy je úkol tolik těžký — a vy nemůžete přijít věci na kloub. To je teprve smůla! Ještě štěstí, máte-li staršího bratra nebo sestru, běžíte, aby vám poradili. Ale mnohdy nedovedou poradit ani bratr, ani sestra a tatínek pro samé starosti nemá kdy — tož nezbyvá než přijít k mamince. A maminka pomůže ...

1. Požehnání matky.

Jeník byl zbožný chlapec, rád v kostele ministroval a v jeho srdci se skrývalo přání, aby také mohl jednou státí u oltáře v ornátě jako velebný pán. Ale na velebného pána se musí dlouho studovati — a studium je hodně těžké — a Jeníkova hlava při nejlepši vůli na učení byla tvrdá jako křemen. Přece však byl dán do gymnasia do nedalekého města. Bylo na konci prázdnin — Jenda se loučil s maminkou: Klekl si před ní, aby přijal mateřské požehnání. Zbožná maminka udělala mu na čelo křížek a řekla: »Jeníčku, jdi s Pánem Bohem! Zůstaň hodný

a pilný a uvidíš, že se ti dobře povede!« Jendovi kanuly slzy po tváři a pohnutým hlasem pravil: »Maminečko moje zlatá, ještě jednu prosbu mi vyplňte! — »A jakou?« — »Maminko, prosím vás, udělejte každý den ráno za mnou svatý kříž tím směrem, kde budu, a pošlete mi v duchu každý den svoje požehnání. Jsem jist, budu-li den co den mít požehnání vaší ruky, půjde mi učení lépe!«

Student odjel a maminka denně mu do dálky posílala požehnání. A hle, Jeník dělal ve studiu značné pokroky. Když šťastně po všech studiích po prvé jako mladý kněz měl mši svatou, řekla mu staříčká maminka: »Tak, dítě moje, dosud jsem já tobě denně žehnávala — dnes požehnej ty mně!«

Vidíte, děti, co dovede mateřské požehnání!

2. Požehnání Matky Boží.

Ale v nebi máte matku, jejíž požehnání ještě více zmůže, nežli požehnání vaší pozemské maminky.

Hleďte, děti, je to velice šťastná shoda, že brzy po začátku školního roku slavíme dva svátky této mocné nebeské Matky: Narození Panny Marie (8. září) a Jména Panny Marie (12. září). Slyšte, co nám vypravují dějiny o vzniku svátku Jména Panny Marie:

Roku 1683 Turci oblehli město Vídeň. Bylo jich 200.000 a křesťanů jenom 64.000. Byl to rozhodný okamžik pro celou Evropu. Zvítězí-li Turci, pak běda křesťanským národům! Dne 12. září 1683 dal polský král Jan III. Soběski sloužit mši svatou před obrazem Panny Marie, sám ministroval a křesťanské vojsko prosilo Matku Boží o požehnání. Potom udeřil na Turky, přemohl je, zahnal a Evropa i křesťanství byly zachráněny.

Papež Inocenc XI. na památku tohoto vítězství poručil, aby v den 12. září byl slaven svátek Jména Panny Marie.

Tak tedy jest mocné požehnání Matky Boží. Vy arcit ve školním roce nebudete bojovat proti Turkům, ale budete se potýkat s tvrdým »y« a s měkkým »i«, budete přemátat záluďné početní příklady, zkrátka, bude to pro vás také těžká vojna. Přál bych vám, abyste v té školní vojně zvítězily na celé čáře. Jako křesťané u Vidně z bitvy měli bohatou kořist válečnou, kéž i vy na konci školního roku si odnášíte jako kořist mnoho nově získaných poznatků a vysvědčení se samými jedničkami. A kdo vám k tomu pomůže? Požehnání Matky Boží!

3. *Panna Maria — a děti.*

Jak Panna Maria pomáhá hodným dětem, které ji mají rády, poznáte z tohoto vyprávění:

Do italského městečka zavítala slavná pěvkyně, aby svým půvabným zpěvem v starobylém kostelíčku oslavila Královnu Nebes. Dole pod kruchtou klečel chlapec Bepo s matkou a naslouchal písni. Když přišli domů, Bepo uchopil housle a zahrál mariánskou píseň. Maminka radostí zaslzela. Přišla sychravá zima, a chudá, udřená Bepova matka se roznemohla a byla zaopatřena svatými svátostmi. Nemoc se horšila, dostavily se horečky, matka začala blouznit. Bepo bezradně se skláněl nad jejím lůžkem. A když blouznění pominulo, zavolala: »Bepo, synáčku, zahraj mi píseň k Panně Marii!« A Bepo se slzami v očích hrál a hrál umírající mamince . . . Bepo zůstal sám, maminku pohřbili, nábytek prodali, jen housle hochovi nechali. Bepo musil mezi cizí lidi do pastoušky. Když se mu po mamince stýskalo, chopil se houslí a hrál maminčinu píseň.

Přišlo jaro a Bepo chodil hrát píseň na hřbitov mrtvé mamince. Jednou na hrobě usnul a neprobudil se, až se ho dotkla čísi ruka. Byl to neznámý kněz, který se ho

ptal, komu hrál tu krásnou píseň. »Mé drahé mamince, která ji tak ráda poslouchala.« Tato slova dojala kněze tak, že si vyžádal u starosty obce, aby hocha mohl s sebou vzít. Dal jej studovat a stal se z něho kněz a slavný italský hudební skladatel krásných chrámových zpěvů: Bepo Palieri.

Vidíte, milé děti, jak Panna Maria se mateřsky stará o své miláčky — děti. A také i o vás se bude starati — ale jen pod jednou podmínkou . . . Víte, jaká to je? Když doma, ve škole, venku, na hřišti, na procházce, zkrátka všude, budete se tak chovati, jako kdyby se Matka Boží na vás dívala. Tak to dělal malý Jan Vianney, z kterého se stal svatý farář Arský: Ať pásł ovce, ať se učil ve škole, vždy si říkal: »Musím si dát na sebe pozor, Panna Maria se na mne dívá, nechať ze mne má radost!«

Jednou se svým starším bratrem Jeník pracoval na malé vinici rodného domku. Oba dostali do ruky motyku a každému byla přidělena jiná řada révových keřů, které měli okopávat. Ale starší bratr ve své řadě Jeníka vždycky předhonil o dobrou polovinu a ještě se mu vysmál, že z Jendy bude »pan páter Zdlouhavý«. To Jendu nemrzelo, ale přece se chtěl pochlubit větší výkonností. Přišel na velkolepý nápad: Druhý den vzal si s sebou milou sošku Panny Marie, kterou měl tolik rád, tajně si ji postavil na druhý konec své řady a nyní si řekl: »Jendo, Matička Boží jest na druhém konci, čeká tam na tebe, dívá se na tebe, jak budeš pracovati. Necháš ji na sebe dlouho čekat . . .?« Pak vzal motyku — a děti, to mu šla teď práce od ruky! Bratr mu stačit nemohl. Když přišel domů, byl celý zpocený a vypravoval s údivem: »Dnes Jenda okopával, jen to fičelo!« Jenda jen se usmíval a myslil si: »Kdybyste věděli, kdo mne tak popoháněl!«

Děti, chcete-li i vy býti po celý školní rok čiperné a čilé, prostě Pannu Marii, ať vám pomáhá. Ovšem, chcete-li, aby Panna Maria vám osvědčovala svou mateřskou pomoc, pak musíte se k ní chovati jako ke své matce. Kterépak dítě by se za svou matku stydělo? Poslyšte tento příběh: Bylo to právě při hodině tělocviku na hřišti. Hoši skákali přes lano o závod. Ký div, že všechny věci z kapsy se jim dostaly ven. A tak na zemi se také ocitl růženec. Kdosi jej zdvihl a s úsměškem pověsil na plot: »Ať se o něj přihlásí ta svíčková bába, která jej ztratila!« Všichni se smáli. Najednou povystoupí žák, který právě před chvílí byl veřejně pochválen od ředitele ústavu. Se vztyčenou hlavou pevným hlasem pravil: »Děkuji ti, příteli! Je to dárek od maminky, proto je mi velmi drahý. Doufám, že s růžencem v ruce neučiním nikdy našemu ústavu hanbu!« Ted' bylo hrobové ticho. Všichni se cítili zahanbeni statečností studentovou. Náhodou byl tomuto výjevu přítomen vojenský velitel. Přistoupil k studentovi, poklepal mu na rameno a řekl: »Výborně, příteli! Kdo dovede tak statečně hájit svou víru, ten jistě nebude zbabělý ani v hájení vlasti!« To se stalo, milé děti, ve Francii roku 1930. — Bylo by možné, že bych mezi českými dětmi takových hrdinů nenašel?

A chcete-li ještě jeden takový příklad, poslyšte vypravování afrického misionáře:

Do přístavu Gabonu připlula z Evropy nákladní loď, přivázející několik beden i pro misijní stanici černošských křesťanů. »Bílý Otec« — tak nazývali černoši svého misionáře — přijel na pramici, jež měla po řece náklad dále dopravit až na místo určení. Nebyl to malý kousek — třicet pořádných kilometrů — ale co to bylo proti veliké radosti z darů, jež pro misii přišly! Vždyť láska dovede osladit každou oběť! S Bílým Otcem přijelo šestnáct

hochů, kteří vydatně pomáhali při překládání. Jednoho z nich všiml si kapitán lodi, Evropan, a zapředl s ním hovor:

»Co to máš na krku na tom řetízku?«, ptá se námořní důstojník, nikoli bez úsměšku.

»To je medajlka!«, odpovídá pevným hlasem černoušek.

»Hm, hm, medajlka! K čemu to vlastně je?«

»A k čemu vy máte tohle?«, ukazuje černoušek na kotvu, zlatě vyšitou na důstojníkově rukávu.

»To znamená, že jsem námořník, který má rád svou loď!«

»Dobře, pane, a moje medajlka zase znamená, že jsem křesťan, který má rád svou Madonu!«

Kapitán zvažněl, poklepal hochovi na rameno a řekl:

»Výborně, jsi statečný chlapík a to se mi líbí!«

Milé děti, jsem přesvědčen, že i každý z vás chce být nejen dítětem Panny Marie, nýbrž i jejím rytířem, který dovede čest své nebeské Matky neohroženě hájit!

*

Praktické naučení: Panně Marii projevím vždy svou úctu tím, že zbožně veřejně pozdravím její sochu.

Promluva 3.

O MODLITBĚ

Svatý František Saleský, který byl biskupem v Ženevě, přišel jednou mezi děti. To bylo něco pro ně: sám pan biskup je přišel navštívit! Prosily ho, aby jim něco hezkého vypravoval. »Hodně hezkého?«, pravil svatý František, »tak poslouchěte!« A začal o tom, jak krásně

bylo v ráji před hříchem, jak první lidé byli blažení, nic je netrápilo, nestonali, celý ráj jim patřil a co nejkrásnějšího: s milým Pánem Bohem byli v tak něžném poměru, že s ním mohli vždycky mluvit, kdy chtěli, jako děti se svým tatínkem.

Tu se již nemohl zdržeti jeden hošík a zvolal: »Ach, to je škoda, že tomu už tak není! Jak rád bych mluvil s milým Pánem Bohem!« Svatý František se usmál, pohladil chlapce po vlasech a řekl: »Potěš se, milý synku! Ráj jsme sice hříchem ztratili, ale milého Pána Boha jsme neztratili. Všude je s námi, jest nám nablízku a můžeme s ním každou chvíli mluvit. A to se děje v modlitbě.« Hošík se rozradostnil a pravil: »Já se modlím každý den, ale ode dneška si dám na modlitbě hodně záležet, aby Pán Bůh z ní měl radost.«

Děti, to bylo velmi hezké předsevzetí a jistě Pán Bůh mu to bohatě odměnil. I vy byste si přály, aby celý váš život byl podoben rajskému štěstí. A dosáhnete toho, jestliže se budete modlit:

1. Zbožně:

Zbožná modlitba jest klíčem otevírajícím poklady Boží. Dávno je tomu, co žil zbožný mnich. Jednou měl podivný sen. Viděl anděla, který mu podal knihu, v níž byly zapsány všechny modlitby, které mnich během celého života vykonal. Některé strany byly popsány zlatým inkoustem, jiné stříbrným, jiné černým, a konečně na některých stranách nebylo nic. Mnich se velmi tomu divil a ptal se na vysvětlení. Anděl mu řekl: »Jaká byla zbožnost tvých modliteb, tak byly sem zapsány. Mnohdy tvé modlitby měly pramálo zbožnosti, a ty byly zapsány pouhou vodou. To jsou ony prázdné stránky, na nichž není nic viděti!«

Děti, vid'te, že byste chtěly, aby vaše knížka v nebi jednou celičká byla popsána zlatem...?! Nezáleží na tom, abychom se modlili dlouho, nýbrž raději se modleme krátce, ale zato tím zbožněji. Kdybyste, děti, přišly k panu prezidentovi na návštěvu a hovořily s ním, zdaž byste myslily na něco jiného, než na rozmluvu s panem prezidentem? A modlitba jest rozmluva s Pánem Bohem, proto při modlitbě máme myslet na to, co se modlíme a nikoliv na jiné věci.

Byl kdysi vladař, který, třebaže byl velmi mocný, přece se necítil šťastným. Oděl se tedy do poutnického roucha, vzal vysokou hůl do ruky a šel hledat pravé štěstí. Kdosi mu řekl, že pravé štěstí najde v tom klášteře, kde mniši se dovedou nejlépe modlit. Aby to jistě poznal, vymyslel si nevinnou lest. Na konec své poutnické hole upevnil několik malých zvonečků. Když přišel do kláštera, pohnul holí, takže zvonky jemně zazvonily. Ale všude shledal, že při zvuku zvonků někteří z mnichů zapomněli na chvíli na modlitbu a ohlédli se po hlasu. Konečně přišel do klášterního chrámu, kde byli shromážděni mniši ve společné modlitbě. Vešel, pohnul holí, ale ani jedna hlava se nepozvedla. »Zde najdu pravé štěstí, neboť zde se dovedou skutečně modlit,« řekl vladař a zůstal v klášteře.

Víte, děti, jak to má zařízeno siamský král, když jde spat? To se podívíte, až vám to řeknu! Inu, všude jsou jiné zvyky. Tedy poslouchejte: Nad královou hlavou k lůžku je připevněn motouz, který vede do otevřeného okna. Už to je divné, že? Ale ještě divnější přijde: na motouzu vysoko v povětří se vznáší velikánský, pestře malovaný drak. Tedy v celém sídelním královském městě všichni vědí, kdy jejich nejvyšší pán jde spat a kdy vstává.

Tento podivný zvyk mohl by být obrazem modlitby

tak mnohých křesťanů: Jejich srdce spí a myšlenky se honí kdesi v povětrí . . .

Jak je to s vaší modlitbou, děti? V modlitbě opravdu zbožné i vy najdete největší štěstí . . .

2. Vytrvale:

Modlitbou můžeme si vyprositi vše, co jest nám prospěšné, ale musí to býti modlitba vytrvalá. Pán Ježíš vypravoval svatým apoštolům tuto událost: Ve vesnici žili dva dobří přátelé. Kde mohli, navzájem se podporovali. Jednou v noci přišli k jednomu z nich znenadáni hosté, vyhladovělí po dlouhém bloudění. Ale jaká smůla! V celém domě nebylo ani kousku chleba. V nesnázi běží hostitel k chalupě svého přítele, ale v oknech již byla tma, dveře na zámku, všichni již spali. Tluče na vrata. Uvnitř se ulekli, že snad hoří — ptali se, co je. »Prosim tě, kamaráde, hosté mi teď přišli a já v domě nemám ani kůrky, půjč mi tři bochníky chleba!« Ale přítel uvnitř zabručel: »Dej mi pokoj, teď je noc a já chci klidně spát. Ještě mi vyburcuješ děti — jdi jen pěkně domů a zítra si můžeš chléb koupit!« Ale přítel venku nedal se tak odbýt, ťukal, bušil, prosil, že odtud neodejde, dokud chléb nedostane. Teď už viděl jeho druh, že bude lépe, když se nočního bouřila zbaví, a proto chtěj-nechtěj vstal z postele, vzal tři chleby, odstrčil zámek a dal je prosícímu, aby alespoň zbývající část noci mohl spáti.

Co chtěl Pán Ježíš tím říci? Že i my máme býti takoví, jako prosící neodbytný přítel — máme se vytrvale modlit.

Augustin své mamince, svaté Monice, dělal jen zármutek. A co dělala Monika, když napomenutí, pokárání i prosby nic neprospívaly? Modlila se ne jednou, ne dvakrát, nýbrž den za dnem, měsíc za měsícem, po celých

dlouhých šestnáct let, až konečně dosáhla toho, že Augustin dal se na dobrou cestu, stal se knězem a biskupem a dnes patří k nejslavnějším světcům.

3. S oddaností v otcovskou lásku Boží:

Snad jste již, děti, slyšely, že si někdo stěžoval: »Tak dlouho a zbožně jsem se modlil a přece mne Pán Bůh nevyslyšel.« A mnozí reptají proti dobrotě a spravedlnosti Boží. Jak pošetile a hříšně jednají! Hled'te, děti, představte si hošíka, který jde s otcem lesem. Přijdou k příkopu a Pepa volá: »Tatínku, přenes mne přes příkop!« Tatínek tak učiní, poněvadž má Pepíka rád. Za chvíli škemrá chlapec: »Tatínku, uřízni mně prut,« a tatínek mu vyhoví, aby měl hoch radost. Pepík najednou volá: »Tatínku, tady jsou krásné maliny, pojď mi je natrhat!« Ale tatínek hned pozná, že to nejsou maliny, nýbrž jedovaté bobule, jimiž by se Pepík otrávil. Ale umíněný chlapec nevěří, začne zlostí plakat, dupat, křičet, že dál nepůjde, dokud mu tatínek bobule nenatrhá. A tu již nezbyvá žádná pomoc, než aby paličatý Pepa dostal prutem na kalhoty, aby nebyl vzdorovitý, když tatínek to s ním dobře myslí. Pepovi se podobají mnozí lidé: prosí o něco, o čem Bůh ví, že by jim uškodilo, a proto jako nejlepší Otec jejich modliteb vyslyšeti nemůže. Proto si při modlitbě vždycky myslíte: »Jak sám, Pane Bože chceš, tak to bude nejlepší.«

Děti, vaše modlitba je Pánu Bohu obzvláště milá. Vypravuje misionář: V misijní oblasti začala zuřiti cholera: Z nejbližší sousední vesnice sedm dní vzdálené přišli dva muži s prosbou, abych šel celé vesnici dáti poslední pomazání. »Což všichni umírají?« — »Nikoliv, u nás dosud cholera není, ale jest krajní nebezpečí, neboť okolní osady jsou nákazou již zachváceny,« zněla odpověď.

Misionář nemohl opustit své umírající, a proto pravil: »U vás dosud ještě nikdo neonemocněl a já vám poradím prostředek proti choleře: ať denně, ráno i večer, všechny vaše děti, od nejmenších počínaje, modlí se v kostele! Děti patří k těm, kdo neprobodli dosud hříchem Božské Srdce Spasitelovo, a jejich hlas proráží přímo k trůnu Božímu.« Stalo se, jak misionář poradil. Za dva měsíce, kdy nákaza ustala, přišli znovu mužové s radostnou zprávou: »Otče, dobře jsi nám poradil, naši vesnici cholera se úplně vyhnula.« To zmůže modlitba dětí.

*

Praktické naučení: Nezapomenu na modlitbu, zvláště ráno, kdy se pomodlím zbožně aspoň jeden Otčenáš.

Promluva 4. *DÍTĚ A KNĚZ*

(K svátku svatého Václava.)

Mnoho krásných věcí čteme v životopise svatého Václava, ale jistě nejdojemněji na nás působí, když slyšíme, s jakou láskou lnul k Pánu Ježíši ve Velebné Svátosti oltářní.

Každý den byl přítomen na několika mších svatých, při čemž klečival na kamenných dlaždicích kostela. Pro výzdobu Svatostánku zřikal se svého zlata a drahokamů. O žních sám požínal pšenici, mlátil ji, rozmílal zrní mezi kameny, zadělával v těsto a pekl hostie. Rovněž připravoval z hroznů obětní víno pro mši svatou.

S obzvláštní však radostí přisluhoval kněžím u oltáře jako ministrant.

Kněží velice si vážil a vždycky jim vzdával hlubokou úctu, neboť věděl, že kněze poslouchá sám Pán Ježíš, když na jeho slovo sestupuje pod chudičké způsoby chleba a vína při mši svaté.

Děti, od svatého Václava měly byste se naučit lásce ke knězi.

1. *Důstojnost kněze:*

Svatý František z Assisi chtěl jedenkrát svým spolu-bratřím naznačiti, jak velice si váží kněze. Řekl jim: »Kdybychom, bratři, šli po náměstí a potkali na jedné straně anděla s nebe a na druhé kněze, slušelo by se, abychom nejdříve kněze pozdravili a jemu políbili ruku a pak teprve anděla.«

Jedna pohádka vypravuje toto: Kdysi květiny se začaly bouřiti proti své královně, růži. Vytýkaly jí, že je pyšná na svou krásu a že má bodavé trny, které mnohdy raní až do krve. Starý zahradník, který rozuměl řeči květin, řekl, aby si tedy vyhlédly novou královnu. Každá z květin jí chtěla býti, ale její družky vždy na ní našly nějaký nedostatek a s posměchem ji odmítly.

A tak byly květiny bez královny.

Najednou v zahradě vyrostlo pšeničné stéblo. Když se začala nalévati jeho zrnka, řekla pšenka: »Já budu vaši královnou.« — »Ty, ubohá pšeničko!«, smály se jí květiny. Ale pšenka začala zpívati krásnou píseň o tom, že Pán Ježíš ji jedinou z celé přírody vybral k tomu, aby pod způsobou chleba z její mouky skryl své božské Tělo.

Všechny květiny zajásaly a zvolily si pšenku královnou.

Děti, podobně je to i s knězem. Mohou ostatní lidé býti bohatí, krásní, slavní, učení a mocní — přece kněz, byť se i zdál býti lidem něčím tak obyčejným a chudíčkým jako je klas na poli, předčí důstojností svou všechny ostatní, poněvadž jest sluhou samého Boha a sloužiti Bohu — jak praví Písmo svaté — jest kralovat!

2. Moc kněze.

Jeník měl nedávno podivný sen. Zdálo se mu, že přišla k němu víla, krásná jako nebe, a ve svém klíně přinášela mu plno drahokamů a perel. Usmála se naň a pravila: »Chtěl bys býti pánem těchto pokladů? Všechno tobě dám, jestliže se staneš mým přítelem.«

Ale hned již tu byl princ z pohádky a na poduškách dětské postýlky rozprostřel krásný purpurový plášť a řekl: »Tento plášť znamená čest a slávu. Staneš se nejslavnějším mužem světa, jestliže stiskneš mi bratrsky ruku a staneš se mým přítelem.«

Jeník již chtěl princi podati ruku, když tu najednou u kůžka objevil se kněz. Zadíval se mile, ale přitom i vážně na Jendu a řekl:

»Dítě, co toto vše tobě prospěje? Zde ti přináším něco drahocennějšího. Bude to tvoje, staneš-li se mým přítelem.« A přitom podával mu malý ošumělý balíček.

Jenda díval se opovržlivě po takové maličkosti. Ale kněz důrazně pravil: »Otevři!« Jenda uposlechl, rozdělal balíček a uvnitř byl klíček z ryzího zlata. Velebný pán pravil: »Tento zlatý klíček otevře ti nebe, jestliže si ho dobře uschováš. Je to klíček svatého náboženství.« — Jenda se probudil a nikdy nezapomněl, že kněz má moc dáti nejlepší dar pro život — dar svatého náboženství, které nám otevírá bránu ráje.

Vzpomeňte si, děti, na kněze ve zpovědnici: kdyby přišel i ten nejučenější mudrc světa a radil vám vše možné, i kdyby celý svět vás ujišťoval, že vaše hříchy jsou odpuštěny, vše by bylo marné — hříchů s vás by nikdo nesňal a nebe by bylo pro vás zavřené.

Ale když si kleknete před velebného pána, kajícně mu vyznáte své hříchy — stačí jediná jeho větička: »Já tě rozhřešuji« — a nebe zas je otevřeno dokořán. Anebo při svatém přijímání: nikdo na světě vám nemůže přisvědčiti nebeský pokrm Nejsvětější Svátosti oltární než velebný pán.

3. *Úcta ke knězi.*

Kněz je služebníkem Božím, jest zástupcem Pána Ježíše, proto knězi musíme projevovati úctu:

a) *Křesťanským pozdravem:*

Potkáte-li nejen svého pana katechetu nebo pana faráře, nýbrž kteréhokoli kněze, i cizího, vždy slušně pozdravte: »Pochválen buď Ježíš Kristus!« A nejen ve školním roce, nýbrž i o prázdninách, i pak, až vyjdete ze školy. — Byl chlapec, který, když mu bylo 14 let a vyšel ze školy, myslel si, že teď mu patří celý svět. První jeho starost byla — pěkně veřejně bez obavy si zakouřiti. Šel po návsi, ruce v kapsách, hlavu pyšně vztyčenou a v ústech cigaretu. Proti němu šel pan farář. Hoch dělal jakoby neviděl a v duchu si řekl: »Just tě nepozdravím!« Ale jen si to domyslel, náhodou zavanul prudký vítr, čepice sletěla mu s hlavy a kutálela se rovnou do řeky. A potom bylo nářku a výplaty, když se vrátil domů bez čepice. Tak byla potrestána pýcha a neslušnost.

b) *Obranou kněží:*

Nedopustte, aby vaši spolužáci-jinověrci uráželi vašeho velebného pána. Řekněte jim klidně, ale rozhodně: »My katolíci vašich kněží si nevšímáme, a proto žádáme, aby ani naši kněží nebyli uráženi.« Takovým srdnatým obráncem kněží byl malý student, který jel domů ze školy pouliční drahou. Ve voze seděl kněz a několik dělníků, kteří začali si z kněze dělati posměch. Když nikdo ze starších lidí se neozval, pravil vážně chlapec: »Kdoví, zda někdo z vás nebude potřebovati brzy kněze, jemuž se posmíváte!« A tak se stalo. Druhý den byl jeden z dělníků v továrně smrtelně zraněn. Umíraje v poslední chvíli volal po knězi — ale již bylo pozdě — zemřel.

c) *Modlitbou za kněze:*

Děti, kdybyste věděly o jejich obětech a pracích! Hleďte jen jeden příklad kněžské oběti: Po francouzské revoluci umíral starý zarytý nevěrec. O knězi nechťel ani slyšeti. Přece však kněz byl k němu zavolán. Jakmile spatřil kněze, zuřivě zaklel: »Dejte mi dýku, ať ho probodu!« Jeho přání arciť vyhověno nebylo. Nemocný ještě více tím byl podrážděn, vztyčil svou vyhublou ruku a křičel: »Takových, jako jsi ty, uškrtila má ruka již dvanáct a dnes přijdeš na řadu ty!« — Kněz odpověděl: »Mýlíte se, pane, bylo jich o jednoho méně — dvanáctý nezemřel — dvanáctý jsem já! Hleďte, zde jsou ještě znatelné jízvy vašich ran. Bůh mně zachoval život, abych nyní vás zachránil.« Slova takové lásky ohromila zuřivce, který se slzami v očích přijal kněze, vyzpovídal se a zemřel v jeho náruči.

A ještě obrázek kněžské práce: Šel velebný pán kolem lešení, na němž pracovali zedníci. Jeden zedník zvo-

lal: »Namoutě, chtěl bych být farářem, to je pohodlné zaměstnání — pěkně se procházet a shánět peníze!« — Velebný pán se zastavil a řekl: »Dobrá, příteli, uděláme smlouvu: Já vám vyplatím celou týdenní mzdu a vy nebudete nic jiného dělati, než mne všude doprovázeti, kamkoliv půjdu.« — »Ujednáno!«, pravil zedník a dodal: »Kam tedy nyní půjdeme?« — »Mám právě namířeno k nemocné, která má černé neštovice, a pak jsem volán k dítěti, které stůně na spálu.« — Zedník sebou trhl a zůstal státi. Pak řekl tiše: »Pane faráři, z té naší smlouvy nebude nic, bojím se o svůj život!« — A byl rád, že se rychle mohl vrátiti zase na ležení.

Děti, těžký je úkol kněží. Potřebují proto modlitby a zvláště vaší modlitby, která dovede nebesa prorážeti. Kněží je málo, modlete se o to, aby mnoho hodných jinochů stalo se kněžími.

Naučte se této modlitbě a říkejte ji každý večer:

Ježíšku můj nejmilejší,
vzdávám tobě vroucí díky,
že jsi dal nám v pouti zdejší
kněze — Boží služebníky.

Kolik moci v sobě tají
posvěcené jejich dlaně,
kdykoliv nám podávají
u oltáře Tělo Páně!

Jejich rty když odpuštění
tiše řeknou nad hříšníkem,
v sněhobílou hned se změní
bídna duše jedním mžikem!

Ve svých kněžích, Spasiteli,
mezi námi dliš tu znova,
žiješ v nich, co Pastýř bdělý,
jejich hlas — toť tvoje slova!

Dej jim sílu v těžkém boji,
zřiš-li snad je umdlévati,
dej, by vždycky byli tvoji,
dej, by všichni byli svatí.

(Hoši, jakou radost by měl Spasitel, kdyby i z vás vyrostli jeho kněží. Začněte ministrantováním, tím přiblížíte se k oltáři Páně, a snad Pán Ježíš z vás si někoho za svého služebníka vybere.)

*

Praktické naučení: Budu se modliti při každé nedělní mši svaté aspoň jeden Otčenáš za kněze.

P r o m l u v a 5.

SVATÝ RŮŽENEC

I. VZNIK RŮŽENCE.

Před 700 roky v jižní Francii se rozmohla nevěra a nemravnost. Svatý Dominik, zakladatel řádu kazatelského, hlásal horlivě v krajích těch evangelium Ježíše Krista. Mnoho však nepochodil. Lidé zůstávali zatvrzelí a práce Dominikova zdála se býti marná. Odešel sklíčen do lesa blízko města Toulouse (Túlúz). Tam padl na kolena a

prosil po tři dny Boha a přesvatou jeho Matku o pomoc. Třetího dne se mu zjevila Matka Boží v nesmírné nádhře a pravila mu: »Svět se obrátí k lepšímu, jestliže se lidé budou modlití růženec.« Panna Maria sama naučila svatého Dominika, jak se růženec modlí. Rozradostněn vrátil se Dominik do Toulouse a vešel do kostela. Zvony - jak legenda vypravuje - se samy rozezvučely. Lidé se seběhli do chrámu. Svatý Dominik vystoupil na kazatelnu a počal mluvit o spravedlivém hněvu Božím, jemuž neunikne nikdo, kdo s důvěrou se neuteče pod mateřskou ochranu Matky Boží. Sám začal se modlití růženec a z modlitby mnozí získali si milost obrácení. Svatý Dominik stal se horlivým šířitelem svatého růžence a zachránil jím mnoho duší.

Modlitbě svatého růžence jest každoročně zasvěcen měsíc říjen, kdy věřící denně se modlí střídavě růženec radostný, bolestný a slavný.

II. PROČ SE MODLÍME RŮŽENEC.

1. *Je to krásná modlitba:* Či není to krásné, když svou pozemskou maminku zahrnujeme ne jedním, ale několika vřucím zvoláním: Mamko, maminko, mami-nečko?! Jak to dělají malé děti? Jejich celá řeč spočívá ve slovíčku neustále opakovaném: »Mama!« A když se modlíme při růženci Zdrávas za Zdrávasem, vkládáme do každého andělského pozdravou svou stupňovanou lásku k Panně Marii. Přitom myslíme na události ze života Pána Ježíše a Panny Marie podle jednotlivých tajemství. Děti, zkuste to jednou: modlití se růženec před obrázky v biblické dějepравě. Dívejte se na ně a rozjímajte o nich a při tom se vždy modlete jeden desátek

svatého růžence. Pak už nikdy se vám nebude zdátí růženec příliš dlouhý.

Jak je krásné, najdeme-li si věrného přítele, který se raduje z naší radosti a truchlí s naším bolem. Takoví přátelé jsou velmi vzácní.

Ale růženec jest takovým dobrým druhem našeho života.

Jela drahou ustaraná matička se dvěma dětmi. Sedla si, vytáhla z kapsy růženec a začala se modlit. Kdosi pozoroval její usouzenou tvář a řekl jí: »Vás něco velmi trápí, vidíte, matičko?« Žena vzdychla a pravila: »Ba, máte pravdu — ale nestěžuji si. Tohle mi dává sílu.« Přitom zdvihla v hrsti růženec. »Slavný se modlím za duši mého hodného nebožtíka muže a dva syny padlé ve válce, abychom se jednou všichni šťastně shledali. Radostný obětuji za své živé děti, aby zůstaly hodné jako Ježíš v Nazaretě — a bolestný,« pravila s hlubokým povzdechem, »modlím se za sebe, abych při všem trápení neklesla.«

2. Je to prospěšná modlitba:

a) *Uklidňuje:* Raněnému vojáku spravovala řeholní ošetřovatelka kabát. Přitom z kapsy kabátu vypadl jeden desátek růžence. Řeholnice se usmála a řekla: »Zdá se, že ten růženec byl také ve válce a že mu padli jeho čtyři kamarádi!« Raněný pravil: »Byl ve válce, ctihodná sestro, a jak! A také vám povím, jak ztratil svoje čtyři kamarády. Bylo nás pět v zákopu a čekali jsme na útok z nepřátelského zákopu. Já jsem vzal růženec a tiše jsem se modlil. Tu praví můj soused: »Dej mi jeden desátek, já se budu také modlit.« A když to viděli ostatní, chtěli také jeden desátek. Tu jsem rozdělil svůj růženec, takže

každý jsme měli po jednom desátku. Nevím, kde jsou moji čtyři kamarádi, nevím, kde jsou moje čtyři desátky růžence. Ale to vím, že nás každého ten desátek uklidnil, dodal nám mysl. Neboť jsme cítili, že je s námi náš Bůh, a že se za nás přimlouvá při této modlitbě jeho svatá Matka. Proto mi ten osamělý desátek bude po celý život drahou památkou.«

b) *Chráni:* Roku 1922 byla severní část republiky Čile zachvátna velikou větrnou smrští. Bouře se rozpoutala nad krajem, vichr, zemětřesení, obrovské vlny rozbouřeného moře, vše ničilo domy, pole i životy. Hrůza byla tím větší, že neštěstí přikvačilo v noci. Kdesi stranou stálo za této pohromy děvčátko a modlilo se růženec. Prosilo Pannu Marii o pomoc. Pojednou děvče bylo uchvátno vírem a vymrštno do vzduchu. Ale nespadlo na zem, nýbrž spočinulo na silné palmě, jako by je tam někdo neviditelný byl posadil. Po bouři je domácí lidé našli na stromě bez pohromy s růžencem v ruce.

c) *Vede k nebi:* Milé děti! V Alpách na strmých úbočích skal jest přetěžko vystupovati nezkušenému horolezci. Stačil by chybný krůček a nešťastník by se zřítíl do propasti. Proto se horolezci svěřují vedení zkušených horalů, kteří si ováží kolem těla silný provaz. Ostatní se drží provazu a tak bezpečně vystupují k výšinám. — I my stoupáme vzhůru k nebi a růženec jest ochranným lanem, po němž bezpečně přijdeme k cíli.

Kterýsi mnich umíraje zapřísahal své bratry, aby do mrtvých rukou mu dali růženec. Pravid, že měl podivný sen: zdálo se mu, že přišel k otevřené nebeské bráně, která se ničím nedala otevřít než křížkem růžence. — Svatý Jan Berchmanns, jinoch 23letý, když umíral v Římě, prosil, aby mu podali tři věci: řeholní knížku,

kříž a růženec. Růžencem si ovinul dlaně a zašeptal: »S tím umru rád!« — Děti, i my se držíme růžence, ať se dostaneme do nebe.

III. CENA RŮŽENCE.

Vážme si svatého růžence! Jak nás zahanbují černoši, kteří nosí svůj růženec veřejně kolem krku. Při pracích v lesích, ve spleti lian, při lovu divokých kanců, anebo když malé černé batolátko zachytí se oběma rukama na krku matčině, růženec se mnohdy potrhá. Ale brzy se to spraví a růženec se opět houpe na černém hrdle, i když snad několik zrněk chybí. Ale ztratiti růženec! — Jaké neštěstí! Vypravuje misionář z Tanganiky: »Šli jsme pět hodin cesty přes dvě velmi nebezpečné řeky, kde jsme zpozorovali i číhající krokodily i stopy lvů. Unaveni jsme se zastavili. Můj sluha Michael Kiniki byl smuten: »Otče, ztratil jsem růženec na místě, kde jsme včera tábořili. Dojdu si pro něj!« — »Michaeli, víš, co to znamená ujíti 60 km, vzpomínáš na krokodily a lvy? Zahyneš dravci nebo žizní!« Ale Michael pravil: »Matka Boží bude mne chránit,« a již zmizel jako střela. Byla již hluboká noc, když se vrátil utrmácen k smrti, ale se zářivým okem, neboť našel svůj růženec. Jak vysoko si jej cenil! Stál jen asi deset našich korun, když byl nový, ale on viděl v něm drahocennou ochranu nebeské Matky a lpěl na něm více než na svém životě.

A nestyd'te se za modlitbu růžence! Lidé, kterým nic není svaté, posmívají se této modlitbě, že je dobrá pro staré babičky. Jestli vám, děti, tohle někdo řekne, rovnou se ho zeptejte, zda elektrický proud mohla objevit nějaká stará babička. Myslím, že na vás vyvalí oči a bude se

divit, co má elektřina společného s růžencem. A teď to pěkně tomu posměváčkovi vyložte: »Vidíte, milý pane, elektrický proud vynášel světoznámý učenec Alexandr Volta (1745-1827) a dodnes chcete-li vyjádřit sílu proudu, chtěj nechtěj musíte vyslovit toto jméno — poněvadž na jeho památku měříme elektřinu na volty. Nuže tedy, tento slavný muž denně se modlil růženec a kdykoliv byl na cestách, psával svým dětem, aby na růženec nezapomněly. A nebyla to žádná babička! Vidíte, milý pane, chcete-li se postavit po bok tomuto učenci, začněte se také —modlit růženec!«

Ale ještě více než obhajobou dokážete vlastním příkladem. Mnohému dítěti naskočí husí kůže, když slyší o růženci. My nesmíme být takoví: Naopak růženec se musí státí naší nejmilejší modlitbou.

*

Praktické naučení: Začněme nejdříve jen jedním dešátkem denně. — Budeme myslit na tajemství v něm obsažené a uvidíte, jak se vám růženec zalíbí.

P r o m l u v a 6.

TVŮJ ANDĚL STRÁŽNÝ

Milé děti! Kdyby někdo z vás, až dospějete, se dostal do Egypta nebo do Palestiny, nemálo by se podivil při pohledu na modlící se mohamedány. Rozestrou si na zem plášť, zují si boty a kleknou si obráceni tím směrem, kde stojí posvátné město Mekka. Často se dotýkají čelem země, neohlížejí se, a kdyby se dělo kolem nich cokoliv,

nic je z modlitby nevyruší. Když jsou s modlitbou hotovi, vstanou a ukloní se nalevo a napravo. Víte, děti, komu se to uklánějí? Svým Andělům Strážným, o nichž věří, že je stále provázejí.

Mohamedáni nás nesmějí zahanbit! I my musíme své svaté Anděly Strážné mítí rádi a jim prokazovat úctu. .

1. Svatý Anděl Strážný jest našim přítelem:

Děti, jak lidé velice si váží vznešených přátel! Kdyby vám na příklad pan prezident podal ruku, jak byste všude o tom vypravovaly, snad byste si i místo i den i hodinu poznamenaly, kdy a kde se vám dostalo takové cti.

Mezi papežem Piem XI. a rektorem milánské university, františkánským knězem Augustinem Gemelli bylo upřímné pouto přátelství již v době, kdy papež byl ještě kardinálem v Miláně. O srdečnosti tohoto vzájemného vztahu svědčí veselá událost: Když roku 1922 z Milána kardinál Achille Ratti — tak se jmenoval papež občanským jménem — odjížděl do Říma k volbě nového papeže po smrti Benedikta XV. — přiběhl k němu rektor university a kladl mu na srdce, aby od nového papeže nezapomněl pro milánskou universitu vyprositi obraz zvěčnělého Benedikta XV., který byl jejím zakladatelem. Achille Ratti přislíbil. Nikdo netušil, že příštím papežem bude on sám! Jak nesmírně byl potěšen a zároveň i překvapen rektor Gemelli, když za několik dní přišel na jeho adresu zaslaný obraz, k němuž byl připojen list tohoto obsahu: »Vidíte, že kardinál Ratti nezapoměl, a že Váš vzkaz novému papeži dobře vyřídil. Pius XI.«

Jaké to vyznamenání vědět: Sám Svatý Otec jest mým přítelem! Toho se nedostane každému tak snadno! A přece přátelství Anděla Strážného jest ještě vzneše-

nější! Bytost tak krásná, tak dobrá, tak dokonalá, která v nebi patří na tvář Boží, stává se našim nejvěrnějším druhem. Buďte hrdy na takové přátelství a važte si ho!

Svého Anděla Strážného nevidíme, poněvadž je pouhý duch, ale byli mnozí svatí, jimž dal Bůh milost, že viděli Anděla Strážce v lidské podobě. Svatá Františka Římská, která zemřela v Římě r. 1440, byla obdařena touto podivuhodnou výsadou: Po jejím boku krácel anděl v podobě jinocha, jiným kromě Františky neviditelný. Dával jí rady a užitečná naučení a chránil ji v pokušení. Když vykonala dobrý skutek, tvář anděla zářila úsměvem, kdykoliv dopustila se chyby, opouštěl ji nebeský průvodce a neobjevil se dříve, dokud se nevyzpovídala. Jednou Františka dávala přátelům svého manžela, šlechtice Vavřince Ponziani, hostinu. Mezi hosty při veselé zábavě bylo proneseno neslušné slovo. Svatá Františka cítila povinnost zakročiti, avšak z bázně lidské mlčela. Najednou všichni přítomní slyšeli, jako by někdo dal domácí paní přes tvář políček. Byla to rána tak silná, že tvář celá zrudla. Tázali se jí, co se to stalo. Ona odpověděla: »Anděl Strážný mne potrestal za to, že jsem z bázně lidské mlčela.«

Děti, kolik asi políčků by dopadlo na vaši tvář? Při každé zlé myšlence, při každém nelaskavém, neslušném slovu, při každém hříchu . . . ? Byla by to zajisté veliká neslušnost, kdybychom svého přítele přímo do očí uráželi! Anděl Strážný jde stále s námi — každý hřích jest urážkou i jemu ve tvář vmetenou. Budete dále svého Anděla Strážného urážet?

2. Svatý Anděl Strážný jest našim ochráncem.

Děti, jistě bychom tu nebyli všichni zdraví pohromadě, kdyby nás Anděl Strážný již tolikrát nebyl v nebezpečí zachránil.

Po železnici jako blesk řítí se rychlík. Vůkol je tma, jen na nebi svítí hvězdy a z komínů parního stroje vyletují jiskry. Lidé ve vlaku zmoženi dlouhou jízdou usnuli. Jen strojvůdce bdí — dívá se dopředu na kolejnice, daleko ozářené silným světlem lamp. Rty jeho se chvějí modlitbou. Modlí se k svatým Andělům Strážným za sebe, za svou ženu i ditky, které zanechal v dáli, a za všechny ty, kteří jsou nyní jeho odpovědnosti svěření. Vlak vjíždí do hor. Pod tratí táhnou se hluboké propasti, přes které klenou se železniční mosty. Náhle strojvůdci se zatajil dech: na kolejích se objevila černá protáhlá postava, jakoby závoji zahalená a začla zoufalý tanec ve světle svítilen.

Strojvůdce zpomalil jízdu — a přišera zmizela. »Byl to přelud!«, myslí si strojvůdce, pouští stroj znovu plnou parou, ale opět ta strašidelná postava na kolejích. Pot mu vyvstává na čele, začíná se chvěti. Zdá se mu, že tajemná postava lomí rukama, že mu hrozí nebo že ho prosí, aby zastávil. Bledý jako křída, více mrtvý než živý zatáhl pákou a v několika okamžicích vlak stál. Nečekaným trhnutím vlaku probuzení cestující udiveně se vyvalili z vozů a tázali se, co se děje. Ale strojvůdce nebyl schopen slova. Náhle v blízkosti dvou set metrů ozvala se ohlušující rána. Lidé hrůzou omdlévali. Odvážnější běželi se podívat, co se stalo. Vrátili se vyděšení se zprávou, že se zřítíl železniční most, přes který měli jeti. Všichni tiskli vděčně dlaně strojvůdci — svému zachránci. Nyní teprve vypravoval strojvůdce o tom, jak se modlil k svatým Andělům Strážným a co viděl. Všichni viděli v tom ochranu Boží, klekli a poděkovali Bohu. Ale kdo byla tajemná strašidelná tanečnice na kolejích? Brzy se to vysvětlilo: za sklo svítilny — nikdo neví jak — dostal se komár, který arciť chtěje se vy-

svoboditi z nemilého vězení, divoce poletoval ve svítelně. Světlo silné lampy vrhalo na kolejnice jeho stín, dodávajíc mu strašidelného vzhledu, takže vypadal jako zoufale tančící osoba.

Hled'te, děti, jak mocná je modlitba k Andělům Strážným: maličký komár zachránil na sta životů.

3. *Ctíme svatého Anděla Strážného.*

V časopise: »Katolické misie« roku 1922 vypravuje misionář (P. Kamp) z ostrovů Filipinských tuto událost: Byl jsem unaven dlouhým zpovídáním, které se protáhlo až do samé noci a chtěl jsem si trochu odpočinouti. Náhle pod okny zaslechl jsem zřetelný hlas: »Jděte do vedlejší vesnice, kde umírající touží po svatých svátostech.« Vyhledl jsem z okna, ale nikoho jsem nespatriil. Vydav se na cestu, přišel jsem do vsi, ale starosta celý rozmrzelý, že ho ruším ze spánku, mne odbyl, že v celé vsi není nikdo nemocný. Šel jsem domů — a sotvaže ulehnu, znovu ozval se hlas: »Pospěšte si, nemocný umírá.« Znovu jsem přišel do vsi a obcházel jednotlivé chalupy, ale všude mi řekli, že je to mýlka. Přišel jsem domů a znovu po třetí týž hlas bylo slyšeti. Dal jsem si pozor, odkud zaznívá a šel jsem v jeho směru. Konečně v lese našel jsem z proutí upletenou chatrč, v níž opuštěn ležel neznámý muž a umíral. Jakmile mne spatřil, zazářilo jeho hasnoucí oko a zašeptal: »Otče, věděl jsem, že určitě přijdete. Padesát let denně ráno i večer jsem se modlil k Andělu Strážnému za šťastnou hodinku smrti — a vyslyšel mne!« Muž se vyzpovídal, přijal Tělo Páně a poslední pomazání a pak klidně zemřel.

Děti, modlete se i vy denně k svatému Andělu Strážnému, aby vás chránil v životě i v hodině smrti. Ovšem

jedna věc je k tomu nezbytně potřebná: abyste hlasu svatého Anděla Strážného vždy poslechlý.

Frantík vyšťáral někde doma uschovaný otcův revolver a chtěl si v lese pěkně zabouchati. Ale zbraň v kapse zrovna páčila. »To není věc pro děti, nech toho, stane se neštěstí!«, slyšel v nitru napominání. Byl to hlas svatého Anděla Strážce. Ale Frantík nedbá, chce ukázat, že je hrdina. — A jak to dopadlo? Velmi smutně: Večer dřevaři přinesli Frantíka s prostřelenou nohou.

Anděl Strážce nás varuje, avšak nenutí nás a ponechává nám svobodnou vůli. Neuposlechneme-li jeho varovného hlasu, jest naší vinou, když něco zlého se nám stane.

A ještě něco, děti! Anděl Strážce jest svědkem našich skutků a na soudu Božím vyjeví vše, co dobrého a zlého jsme vykonali. Kéž váš Anděl Strážný by mohl o vás dosvědčiti jen samé dobré skutky a odvésti duši vaši do věčného ráje.

*

Praktické naučení: Denně se budu modliti: Anděle Boží, strážce můj . . .

Promluva 7.

O PRAVÉ RADOSTI

(K svátku svatého Františka Serafinského)

Mnohý si myslí, že světci byli lidé, kteří chodili zamračení, smutní, na nikoho se neusmáli, s nikým nepromluvili. Jaká to mýlka!

1. Veselí svatí.

Kdosi řekl, že ze svatých je možno udělati výstavu veselých lidí. Poslyšte jen o několika veselých svatých:

Svatý František z Assisi († 1226) byl chudičký jako kostelní myš, takže si sám říkal: »Bratr z Nemanic.« Ale při tom byl šťastný a veselý, takže lidé ho nazývali: »Bratr Výskal.« Svým spolubratřím říkal, že mají býti veselí, poněvadž jsou zpěváčky Božími, kteří světem mají hlásati lásku a dobrotu Páně. Nic nedovedlo svatého Františka vyrušiti z jeho dobré nálady. Jednou šel lesem a vesele si prozpěvoval. Přepadli ho loupežníci a chtěli na něm peníze. Ale poněvadž žádných neměl, svlékli ho ze šatů a hodili do sněhové jámy. A víte, co dělal svatý František? Nenařikal, nezlořečil, nevolal o pomoc — pokračoval ve své písničce dál. Říkával svatý František, že jen jedno nás má zarmucovati: hřích, a proto byl-li kdo smuten, posílal ho k svaté zpovědi, aby ulehčil svému svědomí. Svatý František byl vesel po celý život a zůstal veselý i při smrti. Děti, jak lidé umírají . . .?! Mnozí neradi, jiní smutně, druzí se strachem, někteří zoufale. — Svatý František umíraje zpíval s bratry píseň, ve které chválí Pána Boha a vše, co stvořil: slunce nazývá bratrem, měsíc sestrou, zemi matkou. Celou boží přírodu opěvuje jako velkou rodinu, jako své sourozence. Na smrtelném lůžku přidal k písni poslední verše: »Budiž chválen, Bože, že jsi dám dal sestru smrt, již nikdo z lidí neunikne. Běda těm, kde zemrou ve smrtelném hříchu; blažení však jsou ti, jež nalezneš, že věrně plní Tvou nejsvětější vůli — ti na věčnosti nezemrou . . .«

Děti, jaký to veselý život — jaká to radostná smrt!

Svatý Filip Neri († 1595) říkal, že lidi veselé jest možno snáze přivést na dobrou cestu než lidi trudno-

myslné. Proto viděl-li někoho z mladých svých přátel všeti hlavu, pleskl ho mírně po tváři a řekl: »Proč jsi smuten? Co se ti stalo? Pojď, pověz mi to!« Napomínal je: »Buďte veselí, synáčkové! Nechci smutných a zamračených tváří!« Pro jeho veselou povahu hoši se za ním hrnuli a on si hrál s nimi jako jeden z nich. Když děti ztropily takový hluk, že lidé ze sousedství vyběhali a zaháněli děti, svatý Filip se jich zastal a řekl: »Děti, nebojte se, hrajte si vesele dál! Jenom nehřešte!« Jindy řekl těm, kdož si stěžovali: »Ať si štípají třeba dříví na mých zádech, jen když nehřeší!« Nelíbí se vám, děti, takový světec? Vidíte, ten je zcela podle vaší chuti!

Svatý Felix z Kantalicie. Nebylo veselejšího řeholníka-kapucína nad něho. Když někoho potkal, pozdravil ho slovy: »Deo gratias!« — »Bohu díky!« Proto v Římě mu neřikali jinak než »Bratr Bohu díky«. Děti, kdekoli ho spatřily, běžely za ním volající: »Deo gratias, bratře Felixe!«, líbaly mu ruce, braly ho za provaz, (který kapucíni nosí kolem boků), tahaly ho za řeholní roucho a tulily se k němu. On se jich vyptával, zdali se rády modlí, zda se dobře učí, pomodlil se s nimi, zazpíval s nimi sloku některé zbožné písničky a když odcházely, volal za nimi: »Deo gratias, moje děti! Bůh vám žehnej! Deo gratias!«

V řadě světců — veselých lidí dalo by se velmi dlouho pokračovati. Jsem si jist, že rády o tom slyšíte a že si v duchu myslíte: »Když svatí byli lidé veselí, pak býti veselým není žádný hřích!« Ano, děti, to jest správné, ale musíte si dáti na něco pozor: svatý apoštol Pavel napsal jednou velmi pěkné psaní křesťanům Filipským a tam (4, 4) praví: »Radujte se, opět pravím vám, radujte se — ale radost vaše budiž v Pánu!« Na to tedy musíme dbáti, abychom se radovali v Pánu —

to jest ne hříšně z věcí zlých, nýbrž tak, aby Pán Bůh měl zalíbení na naší nevinné, pravé, upřímné radosti. Mohly byste přímo tonout v samých radostech — a přece ve vaší duši by bylo smutno. Velebný pán, ať starý nebo mladý, vždy na začátku mše svaté říká: »Půjdu k oltáři Božímu, k Bohu, který obveseluje mladost moji!« Vidíte — kdo směřuje k Bohu, vždy je vesel a stále duchovně mlád. Nesmíte si nechat tuto svou radost vzít! Víte, koho v Japonsku užívají místo hlídacích psů? Cvrčků! Věřte, či nevěřte, ale je to pravda! Mají je v malých bambusových klickách a mili cvrčci spokojeně cvrlikají svou písničku. A lidem se při tom pěkně spí. Ale jakmile se někdo ke klickám přiblíží — koncert na ráz přestane, jak by utal. Tím cvrčci upozorní spáče, kteří náhlým tichem se probudí. Tak je to, děti, s vaší duší. Dokud zpívá, je to známka, že vše je v pořádku; jakmile přestala, je na blízku zloděj — hřích! Je potřeba vstát a zloděje pořádně zahnat. A zpěv se zase vrátí.

2. *Varujme se nepravé radosti!*

Vždycky končí smutně a nešťastně. Malý student Jaroslav vypůjčil si od špatných kamarádů napínavou obrázkovou knihu. Před rodiči bál se ji čísti, ale Jarka dovedl si pomoci. V noci, kdy všichni spali, vstal, rozsvítil svíčku, přistavil si ji blízko k posteli a dal se do čtení. Bylo to v létě; otevřeným oknem přilétaly noční můry, přiváběny světlem svíčky. Létaly kolem ní, až konečně ohněm vzňala se jim křídla a uhořely. »Hloupé můry!«, pomyslně si Jarka, když je chvíli pozoroval, »celý den se skrývají před krásným slunečním světlem a v noci ženou se do smrtonosného plamene svíčky!« Jarka četl dále, tak dlouho, až spánkem přemožen klesl do polštáře, který se tím posunul k samé-

mu plameni svíčky. Tu náhle zděšen se probudil ze spaní, neboť měl sen, že leží na hořící posteli. A vskutku pokoj již byl plný kouře, neboť od svíčky počal doutnati cíp polštáře. Přivolaní rodiče ještě včas udusili oheň a přísně pokárali Jarku. Hoch litostivě uznal svou chybu a svatosvatě slíbil, že nebude již bažiti po nedovolených radostech, které tak smutně končívají.

Hled'te, děti, Jarka a všichni, kdo jednají jako on, podobají se nočním můrám: před krásným světlem pravých radostí zalézají, aby se hnali do vraždícího plamene hříšných radovánek. Chcete, děti, býti také tak pošetilé?

3. *Chceme pravou radost!*

a) *Radost z přírody.* Svatý František z Assisi se usmíval na každý kvítek, který kvetl podél cesty, po níž kráčet. Kolik to radostí venku — i teď na podzim! Buďte vděční Pánu Bohu, původci přírody. I sportem, turistikou i skautingem můžete se státi svatými, když vše bude směřovati k slávě Boží. O jednom světci se vypravuje, že s přáteli hrál házenou. Tu kdosi chtěl překvapit světce otázkou a ptal se, co by dělal, kdyby měl za hodinu zemřít. Světec odpověděl: »Házel bych míčem klidně dál, neboť hru jsem začal ke cti a chvále Boží!« I vy, děti, před každou zábavou a hrou vzpomeňte si na Boha, bez jehož přispění ani ke hře byste nebyly schopny.

b) *Radost z práce:* Kdo by s veselou běžel jenom na hřiště, ale zamračeně by se loudal ke škole, ten by byl špatným vzorem. — V Alpách na nejvyšších neschůdných polohách roste bílý kvítek — alpská protěž. S nasazením života lezou turisté po krkolomných stráních, aby si mohli kvítek utrhnouti. Podaří-li se jim to, s radostným nadšením vracejí se dolů a jsou hrdi na to, že mohou říci: »Mám protěž!«

Děti, takovou protěží, po mnoha námahách dosaženou, jest vaše pěkné vysvědčení na konci školního roku. Kéž byste vy všechny mohly se z něho radovati a s hrdostí mohly říci: »Za svou práci a pilnost mám samé pěkné známky!« To by byla radost!

c) *Radost z radosti jiných*: Jiným radost působiti — jest nejkrásnější a nejčistší radost. Z pohanského Říma byl potupně vyhnán vojevůdce Koriolánus. Chtěje se pomstíti, přešel k nepřátelům Volskům, a s nimi přitáhl až k branám Říma. Římané poslali nejvyšší své úředníky, senátory, aby vyjednávali o mír, ale marně. Přišli tedy pohanští kněží a prosili o milost, ale opět bez výsledku. Konečně přišla za Řím prositi vlastní Koriolánova matka. Jakmile ji syn spatřil, objal ji, zapomněl na záští — a Řím byl zachráněn. Jak se radovala matka Koriolánova ze záchrany Římanů! Buďte i vy, děti, ne mračnem, nýbrž sluníčkem, které samo radostně svítí a jiné radostí ozařuje. V tom najdete své pravé štěstí.

•

Praktické naučení: Při hře budu mírný a snášenlivý k druhům, aby i oni měli nezkalenou radost.

Promluva 8.

O LÁSCĚ K VLASTI

(K 28. říjnu.)

Dvacátéhoosmého října jest výroční den prvního našeho národního osvobození roku 1918. Naše drahá vlast opět po dlouhých staletích mohla samostatně rozhodovat o svých právech.

Když dnes vzpomínáme na tuto slavnou událost, chceme si říci několik slov o pravé lásce k vlasti .

Dejte pozor, že jsem řekl o *pravé* lásce k vlasti, neboť jsou mnozí lidé, kteří mají vlasti a národa plná ústa, ale pracují jen pro sebe. To je falešná, sobecká láska.

Rozpomeňte se, co jste slyšely v biblické dějepřavě o židovské dívce Ester. Byla neobyčejně krásná a zalíbila se perskému králi Asuerovi tak, že korunoval ji a učinil ji královnou. Židé, kteří žili v Persii, byli ze záští křivě obviněni u krále, že jsou jeho nepřáteli. Oklamaný král uvěřil a poručil, aby všichni Židé v zemi byli povražděni. Když se to rozhlásilo a Židé nařikali, Ester odvážila se jíti ke králi a prositi za svůj národ, ačkoliv se tím vydávala v nebezpečí jisté záhuby. Neboť v Persii přísný zákon zakazoval komukoliv pod trestem smrti vejíti před krále, nebyl-li volán. Ester se pomodlila a předstoupila před krále. Král se překvapen zamračil, takže Ester vidouc to, zbledla a omdlela. Král však rychle k ní přiskočil s trůnu a když pookřála, řekl jí vlídně: »Neboj se, neumřeš! Ne pro tebe, ale pro jiné všechny ten zákon vydán jest. Jaká je tvoje žádost, královno? I kdybys polovici království mého žádala, dostaneš ji!« Ester odpověděla: »Nalezla-li jsem milost před očima tvýma, ó králi, daruj život národu mému. Za to prosím!« A král dal rozkaz na ochranu Židů. Hle, děti, opravdová láska k národu, která byla dokázána ne slovy, nýbrž skutky. Ester byla ochotna pro svůj národ ztratit i vlastní život.

Milovat vlast a národ je naší svatou povinností. Pán Ježíš tak miloval svou zemskou vlast, že ronil hořké slzy v předtuše její brzké zkázy. I my, děti, máme milovat svou českou vlast. A jak dokážeme nejlépe lásku k vlasti?

1. Zbožností a modlitbou za vlast:

To jest nejkrásnější a pro vlast nejdůležitější. Co by vlastně bylo platné všechno úsilí o blaho vlasti, když by ji nežehnal Bůh, který řídí osudy národů...?

Nejzasloužilejším mužem pro Irsko byl proslavený vůdce a bojovník za svobodu Irů — O'Connell († 1847). Když řečnil, rozohnil ve svých posluchačích nadšenou obětavost pro vlast. Celý svůj život věnoval blahu irského katolického národa, který byl v područí Angličanů. A přece našel si dosti času, aby každoročně zúčastnil se čtrnáctidenních duchovních cvičení (exercicií). Přiho-dilo se jednou, že právě v době duchovních cvičení byl ve sněmovně při hájení práv Irska velmi těžce pohřešová-n.

Bylo k němu vypraveno poselství, aby si ihned po-spíšil do zasedání a osobně se účastnil úředního jed-nání.

O'Connell však odpověděl: »Upokojte se, pánové! Když zde se modlím, hájím naši věc před Bohem. Osvo-bození Irska tím nic neztratí. Kleče na kolenou při zpo-vědi jsem mocnější než na řečnické tribuně s pravicí na-přaženou k boji!« — Když sedával mezi poslanci ve sněmovně, modlil se za svou vlast zbožně růženec. — Za národ dovedl také trpěti. Pro svou vlastenec-kou činnost byl vsazen do žaláře a když byl propuštěn, měl zdraví smrtelně podryté. Cítil, že brzy přijde jeho poslední hodinka. Měl ještě jedno přání: naposledy spatřiti svatého Otce v Římě a přijmouti z jeho rukou požehnání. Ale smrt překvapila jej na cestě do Říma — v Janově. S neobyčejnou zbožností dal se zaopatřiti svá-tostmi umírajících a pak svatě zemřel, zanechávaje tuto poslední vůli: »Tělo své odkazuji Irsku, srdce Římu, duši nebi!«

Srdce O'Connellovo skutečně se chová ve zlaté nádobě v jednom z římských chrámů jako vzácná památka.

Děti, zapamatujte si pro celý život O'Connellova slova a také vy je vyplňte skutkem: své tělo — to jest: tělesné síly, své povolání, svou práci — dejte ve službu vlasti, kdykoliv toho bude potřebovati. Své srdce — to jest neochvějnou věrnost i za cenu mučednictví — dejte Římu, svému římsko-katolickému náboženství, a svou duši nebi. Zůstanete-li věrni Bohu, neznadíte ani vlast.

Roku 1885 zemřel v Haagu ministr Modermann. Byl věřící protestant. Jednoho dne přišel k němu mladý muž z velice vážené rodiny amsterodámské a žádal o místo v ministerstvu.

»Kterého náboženství jste?«, tázal se ministr.

»Jsem sice katolík,« odpověděl kandidát, »ale na víře mně mnoho nezáleží.«

Modermann rozčileně vyskočil a odpověděl: »Tak, vám na víře nezáleží? Nemám pro vás v úřadě místa. Člověk, který si tak málo váží svého náboženského přesvědčení, nebude poctivě sloužit státu.« A mladý muž šel s nepořízenou domů.

Buďte, děti, dobrými katolíky a budete výbornými Čechy!

2. Pilnou a svědomitou pracovitostí.

Národ lenochů zahyne. O vás, děti, se říká, že jste naděje vlasti. Budete jí skutečně, naučíte-li se práci ctít a milovat.

Garfield, pozdější president Spojených států severo-amerických, byl z domu velice chudobný. Když mu bylo 16 let, byl nucen vydělávati si na živobytí sám. Byla doba žní a tudíž práce dost. Garfield nabídl své síly zámožnému statkáři Treatovi. Byl bos a nuzně oblečen,

ale měl novou dobrou kosu na ramenou a vypadal, jako by chtěl vykonati mnoho práce. A přece ho nechtěl Treat přijmouti a prohodil, že potřebuje mužů a ne chlapců. »Ale když chlapec vykoná mužskou práci, není právě tak dobrý?«, namítal hoch a tato odpověď se statkáři tak líbila, že ho do práce přijal. Příštího jitra poslal čtyři muže a našeho nováčka na louku. Sekáči chtějíce si z hocha udělati žert, vzali ho doprostřed, kde musil dbáti toho, aby se v práci neopozdil. Ale chlapec se nedal předstihnouti. Ruce měl plné mozolů, avšak odpovědně překvapil sekáče prosbou, aby ho nechali na prvním místě, by mohl panu Treatovi ukázati, že dovede pracovati jako muž. Vyhověli jeho prosbě, ale brzy litovali. Neboť aby nebyli zahanbeni, musili za ním tak pospíchat, že večer byli celí zemdlení. Když byl čas ke spaní, prosil chlapec pana Treata o světlo. »Načpak?«, tázal se pán. »Chci ještě studovati, přes den neměl jsem kdy, jak víte,« řekl Garfield, vzal svíci, šel do světničky a ještě do noci studoval.

Legenda vypravuje o svatém opatu Ermenfridovi († 670), že kdykoliv při rozdávání chlebů viděl dělníka nebo chudáka s mozolovitýma rukama, políbil napřed jeho ruce a potom teprve podal mu chléb. Děti, važte si i vy práce! Nejen vůči své vlasti jsme zavázáni k svědomité pracovitosti buď tělesné nebo duševní, nýbrž i vůči Bohu, který jednou bude se nás tázati, jak jsme využili času i vloh nám propůjčených.

3. Mravností:

Děti, kolikrát již jste měly jablko, na které srdce jen se smálo. Rozkrojily jste je — a na jeho jádru hlodal červ...! Tak jest to i s národem. Může navenek se zdáti mohutným, bohatým, váženým — hlodá-li na jeho jádru červ nemravnosti — veta po něm!

Náš národ není ani tak velký ani tak slavný, jako byla kdysi říše římská. A zahynula i ta — nemravností. Slyšte, děti, co ve své knize »O království Božím na světě« píše římský kněz Salvianus v době, kdy nepřátelští kmenové germánští valili se do římského císařství: »Pro nečistý život vydal nás Bůh barbarům. Kde jest tolik bídy jako u nás, kde je podobná potupa? . . . Umírá římský národ a ještě se směje! Divíme se, že nás i zbraní přemáhá nepřítel, který nás převyšuje cudností a mravy? Nuže, nemyslete si, že vítězí svým silnějším vojskem, nebo, že my hyneme nedostatkem sil na obranu či nedostatkem vůdců . . . Ať si nikdo nepřipustí jiné myšlenky kromě té: Klesli jsme pro svou znemravenělost.«

Děti, nechcete-li býti hrobaři svého národa, žijte vždy mravně! Následky hříchu nemravnosti jsou strašné: otrávená duše a zhroucené zdraví. Byly byste zrádci své vlasti, kdyby pro tento hrozný hřích neměla o vás platiti slova naši státní hymny: duše útlé v těle čilém . . .!

V Benátkách v Itálii v dožecím (knížecím) paláci jsou vymalovány podobizny všech vladařů republiky, kdysi tak mocné. Jedno místo, kde měl býti také obraz, jest prázdné, vyplněné pouze namalovanou černou záclonou. Na tom místě měl býti namalován obraz dožete Marino Falieri. Bylo mu však dokázáno, že zradil republiku benátskou. Proto byl odsouzen k smrti. Po jeho stětí černá záclona místo obrazu má hlásati budoucím věkům jeho hanbu.

Děti, žijte tak, aby se vaše vlast za vás nikdy nemusila stydět!

Nejsme velkým národem. Ale nezáleží na tom, kolik je nás, nýbrž jací jsme. Vyrastou-li z vás řádní mužové a dobré ženy, o tolik více kořenů zapustí

naše národní lipa do rodné půdy a nevyvrátí ji vichry nepřátelské nenávisti.

Když mocný král francouzský Ludvík XIV. ptal se svého ministra Colberta, jak je to jen možno, že se vším vojskem, jež mu ohromná jeho říše dodávala, nemohl podmaniti tak malou zemi jako je Holandsko, odpověděl mu ministr: »Sire, velikost země nezáleží v rozsáhlosti území, nýbrž v charakteru národa! Pilnost, střídmost a statečnost Holanďanů jsou příčinou, že dosud nebyli přemoženi!«

Ano, i vy děti, musíte upevňovat základy svého národa. V pilné, poctivé práci a v životě podle víry jest tajemství naší nepřemožitelnosti. Nuže, v této věci svůj národ neklameme!

Praktické naučení: Na den 28. října pomodlím se vroucně za svou vlast.

P r o m l u v a 9.

KRISTUS - NÁŠ KRÁL

(K svátku Krista Krále.)

Každého čtvrtstoletí v Římě slaví se Milostivý rok. V čtyřech hlavních chrámech (basilikách) římských: u svatého Petra, u svatého Pavla, u svatého Jana, u Panny Marie otvírá se Svatá brána, která byla zazděna.

Lidé z celého světa přicházejí do Říma, aby mohli projíti těmito branami a získali si mnoho duchovních milostí, které svatý Otec z pokladu Církve rozdává.

Když končil Milostivý rok 1925, svatý Otec Pius XI. chtěl celému lidstvu na věčné časy dáti nezapomenutelnou památku a proto 11. prosince 1925 napsal celému katolickému světu dlouhý a krásný list (encykliku), v němž oznamoval, že si přeje a rozkazuje, aby každého roku poslední neděle v říjnu byl slaven svátek Krista, jako našeho Krále. Sám svatý Otec prvním tímto svátkem, který výjimečně svítil se 31. prosince 1925, ukončil Milostivý rok a za přítomnosti mnoha tisíců věřících ve velechrámě svatého Petra zasvětil celé lidstvo Nejsvětějšímu Srdci Páně.

1. *Kristus je Král.*

To dosvědčil On sám před Pilátem, který se ho ptal: »Tedy král jsi ty?« Ježíš odpověděl: »Ano — jak jsi řekl — jsem Král.«

A nad hlavou Ukřižovaného byl nápis: Ježíš Nazaretský, Král židovský.«

Ale každý král má čestnou stráž, gardu, která je mu nejbližší, která ho nikdy neopustí a jej všude chrání.

Víte, kdo byli prvními gardisty Krista Krále?

Byly to děti, které při slavném vjezdu mu provolávaly slávu. S jakou radostí asi Spasitel díval se na nadšené děti!

A dnes obrací své královské zraky na vás a ptá se vás, zda i vy chcete vstoupit do jeho čestné královské stráže?

Kristu Králi sloužití, jaká to veliká čest!

Legenda vypravuje: Ve třetím století žil obr, který byl pohanem. V jeho hlavě vyskytla se podivuhodná myšlenka: nabídnouti své služby tomu, kdo je nejmocnější. Vypytał se, kde by takového pána našel.

Lidé mu odpověděli: »Náš král má největší moc na světě.«

Vstoupil tedy do královských služeb.

Jednou však byla uspořádána hostina, při níž potulný pěvec zpíval píseň o moci d'áblův. Obr viděl, jak král při zpěvu zbledl a celý se chvěl. »Dábel je jistě mocnější než král, tomu budu sloužiti,« pravil a také tak učinil.

Kdysi šli spolu d'ábel a obr po silnici, až přišli na rozcestí, kde stál kříž. Při pohledu na Ukřižovaného d'ábel se třásl jako osyka, neodvážil se kolem kříže přejíti, nýbrž zděšeně utekl.

Obr si řekl: »Ach, tento na kříži jest ještě mocnější než d'ábel, tomu budu sloužiti.« Pak zatukal na dveře chudé poustevny pod křížem a řekl šedovlasému poustevníku: »Bratře, porad' mi, jak mám tomuto Ukřižovanému sloužiti.«

»Modli se velmi mnoho!«, zněla odpověď.

»Modlit! Nikdo mne tomu neučil!«

»Zachovej přísné posty!«

»Posty? Ach, bratře, což nechápeš, že takový obr, jako jsem já, musí hodně jísti?«

»Tedy konej dobré skutky! Jsi hodně veliký, postav se na břeh této hluboké řeky, přes níž nevede žádný most, a přenášej pocestné s břehu na břeh. Dobrými skutky budeš sloužit Ukřižovanému.

Obr poslechl rady poustevníkovy.

Jednoho dne prosil obra malý hošík, zářící krásou, aby ho přenesl na druhou stranu. Obr ochotně si povysadil dítě na ramena a vkročil do proudu řeky. Ale ještě nikdy v životě nenesl takové břímě. Uprostřed řeky jeho síly byly téměř vyčerpány. Jen s největším napětím zcela vysílen přišel až na druhý břeh.

»Ach, dítě, tys bylo tak těžké, jako kdyby celý svět byl na mých bedrech spočíval!«

»Nediv se,« pravilo usměvavé dítě, »neboť na svých ramenou nesl jsi toho, který stvořil celý svět!« Při těchto slovech Ježíšek zmizel.

Obr klesl na kolena a děkoval za dobrotu Boží, která takovým způsobem odměnila jeho službu nejmocnějšímu Králi.

Od té doby obr nazýval se Christoforus — ten, který nesl Krista.

Děti, i vy nechtějte nikomu sloužiti než Králi nejvyššímu — Ježíši Kristu!

2. Kristus chce být Králem našich srdcí.

Děti, zvláště vy, hoši, že jste si při vypravování legendy mysli: »Kdybych byl také takovým obrem — kdybych měl jeho svaly — jeho sílu — to bych si jistě dobyl mistrovství Evropy!«

A já vám pravím: »Kéž byste, děti, měly d u š i jako Křištof — pak si dobudete království Božího.« I ve vaší duši musí se ozvat myšlenka: »Chci sloužit jenom Pánu nejvyššímu a nejmocnějšímu — a tím jest Bůh, Spasitel Ježíš Kristus.«

Děti, staňte se i vy Christofory — nositeli Krista, nikoliv na svých bedrech, nýbrž v s r d c í h. Kristus Pán chce kralovat a čeká na vás, až mu řeknete: »Králi, učiň si trůn z mého srdce!«

Kristu musíme dáti do služby vše nejlepší, co máme: svůj rozum, svou vůli, své zdraví i svůj život.

Takový byl Pater Michal Pro, mexický jesuita, umučený 23. listopadu 1927. V mladých letech neukazoval příliš mnoho zbožnosti. Byl to dobrý chlapec, ale šibal. Všechno mu bylo milejší než školní lavice. Že

se někdy s kamarády popral a vrátil se s roztrhaným kabátem nebo kloboukem, rozumí se samo sebou. Nikdy v mládí mu nenapadlo státi se knězem, ale duchovní cvičení ho přivedlo do řádu jesuitů.

Roku 1911, kdy v Mexiku nastalo pronásledování, musil Michal prchnouti v přestrojení za sluhu. Po bolestném rozloučení se svými drahými a po dlouhém bloudění širým světem byl Michal Pro vysvěcen na kněze 31. srpna 1925 v Belgii.

Zatím v Mexiku nastaly smutné poměry.

Začalo opět pronásledování katolíků. Byl vydán rozkaz, že dnem 31. července 1926 mají býti všechny katolické kostely zavřeny a nikde nesmí býti sloužena mše svatá.

Katolíci se ovšem proti nespravedlivým zákonům bránili a utvořili »Ligu na obranu náboženství«. Pater Michal Pro stal se nejčilejším členem Ligy, ačkoliv věděl, že bude zastřelen, chytnou-li ho. Dal se úplně do služeb Krista Krále.

Na svátek Krista Krále věrní katolíci mexičtí přišli přes odpor policie v počtu 200.000 do národní svatyně Panny Marie Guadalupské.

Píše Pater Pro: »Několik dělníků zpívalo po ulicích, ale slabě, jen pro sebe. I zazpíval jsem na celé hrdlo: »Ty budeš kralovati, Kriste!« Když ti ubozí lidé mne uzřeli, zachvátilo je nadšení a zpívali již bez bázně.« —

Pater Pro nebojácně navštěvoval ozebračené katolické rodiny — nosil jim pokrm i šatstvo. Nestyděl se jít po ulicích města s ranci a balíky. V přestrojení za umazaného strojníka na veřejném dvoře, kam měla přístup policie, dával duchovní cvičení padesáti šoférům.

Jindy opět v soukromém domě podával svaté přijímání. Náhle vběhla služebná a volala zděšeně: »Poli-

cie!« Všichni zbledli strachem. Pater Pro pravil: »Uklidněte se, půjdu jim vstříc!«

Potom ukryl rychle Nejsvětější Svátost na prsou, zapálil si cigaretu a čekal. Policie začala převraceti dům. Pater Pro šel s nimi. Ale kněze přece nenašli. Nikdo by nehledal kněze v nějakém podomkovi s cigaretou v ústech. Celí nazlobení musili odejít s nepořízenou.

Jednou ho policie již poznala. Pater Pro vskočil do auta — ale policie na druhém autě začla ho pronásledovati. Zachránil se toliko tím, že v zatáčce vyskočil z auta a šel kolem auta pronásledovatelů jako by se procházel. Tak dlouho unikal policii, až kdosi prozradil jeho přibyték. Byl náhle přepaden a odveden se svými dvěma bratry do vězení. Bez rozsudku dne 23. listopadu 1927 o 8. hodině ráno byl vyveden k popravě. Pozvedl ruku a učinil nad přítomnými kříž se slovy: »Nechť se Bůh nad vámi smiluje!« Pak rozpjal ramena, aby zemřel jako Kristus. Opakoval slova: »Odpouštím z celého srdce svým nepřítelům.« Pak trochu se odmlčel, povznesl oči k nebi a pomalu a potichu, ale výrazně opakoval heslo dané světu náměstkem Kristovým — Piem XI.: »Ať žije Kristus Král!« Pak zarachotily karabiny — a hrdina Krista Krále klesl do kaluže vlastní krve.

Milé děti, i v našich srdcích musí býti odvaha mexických mučedníků. Nebáti se ničeho, když se jedná o království Kristovo.

Budeme hrdiny?

Zajisté na tuto otázku v nitru katolických dětí — hochů i dívek — může být jediná odpověď: Ano, chcem! A to hned! Nechť to všichni vědí, že náležíme nejvyššímu Králi, Ježíši Kristu!

Plukovník Paqueron, věhlasný důstojník francouzské armády a při tom stoprocentní katolík a apoštol, napsal svému synu, který vstupoval na vysokou školu, tato slova: »Vztyč hned vysoko svůj prapor, aby všichni věděli, kdo jsi. V osmačtyřiceti hodinách nesmí ani jeden z tvých spolužáků být na pochybách o tobě, nebo se tebe teprve tázat na tvé smýšlení. To je jediný prostředek, jak se vyvarovat falešného postoje. Osvědčuj své křesťanství jednoduše, ale otevřeně! Před nikým žádnou slabost! Kdo má čest být křesťanem, nepotřebuje se teprve dožebravat ohledu a přízně pro své přesvědčení. Má právo žádat úctu. Neboj se, že budeš pokládán za prazvláštního člověka. Déle než čtyřicet let jsem věru na sto procent takto »zvláštní«, a věř mi, že ani před Bohem ani před lidmi jsem na to ještě nijak nedoplatil.«

Děti, vid'te, tato slova jsou hodna statečného otce! A platí také nám: Vztyčme hezky vysoko prapor svého Krále! A nebojme se!

Alexander Veliký, král macedonský, řekl ke zbabělému vojínu, který měl také jméno Alexander: »Příteli, buď změníš své jméno, nebo změníš své chování.«

Děti, my nosíme jméno svého Krále Krista na čelech od svatého křtu: Jsme křesťané — jsme Kristovi.

Buď změníme své jméno — a to Bůh chraň! — anebo změníme své chování: budeme věrnými uvědomělými katolíky — a to dej Bůh!

Praktické naučení: Budu nebojácně vyznávati své náboženství.

P r o m l u v a 10.

NA DUŠIČKY VZPOMÍNEJME

(K 2. listopadu.)

Když příroda ukládá se ke spánku a kvetou jen poslední květy chrysantém, Církev svatá vzpomíná duší těch, kdo spí tichým spánkem na hřbitově.

V horách chudí zbožní horalé mají krásný zvyk:

Zaslechnou-li, jak v listopadu vítr mezi stromy skučí, jak meluzina kvílí, říkají: »To nařikají dušičky v očištcí a prosí nás o pomoc.« Pak smeknou, pokleknou a pomodlí se za duše v očištcí.

Děti, duše v očištcí skutečně kvílí — a prosí o pomoc, třebaže pláče jejich neslyšíme.

1. Vždyť duše v očištcí tolik trpí.

Když zlatník chce vyčistiti drahocenný předmět, jež pokrývá dlouholetý prach a špína, vloží předmět do ohně. Nečistota se spálí — a předmět zazáří bývalým leskem.

Tak i duše, které přicházejí na věčnost s lehkými hříchy. Jsou jakoby zaprášeny — a proto je musí očistiti oheň v očištcí.

Co však jest, děti, nejhroznější pro duše v očištcí? — Odloučení od Pána Boha, po kterém tolik touží.

Znáte kompas? Jaký to zajímavý přístroj! Magneticá střelka ukazuje vždy k severu. Jenom tehdy, když přiblížíme nějaký kovový předmět a vychýlíme ji, zůstane tam, kde ji držíme. Ale vzdalme předmět a magnetka jako střela vrací se tam, odkud vyšla.

To obraz naší duše.

Zde na světě tělo drží duši skoro jako ve vězení — ale přijde okamžik smrti — pouta těla jsou přetrhána. Duše se chce vrhnouti do náručí Božího, odkud vyšla — ale běda, není dosti čistá — nemůže ke svému Bohu, po němž tolik touží.

Vypravuje se o dítěti, které si hrálo v zahradě. Rodiče myslíce, že je pod dozorem služky, odešli a navrátili se až pozdě v noci.

Služka se domnívala, že dítě jest s rodiči — a tak o dítě se nikdo nestaral. Když si dítě dosti nahrálo, běželo k domovním dveřím — ale ty byly zamčeny. Dítě bušilo na dveře, volalo, prosilo, plakalo, křičelo — ale marně — nikdo doma nebyl, nikdo nepřišel otevřít.

Slunko zapadlo, snesla se chladná deštivá noc.

Dítě pláčem uštkané sedělo již jen na prahu a z jeho, horečkou se chvějících rtů, splývalo toužebně: »Chci domů, chci domů — domů . . .!« Dlouho po půlnoci našli vracející se rodiče dítě na prahu. Ale bylo již pozdě. Dítě dostalo prudký zápal plic — a brzy zemřelo.

Na postýlce v horečce stále volalo: »Domů, domů!« Zdrčení rodiče na malý růvek dali nápis: »Nemohl domů!«

Děti, tak nešťastné jsou duše v očištění.

Chtěly by domů — do nebe — ke svému Otci — a nemohou.

Tato palčivá touha po Bohu trýzní je víc než očišťovací oheň. To jest jejich nejhorší bolest.

Jednou vypukl mezi dětmi záskrt. Devítileté děvčátko leželo na smrtelném loži. Trpělo hrozně. Již nemohlo téměř vůbec dýchat. Začalo se dusit. Bolestmi zmítalo se na postýlce se strany na stranu.

Náhle na několik vteřin přišlo k vědomí a podařilo

se mu polapnouti trochu vzduchu. Zmučený obličej obrátilo k otci a v zoufalství zasténalo strašná slova: »Tatínku, v koutě je sekera, zabte mne!«

Děti, jako dusící se dítě hrozně se trápilo bez vzduchu — tak se trápí duše v očištcí bez Boha. A jejich trápení trvá ne den nebo měsíc, nýbrž snad mnoho a mnoho let . . .

A mezi těmito ubohými dušemi snad jsou naši rodiče, sourozenci, přátelé! . . . Kdybychom zde na zemi byli je viděli plakati, byli bychom přiskočili a ptali se: »Proč pláčeš? Pomohu ti!«

V očištcí snad pláče již dlouho: Smilujte se nade mnou aspoň vy, přátelé moji . . . — a my jim tak málo pomáháme.

2. Duším v očištcí chceme pomáhati:

a) Modlitbou:

Jindřichovi zemřel tatínek. Pohřeb byl slavný. Rakev byla spuštěna do mramorové hrobky, nad níž vypínal se krásný pomník. Věnc a kytice přikrývaly hrob. Doma se brzy na zemřelého zapomnělo. Ale jednou v noci Jindřich měl podivný sen. Zdálo se mu, že přišel k jeho posteli svátečně oděný muž a dotkl se jeho ruky. Jindřich se lekl, zadíval se pozorněji na hosta a již chtěl vykřiknouti: »Tatínku . . .!« — ale hlas mu selhal, když zpozoroval, jak otcova tvář je bolestně smutná. — »Poslechni, Jindřišku, máš-li mně vskutku rád, pomodli se za mne!« Pak vše zmizelo. Jindřich se probudil a slzy lítosti stékaly mu po tvářích. Ubohý tatínek! Hned si hošík klekl a dlouho se za otce modlil. —

Lidé s velkou péčí se starají o hroby, v nichž odpočívají těla jejich drahých. Zvláště na Dušičky hřbitovy bývají tak krásně ozdobené, květinami i světly. Ale

všechny tyto projevy vděčných vzpomínek duším zemřelých neprospívají nic. Jim pomůže toliko zbožná modlitba.

Když umírala svatá Monika, matka světce Augustina v přístavě Ostii, daleko od rodné vlasti, pronesla památná slova: »Pochovejte toto tělo kdekoliv a nestarejte se příliš o něj! Jen o to vás prosím: Vzpomeňte na mne u oltáře Páně, kdekoliv budete!«

Děti, nezapomínejte v modlitbě nikdy na duše v očistci! Přidávejte na konec modliteb kratičkou prosbu:

»Odpočinutí lehké dej jim, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí, ať odpočívají v pokoji. Amen.«

b) *Mši svatou:*

Malý Petr pásl vepře na širokých pastvinách za Ravennou. Venku na pastvě bylo mu nejlépe. Žádný mu aspoň nenadával a neubližoval. Ale doma . . . krušno vzpomínat! Vlastně ani domova neměl. Otec zemřel — matka byla zlá — chtěla ho kdysi odhodit do strouhy. Bratr, u něhož žil, byl ukrutník, který nešetřil ani nádkami, ani ranami. Jednou, když Petr hnal vepře domů, zažlutalo se něco v blátě. Byl to zlaťák. Petrovi se zajiskřily oči. Takový poklad chudáček nikdy neviděl. Již měl sto plánů, co si za peníz koupí — něco dobrého pro vyhladovělý žaludek, nebo něco teplého na promrzlé údy. Ještě v noci se mu o tom zdálo. Ráno, jako každý den, vzpomněl si na zemřelého tatínka. A v očích mu najednou podivně zasvítilo. Když pak ještě časně ráno vyháněl vepře na pastvu, odskočil do kostela a nespěle ze sebe soukal: »Pane faráři, já jsem našel tohle na silnici — prosím vás o mši svatou za tatínka, aby mohl do nebe . . .!« Při tom položil zlaťák na stůl a než se kněz vzpamatoval, byl hoch pryč. A Pán Bůh odpla-

til Petrovu lásku k duši zemřelého otce. Z chudičkého pasáka vepřů stal se slavný a učený kardinál ostijský a učitel církevní — svatý Petr Damiani.

Děti, vy aspoň při mši svaté spolu s knězem modlete se za duše v očištcí a za ně obětujte svaté přijímání!

c) *Oběťmi:*

Tak to dělávala prostá svatá Armella Nicolasová, pasačka ovcí.

Když sluníčko pražilo a Armella na pastvě umdlávala horkem, říkala: »Obětují to za duše v očištcí!« Jindy zřekla se studené vody, ač měla žízeň. Od oběda nechávala si nejlepší sousto a prosila matku o dovolení, aby je mohla dáti žebrákům. Když ji děti vybízely, aby si s nimi hrála, vzpomněla si Armella často na utrpení duší v očištcí a dobrovolně se zřekla hry, aby oběti některé duši pomohla. Matka nemusila ji mnoho pobízeti do práce: Armella se sama po práci sháněla, jen aby měla hodně obětí za duše v očištcí.

Děti, jak vás tato prostá pasačka zahanbuje!

Píšete třeba domácí úkol: zdá se vám tak těžký. Nejraději byste sešit hodily do kouta a běžely ven si hrát. Naučte se, milé děti, ve chvíli netrpělivosti vzpomenout si na trpící duše v očištcí a jim přineste malou oběť!

3. *Duše v očištcí vám všechno vděčně vynahradí:*

Pan farář vypravoval tuto událost: »V osadě zemřela matka, zanechavši po sobě sirotka, Karla. Karlík chodil často ke hrobu matčinu, neboť pásal svému strýci krávy na palouku právě vedle hřbitova. Jednou se splašil býk a chtěl se vrhnouti na cizince, který šel okolo. Karel to zpozoroval a jako střela vskočil splašenému zvířeti v ces-

tu. Býk se sice zarazil, ale pak strašně zafuněl, sklopil hlavu a rozehnal se za Karlem. Hoch se dal na útěk. V úzkosti volal: »Maminko, maminko!« Ale býk byl rychlejší. Karel již slyšel jeho supění zcela nablízku. Doběhl až ke hřbitovní zdi. Smrtná hrůza jej sevřela. Zoufale vykřikl znova: »Maminko!« — a najednou jako by jej někdo nesl, přeskočil hravě vysokou zeď a octl se na hrobě své matky, za zdi hřbitova. Tam upadl v bezvědomí. Když se z něho probрал, spatřil, jak se býk zase klidně a krotce pase na palouku za hřbitovem. Duše maminčina chránila své hodné dítě. — Tak pomáhají duše v očištcí. A zvláště dětem.

Kdykoliv půjdete k nějaké zkoušce ve škole, pomodlete se za duše v očištcí a vždycky to dobře dopadne.

Praktické naučení: Zapamatujte si slova písně:

Na dušičky vzpomínejme,
z očištcí jim pomáhejme,
budou na nás vzpomínat,
až budeme umírat.

P r o m l u v a 11.

BUĎ DOBROČINNÝ

(K svátku svatého Martina.)

Svatý Martin, biskup tourský (túrský), v mladém věku byl důstojníkem římského jízdního pluku. Jednoho dne, kdy byl krutý mráz, jel Martin koňmo s několika

druhy zasněženou cestou do města Amiensu (Amiánu). Před městskou branou žebrol polonahý, zimou se třesoucí chud'as, ale nikdo si ho nepovšiml. Martin se zachvěl soucitern nad ubohým žebřákem. Ale jak mu mohl pomoci? Úspory již rozdal chudým a kromě oděvu a zbraně neměl u sebe nic. Avšak láska jest vynalézavá: Martin vytasil meč, rozťal plášť v půli, část dal žebřákovi a druhou si ponechal. Příští noci zjevil se Martinovi ve snách Spasitel, přioděný kusem pláště, darovaným žebřákovi, a řekl k andělům jej provázejícím: »Martin, křesťanský žák, tímto rouchem mne přioděl.« Zjevení toto naplnilo Martinovo srdce nevýslovnou radostí a pohnulo ho k tomu, že se dal ihned pokřtiti.

Milé děti, jak krásný to byl skutek!

Šestnáct set let již uplynulo od této události a přece nebyla zapomenuta zde na světě v myslech lidských. Ale nebyla ani zapomenuta v nebesích a svatému Martinu se dostalo věčné nehynoucí blaženosti. Buďme dobročinní i my!

1. Dobročinností získáme si srdce lidí:

Svatý František z Assisi přijal do řehole zbožného jinocha. Dal mu jméno: Bratr Agnolo a učinil jej kvardiánem (správcem) malého kláštera na Monte Casale.

V krajině té žili tři zbojníci, kteří přepadali pocestné a olupovali je o peníze. Jednou přišli všichni tři ke klášteru, zhurta zabušili na dveře a spíše poroučeli než prosili o jídlo.

Bratr Agnolo poznal lupiče, nezalekl se, nýbrž přísně je začal plísnit: »Styd'te se, ukrutníci, a třešte se před soudem Božím! Země by vás měla pohltit, že okrádáte pocestné, jejichž krev lpí na vašich dlaních. Táhněte odtud, sice vás stihne kletba Boží!«

Zbojníci, postrašení, dali se na útěk.

Brzy na to vrátil se svatý František z pochůzky a přinášel vyžebřaný chléb. Bratr kvardián vyprávěl světcí, jak statečně zahnal loupežníky. Svatý František se zasmušil a řekl: »Nejednal jsi dobře, milý bratře! Srdce po-bloudilá přivedou se k Bohu spíše mírností než přísností a proto také Spasitel náš přišel hledati ne spravedlivé, nýbrž hříšníky. Nyní moci svaté poslušnosti ti poroučím, abys vzal chléb a láhev vína a běžel za nimi přes hory a doly tak dlouho, dokud je nenalezneš. Až k nim přijdeš, řekni, že jim posílám občerstvení. Pak klekneš před nimi a pokorně se vyznáš ze své viny. Řekneš jim, že je prosím, aby nechali hříšného života a neuráželi Boha. Uposlechnou-li, slibuji jim, že se po celý jejich věk budu o ně starati, aby netrpěli nouze. Teprve, až vše dobře vyřídíš, můžeš se vrátiti zpět.«

Bratr kvardián uposlechl a svatý František se modlil, aby Bůh obměkčil zatvrzelá srdce hříšníků. Konečně po dlouhém bloudění a vyptávání našel Agnolo zbojníky, nabídl jim pokrm, klekl před nimi, odprosil je a učinil vše, jak svatý František rozkázal.

Tu začali lupiči hlasitě nad sebou nařikati: »Ó Bože, jaký trest čeká asi nás za naše hrozné hříchy, když tento svatý bratr musil takové pokání činiti za to jen, že nás spravedlivě vyhnal.«

Pak se rozhodli, že půjdou k svatému Františkovi.

Světec je laskavě přijal do svého řádu — a tak ze tří zbojníků stali se tři zbožní řeholníci.

Hleďte, děti, co zmohla dobročinnost svatého Františka: zachránila tři nesmrtelné duše od věčné záhuby.

V Římě pod chrámem svatého Petra u jednoho hrobu docela prostinkého modlí se hojně lidí. Přinášejí na hrob denně čerstvé květiny a rozsvěcují světla. Jest to

hrob papeže Pia X., jehož svatořečení se snad brzy dočkáme. Lid a zvláště chudina lne k němu i po smrti, neboť dosud se nezapomnělo, že Pius X. měl zlaté srdce. Když byl ještě biskupem v Mantui, stala se tato veselá událost: Znepokojená, ano téměř rozzlobená sestra mu oznamovala, že někdo ukradl maso, připravené k obědu. Trochu rozpačitě odvětil biskup: »To byla asi kočka!« — »Přece by kočka nevzala i hrnec,« zhurta vybuchla biskupova sestra. — »Milá sestro,« chlácholil ji dopadený, »já jsem odnesl hrnec. Přišel chudý muž a pravil mi, že jeho žena leží nemocna a potřebuje polévky, tedy jednoduše jsem mu dal hrnec s masem. Uklidni se, Pán Bůh se o nás postará.«

Děti, zapamatujte si, že srdce lidská získávají si dobrotou a laskavostí.

2. Dobročinností si získáme Srdce Boží:

A to je to nejdůležitější. Sám Pán Ježíš praví, jak bude znít rozsudek posledního soudu. Věčný Soudce řekne těm, kteří budou po jeho pravici: »Pojďte požehnaní Otce mého, vládněte královstvím, které jest vám připraveno od ustanovení světa; neboť lačněl jsem a dali jste mi jísti, žíznil jsem a dali jste mně pít, hostem jsem byl a přijali jste mne, nemocen a v žaláři jsem byl a navštívili jste mne.«

Tu se budou tázati spravedliví:

»Pane, kdy jsme Tě tak viděli a posloužili Tobě?«

Soudce jim odpoví: »Vpravdě pravím vám: co jste učinili jednomu z nejmenších bratrů mých, mně jste učinili.«

Ruský spisovatel Tolstoj v povídce krásně vyjádřil důležitou myšlenku pro náš život: Žil bohatý člověk, ale lakomý a necitelný. Peníze měl jen pro sebe, lpěl

na nich celou duší, neboť věděl, že na zemi za peníze dostane vše, co se mu zachce. Napadla ho myšlenka, že tomu tak bude také na věčnosti. Když se blížila jeho poslední hodinka, poručil svým synům, aby mu do rakve dali velký měšec zlatáků.

Když přišel k nebeské bráně, pocítil velikou žízeň. Hned vytáhl zlaták a chtěl si koupiti doušek studené vody. Ale anděl mu řekl, že v nebi platí jen mince chudých, zlato bohatých že tam nemá žádné ceny. Šel tedy zpět na zem a ve snách řekl svým synům, aby do jeho hrobu zahrabali pytel malých měděných mincí.

Pak u brány nebe prosil anděla: »Dej mi pít, neboť žízni hynu.« Anděl však pohleděl na peníz a pravil: »Jsou to peníze, které si přijal nebo které jsi vydal?« Boháč pravil: »Ovšem, že jsou to peníze, které jsem přijal a mám jich plný pytel a mohu jich míti ještě mnoho pytlů.«

Anděl se usmál a pravil: »Je mi líto, že ti za ně nemohu nic dát; neboť u nás platí jen peníze, které kdo vydal z milosrdenství k chudším bratřím a sestrám v Ježíši Kristu.«

Boháč zesmutněl: Byl tak bohat, ale mince věčnosti, které v nebi platí, neměl. A brána nebes pro něho na věky zůstala zavřená...

Ubohý boháč!

Každého, kdo přijde na věčnost s prázdnýma rukama — bez skutků milosrdenství — stihne stejný osud. —

Vypravuje se o kterémsi dobročinném lékaři:

—Přišel-li k němu na léčení bohatý, dal si zaplatiti, ale od chudých peněz nikdy nepřijal. Jen vždycky řekl: »Nechci za léčení nic, jen mi přineste kytíčku fialek — ale nezapomeňte!« Když to bylo v zimě a fialek nebylo, zapsal si jméno a z jara mu je musil každý přinést.

Kdyby pacient zapomněl, upomínal jej lékař o kytičku, jako o peníz. Kytičky si ukládal do skleněné skříně a měl jich velmi mnoho usušených. Když umíral, přál si, aby mu všechny kytičky dali do rakve. Jak se mu asi šťastně odpočívalo na kytíčkách milosrdenství!

Děti, pro co byste se raději rozhodly: pro pytel zlatáků nebo pro hodně fialkových kytíček?

3. *I děti mohou býti dobročinné.*

V parku na písčitém prostranství skotačí houf bosonohých dětí. Jsou veselé, honí se a dovádějí. Mezi nimi se belhá o hůlce desetiletý hošík. Tak rád by se také proběhl — ale je mrzáček — má ochrnutou nohu. A přece nezahálí. Shýbá se a něco sbírá.

»Co to děláš, Jiříčku?«

»Ale podívejte se, včera sem navezli nový písek, v něm je mnoho hrubých kaménků. Sbíráám je, aby se děti o ně neporanily,« pravil zlatý Jirka a úsměv štěstí rozlil se v jeho mučednické krásné tváři.

A ještě myslíte, že nemůžete býti dobročinné?

Hleďte, malý Jan Bosco pásl krávy. Maminka dala mu dva krajíce bílého namazaného chleba. Již se chce do něho pustiti, když vidí, že jeho kamarád má chudícký chléb z černých otrub.

Jenda začne: »Poslechni, udělej mi něco k vůli!« — »Copak?« — »Vyměníme si chléb, ano? Ten tvůj mi bude více chutnat!« A od toho dne chlapci vždy si vyměnili chléb.

A do třetice, aby dívky měly také vzor: znáte něco o Světlušce Lambertové (1920—1926), které pro její radostný úsměv říkali »Sluníčko«? Jestli jste četli její životopis, pamatujete se, jak jednou jela Světluška s maminkou do města nakoupit různých věcí. Maminka dceřusce koupila dvě dlouho vytoužené hračky: hýkají-

ciho oslíčka a pasoucího se beránka. Na zpáteční cestě ve vlaku Světluška půjčila hračky nemocnému hošíkovi, s kterým pocítovala soustrast. Blížila se stanice, kde paní Lambertová měla vystoupit. Sklonila se k dcerušce a pošeptala ji: »Nechej hračky hošíčkovi, když z nich má velikou radost«. Ale Světluščina kadeřavá hlava se prudce zavrtěla na znamení nelibosti a odporu. Kdepak, nechat mu hračky, po kterých již dávno toužila! Ale hned v jejím srděčku se ozval dobrý hlas: »Jakou by z toho měl radost Pán Ježíš!« Na děvčátku bylo vidět, jak uvnitř bojuje: Má, nemá?! Než vlak na stanici zastavil, zvítězila lepší stránka. Rychle vztáhla ruku, nikoliv po hračkách, nýbrž aby něžně pohladila nemocného hošíka na rozloučenou a vesele sestoupila z vozu. V její duši bylo tak krásně. Vykonala dobrý skutek. Stálo ji to oběť — ale tím radostnější byla myšlenka, že Pánu Ježíši v malém trpícím dítěti mohla dokázat svou lásku.

Děti vzpomeňte si na sebe: Mnohou hračkou, které už třeba dávno již nepoužíváte, mnohým soustem, kterého samy nepotřebujete, mohly byste prospět těm, kdož jsou chudí a hladoví.

Učte se býti dobročinní: doma, ve škole, na ulici, všude se vám naskytne dosti příležitosti. Pomozte svým spolužákům, buďte úslužní zvláště k starým lidem! Nepohrdejte nikým, neboť v každém bližním máme viděti bratra vykoupeného krví Kristovou.

Dobročinnost nespočívá jen v dávání almužny — nýbrž i v soucitu a proto můžete i vy, děti, — bez peněz — vykonati mnoho dobrých skutků.

•

Praktické naučení: Každý večer zeptám se sám sebe, co dobrého jsem jiným toho dne prokázal.

Promluva 12.

O VĚČNOSTI

(K poslednímu týdnu církevního roku.)

Jako v občanském životě trvá rok od prvního ledna do posledního prosince, tak i církev svatá má svůj církevní rok, který začíná první nedělí adventní a končí poslední nedělí po svatodušních svátcích.

Na konec církevního roku se čte v kostele při mši svaté velice vážné evangelium. Pán Ježíš se svatými apoštoly vystupoval na horu Olivetskou. Svatí apoštolové několikrát se zastavili, aby se potěšili pohledem na Jerusalema.

»Pane, pohled', jaká to krása!«

Ale Pán Ježíš smutně odpověděl: »Nezůstane z toho všeho kámen na kameni.«

Udivení apoštolové s utajeným dechem se ptali: »Kdy se to stane?« A Pán Ježíš předpověděl hrůzy, které budou provázeti zkázu města Jerusalema.

A tak se také stalo roku 70, kdy Jerusalema byl Římany vyvrácen. Ale Pán Ježíš k předpovědi Jerusalema připojuje i proroctví o konci světa a posledním soudu.

Jak vážně znějí jeho slova: »Slunce se zatmí, měsíc nedá světla svého, hvězdy budou padati s nebe. A všechna pokolení země uzří Syna člověka přicházeti v oblacích nebeských s velikou mocí a slávou.«

Církev svatá nám tímto evangeliem připomíná věčnost, která na nás čeká.

Ve Francii žil vznešený a bohatý šlechtic. Byl vysokým státním úředníkem a u všech pro svou moc byl vážený.

Jak překvapila proto neuvěřitelná zpráva, že tento muž vstoupil do přísného řádu trapistů jako chudý mnich!

Přišli příbuzní a prosili ho, aby z řádu vystoupil, pro něho že jest místo ve světě a nikoliv v cele klášterní.

»Nemohu odtud,« zněla odpověď, »cožpak jste neviděli přede dveřmi tři četníky, kteří mne hlídají?«

»Cože, tři četníky? Vždyť jsme neviděli ani živé duše!«, divili se příbuzní.

»Nuže pohleďte, co jest napsáno na dveřích: Smrt! Soud! Věčnost! To jsou tři četníci, kteří mne nechtějí odtud pustit. Zůstanu zde!«

Děti, tihle tři četníci chodí neustále nám v patách a nevíme dne ani hodiny, kdy nás dohoní.

1. *Pamatuj na věčnost!*

Kolik lidí zapomíná, že zde na světě jsme jen chvílku. Žijeme, abychom se připravili na věčnost.

Kterýsi boháč vystavěl si překrásnou vilu. Nešetřil peněz, jen aby vila ničeho nepostrádala. Lidé přicházeli a obdivovali se nádherné stavbě.

Jenom místní kněz nepřišel se podívat. To boháče velmi hnětlo, neboť chtěl slyšeti chválu i z jeho úst. Proto napsal knězi pozvání k návštěvě.

Kněz přišel, dal se prováděti po celém domě a zdálo se, že projevuje o krásné zařízení vily nečekaný zájem.

Rozradostněný majitel zeptal se kněze, mohl-li by stavbě vytknouti nějakou vadu.

Kněz odvětil: »Vila vaše se mi nesmírně líbí — ale má o jedny dveře více. Ty musíte zazdít, má-li vaše štěstí býti nezkalené.«

»Kterépak dveře?«

»Ony dveře, kterými snad brzy vás vynesou jako

mrtvolu. Dokavad jsou otevřeny, nemůže vaše štěstí býti trvalé, a chvilkové štěstí nemá pravé ceny. Teprve po smrti přijde trvalá nekonečná věčnost.«

Jaká to vážná pravda milé děti! Zde na světě jsme jen na chvíli a brzy nebude po nás stopy. Běda, jestli se nepostaráme o šťastný přibyték na věčnosti!

Děti, snad mnohdy uslyšíte: »Není žádné věčnosti, jest to jen pošetilý výmysl.« Tak mluví zlí lidé, nepřátelé vašich duší. Poslyšte pohádku o nerozumných stromech:

V zahradě rozkvetla mladá jabloňka. Byla obsypána růžovými květy — a pokládala se za nejkrásnější strom na světě. Jen jedno ji mrzelo: myslila si, že slunce se zastaví v údivu nad její krásou. Ale zklamala se.

Sluníčko šlo svým pomalým krokem dále na své dráze.

Jabloňka třásla se zlostí: »Musím se pomstít!«

Když slunce zapadlo, začala volat jabloň na ostatní stromy: »Víte, co je nového? Zítra slunce nevyjde!«

»Ó, běda, běda!«, kývaly stromy hlavou.

»Ale vy jste mi směšné! Cožpak potřebujeme slunce? Vždyť nám stačí měsíc, který je stokrát krásnější nad slunce! V noci budeme žít, ve dne budeme spát!«

Stromy nepochopily, jak pošetile mluví jabloň, přijaly návrh, otevřely kalichy svých květů a dýchaly libou vůni do měsíční noci.

Druhý den ráno vyšlo slunce jako obyčejně, ale květy stromů byly zavřené a listy svinuté — stromy spaly.

Jen když některý ze sna promluvil, bylo slyšeti: »Není žádného slunce. To, co nahoře svítí, je podvod, hloupý výmysl lidí!«

A tak to dělaly stromy stále. Ale zlé následky se brzy dostavily: květy vadly, listy žloutly — životní jejich síla byla podlomena.

Poznaly svou pošetilost, ale již bylo pozdě. Nejdříve podlehla hrdá jabloňka.

Když prudké parno srpnové vysušilo v ní poslední kapku životodárné mízy, zachvěla naposledy suchými větvemi a umírajíc zašeptala:

»A přece jest slunce!«

Tak pošetili jsou, kdož nevěří, že jest věčnost.

K nemocnému na smrtelném lůžku byl zavolán kněz. Ale nemocný nechtěl o něm ani slyšeti. Když kněz přišel, s pustým smíchem zeptal se nemocný: »Tak bych rád věděl, jestli je nějaká věčnost!«

Kněz nepohnul ani brvou, vážně vyňal hodinky, ukázal je nemocnému a řekl: »Ještě dnes, až malá ručička bude zase dole na šesti, poznáte sám, zda jest věčnost!« Pak vzal klobouk a chtěl odejiti.

Avšak tato vážná slova kněze otřásla nemocným. Zavolal kněze zpět, kajícně se vyzpovídal — a odbíjela šestá, když dodýchal.

Král kastilský Ferdinand III. (ve 14. stol.) dal na všechny stěny svých komnat nápis: »Ferdinande, pamatuj na věčnost!«

A skutečně vše, co konal, vše, co myslel, vše, co mluvil, hleděl tak činiti, aby toho nelitoval na věčnosti.

2. Kdo vyhraje zápas?

Když plakáty oznamují mezinárodní fotbalový zápas, co tu je zájmu, co tu všelijakých dohadů: »Vyhraje Anglie? Udrží se naše československé fotbalové mužstvo? Kdo bude vítězem? Komu připadne pohár?«

Děti, každý z nás zápasí — ne o pohár, ne o zlatou přilbu, ne o vavřínový věnec — nýbrž o svou nesmrtelnou duši. A máme silného nepřítele, nad nímž zvítězí jen vytrvalý zápasník.

Slyšely jste, děti, pověst o rytíři Faustovi?

Faust byl divoký, prostopášný rytíř. Ve veselé společnosti, v plecháčích piva a v dobrodružstvích spočívala jeho radost. Jenom se mu nedostávalo peněz pro rozpustilé kousky.

Tu se k němu přiblížil ďábel:

»Hle, všechna přání tobě splním, budu ve všem ti sloužit.«

Faust dychtivě naslouchal:

„A co ty za to žádáš?“

»Docela jen maličkost: jedinou kapičku tvé krve, kterou se mi podepišeš!«

Přitom podával ďábel Faustovi list pergamenu, na němž bylo napsáno:

»Po mé smrti náleží tobě moje duše.«

»Ó, jen když na mne nežádáš něco více! Však má duše je již beztak celá tvoje,« smál se rytíř, vbodl si brkové pero pod kůži a krví podepsal se na pergamenu.

A nyní začal bohatý Faust rozpustilý, nevázaný život.

Jen v noci míval divoké sny a zoufale volal: »Ještě ne! Chci užítí světa!«

Jednou však, když byl Faust ve společnosti veselých kumpánů, otevřely se náhle dveře a v nich — ďábel. Faust zbledl: »Co tu chceš? Proč kazíš mou radost?«

»Chci tvoji duši — náleží mně!«

»Ještě ne, ještě ne, později!«, volal zoufale Faust.

»Přišla tvá hodina,« řekl ďábel; uchopil rytíře za hrdlo a zlomil mu vaz.

Děti, tak vypravuje báj — ale bohužel ve skutečnosti tolik lidí prohrává v nejdůležitějším zápase — svou vlastní duši.

A jsou jiní, kteří si říkají:

»Však mi věčnost ani duše neuteče, mám dost času na to myslet.«

Takoví lidé podobají se onomu indickému žebráku, který dostal almužnou veliký hliněný hrnec, plný kaše.

Zavěsil si jej nad postelí, lehl si pod něj a začal v polospánku uvažovati:

»Kdyby nastala neúroda a hlad — dostal bych za hrnec kaše jistě deset zlatých. Za to bych si koupil párek králíků, ti by měli mladé a za ně bych si koupil dvě kůzlata. Až by dorostla, koupil bych si za ně jalo-
vici. Pak bych koupil koně a můj majetek by stále vzrů-
stal, až bych si koupil krásný dům. Pak bych si přivedl
bohatou krásnou nevěstu . . .«

Vtom ho zašimrala na noze moucha. Ohnal se po ní, kopl do hrnce a milá kaše byla rozlitá po lůžku.

Milé děti, tak to dopadne i s tím, kdo má stále dosti času starat se o svou duši.

V okamžiku — kdy nejméně se toho naděje — roz-
plyne se jeho život jako směšné plány polospícího žebrá-
ka . . . a pozná i on, že prohrál svou duši.

Jak málo lidé pamatují na svoji věčnost! Neznají cenu vlastní duše. Jaká to pošetilost!

Roku 1556 plavila se španělská loď do Ameriky. Strhla se vichřice a loď byla vyhozena rozbouřeným mořem na poloostrov Floridu. Indiáni tam bydlící to po-
znali a přiběhli k roztržštěné lodi. Trosečníci se lekli
divochů, jichž stále přibývalo. Aby si je nějak získali,
předložili jim veliké pytle zlata a stříbra. Divoši přijali
dar, ale neznajíce ceny drahých kovů, vysypali obsah na
zem. Jenom strakaté barevné pytle, jež se jim tuze lí-
bily, vzali s sebou. Španělé v duchu mohli se usmát
nerozumu Indiánů.

Podobně jednají ti, kdož se nestarají o nesmrtelnou

duši a všechnu svou péči věnují tělu. Více si váží chatrného obalu a zahazují drahocenný obsah!

Nuže, kdo vyhraje zápas?

Na náhrobku katolického jinocha pod křížem jest znázorněna kytice těžkých, bohatých klasů a kolem nich zlatými písmeny jsou dvě slova: »Byly plné.«

Děti, přál bych sobě i vám, aby tento nápis mohl býti jednou na mém i vašem hrobě. Kéž náš život jest plným klasem, plným ctností a dobrých skutků. Jenom takové klasy složí nebeský Hospodář do své obilnice — klasy hluché uvrhne do ohně věčného k spálení.

Praktické poučení: Ptej se často sám sebe před každým skutkem: Prospěje mi to pro věčnost?

ČÁST II.

Od adventu do postní doby.

Promluvy: 13.—27.

Promluva 13.

ADVENT - POKÁNÍ

Milé děti, nastal nám posvátný čas adventní. Víte dobře, co toto slovo znamená: příprava na příchod Pána Ježíše. Církev svatá chce, abychom po dobu čtyř neděl se vžili do onoho dlouhého toužebného očekávání, kdy lidstvo ujařmené tíhou hříchu volalo po Spasiteli.

Spravedliví lidé ve Starém zákoně obraceli své zraky k nebi, a jako starostlivý hospodář v době sucha volá po vláze, tak volali po Vykupiteli: »Rosu dejte nebesa shůry a oblakové deštěte Spravedlivého.«

Mijela staletí — nadvláda hříchu vzrůstala — volání po Mesiáši tím více proráželo nebesa, až konečně se přiblížil čas, kdy na svět měl přijíti věčný Král slávy — Bůh sám — v lidské podobě.

Když ve středověku král táhl svou zemí, poslal před sebou hlasatele neboli herolda. Byl to rytíř na koni, který projížděl městy a vískami a hlasem zvučné trubky svolal všechny obyvatele a pak jim slavnostně oznámil: »Brzy k vám zavítá náš nejmilostivější král a toto si od vás přeje!«

I věčný Král slávy — Ježíš Kristus — měl svého hlasatele — herolda. Kdo to byl? Víte to všichni: svatý Jan Křtitel.

Když se přibližovala doba, kdy měl Pán Ježíš po třiceti letech skrytého života veřejně vystoupiti jako Spasitel světa, Jan, syn Zachariášův, dostal rozkaz Boží, aby vyšel z pouště do krajiny jordánské a připravoval Ježíši Kristu cestu do lidských duší.

Stál na břehu řeky Jordánu a volal k shromážděným

lidem: »Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské!« A tato slova zaznívají i k vám, milé děti, v posvátné době adventní: O vánocích přijde Ježíšek, váš Král, a přeje si, abyste ho uvítali čistými srdci. Máte-li tedy srdce poskvrněné hřichem, čiňte pokání!«

A víte, milé děti, jak působila slova svatého Jana? Tisíce lidí přicházelo k řece Jordánu a oplakávali své hříchy. A kam my půjdeme?

Do zpovědnice očistiti svou duši!

1. *Svatá zpověď je vážná, důležitá věc.*

Jedná se o naši nesmrtelnou duši.

Thebský král Archias seděl při bohaté hostině a byl v nejlepši zábavě, když mu byl podán dopis od přítele. Na obálce bylo napsáno: Velmi důležité.

Ale Archias si nechtěl kaziti náladu. Schoval dopis do kapsy, mávl rukou a řekl: »Však mi to neuteče.«

Co bylo v dopise? »Králi, zapřísahám tě, opusť rychle dům, v němž hoduješ — sice zemřeš pod dýkou úkladného vraha.«

Ráno skutečně na lůžku byla zakrvácená mrtvola zabitého krále. Jak pošetile jednal Archias! — A pošetileji bychom jednali my, kdybychom svatou zpověď pokládali za malichernou věc. —

V kterémsi hostinci sedělo několik mladých mužů, kteří si tropili smích z náboženství. Také přišli v řeči na svatou zpověď. Jeden z nich prohodil: »To by byl pěkný žert — udělat si ze zpovědi dobrý den!«

»Že to neuděláš!«

»Udělám!«

»Vsázíme se.«

»O co?«

»O sto korun!«

Vyšli ven a zaměřili ke kostelu, kde kněz zpovídal. Jinoch s drzým úsměvem blížil se ke knězi a řekl mu přímo do očí, že se jde jen proto zpovídat, aby vyhrál sázku.

Vyznával své hříchy, ale po každé dodal: »... ale nic si z toho nedělám! Tolikrát jsem se dopustil těžkých hříchů, ale nic si z toho nedělám!«

Kněz trpělivě poslouchal rouhavou řeč. Když jinoch skončil, pravil zpovědník: »Milý příteli, vy jste se zpovídal, nyní jest na mně, abych vám dal náležité pokání. Budete tedy celý týden třikrát denně, ráno, v poledne a večer, pomalu říkat tyto tři krátké větičky: »Zemru brzy, ale nic si z toho nedělám! Bůh mne bude soudit, ale nic si z toho nedělám! Půjdu do pekla, ale nic si z toho nedělám!«

Ještě týž den večer zvěstoval jinoch svým přátelům celé dobrodružství i jaké pokání dostal. Přátelé nechtěli mu stokorunu dát, dokavad před nimi nevyplní i uložené pokání. A tak každý den třikrát před veselou společností opakoval tři věty.

Ale čím častěji je říkal, tím vážnějším se stával. Slova ta hučela mu hlavou ve dne i v noci. Pátého dne již neměl dosti síly, aby je znovu pronesl. Cosi jej hnalo znovu do kostela do zpovědnice, kde se slzami v očích vyznal se ze svých hříchů a opravdově je litoval. Od té doby žil zbožně a varoval se zlé společnosti.

Ano, milé děti, svatá zpověď není žert, nýbrž je to věc vážná, na níž záleží naše věčnost. Připravujte se vždycky s náležitou pečlivostí na svatou zpověď! Kdykoliv přistupujete ke zpovědnici, vzpomeňte si: »Snad tato svatá zpověď jest poslední v mém životě a bude rozhodovati o mé duši!«

Měl by nás zahanbiti příklad Indiánů? — Kterýsi

misionář z apoštolského vikariátu v Kanadě vypravuje tuto tklivou událost:

»V zimě uhodily třesuté mrazy, mnohdy více než 40 stupňů pod nulou. Mezi Indiány zavládl hlad a nakažlivá nemoc. Jednou, když jsem objížděl ubožáky, našel jsem v chatrči jedenáctičlennou rodinu zmrzlou. Poklekl jsem u jejich mrtvých těl, abych se pomodlil za jejich duše.

Tu jsem upozoroval, že každý z nich drží v ruce popsaný pruh březové kůry, které se tam používá jako našeho papíru. Mou hlavou nejprve pronikla myšlenka, že ubozí lidé ve svízelných života zapomněli na své křesťanství a vrátili se k pohanským pověrám a kouzlům. Shýbl jsem se a rozvinul jsem jeden závit.

Jak jsem se podíval, když nahoře bylo napsáno: »Jenom knězi jest dovoleno čísti!«

Co to bylo? Byla to napsaná jejich zpověď. Když cítili, že neodvratná smrt se blíží a věděli, že se již nebudou moci vyzpovídat, mroucí rukou napsali své hříchy aspoň na březovou kůru. A každý závit končil prosbou: »Otče, prosím tě, obětuj za mou duši mši svatou.« Jací to dokonalí křesťané byli ubozí Indiáni!

Naučme se, děti, od nich si vážiti svaté zpovědi!

Jak šťastný bude náš odchod z tohoto světa, budeme-li svou duši pečlivě často omývati ve svaté zpovědi.

Roku 1865 umíral chlapec jménem Ferraris, člen oratoria Salesiánů v Turíně. Nad jeho lůžkem stál sám zakladatel tohoto věhlasného ústavu, svatý Don Bosko. Pro umírajícího hochu to byla pravá útěcha, vždyť miloval Dona Boska jako svého otce. A Don Bosko zase celé své srdce věnoval hochům v oratoři. V tak vážný okamžik, kdy lidská pomoc chorému tělu byla již marná, všechna starost svatého kněze soustředila se na ho-

chovu duši. »Neznepokojuje nic tvoje svědomí? Nechceš mi něco říci?«, ptal se Don Bosko. Hoch chvíli přemýšlel a pak řekl upřímně a klidně: »Nic!«

Jak krásná odpověď! Chlapec, blížící se smrti, který ví, že musí zemřít, odpovídá s úchvatnou jasností myslí: Nic!

Potom se ještě tázal Don Bosko: »Řekni mi, odcházíš rád do ráje?«

Chlapec odpověděl: »Zajisté! Tam přece uvidím tvář v tvář, kdo je Pán Bůh, o němž jsem slyšel tolikrát mluvit a tak vznešené věci. A pochopím, jak byla stvořena má duše!«

A víte, děti, jak zapsali chlapcovu smrt do ústavní kroniky? Velmi krásnými slovy! Slyšte je: »Zemřel s největším klidem. Trpěl mnoho s opravdovou odevzdaností do vůle Boží, bez nářku. Smrt mu nenaháněla strachu. Neměl nic, čeho by pykal.«

To je velká věta, milé děti! Choďme často ke svaté zpovědi, abychom v okamžiku smrti neměli také, čeho bychom pykali! Svatá zpověď nás nejen očistí od našich poklesků, nýbrž bude nám účinným prostředkem, abychom nových hříchů se varovali.

Zpovědnice — toť »Lékárna u Milosrdného Samaritána.« Chceme-li být zdraví na duši — musíme tam pro lék!

2. Nejdůležitější při svátosti pokání jest — opravdová lítost.

Co by prospělo zahradníku, kdyby záhon zbavil kamenů a plevelů, zkypřil půdu, nasil do ní nejlepší semena — ale kdyby nezaléval?

Nikdy by se nedočkal květů.

Podobně i hříchy by nám nebyly odpuštěny bez lítosti, i kdybychom je všechny podrobně ve svaté zpovědi vyznali.

Staří křesťané vymyslili si povídku, aby znázornili nezbytnou nutnost lítosti k odpuštění hříchů:

Rytíř spíkl se proti králi, byl však přemožen a zajat. Šlechtný král mu pravil, že mu odpustí, přinese-li mu vodu v kouzelné nádobce, kterou mu dá. Byla to podivná nádoba: kamkoliv ji rytíř ponořil, nikde vody do sebe nenabrala. Tak plynuly týdny a měsíce — rytíř byl stále na cestách, ale vody v nádobě nebylo.

Konečně jednou po marných pokusech jal se přemýšleti o svém zločinu, jak je asi veliký, když mu bylo uloženo tak nesnadné pokání. Oči se mu při tom zarsily a slza mu skanula do nádobky.

A když pak jako ze zvyku zase nádobku ponořil do vody, viděl ke svému úžasu, že nádobka se naplnila vodou a on mohl se navrátiti domů ke králi pro svobodu a odpuštění.

Dobře víte, děti, že lítost z lásky k Bohu, nebo-li dokonalá, je tak důležitá, že v nebezpečí smrti — když není možno se vyzpovídati — stačí k odpuštění hříchů.

Roku 1881 večer dne 8. prosince vypukl ve vídeňském divadle požár. Lidé hrnuli se ke dveřím. Nastala tlačence — jedni přes druhé padali a tak nemohli se zachránit. Uprostřed vřavy zazněl výkřik čtrnáctiletého děvčete: »Dokonalou lítostí!« — a pak hlasitě předříkávala vzbuzení lítosti, dokavad ji nezakl dým.

Drahé děti, vykonejte si dobrou svatou zpověď — litujte dokonale svých hříchů a tak srdce nejlépe připravíte na příchod Pána Ježíše.

Před šestnácti sty lety klečel o vánocích v betlemské jeskyni svatý Jeronym. Před zrakem jeho duše ta-

nula ona posvátná noc, kdy Bůh na tomto místě přišel mezi nás, jako malé dítě.

Pln lásky zvolal světec: »Jezulátko, tys mne tolik milovalo — co já tobě za to dám? Chceš-li moje bohatství, zříkám se ho!«

A tu bylo slyšeti neobyčejně krásný dětský hlas: »Jsem Pánem nebe a země! Nepotřebuji tvého bohatství! Jeronyme, dej mi něco jiného!«

»Chceš tedy všechnu mou vědu a moudrost, všechny knihy, které jsem napsal?«

»Jsem věčná Pravda a nepotřebuji tvé moudrosti. Něco jiného mi dej, Jeronyme!«, zněla odpověď.

»A co ti mám dáti, Božské Dítě?«, ptal se světec.

»Jeronyme, dej mi své hříchy!«

Moje děti, tak volá i k vám: »Dejte mi své hříchy a já vám dám růže svých milostí!«

Praktické naučení: Připravím se co nejlépe na svatou zpověď!

Promluva 14.

NEHLEDEJ CHVÁLU SVOU, NÝBRŽ CHVÁLU BOŽÍ

(Kedni svatého Mikuláše.)

Na svatého Mikuláše se všechny děti velice těší. Vědí, že dostanou nadílku. Hned ráno, jakmile vstanou, přiskočí k oknu a již se dívají, zda talíř nebo punčocha jsou naplněny dobrými věcmi. Zdalipak víte, děti, proč právě v den tohoto světce se rozdávají dárky? Je to památka jeho velké štědrosti. Svatý Mikuláš byl biskupem. Avšak již jako kněz byl otcem chudých. Přicházivali k němu prosit o almužnu a nikdy neodešli s prázdnýma rukama. Nejraději však konal svatý Mikuláš dobré skutky potají. V jeho rodišti žila zchudlá šlechtická rodina v kruté nouzi. Ztrápený otec pojal neblahou myšlenku: za peníze zaprodat své tři dcery hříšnému životu, aby se uživily. Jakmile o tomto hrozném úmyslu zvěděl Mikuláš, umínil si, že rodinu od neštěstí zachrání. Nikým nepozorován přiloudil se v noci k domu zoufalého otce a vhodil polootevřeným oknem do jeho ložnice měšec peněz a rychle zmizel. Šlechtic ráno našel peníze a dal je věnem nejstarší dceři. Tak to Mikuláš učinil po druhé i po třetí, až všechny tři dcery měly zajištěné živobytí. Šlechtici po dlouhé době podařilo se vypátrati neznámého dárce. Přišel k Mikuláši a se slzami v očích vzdával mu díky a velebil jeho dobročinnost. Ale Mikuláš odmítal všechny projevy vděčnosti a řekl: »Neděkuj mně, nýbrž Pánu Bohu, od něhož přichází každý dobrý dar!« Potom nakázal šlechtici, aby nikomu o tom neříkal. Avšak brzy celé

město se dovědělo o šlechetném skutku Mikulášově. Lidé přicházeli a vychvalovali jej do nebe. Toho však skromná a pokorná duše jeho nemohla snést. Umínil si, že odcestuje do Svaté země a někde v cizí krajině bude sloužiti o samotě výhradně Bohu. Avšak vůle Boží byla jiná — po letech byl ve své otčině zvolen biskupem.

Milé děti, svatý Mikuláš jest naším vzorem, jak máme konati dobré skutky.

1. *Všechno k větší slávě Boží.*

Dávejte dobře pozor, budu vám vypravovati pohádku:

Byl jednou jeden ubohý jinoch, sirotek ode všech opuštěný. Když maminka mu zemřela, zlá macecha týrala ho mnohdy až do krve. A jednou — venku byl mráz, víchr a tma — macecha vyhnala ubohého chlapce do zimy! »Ať se mi tu ani neobjevíš, ty poběhlíku!«, volala za ním a na cestu mu přidala kostnatými pěstmi dvě herdy do zad. Hoch se rozplakal. Kam se měl, chudáček, obrátit? Šel na hřbitov, klekl si u mamínčina hrobu a žaloval si: »Ach, maminečko moje zlatá, vezměte si mne raději do hrobu k sobě!«

Únavou na hrobě usnul.

Najednou se probudil v náruči krásné paní. Na jejích vlasech a šatech se třpytily sněhové vločky jako z broušeného křišťálu. Byla to Zimní královna. »Chceš do mých služeb, hošíčku?« Dítě odpovědělo: »Ano, krásná královno!« — Od té doby hoch bydlil v nádherném ledovém zámku a věrně královně sloužil. Když se přibližovalo jaro, zavolala si hoch a řekla: »Jsem s tebou velmi spokojena. Dnes však končí moje vláda, a proto tebe propustím ze služby. Abys však na

mne nikdy v životě nezapomněl, dám ti tuto hůlku. Čehokoliv se hůlkou dotkneš, promění se ve zlato!« Chlapec poděkoval dobré královně a nerad se s ní loučil. Na cestě ke své vlasti nevědomky dotkl se hůlkou svých vlasů. Vlasy se proměnily v krásné zlaté kadeře. Cesta ho vedla přes město, kde sídlil král. Panoval všude smutek, neboť král byl již starý a neměl dědice trůnu. Zachmuřen díval se právě z okna, když spatřil Zlatovlásku. Zavolal si ho a učinil z něho nástupce. Princ Zlatovlásek byl hodně dlouho živ a byl nesmírně bohatý, neboť jeho kouzelná hůlka mu vyčarovala veliké hromady zlata.

Milé děti, chtěli byste mít také takovou hůlku, vidíte? Ale já vám nyní povím o jiné kouzelné hůlce, která dovede vám nashromáždit veliký poklad — v nebi. Víte, co to je? Všechno konat pro čest a slávu Boží. To je ten kouzelný proutek, který vám připraví poklad v nebesích. Když, milé děti, navyknete si ráno, jakmile vstanete, celý svůj den zasvětit Pánu Bohu — již kouzelný proutek je váš. Řekněte: »Pane Bože, vše, co dnes budu konat, myslet nebo mluvit, vše nechť je k větší Tvé slávě!« Pak, moje děti, celý váš den bude vytrvalou modlitbou. I když si budete hrát na hřišti, a když se budete smát a žertovat se svými kamarády — bude to modlitba, poněvadž jste celý den Bohu zasvětili.

2. Nehledejme svého prospěchu!

Chcete-li, milé děti, si skutečně v nebi nashromáždit veliký poklad, tu musí váš úmysl být čistý: Jenom pro Boha chci pracovat! Vlastní chvála a vlastní prospěch musí být věci vedlejší. Hleďte, jak to dobře pochopil africký černoch, o němž vypravuje misionář ze společnosti Bílých Otců. Černoch se jmenoval Ndako.

Jednou přišel do misionářské stanice, kde se v dílnách pilně pracovalo. »Je to tak vždycky?«, ptal se známého dělníka. »Ano, vždycky!« — »A nikdo vás nebije?« — »Nikdo. Jedná se tu s námi přátelsky.« — »A co vám dávají za vaši práci?« — »V sobotu nám zaplatí.« — »Bez podvodu?« — »Bez podvodu.« Ndako se přihlásil u misionáře do práce. Byl přidělen do truhlárny, kde sám misionář byl vrchním mistrem. Ndako si kněze velmi zamiloval. Stal se nejen jeho nejpilnějším dělníkem, nýbrž také nejlepším žákem. Byl přijat mezi čekatele svatého křtu. Jedné soboty přijav svůj plat, ptal se s dětskou prostotou: »Ale kdo platí tobě, Otče?« Kněz nemohl se zdržet úsměvu: »Já, můj příteli, zříkám se veškerého platu a pracuji toliko pro dobrého Boha.« — »Ty pracuješ pro dobrého Boha?« Ndako běře zamyšleně peníze a odcházeje opakuje si: »On pracuje pro dobrého Boha . . . on pracuje pro dobrého Boha . . . !« Tato záhadná odpověď vnikla hluboko do Ndakova srdce. Od té doby velmi často v sobotu odmítl zaslouženou mzdu se slovy: »Nikoliv, Otče, neplat mi, tentokráte jsem pracoval pro dobrého Boha!«

Milé děti, když vykonáte nějaký dobrý skutek, nemusíte k tomu voliti noc jako svatý Mikuláš. Ba naopak jest dobře, když druhým dáváte příklad. Avšak váš úmysl musí býti čistý: Nehledám chválu svou, nýbrž chválu Boží. Ti, kdo hledají odplatu na tomto světě, ztrácejí zásluhu na věčnosti.

Zbožný poustevník měl podivný sen. Zdálo se mu, že stojí u brány nebeské. Stálo tam mnoho lidí. Každý z nich držel v pravé ruce zlaté koule a v levé koule kamenné. Anděl kladl koule na váhu. Na jednu misku zlato, na druhou kamení. Komu převažovalo zlato nad

kamení, byl vpuštěn do nebe. Poustevník pochopil, že zlaté koule jsou dobré skutky, kamení pak hříchy. Přišel na řadu člověk, který v pravici měl koš plný zlatých koulí — v levici však jenom tři kameny. »Ó, blažený člověk, jistě půjde rovnou do blaženosti věčné!« pomyslí si poustevník. Ale k velikému úžasu miska zlatých koulí vyletěla do výše jako pírkó — převažovala kamení. Poustevník se nezdržel a řekl: »Anděle Boží, jak je to možné?« Anděl vzal jednu kouli, uhodil jí o zem. Koule se rozlétla na dvě prázdné poloviny. »Hleď,« pravil anděl, »takové jsou skutky, vykonané pro chválu lidskou. Pro nebe z nich nezbyvá nic více než ubohoučká skořápka, kdežto vnitřek jest vyhlodán červem ješitnosti.«

Milé děti, jaké by to bylo zklamání pro nás, kdybychom jednou v nebi našli jen skořápky ze svých dobrých skutků. Pán Ježíš sám nás vážně napomíná: »Pilně se varujte, abyste spravedlnosti nečinili před lidmi jen proto, abyste od nich byli viděni; jinak nebudete míti odplaty u Otce svého, který jest v nebesích!«

Ze školy znáte, milé děti, přístroj zvaný kaleidoskop. Je to jednoduchá a přece tolik zajímavá věc. I samy byste si dovedly kaleidoskop sestavit. Do papírové trubice, na jejímž jednom konci jest skleněná čočka a na druhém obyčejné sklo, jsou vpravena tři zrcadla v podobě trojbokého hranolu. Dáme-li mezi zrcadla pranepatrné a bezcenné drobnosti, jako zrnečka písku, odřezky slámy, malé útržky papíru, vzájemný odraz zrcadel vytváří překrásné útvary, úchvatně se měnící podle toho, jak pohybuje kaleidoskopem. Vypadá to jako nejkrásnější výšivka nebo převzácná mosaika.

Vidíte, děti, toť obraz našich nepatrných skutků,

s kterými nejdeme na trh sebechvály, nýbrž skryjeme je správným úmyslem v Trojjediného Boha. Jednou se s nimi setkáme — a jaké to bude pro nás překvapení, až uvidíme jejich nebeskou krásu! Nuže, nezapomeňte na duchovní kaleidoskop!

Mládí Ježíškovo jest zastřeno mlčením svatého evangelia. Avšak lid si vymyslíl mnoho krásných legend. Jedna vypravuje toto: Za slunného jitra si hrál Ježíšek s nazaretskými chlapci. Po včerejším dešti půda rozmokla. Kdosi z hochů dal návrh: »Pojďme, děti, budeme z hlíny dělat ptáčky!« A šli. Ježíšek šel také. Každý z hochů dělal si svého ptáčka. Když Ježíšek byl hotov, vdechl na něj — a hle — ptáček oživil a se švitořením vzlétl k nebesům, kdežto ptáčci ostatních hochů se brzy opět rozplizli v mazlavou hlínu.

Milé děti, moc stvořiti nový život — vám není dána. Avšak jest ve vaší moci oživit své skutky pro život věčný. Zachovejte si milost posvěcující, zachovejte si čistý úmysl — pak jednou v nebesích se vám dostane té nejlepší svatomikulášské nadílky.

Praktické naučení: Každý den ráno k modlitbě přidám: »Pane Bože, Tobě zasvěcuji skutky, slova i myšlenky celého dnešního dne.«

Promluva 15.

NEPOSKVRNĚNÉ POČETÍ PANNY MARIE

1. Bez hříchu.

Milé děti, vidíte, že máte rády sport? Je tak dobře. A víte, který sport jest nejkrásnější ze všech? Vyjít ven do přírody, jíti přes hory a doly a vylézt na temena k nebi se pnoucích skal.

Vím, že i z vás, až dorostete, budou nadšení turisté, kteří procestují křížem krážem naši krásnou vlast. Víteli však, jak to praví turisté dělají, když chtějí na hory? Jdou večer hodně brzy spat a vstanou časně ráno — ba ještě v noci, neboť již ve dvě nebo ve tři hodiny po půl noci se vydávají na cestu.

Kolem je ještě tma, jenom na nebi hvězdičky se mile mihotají. A naši turisté jdou pěkně jeden za druhým — jen okované boty a bodce sukovic cvakají o tvrdá skaliska. Pak se tma mění v šedivé přitímí, potom zřítloví, zčervená — až na východě to zahoří čistými červánky — a z nich se za několik okamžiků vyhoupne krásné slunce.

Moje děti, lidstvo také kdysi obklopovala tmavá, hustá noc pohanství — a trvalo to dlouho, velmi dlouho, než vyšlo lidstvu spásonosné slunce — Ježíš Kristus.

A jako naše slunce vystupuje z čistých červánků, tak Ježíš Kristus se zrodil z Marie Panny — matky své naprosto čisté, na níž od samého počátku jejího života nebyl ani stín hříchu.

Je tomu již hodně dávno, co žil na dvoře mocného krále udatný zbrojnoš. Ve válce se vyznamenal svou bojovností, a proto mu král řekl: »Za tvou hrdinnost uči-

ním tebe i všechny tvoje děti šlechtici a dám tobě zámek na vysoké skále darem.«

Nový šlechtic se uklonil, poděkoval králi a odstěhoval se na svůj hrad. Ale brzy zpyšněl, krále neposlouchal, ba dokonce dal se proti němu do boje. Byl však přemožen, zajat a uvržen do vězení. Pro zradu byl zbaven šlechtického stavu a majetku nejen on, nýbrž i všechny jeho děti, které musily pykati za otcův hřích.

Milé děti, i my všichni bez rozdílu musíme pykati za zradu a vzpuru svých prvních rodičů. Všichni jsme na svět přišli s duší potřísněnou dědičným hřichem. Jenom jedna jediná byla výjimka: Panna Maria, Matka Páně.

Proto jí říkáme: bez poskvrny hřichu prvotního počatá.

Děti, jak se Pánu Bohu protiví hřích, když chtěl mít matku naprosto čistou, na níž nikdy nepadl stín hřichu!

2. *Hřích nečistoty.*

A jak je to s námi?? V našem nitru má přebývati Bůh svou milostí, do našeho těla sestupuje Ježíš Kristus v Nejsvětější Svátosti. — Co z toho plyne? Že Pán Ježíš chce vždy nalézt i duši, i naše tělo bez hřichu. Zvláště jeden hnusí se Pánu Ježíši — a to je *hřích proti šestému přikázání Božímu*, hřích nečistoty. Proto si vyvolil za matku nejčistší Pannu.

a) *Co dovede způsobit hřích nečistoty.*

Před 150 lety žil velmi moudrý a zbožný biskup svatý Alfons Liguorský. Byl velice zkušený, mnoho knih napsal — mnoho duším byl dobrým rádcem. A tento muž napsal hroznou pravdu: »Největší část duší v pekle pyká pro hřích nečistoty.«

Bylo to asi roku 1480, když se slavný malíř Leonardo da Vinci chystal vytvořiti v jídelně kláštera Santa Maria della Grazia v Miláně obraz poslední večeře Páně.

Malíř chtěl znázorniti výjev, jak Pán Ježíš udiveným apoštolům dává najevo přehořklý zármutek svého srdce slovy: »Jeden z vás mne zradí.«

Leonardo da Vinci hledal po celém městě vhodné výrazné tváře pro jednotlivé osoby obrazu. Pro osobu Spasitele našel v klášteře samém mladého muže s obličejem plným dobroty a mírnosti. Na ulici pak potkal ho jednou sličný jinoch jako jarní růže, s dlouhými kadeřemi a s nevinným úsměvem na jemných rtech. Ten se mu stal předlohou pro miláčka Páně, svatého Jana.

Horlivě pátral umělec dále po vzorech pro ostatní apoštoly. A našel je poněnáhu, neboť pracoval na svém obraze plných třicet let.

Konečně se blížilo umělecké dílo svému ukončení. Jen ještě místo Jidášovo bylo prázdné. Dlouho nemohl Leonardo najít pro ně vhodného člověka. Kdysi večer spatřil mistr na procházce muže nepořádně oděného, s nejistým zrakem, zachmuřeným čelem a rozčuchanými vlasy. Skutečně Jidáš!

Leonardo jej oslovil, tázaje se, zda by nechtěl přijít do kláštera Santa Maria. Cizinec slíbil a přišel.

Vida však, že Leonardo ho chce použiti pro vzor Jidáše, zbledl, dal se do pláče a pravil vzlykaje: »Což mne neznáte? Jsem přece Pietro Bandinelli — a podle mé tváře jste kdysi maloval svatého apoštola Jana.«

Hluboce dojat touto změnou, tázal se umělec nešťastníka, jak to, že to s ním tak daleko došlo. Odpověď zněla: »Vášeň, neřest nečistoty mne tak zbidačila.«

Milé děti, chraňte si čisté srdce! Nezapomeňte, že vaše těla jsou chrámy Božími. Každý z vašich údů jest Bohu zasvěcen: dlaně spínají se k modlitbě, kolena koří se Boží velebnosti, jazyk vzdává chválu Hospodinu, uši naslouchají slovu Božímu, oči vaše utkvívají na Spasiteli skrytém pod způsobou chleba. —

Ve starém Římě předměty, které patřily císaři, byly označovány slovy: »Nedotýkej se mne, jsem císařův!«

Děti, vaše těla, vaše srdce musí býti poznamenána neviditelným nápisem: »Nečistoto, nedotýkej se mne, jsem Boží!«

b) *Prchej!*

Milé děti, čistota srdce jest vaší největší ozdobou. Ale běda, tolik nepřátel na ni se všech stran číhá! V podobě špatných kamarádů, nepěkných písní, nestydatých obrazů přichází ďábel a chce strhnout korunu bílých růží s vašeho srdce.

Ve Skandinávii vypravují pohádku o meči jednoho rytíře. Tento meč byl tak ostrý, že lehkým úderem rozťal člověka od hlavy na dvě půlky. Ale řez jeho byl tak jemný, že toho rozťatý člověk ani nepozoroval. Teprve, když rytíř zvolal: »Otřes se!«, rozpadl se člověk.

Tak děsivě působí na duši hřích nečistoty. Nepozorovaně zasazuje duši strašnou ránu — a člověk se domnívá, že všechno je v pořádku. Zatím kvapem se blíží chvíle, kdy duše i tělo padne rozhlodáno morem nečistoty.

A dodává skandinávská pohádka, že před hrozným mečem rytíře nikdo se nezachránil než útekem.

Právě tak před hřichem nečistoty nic nezachrání duši než útek před příležitostí ke hříchu. Svatý Augustin pravil: »Prchej, neboť jen kdo prchá, zachrání se před tímto hřichem.«

Děti, nedejte se zlákatí zlými kamarády, nečiňte nic, o čem by vaši rodiče nevěděli, nebo zač byste se před nimi musily stydět.

Kdo miluje nebezpečí, jednou v něm zahyne. Kolik mladých duší ztratilo čistotu, poněvadž se včas nena- učily unikati špatným příležitostem!

Kdysi v anglických novinách bylo oznámení, že se přijme kočí za velmi příznivých platebních podmínek. Toť víte, děti, přihlášek bylo dost. Pán, který se o kočího ucházel, ze všech nabídek vybral si tři. Povolal k sobě tyto mladé muže a chtěl vyzkoušeti jejich spolehlivost.

Ptá se prvního: »Dovedeš řídit koně?« — »Jak by nel! Nechám je v plném trysku i na okraji propasti!«, zněla honosná odpověď. — »Nuže, můžeš odejít! Tebe nepotřebuji,« řekl pán.

Přichází druhý. »Rozumíš svému úkolu?« — »Ovšem, pane!« »Jel bys třeba podél propasti plnou rychlostí?« — »Račte se na mne jen spolehnout — nášinec nezná strachu!« — »Nuže, musíš si hledat jiné místo!«

Konečně je tázán třetí: »Co bys udělal, kdybys viděl, že se blízko jízdni dráhy rozevívá hluboká propast?« — »Vzácný pane, uhnul bych spřežení co nejdále od propasti!«, řekl skromně a moudře mladý muž. »Výborně, příteli! Tebe přijímám do služeb, neboť Tvoje opatrnost zaručuje mi moji bezpečnost.«

Milé děti, našim vzorem musí být tento třetí kočí. Nikoliv první dva, kteří jistě již sobě i koním zlámali někde v propasti vaz.

Nezahrávejme si s pokušením proti čistotě — utíkejme daleko od propasti, abychom se do ní nezřítili!

3. *Važte si čistého srdce.*

Je to největší poklad! — V jižní Africe v krajině Transvaal našly děti roku 1877 třpytivý kamének, jímž si pohazovaly. Kolemjdoucí cizinec požádal děti, aby mu lesklý kámen daly. Bez váhání tak učinily, neměl pro ně cenu.

A víte, co to bylo? Vzácný drahokam — dýmant, který měl cenu několika milionů a později na výstavě v Paříži budil všeobecný podiv.

Byly to věru pošetilé děti — ale ještě pošetilejší jsou ti, kdož zahazují čistotu srdce.

V 15. století přitáhlo husitské vojsko před klášter v Lehnici. V klášteře žila dívka neobyčejně krásná. Vůdce vojska — zvrhlý člověk — chtěl svěsti dívku ke hříchu proti šestému přikázání Božímu, a proto vyslal do kláštera posla se vzkazem: »Buď mi vydáte dívku, nebo zapálím klášter!«

V klášteře se všechno chvělo strachem, jen dívka zdála se býti klidnou. K poslovi řekla: »Jdi a zvěstuj svému pánu, že chci ho uposlechnouti, jestliže mi však řekne, ce se mu na mně tolik líbí!«

Posel odešel, brzy se vrátil a pravil, že zvláště dívčiny oči se vojevůdci tolik líbí. Dívka se na chvíli vzdálila. Pak přišla, nesouc v rukou talíř, na něm byly její obě vyloupnuté oči. Po jejích tvářích stékaly potůčky krve. »Vezmi svému pánu mé oči, které se mu líbily — a řekni mu, že k hříchu nečistoty svěsti se nedám.«

Tento hrdinný skutek polekal tak vojevůdce, že dal rozkaz táhnouti jinam, aniž uškodil klášteru. — Hle, pravá cena čistoty srdce!

Milé děti, svatý Filip Nerejský říkával: »Časté svaté přijímání a láska k Matce Boží jsou nejen nejlepší,

nýbrž i přímo jediné prostředky pro zachování čistoty mravů.«

Milujte Matku Boží neposkvrněnou celou duší — odevzdejte se jí do ochrany! A kdykoliv na vás dolehne zlé pokušení, vzpomeňte si na ni a zavolejte si ji na pomoc. Uvidíte, že váš život bude jako svěží bílý květ a slunce štěstí ho bude vždycky ozařovati.

Praktické poučení: Ke své večerní modlitbě přidám prosbu: Matko nejčistší, oroduj za mne!

P r o m l u v a 16.

PŘÍPRAVA NA ŠTĚDRÝ DEN

Staří křesťané se připravovali celý advent, ale zvláště den před Božím Hodem: bděli dlouho do noci, modlili se, zpívali a postili se. (Bdítí latinsky vigilare, proto vigilie Božího Hodu).

O půl noci zaznějí zvony, bude půlnoční mše svatá, v kostelích otevrou se jesličky, jejichž původcem byl svatý František Assiský.

Roku 1223 se svatý František vracel z Věčného města Říma. Bylo to právě před vánocemi, když přišel do městečka Greccio (Grečo) ke svému příteli, Janu Velitovi, kterého poprosil, aby mu byl nápomocen ve zvláštním znázornění chudoby narozeného Spasitele.

Bohatý Jan Velita vyhověl Františkovu přání. V lese opodál Greccia byl zřízen chlév s jeslemi a do nich položena na slámu soška milostného Jezulátka.

Na Štědrý den byli přivedeni vůl a osel, a postaveni k jesličkám. Ve svatou noc se tu shromáždily za hlasu všech zvonů zástupy lidu zblízka i okolí a také přišlo mnoho Menších bratří (františkánů) ze sousedních klášterů. Les byl osvěcen tisícerými pochodněmi a ozýval se nábožnými zpěvy.

František poklekl u jesliček a slzel svatou radostí. O půlnoci přisluhoval knězi při mši svaté, a když zpíval evangelium, kázal o narození chudičkého Spasitele, o jeho pokoře a lásce tak dojemně, že všichni přítomní plakali.

To byly první jesličky, a od té doby stavějí zbožní křesťané ve svých rodinách Betlem a před ním modlitbou a písní vítají Jezulátko.

Naše příprava.

Představte si, děti, obrázek betlémské jeskyně: Chudičká stáj, ale Panna Maria a svatý Josef posledními vyčerpanými silami ji upravili pokud mohli, aby se tam Ježíškovi líbilo.

A naše duše? Je také chudá — velmi chudá, je však také aspoň vyčištěná od prachu hříchu? Jest živou koľébkou, živými jesličkami?

Kdo z vás, děti, by nechtěl být mezi šťastnými pastýři, kteří mohli k sobě přivínout živého Ježíška? Ale, děti, vy můžete býti ještě šťastnější — můžete se spojit s Ježíškem co nejúžeji, když Ho přijmete do svého srdce — ovšem vaše srdce musí býti bez hříchu.

Ježíšek přichází k vám a vy hřešíte: to je skoro tak, jako byste sbíraly kameny a po Ježíškovi házely; — co jiného Mu pak zbývá, než smutně daleko od vás odejít — a snad se již nikdy k vám nenavrátit?

Osiřelo v rodině pět dětí. Nejstarší sestra jim zastávala rodiče a vychovávala je. Ve vánoční dobu postavila na nejčestnější místo příbytku jesličky, u nichž bylo pět oveček, každá jiná.

Každému dítěti patřila jedna ovečka. Podle toho, jak se některé dítě chovalo, byly jejich ovečky každého dne v jesličkách jinak stavěny. Kdo zvláště krásně konal toho dne svou povinnost, toho ovečka byla posunuta blíže k Jezulátku. Kdo byl nějak nedbalý, toho ovečka byla odsunuta dále.

Všech pět dětí se snažilo, aby se ovečky nemusily vzdalovat od jesliček. —

A kde by byla vaše ovečka, děti? Mohla by také stát u samých jesliček?

Za lásku — lásku!

Pán Ježíš je nekonečná láska. Nikdo vás nemiloval tolik jako On.

Srovnejte tento příběh ze života: Sestra s bratrem šla ze školy lesem domů. Hledali houby. Náhle hošík vykřikl: uštkl ho had.

Starší sestra ihned nůžkami rozřízla ránu, vymačkala krev, bez rozpaku ustříhla si krásný dlouhý cop plavých vlasů a jím mu stáhla ruku. Bratříček byl zachráněn — sestra obětovala za něho svou nejkrásnější ozdobu. —

Co vše Pán Ježíš obětoval za nás! Pro nás se Všemohoucí nechává ovládati jako bezmocné dítě, nejmoudřejší stává se nemluvnětem, nejsilnější slabounkým pacholátkem ten, který živí celý svět, s pláčem prosí o pokrm.

Misionáři vypravují dojemné události o lásce malých černoušků k Jezulátku. Jednomu misionáři (P. Floriánu) poslali ze Slovenska na vánoce krabici bonbonů. To bylo

něco pro černoušky! Dali líznout mamince, tatínkovi, všem tetám, strýčkům. Ký div, že po bonbonu bylo veta dřívě, než si mohl líznout sám černoušek, jemuž byl dárek dán!

Jen jeden hošík nedal nikomu nic a za živý svět nechtěl povědět, kam bonbon dal. Konečně s uzarděním zašeptal: »Otče, Ježíšek dal za mne vše, co měl, chtěl jsem Mu to nějak odplatit — bonbon jsem dal Jezulátku do jesliček. —

Děti, jaká to láska!

A jiný misionář (P. Fraessle) vypravuje, že jeho černoušci mohli na jesličkách oči nechat, když je prvně v kostele spatřili.

Jednou po obědě spatřil, jak se ke kostelu potají plíží houf černých hochů. Šel nepozorován za nimi, aby viděl, co se bude dít.

Černoušci se postavili k jesličkám, klekli si a vroucně opakovali: »Ježíšku, přijď ke mně, přijď ke mně!« Pak největší z nich vzal z jesliček Jezulátko, políbil je a podal druhému, až se všichni vystřídali. Na konec vůdce černoušků chtěl Ježíška přitisknout k srdci — ale běda — zapraskalo to a ručka Jezulátka se ulomila. Černoušci byli jako opaření.

Tu vystoupil velebný pán z úkrytu a s úsměvem řekl: »Hoši, to se zase spraví; hlavní věc, že Ježíška máte rádi!«

Slyšíte děti? »Hlavní věc, že Ježíška máte rádi!«

Mohu to říci o vás? Jak dokážete svou lásku Ježíškovi? Když vaše srdce i duše bude patřit Ježíškovi.

Stará vánoční legenda vypravuje:

Když andělé vzbudili pastýře a vybídlí je, aby šli do Betlema k jesličkám, odešli pastýři, s nimi i Jeroboam, který měl na vychování dívenku — Juditu — sirotka po

svém zemřelém bratru. Neměl ji mnoho rád, pramálo se o ni staral.

Pastýři odešli, Judity si nikdo nevšiml. Viděla, jak nesou dary: rozhodla se, že Ježíškovi přinese dárkem nové dřeváky, které dostala právě ten den na zimu. Ale to je přece nemůže zašlapati, aby zůstaly pro Ježíška hezky čisté! Běží tedy bosa za pastýři, chce je dohoniti, nedbá na kamenitou cestu, o níž si rozráží nožky.

Ale u jeslíček se tlačí již pastýři — malé dítě se nemůže dostat k jeslíčkám, nevidí nic než oslňující záři.

Sedne si do koutka a čeká. — Únavou usne.

Najednou se probudí a vidí krásné Jezulátko v jeslích, jak se na ni usmívá: Běží k němu a cítí, že její nohy jdou po samých růžích, neboť každá kapka krve jejích zraněných nohou proměnila se v růžový květ. — Celá jeskyně plná vůně . . .

Chcete, děti, aby se také vaše skutky jednou proměnily v nebi v krásné květy? Milujte Ježíška!

Pamatujte si však, že pravá láska není nikdy laciná. Za ryzí zlato pravé lásky se musí platit — obětí! Ničím jasněji nedokážeme svou lásku k Jezulátku, než když budeme vésti hrdinný boj proti jeho nepřátelům, totiž proti peklu a hříchu. A sami musíme mu zůstat věrni do posledního dechu!

Roku 1144 zemřel vévoda z Brabantu. Nešťastná země! Vždyť korunnímu princi je teprve jeden rok. Již se také hlásí nepřátelští uchvatitelé, proti kterým nutno sáhnout po meči. Nepřátelé doufají, že Brabant brzy padne, vždyť obhájci nemají nejvyššího velitele. Leč v hlavním městě obyvatelé přísahají věrnost malému dítěti. A potom brabanští táhnou do boje. V čele vojska nej přednějšími šlechtici je nesena stříbrná kolébka, v níž odpočívá maličký princ. Myšlenka, že milované dítě je

s nimi, působí na ně kouzelnou silou. Schyluje se k rozhodující bitvě. Co udělali brabanští? Zavěsili kolébku s dítětem mezi dva stromy, aby byla sice chráněna před nepřáteli, avšak, aby na ni bylo vidět. Boj se rozpoutal. Brabantských proti přesile zmocňuje se již únava, avšak stačil jediný pohled ke kolébce a v žilách proudí nová síla. Pláč maličkého nemluvněte je účinnější než velení vojevůdcovo. Brabanští svému vládci v malé kolébce vybojovali vítězství.

Milé děti, seskupme se kolem jesliček a řekneme z hloubi svého srdce: »Ježíšku, zůstanem Ti věrni! Pro Tebe chceme bojovat a vítězit!«

Praktické naučení: Pastýři šli do Betlema k Jezulátku, vy, děti, o vánočních prázdninách (máte na to čas) chod'te často navštívit svátostný betlem v kostele na oltáři.

P r o m l u v a 17.

NARODIL SE KRISTUS PÁN

Milé děti, jak krásné jsou vánoční svátky! Tolik jste se na ně natěšily, až konečně jste se jich dočkaly — a nyní, i když vlastně již minuly — dosud vaše srdce je naplněno upřímnou radostí.

Z čehopak? Z dárků, které jste dostaly? Nebo z toho, že máte prázdnou a nemusíte do školy a můžete do sytosti užítí sáňkování a bruslení?

Ó, děti, to by byla jenom velmi malá a nestálá radost. Vždyť dárek, který jste dostaly, snad brzy se

rozláme nebo vás omrzí. Vánoční prázdniny skončí, sníh roztaje a bude po sáňkování . . . Vaše radost musí být trvalejší, aby vám ji nikdo nemohl vzíti. A víte, jaká je to radost? Z příchodu Ježíškova.

Když stojíte u svého stromečku a jásáte a chtěly byste celý svět zavolat a ukázat, co vám Ježíšek nadělil, vzpomeňte si, milé děti, na první křesťany v Římě, jak se potají scházivali o vánocích v podzemních chodbách, katakombách, nejsouce ani chvíli jisti — a přece na jejich tvářích byl úsměv radosti, že se narodil Kristus Pán.

Takovou čistou, upřímnou radost musíme mít i my.

A nahoře nad katakombami hlučel pohanský Řím. Písňe, výkřiky, nevázané tance mísily se v hřmotný vír, neboť pohané právě v tutéž dobu slavili svoje Saturnalie, to jest slavnost slunovratu.

Ba věru, i pro nás jsou vánoce radostným slunovratem v duchovním smyslu, neboť každé vánoce nám připomínají, že se k nám Kristovým narozením vrátilo slunce Božího usmíření. A proto v naši překrásné vánoční písni stále a stále se to střídá: »Radujme se! Veselme se!«

Aby vaše radost nad příchodem Jezulátka byla co největší, povím vám, děti, jak Pán Ježíš přišel na svět:

1. Ježíšek přišel v chudobě:

Chudičký Ježíšek! Zadívejte se na jesličky! Děťátko leží ve studeném chlévě. Lidé ho nechtěli mezi sebe — musil tedy mezi útlocitnější němou tvář.

Když jste vy, milé děti, přišly na svět, čekala vás již připravená kolébka, načechrané peřinky a čisťounké prádélko. Ježíšek leží na pichlavé slámě, ovinutý skrovnými hadříky — plénkami.

A tím nám dává veliké naučení. Snad mnohý z vás právě v tento posvátný čas vánoční záviděl svému bohatšímu druhu pěkné dárky.

Děti, jak je to nehezké: vánoční čas má býti dobou lásky a radosti a nikoliv zloby a závisti. A každý z vás, i kdyby snad docela nic nebyl dostal k Ježíšku, přece neustále dostává tolik velikých darů.

Chudý jinoch se jednou setkal se svým bývalým učitelem. Učitel ho přívětivě oslovil a tázal se ho, jak se mu daří. Jinoch odpověděl: »Vede se mi prabídně; neboť jsem zcela chudý.«

Učitel potřásl hlavou a pravil: »Nejsi tak zcela chudým; vždyť jsi úplně zdrav.« Vzal mladíka za ruku a řekl: »Zdalipak bys prodal tuto ruku za tisíc korun?«

Jinoch odpověděl: »Za nic ne!«

»A což,« pravil dále učitel, »prodal bys své zdravé oči nebo sluch za poklady celého království?«

»Rozhodně ne!«, odpověděl jinoch.

I řekl učitel: »Nenaříkej tedy, že jsi chudý; máš statky převyšující cenu všech peněz.«

I vám, děti, Pán Bůh dává zdraví — toť převeliký dar! Proto buďte Pánu Bohu za něj vděčný. — A kromě tohoto pokladu si můžete nashromáždit ještě jiné velmi cenné bohatství — budete-li chtít:

V Recku žil kdysi mudrc, jménem Bias. Jeho rodné město Priene bylo napadeno nepřáteli a pleněno. Každý z obyvatelů popadl, co měl nejvzácnější a dal se na útěk. Jenom mudrc Bias klidně šel svou cestou s prázdnýma rukama.

Za městem potkal ho přítel, který vlácel bednu drahocenných věcí. »Biasi, tys býval boháčem, nyní nemáš nic!«, pravil trochu škodolibě — ale v tom vyskočili z úkrytu nepřátelští žoldnéři a zmocnili se bedny.

S úsměvem pravil Bias zarmoucenému příteli: »Učiň jako já! Nevzal jsem si nic z věcí, které v každém okamžiku mohu ztratit, ale v náhradu za to si nesu poklad, který mi nikdo na světě nemůže vzít.«

»Ty, že máš u sebe poklad?« . . .

»Ano, cennější než všechny peníze celé Prieny.«

»Nechtěl by ses se mnou o něj rozdělit, když vidíš, že jsem ožebračen?!«

»Můžeš jej úplně mít, chceš-li,« pravil mudrc, »neboť já tím nezchudnu. Poklad ten jest láska k vědě a ctnosti!«

Děti, to byla skutečně řeč hodná mudrce. I vy se můžete státi velmi bohatými duchovně — budete-li ve škole pilné a v celém svém životě ctnostné. To záleží na vašem přičinění a na Božím požehnání. Proste za to chudého Ježíška, aby vás obohatil vědomostmi a ctností.

Mohl bych vám z dějin uvést mnoho příkladů, ale stačí snad jen jediný:

Po moři se blížila k břehu malá rybářská plachetní bárka. Když přistála, vyskočil z ní starý rybář. Na jeho spravovaných šatech bylo viděti velikou chudobu. Po tváři se rozprostřel smutek — bylo patrné, že rybář je ve špatné náladě. A jak by ne?

Po celý den se hmoždil rybolovem a nechtyl než několik krabů a bezcenných malých rybiček. A doma nebylo ani kousku chleba — pro četnou rodinu. Tu k němu přiběhl hoch — jeho nejstarší syn Mikuláš. »Pomáhej Pán Bůh, otče! Přicházím tě prositi o několik haléřů, abych si mohl koupit svíčku, neboť se musím ještě učit a již se stmívá.«

Rybář měl pilného synka rád. Srdce se mu sevřelo lítostí, když musil říci: »Milý hochu, dnes nebudeme mít ani chleba — jak teprve na světlo!« Dvě slzy zaleskly se v otcových očích.

Hodný hoch pravil: »Tatínku, neplač! Pán Bůh nám jistě pomůže — a já se již o světlo na učení dnes postarám.«

A toho večera bylo viděti u sloupu pouliční olejové lucerny dlouho do noci hocha s knihou. Výjev ten se opakoval velmi často. Byl to rybářův synek, který sem chodil k světlu lampy studovat.

A víte, kdo z hocha vyrostl? Chlapec stal se knězem a později byl zvolen papežem. Je to papež Hadrián IV. (1154—1159.)

Děti, pamatujte si dobře naše přísloví: Chudoba cti netratí.

Vy, kteří jste zámožnější, nepohrdejte chudým, neboť byste pohrdali i Ježíškem, který byl nejchudší. A vy, chudé děti, uče se tím pilněji, abyste se v životě uplatnily a pomohly rodičům ve stáří.

2. Ježíšek přišel v pokoře:

Jest možno myslit na větší pokoru? Bůh se k nám snížil, vzal na sebe naši podobu. Mohl se objeviti ve své božské velebnosti — neučinil toho — jen, aby nám dal příklad pokory.

Děti, u jeslíček se musíte naučit být hodně pokorné. Svatý Antonín poustevník měl jednou podivný sen. Zdálo se mu, že celý svět jest pokryt pouty a nástrahami, jež nakladl zlý duch. Lidé klesali do moci d'áblovy. Světec se úzkostlivě ptal: »Jak je možno uniknouti nástrahám pekla?«

Tu slyšel hlas: »Jenom pokorou!«

Zapamatujte si to, milé děti, dobře. Totéž praví i naše přísloví: Pýcha předchází pád. Nikdo Ježíškovi se nemůže líbit, kdo není pokorný.

Před lety žily dvě francouzské děti: hošík Vít de Fontgalland (1913—1925) a Anička de Guignė (1911—1922). Ještě častěji budu vám o nich vypravovati, dnes však řeknu o jejich veliké pokoře:

Vítek šel jednou s maminkou do krámu koupit si vázanku. Vybral si černou, docela jednoduchou.

»Pročpak černou?«, tázala se maminka.

»Ach, nechci na sebe upoutat pozornost lidí, matinko!«, zněla odpověď. Vítek byl ze šlechtického rodu, ale když mu někdo o tom začal hovořit, mávl rukou a řekl: »To je pouhý dým, nic více než dým!« —

Jednou šla vychovatelka s dětmi na procházku. Vítek a jeho bratříček Marek šli spolu. Lidé se se zálibou ohlíželi po obou roztomilých hošících. Když přišli domů, slečna radostně vyprávěla paní hraběnce, jak se lidem líbí její děti. Vítek se však bránil: »To se otáčeli za Markem a nikoliv za mnou,« a rozmrzen dodal: »Ostatně, já nechci, aby se na mne lidé dívali, chci jen, aby Ježíšek se na mne díval!«

A Ježíšek se na Vítečka jistě díval s nebe a měl z pokorného dítěte radost. Hoši, měl by i z vás potěšení?

Pro děvčátka jest vzorem pokory Anička de Guignė.

Jednou ji kdosi neprávem vinil z malé lži. Anička chtěla být pokornou, a proto se neospravedlňovala, nýbrž mlčela.

Ve škole vynikala Anička nad všechny spolužačky. Vše nejdříve a nejlépe uměla. Ale nikdy za celých pět let nepohrdala méně nadanými dívkami — naopak si z nich vybírala kamarádky.

V Aničce, jako ve všech dívenkách, byla náklonnost k ješitnosti:

Byla ji sotva čtyři léta, když ji učitelka zastihla před velkým zrcadlem. »Pohleďte, jak jsem krásná!«, volala.

Řekli jí, že všechna krása jest od Pána Boha, a že nesmíme zneužívat jeho darů marnou samolibostí. Anička si dobře zapamatovala toto napomenutí a nikdy již nebyla na svou krásu ješitná.

Jednou jí řekli, že má dva zuby špatně rostlé a méně pěkné než ostatní. »Což na tom,« zvolala přesvědčivě, »to nevadí, jen když Ježíšek je spokojen!«

Milé děti, Ježíškovi do jeslíček dáte nejlepší dárek, slíbíte-li mu, že budete vždycky pokorné. On k vám volá: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem!«

Nuže, vzhůru, děti, do Ježíškovy školy — a ať všechny z pokory dostanete jedničku!

Na konec vám, děti, ještě povím o jednom svatém žáku, který byl vysokým důstojníkem a udatným válečníkem. Tehdy, kdy žil — v XVI. století — nebylo třeba k vojenské životní dráze mnoho vzdělání. Ignác tedy uměl jen trochu číst a psát. Ale tím více se dovedl ohánět mečem a mušketou. Dne 20. května roku 1521 při hrdinném hájení pevnosti pamploňské proti Francouzům byla mu roztržena holenní kost pravé nohy koulí z malého děla. Toto neštěstí bylo pro něj hlasem Božím, který jej volal do jiného boje — získávat Kristu nesmrtelné duše. Ale k tomu bylo třeba důkladného vzdělání. Nuže, co udělal Ignác, když se uzdravil? Roku 1524 přišel jako třiatřicetiletý, ramenatý a vousatý muž do Barcelony, nestyděl se zasednouti do školních lavic spolu s četnými dětmi, které s podivením pohlížely na nového spolužáka, a učil se horlivě prvním počátkům mluvnice.

To si představte, děti, jak barcelonští školáci — a ti jsou všude stejní — dělali si z nového »pana kolegy« dobrý den! Ale svatý Ignác se pro jejich vtipy nezlobil,

naopak velmi pokorně je snášel. A jistě již tehdy se v jeho mysli vytvářela věta, kterou později napsal jako základní zásadu svých »Duchovních cvičení«: »Jsme povinni lhostejně se chovati ke všem věcem stvořeným, majíce vždy a všude jen po tom toužit a to si volit, co odpovídá dosažení cíle, pro který jsme stvořeni.«

Tímto cílem jest oslava Boží. Nuže, milé děti, nad chudičkým Betlémem zpívali andělé Bohu slávu tehdy, kdy Spasitel začal světem jít po cestě pokory. I my oslavíme nejvíce Pána Boha, když si budeme vědomi, že vlastně nejsme leč ubohá lidská stvoření, jejichž všechny zásluhy jsou — jenom dary Boží.

Praktické naučení: Z pokory uposlechnu každého rozkazu, který mi bude dán!

Promluva 18.

TRPME RÁDI PRO JEŽÍŠKA

(K svátku Mláďátek.)

Jest vám ze školy dobře známo vypravování o cestě svatých tří Králů do Betlema k Ježíškovi. Na východě se objevila hvězda. V jejím směru přišli do Jerusalema a vyptávali se krále Herodesa: »Kde se narodil král židovský?« Herodes zavolal zákoníky a ti řekli: »Vykupitel se má narodit v Betlemě.« Závistivý Herodes si umínil, že novorozeného krále zabije. Propustil mudrce a řekl jim: »Na zpáteční cestě se u mne stavte a povězte mi o dítěti! I já půjdu se mu poklonit!«

Avšak Bůh je napomenul ve snách, aby se vrátili jinudy. Herodes dal proto povraždit všechny hošíky do dvou let v Betlemě a okolí. Ježíšek však byl zachráněn útekem do Egypta.

Milé děti, říká se: »Boží mlýny melou pomalu, ale jistě!« Na Heroda přišel trest od Pána Boha. Svědomí ho pronásledovalo, v záchvatech viděl zkrvavené oběti své krutosti a křičel jako šílený. Jeho tělo bylo zachváčeno strašnou nemocí: cítil neustále hlad a žízeň, nohy mu otekly, tělo bylo poseto vředy, z nichž vylézali červi. Ze zoufalství chtěl se probodnout mečem, ale bylo mu v tom zabráněno.

Neušetřil ani dvou svých synů, které dal zardousit. Jako byl celý život bez citu, zůstal ukrutným až do poslední chvíle:

Jeho rozkaz zněl, aby v den jeho smrti byli povražďeni význační židovští občané, aby se aspoň zdálo, že celé Judsko pro něj truchlí.

Zemřel za strašných bolestí, zlořečen od všeho lidu. Jaký život — taková smrt.

Písmo svaté praví: »Nejhorší je smrt hříšníka.«

Děti, jak chcete, aby se vám jednou umíralo...?

1. Nevinnost betlemských dětí.

Byla to ještě nemluvnátka. Jejich duše neměly na sobě osobních hříchů. Byly pokřtěny křtem krve, kterou prolily pro Pána Ježíše, takže jejich duše byla naprosto čistá, v milosti posvěcující, omytá od dědičného hříchu. Čekaly jen, až Kristus svou smrtí jim otevře brány ráje.

Jak je krásná nevinnost! Jest jako květ lilie...

Ale jako často krásné květy na jaře přes noc pomrznou, tak také se lehko ztratí nevinnost. »Raději zemřít než nevinnost ztratit!«

V Itálii v městě Nettuno je na hřbitově pomník dvacíletého děvčete Marie Goretti, které dne 5. července 1902 za večerního šera bylo napadeno zhýralým dvacíletým mladíkem s nešlechetným úmyslem, svést dívku ke hříchu.

Rozpoutal se strašný zápas; dívka se bránila. Zhýralec vytrhl nůž a zasadil dívce několik smrtelných ran, pod úmiz klesla, ale nevinnost si zachránila.

Na náhrobku, k němuž putují italské dívky, je její socha, představující, jak umírá s posledním výkřikem: »Lépe zemřít, než se hřichem poskvírnit!« a k prsům tiskne lilii. —

Francouzští králové měli ve znaku tři lilie a mladému princovi z královského rodu byl odevzdán štít s heslem: »Zachovej si lilie!«

I vy, děti, braňte, zachovejte si lilie své nevinnosti!

Lidský život před Pánem Bohem bude měřen podle krásy duše, nikoliv podle počtu roků nebo podle věhlasu činů.

Na hřišti si hráli hoši, když tu najednou kamarád přinesl smutnou zprávu, že jeden ze spolužáků právě před chvílí zemřel. Mladé duše hochů jsou ohromeny touto zvěstí. Myšlenka vlastní smrtelnosti ťuká na jejich nitro. »Chtěl bych zemřít, až se dožiji stovky let!«, pronáší obsah svého srdce hoch s tvářemi zdravě červenými. »A já bych chtěl zemřít, až nejdříve něco velikého vykonám,« ozývá se jeho druh, jehož vysoké čelo dává tušit, že slova jsou míněna doopravdy. A přece nad tyto věty krásnější myšlenku zašeptal třetí hoch s hlubokýma, čistýma očima: »Chtěl bych zemřít dříve, než bych se dopustil těžkého hříchu!«

Přeji vám, děti, abyste dlouho žily a mnoho velikých a slavných činů vykonaly — ale nejvíce vám přeji,

abyste raději dříve zemřely, nežli byste vědomě a dobrovolně Pána Ježíše ztratily smrtelným hříchem! Vaše duše nechť se objeví před Pánem Bohem bílá jako sníh!

2. Mučednictví betlemských dětí:

Byly to prvotiny mučednictví pro Krista. Církev svatá je krásně velebí: »Bud'te pozdraveny první květy mučedníků . . .« Kolik po nich položilo svůj život za Pána Ježíše! Někteří jich napočítali jen v prvních 300 letech po Kristu, na 11 milionů! A po celou dobu trvání svaté Církve noví a noví mučedníci.

Pán Ježíš to předpověděl: »Jestliže mne pronásledovali, i vás budou pronásledovati.«

V Mexiku roku 1929 se stal tento případ:

Kněží byli pobiti nebo se musili skrývati, a proto za kněze vyučovali malé děti svatému náboženství laici (světští lidé). Mezi nimi byl i šestnáctiletý chlapec, který seskupil kolem sebe v tajné skrýši děti, aby je vyučoval. Leč vojáci skrýš našli, chlapce zajali a chtěli, aby jim prozradil, kde jsou ukryti katoličtí kněží. Chlapec mlčel.

Vojáci přinesli dva konopné provazy, ovázali jimi pevně hochovy palce a vytáhli ho na hrušeň. Provazy se zařezávaly do palců až na kost, klouby pod vahou těla praskaly. Bolest strašná. Chlapec nemůže to vydržeti a praví vojákům: »Spusťte mne, já vám chci něco říci.«

Vojáci se již radují, že chlapec jim vše prozradí, spustí chlapce dolů. Vojáci čekají na výpovědi chlapcovy.

Ten však vítězně jim praví: »Tak a teď mne můžete uvázat za tyhle dva další prsty — ukazováčky!«

Rozzuření vojáci vrhnou se na hochu — znovu ho pověsí za prsty na strom. — Na jeho srdce namíří

pušku a olověná kulka učinila konec tomuto hrdinnému životu mladého mučedníka pro Krista.

Děti, a vy? . . .

3. *Chraňte se Herodesů duše!*

Děti, vy nemusíte mít strach, že i vás přijde někdo mučit a zabít jako betlemská pacholátka nebo mučedníky v Mexiku. Ale ani sami nevíte, kolik číhá na vás zlých lidí, horších než byl Herodes, kteří vám chtějí zničit ne tělo, nýbrž duši.

Víte dobře, jak Pán Ježíš, který býval vždy tak dobrý a laskavý, vzplanul jednou svatým hněvem.

Bylo to na břehu jezera Genezaretského v městě Kafarnaum, když se ho učedníci tázali, kdo jest největší v království nebeském.

Ježíš si zavolal k sobě hošíka, postavil ho doprostřed a pravil: »Opravdu pravím vám, jestliže se neobráíte a nebudete-li jako děti, nevejdete do království nebeského!«

A nyní Kristus Pán si vzpomněl, jak mnohé děti, dobře a zbožně rodiči vychovávané, dají se lehko svěsti zvrhlými lidmi k zlému. A proto dodal: »Kdo by pohoršil jedno z těchto dítek, které ve mne věří, tomu by bylo lépe, kdyby mlýnský kámen mu byl na krk zavěšen a on uvržen byl do hlubin mořských.«

Hleďte, jak rozhorleně mluví Kristus Pán.

Jak hrozný je hřích svěsti ke hříchu nevinnou duši dětskou! Jak musíte se varovati svůdců, jako úhlavních nepřátel! Každý, kdo vám radí ke hříchu, podobá se d'áblu, který svedl vaše prarodiče v ráji.

Proto, děti, varujte se špatných kamarádů!

Na východě se vypravuje tato událost:

Jinoch, syn královských rodičů, vrátil se z cest světem. Ale jak byl změněný! Stal se z něho otrok vášní

a neřestí a působil svým rodičům zármutek a hanbu. Zvláště byl oddán opilství a karbanictví.

Otec sháněl u moudrých lidí radu, jak syna zachrániti. Kdosi dal návrh, aby v celé říši bylo vyhlédnuto 100 nejhodnějších jinochů, s nimiž měl býti zvrhlý syn zavřen na tři měsíce do velkého paláce, aby se naučil od nich dobrým mravům.

Otec tak učinil: nikdo neměl po celou dobu do paláce vkročiti, ani z něho vyjíti. Jídlo bylo mladým lidem podáváno zvenčí.

Po třech měsících král dal otevřítí bránu a vešel, aby zpozoroval výsledek. A co viděl?

Všech 100 jinochů s rozvášněnými obličejí sedělo u stolu při hře v karty. Veta bylo po jejich zbožnosti a ctnostech. Sto hodných jinochů nepolepšilo jediného zhýralce, nýbrž nakazili se všichni od něho.

Tak působí špatná společnost. Nespoléhejte, že odoláte zlému vlivu — neboť se říká: »Jen drápek uvázl — a chycen ptáček celý.«

Bud'te, děti, jako svatý Alois, který s jinými pážaty byl kdysi na knížecím zámku v Turině. Přidružil se k nim hrabě, stařec sedmdesátiletý a začal mluvit neslušné vtipy. Alois zahorel hněvem:

»Styd'te se před urozeným původem i před svým stářím! Nevíte, že svými sprostými řečmi kazíte mládež?« Pak hrdinně odešel, zatím co starý hrabě zůstal jako opařený.

Ano, děti, tak se to dělá s Herodesy duší, kteří chtějí připravit o nevinnost, víru a štěstí. Zde platí: »Kdo uteče, ten vyhraje!«

Praktické naučení: Hrdinně snášejme úskleby, nestyd'me se za víru, plňme věrně své povinnosti (chodit do kostela), chraňme se špatné společnosti!

P r o m l u v a 19.

NEJSVĚTĚJŠÍ JMÉNO JEŽÍŠ - DRUHÉ PŘIKÁZÁNÍ BOŽÍ

A. JMÉNO PÁNA JEŽÍŠE:

Lidé si na počátku roku blahopřejí zdraví a štěstí na celou dobu nového roku. Také církev svatá nám přeje, abychom nový rok šťastně začali, a proto skoro hned na jeho počátku umístila svátek Jména Pána Ježíše, abychom v jeho jméně vstoupili do nového roku.

Jméno Pána Ježíše

a) je jméno mocného Boha,

od něhož má původ celý svět. Písmo svaté vypravuje ve Skutcích apoštolských: svatý Petr a Jan po nanebevstoupení Páně a seslání Ducha svatého šli jednoho dne ve tři hodiny odpoledne se modlití do chrámu.

Vidíte, děti, apoštolové chodili do kostela, chodíte i vy? Chodíte se tam modlit nebo snad spíše se bavit, šeptat, se ohlížet a šrouchat?

V pátek ve tři hodiny vždy slyšíte zvoniti na věži. Připomíná to smrt Pána Ježíše. Vzpomeňte si při tom na trpícího Spasitele, zadívejte se na kříž a v duchu se modlete: »Pro Tvé svaté drahé rány, Ježíši ukřižovaný, smiluj se nad námi!«

Kolem chrámu byli žebráci, prosící o almužnu. (Nikdy nepohrdejte žebráky!) Jeden z nich zpola seděl, zpola ležel na schodišti chrámu, neboť se narodil již jako mrzák chromý na obě nohy. (Děti, nikdy se nesmějte mrzákům, nemohou za své tělesné vady.)

Žebrák prosil svaté apoštoly o almužnu. Svatý Petr mu pravil: »Zlato a stříbro nemám, ale co mám dám ti; ve jménu Ježíše Krista Nazaretského pravím tobě: »Vstaň a chod!« A tak se také stalo.

Chromý žebrák byl uzdraven, radostí bez berlí poskakoval a chválil Pána Boha. — Děti, hle, jak mocné je jméno Pána Ježíše!

b) *Je jméno největšího dobrodince:*

Bez Pána Ježíše byli bychom velmi nešťastní! Bez Pána Ježíše bychom byli mrtví duševně pro nebe.

Poslyšte příběh! Byli dva hoši, kteří si hráli kdysi na břehu hluboké řeky. Tu jeden z nich sklouzl do vody a počal tonouti. Druhý hrdina skočí svému kamarádu na pomoc. Zápasí s vlnami, konečně zachytí tonoucího, jemuž se podařilo uchopiti se břehu. Ale zachránce vysílen podléhá dravému proudu a utonul.

Zachráněný chlapec celý život vzpomínal na svého zachránce. Stal se sochařem a nad hrobem hrdinného kamaráda vytvořil krásné sousoší, vyjadřující obětavou lásku přítele. Kdykoliv již i jako dospělý muž o něm mluvil, se slzami v očích a s odkrytou hlavou vždy pronášel jeho jméno. — A co Pán Ježíš, který nás zachránil od daleko horší smrti? . . .

B. PROTO JMÉNO PÁNA JEŽÍŠE JEST JMÉNO
NEJSVĚTĚJŠÍ:

a) *hodné naší nejhlubší úcty:*

Děvčátko, které slyšelo lidi v hostinci rouhavě mluvit a nadarmo vyslovovat jméno Pána Ježíše, nebojácně přistoupilo a pravilo: »Pánové, takhle se nemluví o milém Pánu Bohu!« Potom vystoupilo na židli, vzalo se stěny kříž a odnášelo jej pryč. Udivený otec se ptal:

»Kam to neseš?«

Dítě odpovědělo: »Nemohu nechat Pána Ježíše tam, kde je tolik urážen.« Vezměte si z děvčátka dobrý příklad! Neurázejte dobrého Spasitele!

Jakou velikou úctu měli k nejsvětějšímu jménu svatí!

Svatá poustevnice Thais, která činila přísné pokání za hříchy dřívějšího života, neodvážila se nejsvětější jméno vůbec vysloviti, pokládajíc se za nehodnou. Vždycky jen říkala: »Ty, který jsi mne svou krví vykoupil, smiluj se nade mnou!«

Svatý František Serafínský napsal závěr, která svědčí o jeho vroucí lásce nejen k Pánu Ježíši v nejsvětější Svátosti oltářní, nýbrž i k Spasitelovu jménu. Prikázal spolubratřím, aby kdykoliv na svých cestách spatří kostelní věž, ihned pozdravili Pána Ježíše v chrámě přebývajícího: »Klaníme se Tobě, nejsvětější Pane Ježíši Kriste, zde i ve všech chrámech tvých, které jsou po veškerém světě, a dobrořečíme Tobě, neboť skrze svatý kříž svět jsi vykoupil.«

A dále dodává: »Nejsvětější jméno jeho a svatá slova napsaná, kdekoli je naleznou na místech nedovolených, mám v úmyslu sbírat, a prosím, aby byla sebrána a na místě slušném uložena.«

Vzpomínáte, děti — které jste četly »Babičku« od Boženy Němcové — že vnoučata musila se země zvednout na rozkaz babiččín každý kousek papíru, aby snad nebylo pošlapáno Boží jméno na něm napsané. Vidíte, jaká to byla úcta! Snažte se, děti, znovu ji v sobě oživit!

b) *Musí býti heslem celého našeho života:*

V nemocnici se stalo toto:

Lékař byl nucen kterémusi nemocnému vyříznouti jazyk, neboť byl zachvácen rakovinou, která by se ji-

nak byla rozšířila dále. Před operací pravil lékař: »Nebudete již vůbec moci mluvit. Řekněte ještě svým milým v rodině něco naposled na památku!«

Nemocný po malé chvilce rozmyšlení zvolal: »Pochválen buď Ježíš Kristus — to je heslo mého života!« — I váš život, děti, musí býti nepřetržitou chválou jména Páně až do posledního výdechu.

c) *Jméno Pána Ježíše a úcta k němu bude naší vstupenkou do nebe:*

Ležela stará matička na smrtelném lůžku. Zavolali k ní kněze, vyzpovídala se, přijala svaté přijímání i svátost pomazání nemocných a nakonec pravila knězi: »Velebný pane, teď je mi v duši tak lehko. Jen jedinou mám starost: co řeknu, až se octnu před Bohem a jeho anděly v oslňující kráse nebes!«

»I babičko, řekněte tam tak, jako jste to říkávala zde na zemi, když jste někam přišla: Pochválen buď Ježíš Kristus — a celé nebe vás hlasitě uvítá odpovědí: Až na věky, až na věky!«

Budeme-li mít v úctě jméno Pána Ježíše, bude naší posilou, až budeme umírat. Jak je krásné, děti, čteme-li o světcích: Zemřeli s jménem: »Ježíš!« na rtech! Po takové šťastné smrti jistě následuje nebe.

C. BŮH TRESTÁ TY, KDO SE ROUHAJÍ NEJSVĚTĚJŠÍMU JMÉNU.

Město Messina bylo postiženo roku 1908 hrozným zemětřesením. Na svatého Štěpána toho roku vyšly nevěrecké noviny, kde bylo posměšně a rouhavě psáno o malém betlemském děcku na slámě v jeslích — »takovém ubožátku!« Vpravdě směšný je ten křesťanský plačící »pánbíček!«

Článek končil větou: »Nuže, ty »Jezule«, pošli nám zase jednou zemětřesení, dovedeš-li jen to!« To bylo 26. prosince — a již 28. prosince 1908 celé město leželo ve strašných troskách. Bylo to zemětřesení, jakého město nikdy nezažilo.

Než by někdo do sta napočítal, bylo zabito troskami padajících domů 60.000 lidí. Hrůzu dovršil požár, který zachvátil celé město. Ze zřícenin byly na několika místech vytaženy návěstní tabule, na nichž byla nalepena rouhavá slova nevěreckých novin. Opravdu trest Boží!

Děti, zapamatujte si dobře: Bůh nebývá dlouho posmíván. — Trest Boží přijde určitě a jistě.

Odvykněte si brát jméno Boží nadarmo! I kdybyste tak činily jen z pouhého zvyku bez zlého úmyslu, jest i to urážkou Boží! Kdyby někdo vaše jméno při každé maličkosti vyslovil, jak byste to těžce nesly a uražené byste se ptaly: »Co jsem ti udělal, že zneužíváš mého jména?«

Nedávno se stal tento případ: rozpustili výrostci si nasbírali drobných kamenů a začali se cvičit v míření, házejíce na železný kříž v poli.

Za malou chvíli tělo Ukřižovaného bylo celé otlučené. Zvláště jeden — pokryvačský uředník — se chlubil, že ani jednou se nemnul cíle, a že dovede levou rukou právě tak dobře házet jako pravou.

Několik dní nato pomáhal na střeše, když náhle uklouzla mu noha a on se zřítíl dolů. Roztříštil si kosti v obou rukou, na něž nešťastně dopadl. Po dlouhých bolestných operacích zůstal z něho doživotní mrzák.

Děti, vyslovovati neuctivě, zbytečně jméno Boží jest právě tak, jako kamenovati Pána Ježíše. Každé nadarmo pronesené jméno Boží jest úderem do jeho svaté tváře. — Děti, od vás ty údery Pána Ježíše tolik bolí...!

Jest možno, že byste nechtěly tento ošklivý zlozvyk napravit . . . ?

D. CHVALTE PÁNA!

Od vás, milé děti, očekává Spasitel něco lepšího než urážky a neúctu. Celý váš život musí býti chválou Boží.

Na horách, kde pastýři pasou svá stáda, nejkrásněji bývá v tichých večerních hodinách za zvuků pastýřských píšťal. Někde se udržel úchvatně dojmavý zvyk: když poslední sluneční paprsky zlatí vrcholky hor, vezmou pastýři na nejvyšších místech hlásnou troubu a volají do údolí: »Chvalte Pána!«

A všichni pastýři kolem, ať šťastní nebo smutní, mladí i staří, vycházejí ze svých chat a odpovídají týmiž slovy: »Chvalte Pána!«

Skoro čtvrt hodiny se po horách rozléhá tato prostinká modlitba. Potom nastane ticho, pastýři před svými chatami poklekají a modlí se. Potom opět první pastýř volá: »Tichou dobrou noc!« Všichni to po něm opakují a odebírají se na odpočinek.

I vy jednou, děti, až dorostete, budete roztroušeny po světě jako pastýři po horách. Kéž by vás spojoval společný životní úmysl: »Chvalte Pána!«

A kdybych vás po letech potkal jako velké pány a vznešené dámy — a zeptal se vás: »Synáčku, dceruško, copak děláš?«, kéž byste mi mohly odpovědět: »Chválím Boha!«

Chvalte Pána ústy, chvalte Pána skutky, chvalte Ho srdcem! — Na konec vám dám velmi dobrou radu: Má-li někdo z vás zvyk vyslovovat zbytečně jméno Boží, ať za pokání vždycky, kdykoliv se toho hříchu dopustí, potíchu na odprošení řekne: »Sláva Otci i Synu i Duchu svatému!«

Děti, uvidíte, jak se to osvědčí: tímto způsobem brzy si odvyknete brát jméno Boží nadarmo.

V minulém století žil slavný kardinál Mezzofanti, který byl proslulý tím, že dovedl dokonale mluvit mnoho různých řečí. Ale u Boha byl slavnější pro svůj vzorný život. Říkali mu »světec«. Když se přiblížila jeho poslední hodinka, vida, že mu zbývá jen několik chvil života, řekl pevným hlasem: »Řekněme ještě: Sláva Otci, i Synu, i Duchu svatému, a pak pojďme do ráje!« Potom skonal.

Děti, važte si jména Božího v životě, aby vás sílilo v umírání!

V některých krajinách se po mši svaté modlí kněz s lidem krátké věty, které mají odčinit neuctivé a rouhavé vyslovování svatých jmen. Bylo by dobře, děti, kdybyste aspoň soukromě tuto modlitbu konaly. Přeje si tak Církev svatá. Modlitba zní:

Bůh budiž veleben!

Velebeno budiž jeho svaté Jméno!

Veleben budiž Ježíš Kristus, pravý Bůh a pravý člověk.

Velebeno budiž nejsvětější Srdce Ježíšovo!

Veleben budiž Ježíš v nejsvětější Svátosti oltářní!

Velebena budiž velká Máti Boží, přesvatá Marial

Velebeno budiž její svaté a neposvržené Početí!

Veleben budiž svatý Josef, její přečistý snoubenec!

Veleben budiž Bůh ve svých andělech a svatých!

Velmi vhodně můžete tuto modlitbu vykonat při krátké návštěvě Pána Ježíše ve chrámě.

Praktické naučení: Nebudu nikdy brát jméno Boží nadarmo!

Promluva 20.

O MISÍCH

(K svátku Zjevení Páně.)

Narození Páně nemělo zůstatí utajeno, nýbrž radostná zvěst o příchodu Vykupitele měla přijít i k pohanům. Víte dobře, milé děti, jak se to stalo.

Podivuhodná hvězda přivedla do Betlema k jeslím tři pohanské mudrce z východních krajin. To byli první pohané, kteří v Pána Ježíše uvěřili. Pán Ježíš se pro všechny lidi narodil, pro všechny zemřel a chce, aby všichni lidé došli věčné spásy.

Ale k věčné blaženosti se nedojde bez dvou věcí, které Pán Ježíš výslovně naznačil, když řekl: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, ten dojde spásy!« — Víra a svatý křest — to jsou dvě věci, jichž každému je nezbytně třeba. Mnoho již lidí na světě v Pána Ježíše věří: přes 380 milionů je katolíků — ale oč více je pohanů! Více než 1000 milionů. (Podle stavu z roku 1935.)

Představte si, děti: kdyby šel průvod obyčejným krokem po 6 osobách v jedné řadě dnem i nocí bez zastavení, trvalo by to celých pět let a 9 měsíců, než všichni pohané by kolem nás přešli. A přece i oni jsou naši bratři, vykoupení krví Kristovou — i oni mají nesmrtelnou duši.

1. Jaká tělesná bída bývá mezi pohany!

Jsou to lidé zanedbaní, mezi nimiž často řadí nakažlivé nemoci, zvláště malomocenství a tyfus. Poslyšte, děti, vypravování misionáře (P. Trillesa):

Dnes ráno zpozoroval jsem v lese daleko od vesnice starý zapadlý domek. »Jdi a podívej se, co tam je,« řekl jsem svému sluhovi Fideliovi. Fidelius vstoupil do bytu, ale ihned se vrátil. »Je tam tak hrozný zápach, že tam není možno vydržet.« — »A co je tam?« — »Je tam nějaká žena!«

Vstoupil jsem sám do chaty. Vpravdě hrozný zápach. A strašlivý pohled! Chata — ne, spíše opuštěná psi bouda, s propadlou střechou, kterou všade prosvítá nebe, a pod ní na plesnivé podlaze lůžko s bytostí, člověku sotva podobnou.

Byla to žena — ještě mladá — rozhlodaná hroznou nemocí: malomocenstvím. Ruce a chodidla již neměla, ramena a nohy znetvořené, ohromně zduřelé a odpornými, špinavě žlutými šupinami pokryté.

Hlava? Něco hrozného! Oči krví zalité, nos, zející otvor; z úst nic než zuby; jazyk beztvářý kus masa. Nešťastná sténala — mluvit už nemohla. Sama posunků žádala o svatý křest. Leč kde vzít vodu? Nabližku nebylo potoka, vesnice byla daleká, s sebou jsme neměli také už ani kapky. V koutě v polorozbitém hrnci byla nazelenalá voda, jež tam stékala se střechy. To byla jediná zásoba, na niž byla odkázána ubohá trpitelka ve své palčivé žizni.

Vzal jsem vodu, požehnal jsem ji a vylil na čelo nemocné, která vši mocí chtěla kleknouti. Pak jsem se ji ptal, zdali si ještě něco přeje. Pahýlem ruky ukázala křížek, který jsem měl na krku. Odvázal a dal jsem jí jej. Tu ji zasvitlo v očích a když jsem se s ní loučil slovy: »Pán Bůh tě opatruj! Na shledanou!«, posunků projevovala vděčnost a ukazovala k nebi. Ještě téhož večera zemřela.

Děti, vidíte, jak ubozí jsou pohaněl

2. Ale hroznější je jejich duševní bída.

Neznají Pána Boha a klanějí se směšným modlám. A tam, kde není pravé víry v Boha, chybí i pravá láska k bližnímu. Zvláště ubohé pohanské děti to nejvíce pociťují. Pohanství nemá pro ně lásky a obětavosti. Narodí-li se v Číně dítě, položí se k nohám otce. Zvedne-li je otec, bude žiti — odkopne-li je, pak se pohodí někam do příkopu nebo do louže, aby zahynulo. Zvláště děvčátka propadají většinou tomuto osudu.

Do zahrady Kanosských sester v předměstí Hong-Kongu v únoru 1908 vloudila se neznámá žena, nesoucí balík. Jedna sestra ji zahlédla, šla za ní a chtěla viděti, co v balíku nese. Bylo tam malé nemluvně — na půl udušené!

»Ale pročpak jste chtěla zahoditi takové hezké děťátko?«

»Oh, sestřičko, je to děvče a my již máme dvě — co bychom dělali s třetí?«

»Tož mi je dejte,« prosila sestra. Ale chytrá Čínanka žádala peníze, Sestra neměla víc než patnáct haléřů a podala je ženě. Ta je přijala a odešla spokojena, že za dítě ještě něco dostala.

Děti, není vám líto ubohých čínských děvčátek, jež vlastní matky si necení více než patnáct haléřů?

V Novém Zélandě mají pohanské matky strašný obyčej. Když jim dítě není vhod, zahrabou je živé do země. Jedna matka zaházela do jámy svou novorozenou dcerušku, ale sotvaže odešla, přiběhl domácí pes a opatrně ji zanesl matce domů. Matka po druhé vykonala svůj čin, ale pes opět dítě vytáhl. A to se opakovalo i po třetí. Dítě ovšem zatím skutečně zemřelo. Hle — pes měl více lásky k dítěti, než pohanská matka.

V Africe narození děvčátka bývá provázeno velkou radostí. A víte, z čeho se rodiče radují? Že za dívku dostanou hodně peněz, až doroste a že ji budou moci prodati.

Pověry a čarodějnice jsou největším nepřítelem ubohých černoušků. S napětím se očekává den, kdy se objeví první zoubek dítěte. Je-li v horní čelisti, podle pohanských pověr znamená to neštěstí pro celou rodinu, a dítě musí zemřít.

Popravu musí vykonat sama matka. Ráno při východu slunce vyjde matka s dítětem, zabaleným na zádech, k řece. Vstoupí po kolena do vody a jde proti proudu. Náhle rozváže uzel na prsou, dítě s pláčem spadne do proudu a matka musí rychle dál bez ohlednutí.

Jindy k rodičům přijde čarodějnice a řekne: »Bohové si žádají vaše dítě za oběť a sice tak, abyste je položili živé a nahé do mraveniště.« Rodiče tak musí učiniti, aby neuvrhli na sebe trest bohů.

Misionář z Kamerunu vypravuje, že procházejí osadou, uslyšel žalostivé sténání. Vstoupil do chatrče a ptal se po nemocném. Žena vedla ho váhavě na skryté místo, kde byl asi jedenáctiletý chlapec zakopán v zemi do půl těla. Ruce měl svázané, oči zavřené. Slunce pražilo na nahé tělo, mravenci a hmyz lezli po něm a on se bránit nemohl. Kromě toho bylo na těle několik bodných ran. Hoch měl silnou horečku.

Misionář začal ostrý výslech: dítě dostalo ochromení nohou, matka zavolala čaroděje, ale nic nepomohl. Matka si tedy pomyslila: když se stromček zastrčí do země a se zalévá, pak roste. Tak to učinila i s chlapcem.

Misionář se hochu ujal, — hoch se uzdravil, jen o berlách musil celý život chodit. Stal se z něho krejčí a horlivý křesťan.

Milé děti, zajisté se ve vašem srdci skrývá vroucí přání: »Ó, kdyby už to ukrutné pohanství zmizelo a všude zavládl Kristus Pán — dobrý přítel dětí!«

Ale k tomu je třeba podporovati katolické misionáře, kteří v pohanských zemích hlásají Pána Ježíše.

Povím vám, jak pochopila tuto povinnost dívka Pavlína Jarikotová z francouzského města Lyonu. (1799 — 1862). Hoši nemusí se příliš kabonit, že »zase něco o dívce«, neboť na velikém díle Pavlíniny má podíl její bratr Fileas. Ano, kdyby nebylo Pavlínina bratra, snad by nikdy dívka nebyla přišla na myšlenku pracovat pro misie. Pavlína a Fileas se měli tuze rádi. Nejlepším jejich potěšením bylo někde na stoličce v koutku si prohlížet obrázkový misijní časopis, který rodiče odebírali. Fileas horoval, že až doroste, stane se misionářem a odejde do Číny. Pavlína chtěla také, ale starší bratříček jí řekl, že to nejde. »To bys musila být kluk!« Pavlíně to chtělo být líto, ale pak si řekla, že i jako dívka musí vykonat pro Pána Boha něco velikého. A také vykonala!

Když se její bratr Fileas stal bohoslovcem, v Pavlíně ještě více vzrostla tato touha. Roku 1818 — Pavlíně bylo tedy 19 let — začala. Mezi dělnicemi v továrně na výrobu hedvábí týdně konala sbírku — od každé dostala pětník. Celkem na konci roku pařížskému misijnímu semináři mohla odvádět 300 franků. Byl to poměrně malý dar, ale kolik v něm lásky! Za tři roky již odváděla 2000 franků a v dalších letech částka stále rostla.

Z tohoto skromného počátku vyrostlo mohutné »Dílo šíření víry«, jehož sídlo jest nyní v Římě. Členové tohoto spolku mají povinnost se za misie modlit a podle možností je podporovat.

Skoro byste se chtěli zlobit, že je to jen pro dospělé, vidíte?! Ale počkejte, i pro vás máme něco krásného!

3. *Dílo svatého dětství.*

I vy, děti, můžete pomáhati katolickým misiím a zachraňovati ubohé pohanské děti.

V městě Nančy ve Francii před sto lety žil zbožný biskup de Forbin Janson (čti Forbén Zanzón). Ten dostal skvělý nápad: katolické děti se musí státi malými misionáři.

Založil spolek »Dílo svatého dětství«, jehož účelem jest, aby katolické děti pomáhaly pohánkům. Děti, které se dají zapsati do »Díla sv. dětství«, modlí se denně Zdrávas Maria s prosbou: »Svatá Panno Maria, oroduj za nás a ubohé pohanské děti!« A přispívají docela malou almužničkou — 10 haléřů měsíčně.

Děti, kolikráte dostanete peníze od maminky a utratíte je za bezcennou hračku nebo pamlsek. A kdesi v dáli v Číně, v Africe, právě tu chvíli, kdy zbytečně jste promarnily korunu, malé pohozené dítě vztahuje ručku po někom, kdo by se ho ujal. Smilujte se nad nimi aspoň vy, děti!

Nechtěly byste, děti, i vy se státi členy »Díla svatého dětství?« . . .

S Otou se stala nápadná změna. Všichni to pozorovali — a skoro nelibě to nesli. Z Oty stal se »střádal«. Peníze, které dostal na výroční trh, schovával do pokladničky a často je přepočítával. Když dostal od tatínka peníze na párek k svačině v 10 hodin, koupil si raději salám — aby mu 50 haléřů zbylo. Ve škole mu začali říkali »keřas, handlíř, šmelinář!«

Panu katechetovi začalo to dělati velké starosti: »Aby tak hoch propadl vášni lakomství!« — Zavolal si hochu

a upřímně mu projevil své obavy. Krásné tváře hochovy zalila nachová červeň — ale jeho krásné oči zůstaly nevinně upřeny na kněze.

»Velebný pane, nemohl jsem jinak! Musil jsem tak jednati, chtěl-li jsem ušetřiti peníze na pokřtění černoušků. A zde vám je odevzdávám.« Při tom kladl na stůl notnou hromádku drobných peněz. Zlaté dítě! — —

A za patnáct let, »keřas« Ota stál u oltáře jako kněz. Děti, půjdeme za Otou? ...

Praktické naučení: Doma požádám rodiče, aby mne dali zapsati do »Díla svatého dětství«.

P r o m l u v a 21.

O NEDĚLNÍ MŠI SVATÉ

(K svátku Svaté Rodiny.)

A. JEŽÍŠEK — VZOR ZBOŽNÉHO DÍTKA.

Z biblické dějepravy víte, jak šel dvanáctiletý Ježíš se svatým Josefem a Pannou Marií do chrámu v Jerusalemě. — Děti, kdybyste viděly Ježíška, s jakou radostí šel do chrámu! Ani se dočkati nemohl, jak se těšil!

A nebyla to cesta snadná: mnohé děti, mají-li do kostela půl hodiny, raději vynechají v neděli mši svatou, poněvadž je jim to daleko. A víte, jak daleko bylo do chrámu Jerusalemského z Nazareta? Plné tři dny —

po špatných kamenitých cestách, a chudý Ježíšek šel bos nebo měl na nohou jen chatrné sandály.

Nevymlouvejte se, že máte staré boty nebo obnošené šaty. Nechodíme do kostela ukazovat Pánu Bohu, jak jsme vyparáděni, nýbrž jak máme zbožnou duši. Šaty, boty sebe krásnější před Pánem Bohem nemají ceny. Všechna sláva jako suchá tráva v očích Božích! Jenom naše duše má před Bohem pravou cenu.

Jít v neděli na mši svatou, milé děti, jest vaší povinností. Nejen proto, že Bůh to poroučí a Církev svatá to nakazuje a pan katecheta si to přeje, nýbrž je to povinnost vaší vděčnosti.

Kristus Pán se pro vás celý obětoval, všechno nám dal, co měl — i svůj život. Nemá tudíž práva, abychom z tří set třiceti šesti půlhodin v týdnu mu jednu jedinou půlhodinku věnovali při mši svaté?

Milé děti, každá neděle jest nejlepší zkouška vaší věrnosti k Pánu Ježíši. Mohly byste sebe více tvrdit, že ho máte rády — nejdete-li v neděli na mši svatou, dokazujete, že o něj nestojíte. A jak to rmouti Spasitele!

Dal za vás svou krev a vám je milejší v neděli biograf, výlet nebo zábava nežli mše svatá.

Tři hoši se bavili po cestě ze školy v sobotu odpoledne: »Já zítra ráno půjdu na hřiště — to bude pěkné!«, pravil Jarka. »A já pojedu se strýčkem v autu — to je ještě lepší!«, namítl Zdeněk. »A já půjdu s maminkou do kostela — a to je nejlepší!«, zvolal Jiří.

Ano, děti, to je ze všeho nejlepší. A kdo z vás nasmýšlí právě jako Jiřík, a schválně mši svatou v neděli vynechává, ten není hodným dítětem Ježíškovým, poněvadž ho uráží těžkým hříchem!

B. POVZBUZUJÍCÍ PŘÍKLADY:

1. — Chcete, děti, aby vás zahanbili horliví černoši? Vypravuje P. Kiolino, misionář ve střední Africe: V mém misijním obvodu žili křesťané roztroušení na dosti velké vzdálenosti od kostela, ale každou neděli bývali na mši svaté. Neodradila je ani cesta padesáti kilometrů k nejbližší kapli. (Pouč děti názorně: to je jako od nás do...) V sobotu před polednem si každý vzal kus chleba a přikrývku, a vyšli. Za noci došli do misijní stanice, pojedli kousek chleba, zapili vodou a potom si spokojeně ulehli, třebaš na kus kamene. Ráno byli první na nohou.

Po mši svaté na chvílku navštívili misionáře, pohovořili si s ním a pak se vraceli domů. Nejednou se jich misionář tázal: »A nejste unaveni dlouhou cestou? Jste tak z daleka!«

A vždy slyšel stejnou odpověď: »Ale, Otče, cožpak se nesluší, abychom Boha v neděli uctívali společně? Nemáme ani kněze ani své vlastní kaple, jak tedy bychom mohli splnit svou povinnost? Buď však ubezpečen, Otče, že tuto námahu podnikáme rádi, myšlenka, že uctíváme Boha, ji činí snadnější, ne-li příjemnou.«

A vy, děti, jak si rády v neděli ráno přivstanete do kostela? Není u vás neděle dnem zahálky a lenosti? Neodstraší vás trochu deště nebo bláta? Kolik nepohody ochotně snášíte při zápasech, na ledě, při skautingu, a jen vůči Pánu Bohu byste chtěly býti tak skoupé...!? To by nebylo hezké!

2. — Na mši svatou, i kdyby to stálo nějaké utrpení!

V Horním Kongu žil chlapec u svého strýce, zarytého pohana. Hoch, který byl pokřtěn, šel každou neděli do kostela, ale strýc mu to zakazoval. Jinoch ho prosil: »Nech mne jíti, pomodlím se za tebe.«

»Nevím, co bych měl z tvé modlitby!«, odpověděl zarputile strýc.

Jinoch znovu prosil, ale strýc rozzloben popadl hrubý klacek a udeřil jím po synovci. Štěstí, že hoch uhnul, jinak byl by býval na místě mrtev. Utekl do kostela, byl na mši svaté, přijal Tělo Páně a posilněn vrátil se domů. Strýc ze vzteku spoutal hocha ke kůlu a nechal jej dva dny bez potravy. Teprve potom jej vysvobodili milosrdní lidé. Ale hoch přece zůstal u zlého strýce, neboť rád pro Pána Ježíše chtěl trpět.

Vás, děti, nikdo nemučí proto, že chodíte do kostela. Jen snad nějaký vtip nebo úsměšek od zlých kamarádů uslyšíte. — Byly byste tak zbabělé, že byste proto přestaly chodit do kostela? — A kdyby snad vás rodiče nechťeli pustit, nepřestávejte je každou sobotu prosit, aby vás v neděli přece jen pustili. Pamatujte, že na prvním místě je třeba poslouchat Boha, pak rodiče. A hleďte uprosit rodiče, aby šli s vámi do kostela. Jak je to krásné, když při mši svaté se děti modlí za rodiče a rodiče za děti.

Mařenka byla osmileté děvčátko. Ve škole se učila, že každý katolický křesťan pod těžkým hřichem má být každou neděli a svátek přítomen na celé mši svaté.

Přišla neděle. Mařenka se tázala otce: »Tatínku, mohu do kostela na mši svatou?« — »Nikam nepůjdeš!«, zněla odpověď.

Za malou chvíli Mařenka zas prosila: »Tatínku zlatý, mohu jít na mši svatou?«

Ale místo odpovědi dostala několik ran řemenem. Slzy jako hrachy valily se po tváři, ale sotva bylo po výprasku, už zase byla u tatínka s prosbou, přerývanou pláčem: »Tatínku, mohu jít na mši svatou?«

Hrdinná stálost dívky zlomila otcův odpor. Konečně dostala dovolení. Otec se díval na své dítě s úctou. Sám se v duši styděl za svou prchlivost.

Za týden, když Mařenka opět přišla s prosbou: »Tatínku, mohu jít na mši svatou?«, řekl otec: »Počkej na mne, Maruško, půjdu do kostela s tebou!«

Děti, kolik takových hrdinů našel bych mezi vámi?

3. — Kdo rád chodí do kostela na mši svatou, tomu Pán Bůh ve všem žehná. — Nejslavnějším vojevůdcem za první světové války byl francouzský generál Foch. A jak byl zbožný! Každé neděle, jakmile uslyšel zvony, nechal všeho a šel na mši svatou. Kdykoliv šel kolem kostela, byť i byl válečnou střelbou pobořený, vždy vešel dovnitř se pomodlit. — A to byl muž, který urychlil konec hrozné války a nám dopomohl k samostatnosti.

I vám, děti, Bůh bude žehnati, budete-li pilně v neděli chodit do kostela na mši svatou.

C. CHRÁM PÁNĚ MUSÍ BÝTI VAŠIM NEJMILEJŠÍM MÍSTEČKEM.

V městě Luce v Toskánsku v Itálii žila před několika roky roztomilá dívka Ema Mariani. Narodila se 6. listopadu 1911 a zemřela 26. července 1916 — tedy pětiletá. A tato malá beruška mohla by býti vaší velikou učitelkou lásky k chrámu Páně a Svátostnému Spasiteli.

Emě byla dvě leta a několik měsíců. Jednou šla s tetou Cesarinou do kostela. Ta v roztržitosti plivla na zem. To se Emičce nelíbilo a pravila tetě:

»Podívej se, tamhle v tom »zlatém domečku« bydlí Pán Ježíš a ten je Bůh. V domě Božím se nesmí nic takového dělat.«

Emička byla zrovna přitahována láskou k chrámu Páně. Jednou šla kolem kláštera. Náhle se zastavila a řekla průvodkyni: »Cítím Ježíškovou vůni. Je tu někde nablízku. Ale kde je kostelík?« Tu jí vysvětlili: »Tamhle je zavřený kostelík řeholnic!« Jak to dítě uslyšelo, pokleklo, poklonilo se Spasiteli a posílalo mu rukou polibky. Z kostela se Emičce ani nechtělo.

Jednou ji vybidla teta Cesarina, aby již šla z kostela. Ema poklekla jako obyčejně, poklonila se hluboko a zůstala ještě asi deset minut klečeti s ručkama zbožně sepiatýma. Volali na ni několikrát, ale zdálo se, že nic neslyší. Když teta řekla, že přijdou příliš pozdě domů, vzdychla Ema zhluboka, pohlédla k Svatostánku a zvolala: »Ubohý Ježíši!«, a s novými vzdechy připojila: »Ale já tě mám upřímně ráda!«

Když bylo Emičce tři leta a 12 dní, po prvé přistoupila k svatému přijímání a pak velmi často se slzami v očích prosívala o to, aby mohla Spasitele přijímati velmi často, ba denně.

Při hře, doma a venku, byla Emička velká neposeda; nevydržela ani minutu v klidu. Když však byla před »zlatým domečkem«, ani sebou nehnula, takže její příbuzní sotva věřili zrakům, že to jest jejich díblík, Emička.

Už cestou do kostela byla vážná, mlčenlivá. Nemluvila a neohlížela se. Když se teta s někým zastavila, šla buď sama napřed nebo ji tahala za ruku a byla netrpělivá, když otálela.

Ema měla přítelkyni, milovanou družku svých her. Když ji potkala na ulici, běžela k ní, objala ji srdečně, jákala radostí, smála se, poskakovala a těžko se s ní loučila. Ale když šla na mši svatou k svatému přijímání, sotva ji zběžně pozdravila. Neutekla sice, mluvila velmi

málo a snažila se, co možno nejdříve se od ní odloučit. V příhodné chvíli ji krátce pozdravila na rozchodnou. Oddychnuvši si, přiskočila k tetě se slovy: »Pojďme k Ježíškovi, On je lepší. Nemohu to již vydržet, chci jít k svatému přijímání. Ježíš už tak dlouho čeká!« — Malá Emička začala stonat. Dne 10. července 1916 mohla ještě dojít do kostela na mši svatou a k svatému přijímání. Ale druhý den se povážlivě zhoršil stav její nemoci. Nechtěla však býti bez svatého přijímání. Proto ji první čtyři dny nosili do chrámu. Chtěla, aby ji postavili. Pak sama bez cizí pomoci tak jako za dnů zdraví spěchala k Stolu Páně, aby přijala svého Boha.

15. července ráno bylo Emě velmi špatně, a proto rozhodli, že zůstane v postýlce. Jakmile se dověděla, že nepůjde do chrámu, začala hořce plakati. Slíbili jí, že jí kněz přinese zítra svaté přijímání. Co chvíli ptávala se smutně: »Už je den pryč, nebude již čas, aby mi přinesli mého Ježíše? Prosim a zapřisahám vás, nechte mne bez svatého přijímání, neboť bez Ježíše nesnesu bolest!«

Konečně její přání splněno 25. července. Už zápasila se smrtí — a přece přijímala Nejsvětější Svátost s hlubokou úctou a zbožností. Druhý den kněz opět přišel se svatou hostií, ale Emička byla již v úplném bezvědomí. Nemohla přijmouti Ježíše skrytého pod způsobou chleba — zato však ještě téhož dne spatřila jej tvář v tvář v nekonečné slávě v nebesích.

Milé děti, vezměte si dobrý příklad z této pětileté děvušky! Milujte i vy chrám Boží, navštěvujte jej aspoň každou neděli — a co hlavní — učňte velmi často ze svých srdcí chrám Svátostného Spasitele svatým přijímáním!

Ve chrámu Páně při mši svaté se velmi zbožně cho-

vejte! Bylo by málo platné »být v kostele«! Vy musíte býti p o b o ž n ě přítomny mši svaté. Musíte si býti vědomy, co se na oltáři děje.

Mše svatá vám nikdy nesmí býti nudná a dlouhá. Byl chlapec, který velebnému pánu upřímně řekl, že má raději požehnání odpoledne nežli mši svatou dopoledne. Kněz se ptal proč. Hoch odpověděl: »Mše svatá trvá příliš dlouho!« »A tvá zbožnost příliš krátko!«, káravě dodal kněz.

Ano, tak tomu jest. Kdo si uvědomuje přítomnost Pána Ježíše a jeho oběť při mši svaté, tomu půl hodiny mše svaté nikdy nebude obtížnou dlouhou chvílí. Naopak bude šťasten v přítomnosti svého Božského Přitele.

Nuže, děti, nechť vás mše svatá každou neděli všechny shromáždí. Víte, co se říkává? Jaká neděle, taková smrt! A kdo z nás při smrti a po celou věčnost nechtěl by býti s Pánem Ježíšem?!

Praktická naučení: Budu pilně chodit v neděli i ve svátek na mši svatou; budu si zaznamenávat návštěvu nedělních služeb Božích. V kostele se budu pěkně modlit a zpívat.

P r o m l u v a 22.

O LÁSCE K BLIŽNÍMU

Milé děti, Pán Ježíš se narodil jenom z lásky k nám. Nad jeho jesličkami zahlaholili andělé: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!« Ale, co myslíte, děti, bude na zemi pokoj — když jeden

bude druhého nenávidět? Sám Pán Ježíš řekl, co od nás žádá: »Příkázání nové vám dávám: milujte se vespolek, jako já jsem miloval vás. Podle toho poznají, že jste učedníci moji, budete-li se navzájem milovat.« Jako se zlato poznává podle lesku — tak se pravý křesťan pozná podle lásky k bližnímu. Jedenkrát v nebesích Kristus Pán se bude hlásit jenom k těm, kdož ho následovali a po příkladu jeho milovali své bližní.

Svatý apoštol Jan dožil se vysokého stáří. Byl z něho již vetchý stařeček, takže již ani chodit nemohl. Sedával v křesle a vždy v neděli jeho věrní křesťané ho odnesli v lenošce do kostela. Postavili ji uprostřed na vyvýšené místo a svatý Jan mival kázání. Při něm po každé převelice často opakoval slova: »Děti moje, milujte se navzájem!« Mnohým lidem se již to znechutilo a přišli k svatému apoštolu s námitkou: »Otče, což nemáš něco jiného, o čem bys kázal? Stále nám totéž opakuješ!« Svatý Jan jim vážně odpověděl: »Synáčkové, jestliže to jediné splníte, vykonali jste dostil!« Svatý apoštol Jan dobře věděl, čeho jest nám nejvíce potřeba. A víte, děti, proč Pán Ježíš i svatý Jan kladli na lásku k bližnímu takový důraz? Poněvadž bez ní bychom byli podlí lháři, klamajíce samého Boha. Jak se modlíme? Otče náš . . . *náš*; tedy to znamená: Bůh je Otec můj, tvůj — každého z nás. Jsme tedy synové a dcery Boží. Když někdo ublíží dítěti, zarmoutí jeho otce. Když my ubližujeme bližnímu, který jest dítkem Božím, urážíme i nebeského Otce. A jak jest možno bez lsti a přetvářky chválit ústy Toho, jež skutky urážíme?

1. *Ve svém bližním spatřuj samého Krista:*

Je-li tedy Bůh naším Otcem, jest jeho syn Ježíš Kristus naším bratrem. A proto Pán Ježíš řekl: »Cokoliv jste

učinili jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili.«

Děti, co vám nyní povím, není v evangeliu a Církev svatá nám neporoučí, abychom tomu věřili. Nevíme, zda se to skutečně stalo. Ale povím vám to přece, protože naučení je tak pěkné. Nuže — krásná legenda z mláde Ježíškova vypravuje: Svaté Alžbětě, tetě Panny Marie, se zastesklo po Ježíškovi. Také malý svatý Jan Křtitel prosil neustále: »Maminko, napiš do Nazareta, ať sem Ježíšek aspoň na měsíc přijde. Budeme si spolu hezky hrát!« Svatá Alžběta napsala psaní a Rodička Boží vyhověla přání. Ježíšek se vydal na cestu. Kus ho vyprovodil svatý Josef, který odcházel právě na delší dobu do práce ve vzdáleném městě. Když se měli již rozejít, řekl svatý Josef: »Tak, Ježíšku, odtud již k strýčkovi Zachariáši není daleko. Cestu znáš! Buď s Bohem a za měsíc si pro tebe přijdu!« Ježíšek políbil svatému Josefu ruku a tak se rozešli. Svatá Alžběta se již nemohla ani dočkat. Navařila pro Ježíška všechno nejlepší. Malý Jan vyhlédal netrpělivě z okna. Ale Ježíšek stále nepřicházel. Ke všemu ještě se spustil lijavec jako z konve. V největším dešti zaklepal na dveře otrhaný žebravý hoch a prosil o něco k jídlu. Alžběta byla vždycky dobrosrdečná — ale nyní, když očekávala Ježíška, řekla žebráčkovi: »Dala bych ti, ale připravila jsem jídlo pro svého Ježíška, který každou chvíli přijde hladový a promoklý.« Žebráček zesmutněl a pomalu odcházel. Alžběta čekala a čekala a Ježíšek stále nepřicházel. Nepřišel ani druhý den ani za týden ani za dva. Teprve za měsíc, když se svatý Josef vracel z práce a stavil se u Zachariáše, přivedl i Ježíška. Alžběta se s výčitkou ptala: »Ach, Ježíšku, proč jsi k nám nepřišel? Čekali jsme na tebe!« Ježíš odpověděl: »Milá tetičko

Alžběto, vždyť jsem tady byl. Ale ty's měla strach před mýma zablácenýma nohama a před mým roztrhaným šatem a proto's mne nechala jít dále a nic jsi mi nedala k jídlu!« Alžbětě vytryskly z očí dvě velké slzy. Teď teprve věděla, že malý žebráček nebyl nikdo jiný než sám Pán Ježíš, který vzal ubohou podobu na sebe. A od té doby s každým chudásem jednala jako se samým Ježíšem.

Milé děti, kdo z vás by se odvážil posmívat nebo ubližovat Ježíškovi, kdyby tu s vámi na zemi žil? Jistě nikdo. A přece, když se posmíváte nebo ubližujete svému bližnímu, urážíte tím samého Božského Spasitele. Zapamatujte si vždycky: Pomáhati bližním jest služba, prokázaná samému Kristu. Když ve svém bližním budeme spatřovati Ježíše, připravíme si nebe již zde na zemi.

Jeden pan farář měl kázání o nebi. Ličil, jaké radosti nás tam čekají, dojdeme-li věčné blaženosti. Po kázání přišel k němu bohatý muž a pravil spíše žertem nežli vážně: »Ale, pane faráři, zapomněl jste říci, kde to nebe najdeme.« Pan farář hbitě odpověděl: »To se dá ještě napravit. Znáám chudou nemocnou ženu, která se svými dětmi trpí krutou nouzí. Pospěšte si a dejte jim štědrrou podporu se slovy: »Milá paní, toto vám přináším ve jménu Ježíše Krista!« Pak si u nich chvíli sedněte, potěšte je v trápení a jsem si jist, že najdete své nebe!« Pán tak učinil. Druhého dne přišel ke knězi se zářící tváří a pravil: »Velebný pane, opravdu byl jsem půl hodiny v nebi!« Děti, takovou radost působí dobrý skutek, prokázaný bližnímu z lásky k Pánu Ježíši.

Snad někdo z vás si myslí: jakpak mohu prokazovati dobré skutky, když nemám peněz. Děti, ovšem, peněz nemáte, ale máte srdce. A to musí být tak dobré, jak si to Ježíšek přeje. Jeník měl sestru Haničku. Když do-

stal koláč nebo hrušku, utekl do tmavého sklepa, aby nemusil Haniče dáti kousek. Jak je to ošklivé! Nenašel bych takové nepřející Jeníky mezi vámi?

Jednoho dne zabušil prostý venkovan na dveře komůrky poustevníka Makaria. »Otče, přináším ti nádherný vinný hrozen. Vezmi si jej a občerstvi se trochu!« Makarius poděkoval a požehnal hodnému rolníku. Jakmile odešel, vzal poustevník hrozen a nesl jej bratru Palmariovi, vetchému starci: »Bratře, ty potřebuješ občerstvení více nežli já!« Palmarius vděčně polibil Makariovi ruku, ale z hroznů nevzal ani zrníčko. »Donesu jej našemu bratru Nazariovi — chudáček, už tři měsíce stůně!« Ale ani Nazarius vína neokusil: »Jak jen bych mohl jísti sladké víno, když Pán Ježíš na kříži napájen byl žlučí.« A tak cestoval hrozen od komůrky ke komůrce, až večer neporušený vrátil se k opatu Makariovi. Makarius v slzách velebil Boha, že takový duch bratrské lásky vládne mezi poustevníky bratry.

Milé děti, buďte i vy přející a dobrosrdečné vůči sourozencům a spolužákům!

2. *Nikým nepohrdej!*

Máme-li v bližním spatřovat samého Krista, jak bychom mohli jím opovrhovat? Viš, jakou cenu má tvůj bližní? — V pokladnici perského krále jest zeměkoule nesmírné ceny. Průměr její jest sice pouhých 30 centimetrů, avšak moře a jednotlivé díly světa jsou posázeny nejvybranějšími drahokamy. Nikdo nedovede cenu tohoto díla odhadnouti. Ale, děti, znám jinou věc, která má nekonečně větší cenu než zeměkoule perského šacha. To je lidská duše, vykoupená nejdrahocennější a nejvzácnější krví Boží. Když tedy pohrdáte bližním, pohrdáte jeho duší — největším pokladem.

Jak pošetile jednáme, vážíme-li si bližního podle zevnějšku, krásných šatů a líbivé tváře. — Kterýsi velmi učený pán šel k starostovi s důležitou věcí. Zazvonil u domovních dveří. Sluha vyhlédl z okna, ale hned se otočil a oznamoval svému pánu: »Stojí tam nějaký muž. Nebude to nic vznešeného, poněvadž má jen ošumělý kabát!« Starosta pravil: »Řekni, že nejsem doma!« Učený pán šel domů, převlékl se do nejlepších šatů a opět zazvonil u starosty. Opět vyhlédl sluha z okna. Když spatřil bezvadně oblečeného pána, řekl starostovi: »Čeká tam nějaký velmi vznešený muž, má, na sobě šaty nejnovějšího střihu!« — »Vpusť ho ihned!«, zněl rozkaz. Když pán přišel před starostu, mezi řečí v malých přestávkách líbal uctivě šos svého kabátu. Starosta nezdržel se smíchu. »Zbláznil jste se, pane?« — »Nikoliv, pane starosto! Činím to úplně při zdravé mysli, neboť jedině tomuto kabátu mám děkovati, že jsem byl k vám vpuštěn. Před chvilkou jsem zde byl ve všedním kabátě, ale byl jsem odmítnut. Teprve tento kabát otevřel mi k vám dveře!« Pan starosta zčervenal jako rak — a zapamatoval si to na celý život.

Nepohrdejte nikým, ani tím, kdo se zdá býti špatným! Spíše hleďte nalézt na něm nějakou dobrou vlastnost. Stará křesťanská pověst — ne evangelium — vypravuje: »Jednou přišel božský Spasitel na ulici Jerusalema k zástupu mužů. Zastavil se u nich a viděl, že stojí u zdechlého psa. Každý z mužů upozorňoval na něco, co se mu na zdechlině zdálo nejodpornější. Jeden mluvil o špatné srsti, druhý o chromé noze, třetí o ohyzdných uších, čtvrtý o něčem jiném. Božský Mistr je chvíli poslouchal, pak přistoupil blíže a pravil vlídným hlasem: »Hleďte, jaké má to zvíře krásné zuby!«

Děti, ve svých kamarádech hleďte nejdříve na dobré

stránky jejich povahy a nikoliv na jejich chyby, Ani vy nejste dokonalé a máte chyb snad více, než si myslíte. Pro celý život si zapamatujte zlaté pravidlo, které nám Pán Ježíš dal: Co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ty jim!

A ještě vám povím skutečnou událost, která ukazuje, jak krásné je vítězství křesťanské lásky k bližnímu:

Kolem roku 1840 v západním Rusku žil v myslivně lesník se svou rodinou. Byli velmi šťastni. Ale i dobří lidé mají nepřátele. Lesníku mnoho zlého natropil mlynář z vesnice, asi dvě hodiny vzdálené; leč lesník uměl na zlé zapomínat. Jednou rozlétla se krajem zpráva, že ve vesnici vypukla cholera. Lesník zakázal dětem a všem domácím, aby se nestýkali s lidmi, obávaje se, že by nákaza mohla být přenesena i do myslivny.

Najednou večer, když děti již spaly, někdo buší silně na dveře. Myslivec jde k vratům a poznává mlynáře ze sousední vesnice. Mlynář — všecek bledý a vyděšený — vysvětluje, že utíká před nákazou, a prosí o přístřeší.

Lesník, postarav se o bezpečnost dítek, mlynáře přijal. V noci však mlynář byl zachvácen prudkým onemocněním cholery. Lesník i jeho manželka ho ošetřovali. Překvapovalo je mlynářovo chování. Myslili, že v horečkách pominul se s rozumem. Brzy skrýval tvář do podušek, brzy bil zaťatou pěstí do čela. Mrazivý úšklebek točil se mu kolem zamodralých rtů. Vzchopiv se na loži, zvolal najednou chraplavým hlasem: »Vyrzte mne vranám a vlkům na pospas! Ošetřujete netvora! Vždyť úmyslně jsem přišel k vám se zárodkem cholery v těle, abych vás nakazil!«

Ale dobří manželé ošetřovali jej dále a modlili se za zdraví jeho těla i duše. Bůh je vyslyšel. Uzdravený mly-

nář po několika týdnech odcházel z myslivny s modlitbou na rtech a s hořkými slzami kajícího na tvářích. Lesní s manželkou ho ještě vyprovázeli.

Děti, přemoci v sobě odpor k nepřítelům a posloužit jim z lásky k Bohu, toť veliké vítězství, jemuž v nebi je přichystána ještě větší sláva!

•

Praktické naučení: Kdykoliv se prohřeším proti lásce k bližnímu, uložím si za pokání modlitbu . . .

Promluva 23.

HROMNICE - O MALÝCH OBĚTECH

1. Za vzorem Pána Ježíše a Panny Marie!

Když bylo Ježíškovi 40 dní, nesla ho Panna Maria do chrámu, aby tam byl obětován Bohu. Prvorození byli obětováni a vykupováni na památku toho, že Bůh ušetřil prvorozené židovské v Egyptě, kdežto prvorození egypští zahynuli. I Panna Maria obětuje Pána Ježíše nebeskému Otci, ale zcela jinak, než ostatní matky židovské. Ona přece ví, že Ježíšek je Vykupitel lidí a že bude musit mnoho trpět a ona s ním, jak jí to předpověděl Simeon: Tvou vlastní duši pronikne meč. A třeba s bolestným srdcem, přece ráda odevzdává své Děťátko do nejsvětější vůle Boží.

To byla pravá oběť. — Oběť znamená: vzdání se něčeho, co je nám drahé, aby jiní z toho měli prospěch, radost nebo čest. Zde Panna Maria odevzdává Ježíška, kterého měla tolik ráda, ve prospěch našich duší.

Děti, podívejte se na kohokoliv, každý v životě musí přinášeti oběti. Třeba vaši rodičové: zda by tatínkovi nebylo lépe, kdyby se o vás nemusil starati? A přece z lásky k vám zbavuje se pohodlí, spánku, zdraví, aby vás uživil. Mamince by také bylo příjemnější, kdyby místo vaření a praní si mohla vyjít na procházku.

Rodiče se pro vás obětují. A vy, děti, že byste oběti neměly přinášeti? Ba věru také. A komu je máte přinášeti?

Tomu, kdo pro vás nejvíce obětoval, a komu vy v náhradu za to máte nejvíce radosti působiti — Pánu Ježíši.

2 *Anička de Guigné* (čti giñé).

Budu vám vypravovati o Aničce, hezounkém francouzském děvčátku, která zemřela roku 1922 ve stáří 11 let. Třebaže byla tak mladičká, poznáte, děti, jak v mnohém byste se mohly od Aničky přiučit.

Nebyla hned od počátku nejhodnější. Byly jí teprve dva roky, když ji se starší sestřenicí zavedly do obory. Děti stály v údivu před žirafou. Tu popadla Anička sestřenku v půli, vyzdvihla ji a pravila: »Počkej, zvednu tě, abys ji mohla pohladit!« Tak dovádívá byla Anička. Jednou překážela v pokoji, vyvedli ji ven, ale ztropila takový povyk, že se až okna třásla. Tak byla zlostná. A mlsná byla.

Jednou dostala chuť na čokoládové bonbony, které byly na vysoké skleněné skříni. Anička narovнала na stůl židle a stoličky a po tomto lešení dostala se až na skříň.

Děti, to se shoduje v mnohém s vámi, ne? Rozpustilost? Zlobivost? Mlsnost? Nejsou to i vaše nectnosti? — Ale teď dejte dobrý pozor!

Nebylo Aniče ani šest let, když přijala prvně Pána Ježíše ve svatém přijímání. A pak byste Aničku nepoznaly. Stala se z ní tak hodná dívka, že snad brzy ji budeme nazývat »svatou Aničkou«.

Umínala si totiž, že se bude stále přemáhat a své povinnosti že bude plnit co nejlépe, aby Ježíškovi udělala hodně radosti.

Hleďte, jak to učinila!

Jednou v létě měla jít na výlet. Tolik se Anička těšila, ale náhle se jejímu bratříčkovi Jakoubkovi udělalo nevolno a Anička hned se nabídla, že zůstane u bratříčka doma. Hle, obět!

Jakoubek se brzy uzdravil a jednou přišel k Aniče a řekl: »Potřebuji koně!« Tato hra Aničku velmi unavovala, vždy se celá udýchala. Ale hned si vzpomněla, že tu má příležitost k oběti a již uháněla tryskem jako koník.

Když maminka děti ráno budila, Anička první ze všech vyskočila z postýlky, ačkoliv by byla ještě ráda spala. Ježíškovi hned ráno udělala radost!

Ve škole pro Aničku byl nejtěžší předmět pravopis a počty, ale navykla si právě početní a pravopisné úkoly doma pracovati nejdříve a pilně.

Jednou děti dostaly k svačině bretoňské koblihy — tuze dobré! Anička měla pusinku plnou slin, takovou měla chuť! Přece však, když kromě Aničky již všechny děti byly poděleny, Anička se nepřihlásila.

Jednou chtěla v zahradě něco podati, spadla však do kopřiv.

Tázali se jí: »Chudinko, Aničko, bolí tě to velice?«

Anička odpověděla: »Nebolí, to nic není, Pán Ježíš trpěl víc.«

Jindy dostala chřipku a na tělíčko ji přikládali hořčičnou náplast, která štípe. »To velice pálí«, pravila a slzy jí kanuly po tvářích; »ale, Ježíšku, já ti to obětuji.«

Takovými oběťmi působila Anička Ježíškovi radost. —

Jednou před vánocemi ctihodná sestra učitelka řekla žákyním, aby pro Ježíška připravily krásné jesličky s teplou peřinkou.

Anička se rozplakala, že neumí šít. Rychle se však uklidnila, když jí řekli, že peřinku připraví v srdci drobnými oběťmi.

I vy, děti, hleďte Ježíškovi připravit ve svém srdci podušku z oběti poslušnosti, laskavosti, tichosti, pilnosti. Máte k tomu tolik příležitostí!

3. Oběti stavu:

Každý stav je spojen s obětí. I váš stav, milé děti! Sedět ve škole, zatím co to láká na led, dávat pozor na pana učitele, ačkoliv to tolik svádí pod lavici si hrát, být zticha právě, když bychom měli chuť z plných plic křičet — to jsou oběti vašeho žákovského stavu. Jak je přinášíte Pánu Bohu, děti? Rády a ochotně, jako Anička? Nebo z přinucení?

Otec chtěl dát čtrnáctiletého syna do učení. Proto se ho tázal, co by se mu líbilo. Chlapec chtěl být zahradníkem, poněvadž bude stále na čerstvém vzduchu.

Avšak již po několika týdnech vrátil se synáček k otci, řka, že se mu tam nelíbí, protože se musil stále shýbat k zemi, krev mu stoupala do hlavy a dostával krvácení nosu. Při tom prý záda také hodně bolí.

Hoch si přál být myslivcem. Těšil se, že se nebude shýbat k zemi a že bude ještě na zdravějším vzduchu než v zahradě.

Avšak brzy přišel domů.

Stěžoval si, že musí časně ráno vstávat a chodit do lesa, kde ho vlhký vzduch dráždí ke kašli.

Dal ho tedy otec na rybářství, kde syn očekával klidnější a lehčí život. Ale ani zde nebyl spokojen. Vrátil se brzy k otci a nařikal, že musí často stát ve vodě, že mu nachladly nohy, takže v nich má píchání. Jeho jediné přání nyní jest: státi se kuchařem.

Kuchaři mají se dobře, snědí si nejlepší sousta a dostávají pěkný plat. Ale ani v tomto zaměstnání dlouho nevydržel. Vrátil se zle nařikaje, že nemá žádnou chuť k jídlu. Chtěl si zvoliti páté zaměstnání, ale otec mu toho již nedovolil a řekl: »Každý stav má své těžkosti. Kdybys chtěl všemu utrpení uniknouti, musil bys utéci ze světa. Jen snášej utrpení s trpělivostí a budeš brzy spokojen!«

Děti, přál bych si nejen abyste byly vždy spokojené, nýbrž, aby z vás vyrostli lidé, kteří by byli Církvi i vlasti ke cti.

A nikdy se vám to nepodaří, nebudete-li umět přinášet oběti. Z beztvárného balvanu sochař může vykouzlit krásnou sochu jen stálým osekáváním; vaše duše stane se krásnou jenom stálým obětováním. Nepokládejte, děti, nic za maličkost! I malá oběť jest cennou perlou.

Slavného malíře Zeuxise v Řecku se ptali, proč s takovou podrobnou pečlivostí stále pracuje na obrazech, které se jiným už dávno zdály hotové. Zeuxis řekl: »Pracuji pro věčnost.«

Zapamatujte si to i vy, děti: Nebojte se obětí svého stavu — neboť pracujete pro věčnost!

Každá oběť daná Pánu Bohu. jest vklad, kterým si střídáme bohatství věčného života. Některé děti, ano

celé třídy se předstihují, kolik kdo nastrádá ve spořitelné pokladničce. Je to krásné, neboť učíte se tím sportovní, jež pro život časný je důležitou podmínkou. Ale nezapomínáte se stejnou horlivostí spořit pro věčnost?

Bratři svatého Bernarda opouštějící otcovský hrad, aby vstoupili s Bernardem do kláštera, potkali na dvoře nejmladšího bratra, hrajícího si s jinými dětmi. Quido, nejstarší ze všech, objímaje ho pravil: »Můj malý bratře Nivarde, vidíš tento zámek a tyto statky? Hle, to všechno bude tvé, jenom tvé!« — »Jak!?«, odpověděl hošík s podivem na něho se dívaje. »Vy vezmete pro sebe nebe a mně byste nechali zemi? Takové dělení by bylo nespravedlivé!«

Nebylo možno přiměti Nivarda, aby zůstal u otce. I vzali jej s sebou.

Umějme i my, děti, mnohého zde na zemi se zřící, aby jednou nebe bylo — naše!

•

Praktické naučení: Ježíšek byl tak poslušný — i já chci Ježíškovi obětovati svou naprostou poslušnost.

P r o m l u v a 24.

UČ SE VYTRVALOSTI

Možná, že se vám zima zdá již příliš dlouhá! Je sice pravda, že jezdit na saních nebo bruslit je krásné, avšak zimní období má i svůj nepříjemný rub: hned je večer, všude to studí, a nakonec je z toho pořádný kašel, nebo i chřipka.

Již si myslíte, jak to bude hezké na jarním sluněčku, až všechno pokvete a všude bude plno vůně. Hoši již přepočítávají, kolik mají kuliček na cvrkání a dívky se těší, až po prvé obléknou jarní šaty.

Však se dočkáte, milé děti! Je potřeba býti trpělivými — a **vytrvat**!

Co byste řekly kamarádovi, který by prohlásil: »Jaro dlouho nejde, u nás je všude zima — tož uteku jinam.«

Tím by si mnoho nepomohl, vidíte?! Snad by přišel do krajiny, kde by ho uvítalo ještě nevlidnější počasí!

Všechno má svůj čas, a jenom ten dospěje k touženému cíli, kdo umí přemoci svou netrpělivost, která by chtěla všechno ihned, snadno a bez práce!

1. *Vytrvalost dělá divy.*

Lidem se obvykle líbí začátek. Pustí se do něčeho, a ihned by také chtěli býti hotovi. Chtěli by mít kouzelný stoleček, který by se prostíral bez dlouhého vaření, chtěli by mít divotvornou pišťalku, která by naráz plnila všechna přání. Jenže tak tomu je v pohádkách, a ne ve skutečnosti. Zde platí: bez práce nejsou koláče! Malíř musí dlouho a dlouho pracovat, než na plátně objeví se krásný obraz!

Tím spíše výsledek nedá se nahonem vydupat v našem duchovním životě, ve kterém jde o věrný obraz Boží v našem srdci! Zde nutno pěkně trpělivě a vytrvale pracovat na tomto svatém životním díle! Nikdy nesmíme uposlechnouti hlasu pokušitelova, který nám naštěptává: »Nechej toho! Vždyť stejně vidíš, že to k ničemu nevede!« V takových chvílích, děti, musíte umět na pokušitele pořádně dupnout a poslat ho, ať si jde, odkud přišel! A znovu se dát do práce — a nepovolit! Nakonec

z toho bude přece jen krásné dílo, jež se zalíbí samému Pánu Bohu!

Svatý Don Bosko získal mezi své hochy chlapce, který takřka byl na pokraji mravní zkázy, avšak věrnou vytrvalou spoluprací s Boží milostí stal se vzorem ctností.

Poslyšte, jak vypadalo první setkání světcovo s chlapcem. Bylo to na nádraží v Carmagnole (čti Karmaňole), kde Don Bosko čekal na vlak jedoucí do Turina. Pozdní večerní hodina a mlhavé počasí rozestřely kolem hustou tmou, jež byla rušena jenom světly nádražní budovy. Ale nevlídná nálada krajiny nevadila několika klukům, kteří křikem ohlušovali celé okolí. Zvláště jeden hlas velitelsky vynikal nad ostatní.

Don Bosko sám dále vypravuje:

»Hned se ve mně vzbudila živá touha poznat onoho chlapce, který s takovou odvahou a pohotovostí dovede ovládat zábavu rozdováděných hochů. Využil jsem chvíli, kdy byli všichni pohromadě okolo vůdce. Dvěma skoky jsem se ocitl mezi nimi. Všichni se zděšeně rozutekli. Zůstal jediný: vůdce. Postoupil do předu, opřel si ruce v bok a velitelským výrazem začal:

»Kdo jste, že se nám pletete do hry?«

»Tvůj přítel!«

»Co od nás chcete?«

»Chtěl bych, abyste mi dovolili zahrát si a pobavit se s vámi.«

»Kdopak jste? Neznám vás.«

»Opakuji, že jsem tvůj přítel. Chci se s vámi trochu pobavit. A ty, kdo jsi?«

»Já? Kdo jsem já?«, odpověděl vážným a jasným hlasem, »Michael Magone, generál kluků.«

Při této rozmluvě vraceli se jeden po druhém kluci, kteří se prve postrašeně rozutekli. Letmo jsem prohodil

slůvko k tomu a onomu a obrátil jsem se znovu na Magona:

»Milý Magone, kolik je ti let?«

»Třináct.«

»Byl jsi již u svaté zpovědi?«

»To se ví,« odvětil s úsměvem.

»Byl jsi již u svatého přijímání?«

»Ovšem.«

»Naučil ses nějakému řemeslu?«

»Ano, lenošení.«

»Můj milý Magone, nechtěl bys zanechat svého uličnictví a naučit se nějakému řemeslu nebo studovat?«

»Pravda, to bych rád«, odpověděl chlapec dojat. »Tento potulný život se mi vůbec nelíbí. Nejeden z mých kamarádů přivedl to za mříže. Bojím se, že tam skončím též ... Co mám dělat? Otec je mrtev, matka chudobná. Kdo mi pomůže?«

»Pomodli se dnes večer vroucně k našemu Otci, jenž jest na nebesích! Pros ho vroucně a důvěřuj v něho! On se stará o tebe, o mne, o všechny.«

Vtom zazněl nádražní zvonek. Musil jsem bez odkladu odejít.

»Vezmi si tuto medajlku«, povídám, »a zajdi zítra k panu faráři. Pověz mu, že kněz, který ti ji dal, prosí vysvědčení o tvém chování.«

Brzy přišla od pana faráře zpráva, která nedělala Michaelovi příliš ctí, avšak vřele ho doporučovala zvláštní péči.

Chlapec tedy byl přijat do Boskova ústavu. Líbilo se mu tam mezi hochy při hrách, a přece bylo vidět, že jej něco skličuje. Dlouho nemohl se odhodlat, aby s duše setřásl břímě hříchů. Až konečně Boží milost zvítězila.

Vykonal svatou zpověď, která znamenala veliký vnitřní obrat.

Již několik měsíců po jeho příchodu nebylo zbožnějšího chlapce nad Michaela. Jednoho dne bylo dáno znamení ke mši svaté. Spoluzák jej vybízel, aby dohrál partii. Magone odpověděl: »Milerád, zaplatíš-li tolik, co Bůh!« Slova ta poučila kamaráda velmi důkladně. Nechal hry a šel s Michaellem do kaple.

Podobně stálým cvičením rostla jeho pořádnost, poslušnost a láska k bližnímu. Zvláště miloval Pannu Marii, které do ochrany dal svou čistotu. Ba dokonce se stal horlivým apoštolem dobra u svých kamarádů, jako kdysi je vodíval k uličnickým kouskům.

Michaelovi bylo 14 let, když nebezpečně onemocněl. Poznali, že je to smrtelné. S příkladnou vroucností kajicně se vyzpovídal a přijal svátosti umírajících.

21. ledna 1869 o 11. hodině večer Michael Magone zemřel, nechávaje kamarádům vzkaz: »Mým druhům povězte, že je očekávám v nebi!«

Tento vzkaz, děti, patří i vám, jestliže po příkladu tohoto chlapce budete vytrvale bojovat proti svým chybám a s pomocí Boží každý den budete stoupat po schodišti ctností.

Nevadí, když někdy spadnete o několik stupňů dolů! Chyba by byla, kdybyste nechtěly vstát! Učte se od mravence, který se nedá zastrášení neúspěchy, a stále se snaží vyšplhati se i s břemenem do výše.

Nuže, děti, s chutí do toho a vytrvat!

2. Vytrvalost — znak hrdinství.

Dosud o vás pečují rodiče, avšak jednou se budete musit o sebe starat sami. Nepůjde to vždy jen lehko.

Přijdou četné práce, námahy a nezdary. Ale nesmíte utéci z životního bojiště.

Hrdinný je toliko ten voják, který dovede vytrvat, i když jeho stanoviště je velmi těžké. Ano, tím více musí napnout všechny síly, poněvadž na jeho stálosti mnoho záleží.

Vytrvalý člověk nedá se zaleknouti nebo odstrašiti odporem. Řecký mudrc Diogenes — jsa jinochem — chtěl se státí žákem slavného Antisthena. Došel si k němu, a žádal za připuštění. Antisthenes ho odbyl. Když Diogenes znovu prosil, zdvihl Antisthenes sukovatou hůl a hrozil, že ho udeří, nepůjde-li svou cestou. »Udeř!«, řekl Diogenes, »ale pravím ti, že nenajdeš hole dosti tvrdé, aby mou vytrvalost překonala.« Antisthenes překvapen touto řečí, ihned ho přijal mezi své žáky.

Musíte se, děti, již z mládí připravovat na chvíle, kdy se vám bude zdát, že vaše životní práce byla marná. Jsou to zkoušky, ve kterých nesmíte propadnout, nýbrž postoupit — k vyššímu stupni dokonalosti. Po neúspěchu znova dát se do práce — toť úkolem čestných lidí!

Přírodovědec Jan Jakub Audubon (1780-1851) ztrávil dvě leta s puškou na rameně a s náčrtníkem v amerických pralesích, kde kresbami zachycoval vzácné ptactvo. Kdysi chtěje někam odejeti, uschoval kresby pečlivě do skříně a bezpečně ji uzavřel. Vrátiv se, otevřel skřín a našel v ní hnízdo krys, a všechny jeho kresby byly rozhlodány a zničeny. Bylo to hrozné překvapení, ale Audubon nelenil, uchopil pušku a náčrtník a odebral se nazpět do pralesa. Tentokráte podařilo se mu zhotoviti nové obrázky, které byly dokonalejší nežli první.

Vidíte, jak Pán Bůh odměňuje vytrvalost dvojnásobnou radostí z výsledku.

Vždy, když stojíte nad nezdařeným dílem, řekněte si: »Pokusím se ještě jednou! Co je to »jednou«? Toť věru maličkost!« A právě některá z těchto maličkostí může být zdrojem velikého díla!

Obyčejně, co nic nestojí, za nic nestojí! Ale co bývá provázeno vzdechy utrpení a skrápěno potem námahy, má trvalou cenu!

Jistě se vám — zvláště hochům — libila kniha: Robinson Crusoe! Opravdu nevím, komu by nebyly známy tyto zajímavé osudy trosečníka na pustém ostrově?! A víte, kde ji napsal její autor De Foe? Ve vězení, do něhož byl od svých protivníků uvržen!

Za všech životních okolností snažit se vytrvale plnit své povinnosti — toť opravdové hrdinství!

3. *Vytrvalost končí — nebem!*

Vytrvat v dobrém až do konce — toť největší milost, které se může člověku dostat. Co platno dobře začít, když špatně se skončí!

Roku 1771 se přihlásil ve Francii jinoch z hodné křesťanské rodiny u představeného v kapucinském klášteře s prosbou, aby prozkoumal, zdali má povolání pro kněžský stav. Po dlouhé rozmluvě a poradě řeholník uznal, že jinoch má kněžské povolání a radil mu, aby se přihlásil u novicmistra, to jest řádového kněze, který má na starosti nové čekatele. Jinoch vyprosil si ještě několik dní, aby se mohl rozloučiti s příbuznými a pak začít noviciát. Rodiče, příbuzní a přátelé zrazovali mu duchovní stav. Jinoch dal se zviklati. Šel tedy místo do kláštera studovat práva do Paříže, stal se později advokátem, pak domohl se i nejvyššího místa ve své vlasti. Jmenuje se Maxmilián Robespierre, který skončil jako člověk, na jehož svědomí lpí mnoho nevinné krve. Sám dokonal na popravišti.

Jak jinak vyplnil svůj život až do posledního okamžiku dobrem slavný misionář malomocných Pater Damián Deveuster!

V březnu 1864 přijel do hlavního města havajských ostrovů Honolulu. Tam byl brzy po svém příchodu vysvěcen na kněze. Farnost jemu přidělená byla veliká. Péče jeho o spásu duše byla až podivuhodná.

Tak kdysi přijel koňmo k vysoké hoře, za kterou, jak mu bylo řečeno, ležela křesťanská osada, do níž ještě nikdy nezavítal. Cesta na horu byla velmi příkrá, že nebylo možno koňmo se tam dostat. I uvázal koně a šel pěšky. Krvácející na nohou i rukou, došel temene, ale vesnice neviděl. Nerozpakoval se, sestoupil s hory a vystupoval na jinou. Ale tam byla veliká rovina a na konci zase hora. Přešel rovinu a vystupoval na horu třetí. Konečně na smrt unaven byl za svou práci odměněn, neboť na úpatí hory se rozkládala skutečně toužebně hledaná křesťanská vesnice.

Roku 1873 odešel na ostrov Molokai, kde žili havajští malomocní. Zbytek svého života prožívali v opilství a prostopášnosti. Pateru Damiánovi, který přišel do tohoto pekla, zprvu nechtěli důvěřovat, avšak brzy se jim stal pravým přítelem.

Byl jim vším, stavitelem, lékařem, inženýrem, zavedl jim vodovod, ale především byl jim knězem. Ukazoval jim věčnou vlast, kde jejich tělo i duše již nebudou trpět.

Posléze se sám nakazil. Těšil se z toho, že se stal podobným svým duchovním dětem. Svému biskupu napsal: »Již se nevrátím do Honolulu. Jsem malomocný. Dobrotivý Bůh nejlépe ví, co je mi ke spáse. Jeho svatá vůle se staň!« Po šestnáctiletém působení na Molokai zemřel 15. dubna 1889.

Dne 8. května 1936 byly jeho tělesné pozůstatky slavnostně převezeny do vlasti, jež k němu vzhlíží jako k »mučedníku lásky«.

Drahé děti, vytrvejte v konání dobra až do konce svého života! Pán Ježíš vám řekne oblažující slovo: »Služebníci věrní«, a ustanoví vás nad bohatstvím věčného Království.

Nuže, takovou odměnu si přece nedáme uniknout! Vid'te, děti?!

Praktické naučení: Ve všech životních obtížích budu se modlit za vytrvalost povzdechem: »Ty's, ó Bože, síla má!«

P r o m l u v a 25.

ČTVRTÉ PŘIKÁZÁNÍ BOŽÍ

A. PŘÍKLAD PÁNA JEŽÍŠE:

Třicet let žil Pán Ježíš v domku nazaretském a Písmo svaté o té celé dlouhé době nepoznamenává, nežli že Pán Ježíš byl svatému Josefu a Panně Marii »poddán«. To znamená, že Pán Ježíš jich pěkně poslouchal. A jak dovedl Ježíšek poslouchat!

Svatý Josef mu třeba poručil, aby osekal trám nebo ohobloval prkno. Pán Ježíš ihned a rád tak učinil.

A přece víte, že Pán Ježíš byl Bůh, který jediným slovem stvořil celý svět. I zde mohl jen pokynouti, řici jen jedinké slovíčko a byl by tu ihned otesaný trám a ohoblované prkno bez námahy.

Ale Pán Ježíš chtěl vám, děti, sám na sobě ukázati, jak si váží poslušnosti. Proto namáhavě pracoval vše, co mu svatý Josef rozkázal.

Jindy svatý Josef Pánu Ježíši vysvětloval, jak se dělají krovy nebo nápravy k vozům. Pán Ježíš pozorně přihlížel, ač byl vševědoucím, nekonečně moudrý, od něhož všechny vědomosti pocházejí.

Jaký to krásný vzor poslušnosti!

Pán Ježíš věděl, že svatý Josef a Panna Maria jsou zástupci Jeho nebeského Otce. — A jak se vy k rodičům chováte?

B. ČTVRTÉ PŘIKÁZÁNÍ BOŽÍ:

Pán Bůh všem dětem nakazuje, aby měly v úctě své rodiče: I vy musíte splnit tuto jeho svatou vůli:

1. *Hodné dítě poslouchá svých rodičů:*

Již jsem vám vypravoval o velkém příteli dětí, svatém Janu Boscovi. Dnes vám řeknu něco z jeho mládí. Když byl čtyřletým chlapcem, byl rád veselý a dovádivý, ale maminku poslouchal na slovo.

Jednou něco provedl.

Maminka si ho zavolala a řekla: »Jeníku, vidíš tamhle v koutě metlu?«

»Ano, maminko,« pravil trochu zaraženě Jeník.

»Tak mi je přines!«

»A co s ní chcete, maminko, dělat?«

»Jen ji přines a uvidíš.«

Jeník přinesl metlu a zkormouceně pravil:

»Ach, maminko, to jistě budu bit.«

»Ovšem, když jsi tak rozpustilý!«

»Ó, maminko, já již budu hodný!«

A trest byl odpuštěn. —

Jednou Jeník byl sám doma, chtěl něco na skřini a shodil hrnec plný omastku. Hrnec se rozbil, omastek všechen po zemi. Co udělal Jeník?

Sám vzal metlu a běžel mamince naproti a podával jí metlu:

»Maminko, dnes musím dostat — rozlil jsem omastek.«

Maminka mu dala napomenutí, které si Jeník více zapamatoval nežli výprask: »Vždy, když něco děláš, hleď na následky! Kdybys dal více pozor, nebyl bys způsobil takovou škodu!« —

Děti, byly byste i vy tak poslušné, abyste na rozkaz maminčin samy na sebe přinesly metlu?

2. *Hodné dítě miluje své rodiče:*

Za francouzské revoluce (ke konci 18. století) byl v Lyoně zajat měšťan jménem Dellegace. Měl býti ve voze dopraven do Paříže, kde naň čekal hrdelní soud.

Malá dceruška na kolenou prosila, aby ji vojáci vzali s tatínkem do Paříže, ale nebylo jí to dovoleno. Přece však za nic na světě nechtěla se odloučiti od tatínka. Proto — ač slabounká, rozhodla se, že poběží vedle vozu, v němž byl otec, až do Paříže. Vždy k večeru předběhla vůz a ve vesnici, kde měli přenocovat, vyjednala pro tatínka jídlo a odpočinek. V Paříži byl otec uvržen do vězení, ale děvčátko každý den po tři měsíce prosilo za milost pro otce, až ji konečně dosáhlo.

S jakou radostí odnášel si zachráněný otec svou dcerušku domů!

Ale utrpení a námaha zdolaly slabé zdraví dívčino. Dceruška zemřela v náručí tatínkově na cestě k domovu.

3. *Hodné dítě je vděčné svým rodičům:*

Děti, zda jste již někdy počítaly, co stojí své rodiče. Hleďte jen, co stojí jídlo: každý z vás jistě denně při nejmenším sní za 10 Kčs, ne-li více. To za rok dělá 3.450 Kčs. A teď násobte počtem svých let: je-li vám deset roků — 34.500 Kčs. A to jest jen jídlo!

Což kdybychom počítali šaty, obuv, knihy . . .

A to vše není nic v porovnání s tím, že vám rodiče dali život a křesťanské vychování.

Bylo to v jedné třídě po slohové hodině. Pan učitel přinesl opravený úkol: »Matčiny ruce«.

»Přečtu vám, děti, co napsala Marta,« pravil pan učitel a již četl:

»Matčiny ruce. Jednou rukou maminka tluče maslo, druhou drží modlitby. Jinou zašívá tatínkovi kabát, jinou zase vaří oběd. Jedna její ruka plete nám copánky, když ráno vstaneme, druhá její ruka píše dopis za vzdáleným synem . . .«

A tak to šlo dále: Jednou rukou — druhou rukou — jinou rukou. Celá třída se již smála.

»Martó, kolik vlastně má tvoje maminka rukou?«, ptal se pan učitel. Marta pevně odpověděla: »Dvě má pro tatínka, pak je nás sedm dětí — pro každého také dvě. Pak má na starosti kuchyni — to jsou další dvě a pro Pána Boha, když se k Němu za nás modlí, má moje maminka také dvě ruce.« — Nikdo se již Martě nesmál.

Panu učiteli se zalesklo v očích:

»Když to takhle myslíš, Martičko, pak dostaneš jedničku s hvězdičkou. Výborně, Martičko!«

Ano, děti, matka i otec mají pro nás nejen obě ruce, nýbrž i celé své srdce. Čím to vše má* rodičům odplatit?

a) *Modlitbou za rodiče:*

Anička de Guignè, o níž jsem vám již jednou vypravoval, vždy večer po modlitbě ještě se zbožným povzdechem políbila kříž a při tom řekla: »Ježíšku, za maminku...«

b) *Budete-li rodičům působit radost:*

Anička měla již jen maminku, tatínek padl ve válce. Kdykoliv maminka byla smutná, Anička nechala i nejmileší hraní a běžela potěšit maminku. —

Děti, nechtěli byste i vy být potěšením, sluníčkem svých rodičů, či chcete, aby se nad vámi v slzách trápili? Bud'te hodné, děti, po vzoru Ježíškově!

C. BŮH ODMĚŇUJE HODNĚ DĚTI ZA LÁSKU
K RODIČŮM:

V celém desateru není nikde slíbena odměna za plnění Božího přikázání — jenom právě zde: »Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.«

Vzpomeňte si, děti, co jste slyšely v biblické dějepprávě o nezdárném synu Davidově, Absolonovi:

S vojskem táhl proti vlastnímu otci a David musil před ním prchat. Ale trest Boží ho brzy stihl: byl poražen a na útěku uvázl ve větvích košatého dubu, zatím co mezek pod ním odběhl.

Vůdce Davidova vojska proklál třemi kopími Absolonovi srdce. Tak skončil nezdárný syn. —

Avšak na dětech, které milují své rodiče, spočívá požehnání Boží.

Bohatý Angličan se vracel roku 1896 z uherské výstavy a zdržel se několik dní ve Vídni. Přišel do ka-
deřnického závodu právě ve chvíli, kdy mladá dívka

nabízela kadeřníkovi na prodej svůj neobyčejně krásný, dlouhý, světlý vlas.

Děvče žádalo za vlasy 20 zlatých; kadeřník však dával za ně pouze 8 zlatých. Konečně ji nabídl 10 zlatých a děvče bylo srozuměno.

Již se chopil nůžek, aby jí kadeře ustříhal; ale Angličan zvolal: »Počkejte!«

Pak se otázal děvčete, proč prodává svůj vlas.

Děvče vypravovalo, že její otec byl kdysi bohatým továrníkem, avšak že neštěstím přišel o veškeré jmění. Matka leží stížena nemocí.

Aby tedy rodiče zachránila před smrtí hladem, chce prodati své kadeře.

Slova ta dojala srdce bohatého Angličana. Pravil pohnutým hlasem: »Milé dítě, prodejte mi svůj vlas! Já vám za něj dám více.«

Zároveň vyňal ze své tobolky bankovku tisíc zlatých a podal je dívce, řka: »Ustříhnu si pouze jediný vlas na památku.«

Skutečně ustříhl si jen jediný vlas, vložil jej do tobolky a ihned opustil závod kadeřníkův. Děvče i kadeřník stáli zde beze slova.

Otec děvčete zařídil si ve vídeňském předměstí smíšený obchod a veliká nouze byla zažehnána.

Tak Bůh odměnil hrdinskou lásku dcery.

Děti, vy jistě chcete býti celý život šťastny — tedy zapamatujte si, že podmínkou k tomu jest úcta a láska k rodičům.

Čtvrté přikázání dosud platí! Poslyšte, co se kdysi stalo: Kněz byl volán narychlo k nemocnému. Jaká bída byla kolem! Nemocný ležel na slámě přikryt starým pláštěm. Špinavý stůl, rozviklané židle a všude studeno. Kněz nemocného vyzpovídal, po-

dal mu Tělo Páně, dal mu svaté pomazání a chtěl odejít. Nemocný ho zadržel a pravil: »Ano, jest čtvrté přikázání! Býval jsem bohatý, měl jsem statek, a dnes jsem žebrák v této bídné chatrči, poněvadž jsem nedbal čtvrtého přikázání! Kdybych tak mohl ještě jednou vzbudit své rodiče! Jak jinak bych jednal! Je pozdě! Rekněte, prosím Vás, všem dětem, ať si to pamatují: Čtvrté přikázání dosud platí! Vezměte si tento dopis a přečtěte to všude! Psal to můj umírající otec.«

Kněz doma četl: »Můj milý synu! Ty víš, že já s matkou jsme se lopotili, abychom ti statek zanechali bez dluhů. S tvou ženou přišlo k nám neštěstí. Její lakota vyhnala nás z domu, protože nám nepřála ani kousek chleba, ani střechu nad hlavou. Ze samé lhostosti zemřela tvá matka. Teď loučím se s tebou já. Nezapomeň, milý synu, čtvrté přikázání platí dosud! Já jsem ti odpustil. Kéž ti odpustí i Bůh! Pomysli...« Dopis byl nedopsán. Umírajícímu otci vypadlo péro z ruky.

Drahé děti, to je výstražný případ! Tak tomu u vás nikdy nebude, vidíte?! Pamatujte: . . . »abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi!«

Praktické naučení: Poslechnu svých rodičů ve všem, co se Bohu líbí, na slovo z lásky k Ježíškovi.

Promluva 26.

BUĎME TĚŠITELI JEŽIŠKOVÝMI

(V masopustní týden.)

A. BŮH URÁŽENÝ MEZI NÁMI.

a) — Legenda vypravuje tento příběh: V horském kostelíčku byl v postranní kapli krásný obraz Pána Ježíše. Spasitel, oděný ve sněhovém rouše, se usmíval nebeským pohledem a jeho ruka žehnala všem, kdož se před obrazem zbožně modlili. Denně tam klekával hošík z vesnice, jemuž se obraz tolik líbil, že s něho oči nespouštěl. Zvláště rád se díval na sněhobílý šat Pána Ježíše. Když byl v kostelíku sám, mluvil k Pánu Ježíši dětinně s vroucí láskou. Bylo to jednou ve dny před Popeleční středou — uprostřed zábav a maškarních plesů — kdy opět hošík samotinký se zbožně zahleděl na obraz. S úžasem spatřil, že šat Pána Ježíše na několika místech je zbocen krví. Nechtěl ani věřit očím. Když druhý den příběhl, viděl, že krvavých skvrn o hodně přibýlo, takže ubohý Pán Ježíš vypadal, jako by jej na sta nožů pobodalo. Chlapci se zalily oči slzami, sepal ruce a ze stísněného nitra se mu vydrala otázka: »Kdo je tak zlý, můj Ježíšku, že tě tolik pobodal?« A tu se mu zdálo, jako by ze svatostánku zazněl smutný hlas: »Dítě mé, tak mne ranily hříchy, které byly spáchány v těchto dnech.« Hošík se usedavě rozplakal — a hle, kolik slziček skanulo po dětské tváři, tolik krvavých ran zmizelo. A když uplakaný hošík odcházel, bylo Kristovo roucho zase bílé jako padlý sníh . . .

b) — Děti, lidé zapomínají, že Pán Ježíš tu s námi na zemi sídlí, a uráží ho hříchy. Slyšel jsem vyprávět o zvrhlém, nezdárném synu, který ve zlosti před očima starého otce roztrhal a pošlapal jeho fotografii. Tato strašná hrubost rozrušila otce tak, že klesl raněn mrtvící. To byl, děti, hrozný zločin. Ale chovají se lidé vůči Pánu Bohu jinak, když hřeší? Před svátostným Spasitelem, přebývajícím mezi námi, špiní obraz Boží — svou duši, boří chrám Boží — své tělo.

c) — Kristus Pán v Nejsvětější Svátosti oltářní vi o všech urážkách, kterých se mu dostává za jeho lásku. Svaté Marii Markétě Alacoque (Alakok) se zjevil Pán Ježíš a řekl: »Dcero má, mé srdce mne přimělo k tomu, abych vše za lidi obětoval. Oni mi však nevracejí nic. To mne velice bolí, více než všechno to, co jsem trpěl při mém umučení . . . Aspoň ty mne potěš tím, že nahradíš jejich nevděk.«

B. BŮH O LÁSKU NAŠI PROSÍCÍ MEZI NÁMI.

a) — *Potěšme Ježíška dárkem — drobnými oběťmi!*
Táž světice koncem února 1669 v masopustě píše: »Zdá se mi, že mne Božské Srdce Páně prosí, abych mu byla společníci na kříži, kde je opuštěn, poněvadž se lidé shánějí po zábavách . . .« Hle, děti, Ježíškovi se stýská po věrných přátelích, kteří by mu nahradili lidský nevděk. Chcete jimi býti i vy? Pán Ježíš za vás vše obětoval, nemohly byste i vy zvláště v tento týden mu přinést nějakou obět? Kterýsi chlapec přiběhl v pátek v létě domů a volá: »Maminko, to mám žízeň; trochu vody, jinak zemru vyprahlostí!« Na hodinách bijí právě tři hodiny. Matka bere kříž a podá jej dítěti se slovy: »Drahé dítě, právě je hodina, v níž Božský Spasitel za tebe zemřel v žizni! Nechtěl by sis odepřítí vody na ně-

kolik okamžiků, aby ses mu více podobal?« »Ano, maminko,« odpovídá hoch a vroucně libá kříž. — Jiná dívka z lásky k trpícímu Pánu Ježíši, kterého na kříži napájeli hořkou žlučí, každé ráno si dávala do kávy o kostku cukru méně. Ó, jak má Ježíšek rád takové malé oběti děti z lásky k Němu! —

b) *Milujme horoucně svatostánek! Přicházejme k němu Ježíška potěšit svou láskou!* P. Doyle vypravuje krásný příběh o hošíkovi, kterému říkali Arnošt. Jednoukrát přišel k mamince s otázkou: »Maminko, je opravdu Ježíš za těmito zlatými dvířky? A kudy tam přišel?«

Matka pozdvihla pětiletého synka do náručí a sedíc před oltářem v zámecké kapli, vysvětlovala mu o tajemství svaté oběti i kněžské moci, která působí, že se Pán Ježíš stává přítomen mezi námi v nejsvětější Svátosti. Nakonec dodala: »Kdybys Ježíše prosil, Arnošte, mohl by z tebe také učiniti jednou svého kněze a tobě dovoliti, abys jej držel v posvěcených rukou.«

Potom přišel večer. Zámecká paní jdouc kolem kaple, nahlédla dovnitř a v záři věčné lampy spatřila svého synka, který vztahoval baculaté ruce k svatostánku a šeptal:

»Ježíši, jsi zde? Maminka praví, že jsi! Ale, Ježíši, je to vsutku pravda?«

S tlukoucím srdcem stála matka jakoby připoutána na jedno místo, když zpozorovala, že malý Arnošt přinesl stoličku a vylezl na oltář.

»Jistě, že spí«, šeptal, »vzbudím ho!«

Ťuk, ťuk, ťuk, na dvířka svatostánku. Děcko na chvíli ustalo, sklánějíc hlavu, aby slyšelo odpověď.

»Ježíši, velice mne bolí, že spíš, poněvadž bych si přál, abys ze mne udělal svatého kněze. Vroucně si přeji stát se knězem, abych tě mohl držeti ve své náruči,

jak často bych chtěl. Dobrou noc tedy, drahý Ježíši, ale až se zítra probudíš, přijdu opět k tobě, neboť tolik si přeji jednoho dne být svatým knězem!«

Milé děti, Pán Ježíš ve svatostánku nespí, jak se domníval Arnoštek. I když mlčí a hlasitě neodpovídá, všechno ví, oč prosíme. I Arnoštka vyslyšel — stal se z něho hodný kněz!

Milujte Pána Ježíše a často jej navštivte, abyste mu udělaly radost!

C. MALÉ TAJEMSTVÍ.

Nyní vám povím, jak se snadno můžete státi těžiteli Ježíšovými. Jiříček byl hodný chlapec. Ke všem lidem, i neznámým, byl velmi uctivý. Jednou šel ze školy domů. Potkal ho cizí pán a zeptal se: »Poslyš, chlapče, kudy se jde na nádraží?« Jiřík slušně odpověděl: »Jestli dovolíte, dovedu vás tam!« Pak se ještě nabídl, že pánovi pomůže nést zavazadlo. Chování to se velmi zalíbilo cizinci, a když přišli až k nádraží, vyňal z tobolky dvacetikorunu a dal ji hošíkovi: »Kup si něco na památku a zůstaň vždycky tak hodný!« Jiříkovi oči radostí se jen- jen leskly — tolik peněz ještě nikdy nedostal. A již přemýšlel, co si koupí. Tu si vzpomněl na maminku, která bude mít svátek — a již plán byl hotov: Koupí mamince dárek a k němu připojí lístek s nápisem: »Za Tvoji lásku!« Ovšem maminka napřed nesmí nic zvědět. Tajně ukryl dvacetikorunu do krabičky a schoval na půdu za trám. Denně se tam chodil dívat, zda mu nikdo poklad nevzal. »Jirko, co tam zas děláš?«, volával tatínek na půdu, ale Jiřík obyčejně odpověděl: »Už jdu, tatínku!« a jako střela byl s půdy dole. »Jirka má nějaké tajemství!«, smáli se mu domácí lidé, ale hoch nic neprozradil.

Kdykoliv spatřil svou dobrou ustaranou matičku, vzpomněl si na skrytý poklad a v duši si řekl: »To bude za Tvoji lásku.« A jak byl nyní poslušný! Někdy mu to sice nebylo po chuti, ale řekl si: Mamince připravuji dárek, chci na něj napsat: »Za Tvoji lásku« — a neposlouchal bych? Maminka si nyní nemohla chlapce ani dost vynachválit — tak byl hodný. To působilo Jiříkovo tajemství!

Děti, řeknu vám o jiném tajemství, které si zvolila dvanáctiletá Aninka. Myslila stále na Ježíška. Láska k němu byla jejím tajemstvím. Ráno při procitnutí byla její první myšlenka: »Ježíši, mám Tě ráda!« Nežli se oblékla, řekla své tajemství dvacetkrát. Cestou do školy stále jí tanulo na mysli: »Ježíšku, mám Tě ráda!« Ve škole byla vždy velmi pozorná, svědomitě se učila a pracovala pilně úlohy. Čas od času při práci si vzpomněla na svoje tajemství. Tato vzpomínka na Ježíše se jí stala tak milou, že se večer před spánkem uchýlila někam do ústraní a v nejhlubší úctě si řekla několikrát své zamilované tajemství. A když se jí začla již klížit na lůžku víčka, ještě jednou si pomyslí: »Ježíši, mám Tě ráda!«

Ovšem, Anna to myslela se svým malým tajemstvím velmi upřímně. Ne jenom slovy, nýbrž skutky těšila Spasitele. Začla hned ráno. Dříve jí bylo ranní vstávání těžké. Ale od té doby, co si zvolila svoje malé tajemství, přináší každodenně radostně tuto oběť. Jinak by nemohla přece říci: »Ježíši, já Tě mám ráda!« Když se jí něco zdálo býti těžkým, uměla se hrdinně přemoci při myšlence: »Jestli se teď nepřemohu, nesmím říci Ježíši, že ho mám ráda!« Nedávno si mohla Anička pomoci lži k jakési výhodě. Ale již si vzpomněla na své malé tajemství a byla ihned rozhodnuta: »Nebudu

lháti; neměla bych Ježíše opravdu ráda!« Jednou žádala matka na Aničku velkou oběť. Anička měla prázdnou a počasí bylo nádherné. Chtělo se jí ven. Ale maminka pravila: »Aničko, dnes musíš zůstat doma.« Těžko se podrobila. Prosila, plakala, ale nic nepomohlo. Po odchodu matčině měla silné pokušení se zlobit a vzdorovat. Najednou jí však napadlo její tajemství: skoro se ulekla i zdálo se jí, že slyší ve svém nitru hlas Ježíšův: »Aničko, chceš mne mít ráda a nedovedeš pro mne přinést ani tak malé oběti? Styď se!« Anička se skutečně zastyděla a byla okamžitě jako přeměněna. Když se matka vrátila, nenašla — ke svému podivu — Aničku v koutě rozdurděnou, jak tomu bývalo dříve. Přiběhla jí v ústrety a pozdravila ji se zářícíma očima. Jak asi byl potěšen Ježíš Aniččinou obětí!

Děti, jednejte i vy jako tato dívka! Láska k Ježíši nechť jest vašim nejdražším tajemstvím! Kdykoliv něco konáte nebo něčeho se máte zříci, pomyslete si: »Teď mohu dokázat Ježíši svou lásku.« Tím potěšíte Spasitele nejvíce!

Milé děti, ve středověku věrní rytíři mívali na štítě napsána dvě slova: »Sloužím králi.« Kéž celému vašemu životu jest dána pečeť: »Miluji Krista!«

Praktické naučení. V těchto dnech masopustního týdne navštívím Nejsvětější Svátost oltářní (v některých kostelích bývá vystavena k smírné pobožnosti).

Promluva 27.

NÁŠ SVATÝ OTEC PIUS XII.

(Pius XII. byl dne 2. března 1939 zvolen papežem.)

Pán Ježíš ustanovil ve své Církvi svatého Petra viditelnou hlavou, jehož nástupcem je římský papež. Papeži říkáme »svatý Otec« a tím dáváme najevo, že si vážíme jeho posvátného úřadu a že ho chceme mít rádi, jako děti milují otce. Nynější svatý Otec se jmenuje Pius XII. — to znamená, že před ním bylo již 11 papežů toho jména.

A) NĚCO Z PAPEŽOVA MLADÍ.

Den 2. března v životě Pia XII. znamená velmi mnoho. Vždyť v tento den roku 1876 se v Římě narodil a v týž den za 63 let byl zvolen papežem.

Nikdo netušil, že synáček pana Pacelli, advokáta zaměstnaného ve vatikánských službách, jednou bude řídit osudy Církve.

Ke křtu ho nesli dva dny po narození a dali mu čtyři křestní jména: Evžen, Maria, Josef, Jan.

Pán Bůh, který všechno velemoudře řídí, dal budoucímu papeži vzorné a zbožné rodiče. Krásně to vypadalo v domácím kruhu, když se tatínek Filip Pacelli vrátil z kanceláře domů, posadil se po večeři vedle maminky Virginie a k nim se přitulily čtyři dítky, jimiž Boží dobrota je obdařila. Malý Evženek měl totiž ještě tři sourozence: bratra Františka a sestry Alžbětu a Josefku. Měli se velice rádi. Svatý Otec často vzpomíná na dny dětství, prožité u drahých rodičů, o nichž

mluví s nejvyšší úctou a vděčností . . . Zvláště s láskou mluví o mamince, po níž zdědil nejen hlubokou zbožnost, nýbrž i nápadně podobné rysy tváře.

Jeho rodičům nebylo dopřáno viděti syna na nejvyšším vrcholu Církve, neboť tatínek zemřel roku 1917, a tři roky nato odešla na věčnost i maminka. Ze sourozenců má Svatý Otec toliko obě sestry, které žijí v Římě; bratr František zemřel roku 1935.

Z Evžena se stal hezký, černooký, radostný a při tom hodný hoch, jemuž po léta bylo potěšením ministrovat v Novém kostele u oltáře svatého Filipa Nerejského. Doma u svého oltáříku si hrával s velkou vážností na velebného pána. Malý Evženek měl tetu, která byla upoutána na lůžko a nemohla chodit do kostela. Zvláště se jí stýskalo po májových pobožnostech. Podnikavý hošík chtěl udělat nemocné trpitelce radost. A tak jednoho májového večera, když se vrátil z kostela, postavil se před tetinu postel a začal jí kázat, co si zapamatoval z promluvy v chrámu Páně.

Evženek se velice zajímal o životy svatých. Zvláště jeho strýc dovedl tak pěkně vykládati o hrdinech, kteří dali za Krista život. Jednou vypravoval malému synovci o mučednících, kteří byli ukřižováni. Evžen zbožně a soucitně poslouchal a na konec dodal: »Také já bych chtěl býti mučedníkem, ale ty hřeby bych nechtěl.« Byl to jenom dětský nápad — ale vyplnil se doslova. Nejvyšší úřad v Církvi tomuto dítěti stal se opravdu nekrvavým mučednictvím.

Starší bratr chodíval do školy a Evženek na něj čekával. A víte, děti, kde měli smluveno, že se sejdou? Ne na ulici nebo v sadech, nýbrž v kostele. Evženek často již o celou hodinu napřed šel bratříčkovi naproti, aby tím dále mohl pobýt v zátiší chrámu. Jednou se

ho ptala maminka, která toto Evženovo jednání brzy vypočítávala: »Co tam děláš, Evženku?« Co hošík odpověděl? »Mamičko, modlím se a povídám si s Pan-nou Marií!«

Se svým bratrem rád a pilně navštěvoval katolickou besídku chlapců při Novém kostele, kterou vedl kněz z řádu Oratoriánů Pater Lais.

Tohoto velebného pána Evžen si tak zamiloval, že po letech při první mši svaté 3. dubna 1899 v basilice Panny Marie Sněžné, vidíme ho po boku primiciantově. Slova zbožného kněze byla nebeskou rosou, jež v duši Evženově zalévala zárodek kněžského povolání, které podle Božích plánů mělo rozrůst až k nejvyšší plnosti papežství.

Pius XII. velmi miluje toto místo, jež mělo na něj tak veliký vliv. Když později dlíval v cizině, při každé návštěvě v Římě jedna z prvních jeho cest vedla do kostela, kde kdysi ministrovával. Častokráte přitom s úsměvem ukazoval věhlasným osobnostem, které ho provázely, kolik věšáku v sakristii, vyhrazený kdysi pro jeho komži a rochetu. »Maminka mi ji musila vždycky pěkně nažehlit!«, dodával v blahých vzpo-mínkách.

Evžen záhy projevoval veliké nadání. Nebylo mu ani celých pět let a byl již dán do obecné školy, kterou řídily ctihodné sestry. O prázdninách býval na svěžím venkovském vzduchu u příbuzných v Onanu, poblíže města Viterba.

To bylo něco pro čiperného chlapce: pěkně se pro-běhat krásnou přírodou, která mu ukazovala a nabí-zela tolik Božích darů! Evženek nebyl putička; měl rád pohyb a malá dobrodružství. Jednou by se to bylo však špatně vyplatilo. Vylezl na vrchol fíkového stromu,

uklouzla mu noha a skutálel se dolů, na štěstí tak mrštně, že se mu pranic nestalo.

Dětské hry záhy zaměnil za ušlechtilý sport; zvláště vynikl jako dobrý plavec, jezdec na koni a plachtař.

Ale ještě jiná veselá vzpomínka z pozdějších let — kdy již studoval — se váže k tomuto prázdninovému místu:

Při návratu z venkovského pobytu konával cestu z Onana na orvietské nádraží obyčejně vozem, který patřil jakémusi Scabrarellovi. Dobrý člověk — ale tak trochu podivín! A jaký pán, takový krám. Ký div, že i jeho obstarožní koník měl své rozmory! Vpolou cestě podle dlouholetého návyku se kůň zastavil před zájezdním hostincem, a za nic na světě se nehnul ani krok, dokud starý Scabrarella se s ním nerozdělil o kus chleba a hlt vína, jimiž oba nerozluční kamarádi se posílili do další roboty.

Jednou však Scabrarella onemocněl, a musil jej zastoupit jiný vozka, jemůž koníkova »přesnídávka« nebyla známa. Přijeli k hospodě — a kůň se zastaví, jako kdyby mu nohy k zemi přirostly. Pověly, ba ani šlehy bičem nemají úspěchu. A právě vozka toho dne tolik spěchá! Už se zlobí: »Co mám s tebou dělat, ty paličatá hlavo!« Myslí si, že to půjde po zlém. Tu se do toho vkládá Evžen a prozrazuje Scabrarellovo tajemství:

»Kůň čeká na doušek vína!«

»Ale, panáčku, že jste mi to neřekl ihned! To já mu ještě přidám — jen ať běží!«

Za chvíli přináší baňatou láhev, dobře přes litr — a už mok stéká do koníkova hrdla.

Vskutku! Jako by se ze starého vysloužilce stal bujarý vraník, tak se rozeběhl, a vozka na kozlíku si libuje, jak to bude pěkně utíkat!

Ale najednou běda! Koník se zapotácel, nohy v kolenu mu klesly, jak by je podřal — zkrátka víno jej zmohlo. Nezbyvalo nic jiného než několik hodin jej nechat na silnici z „opičky“ se prospat. A tehdy musil Evžen Pacelli zbývající část cesty vykonat pěšky, chtěl-li se vůbec z prázdnin dostat domů.

Gymnasiijní studia skončil osmnáctiletý Evžen s vyznamenáním, ba dokonce za své dějepisné vědomosti dostal zlatou čestnou medaili. Jako student byl milým kamarádem, který slabším spolužákům rád pomáhal. Učitelů si vděčně vážil, ale nebál se statečně se postavit vůči jednomu z nich, který si dovolil nespravedlivou poznámku, snižující význam velikého církevního učitele a světce Augustina.

Záhy v mládí se začal učit hudbě a dodnes Pius XII. jest výborným houslistou.

Již za svých studií Evžen Pacelli vynikal neobyčejnou pamětí a talentem pro cizí řeči. Tyto skvělé duševní vlastnosti neopustily svatého Otce ani později v pokročilejším věku. Celkem ovládá svatý Otec plynně sedm světových jazyků. Portugalsky se naučil na lodi, když se plavil do Buenos Aires na eucharistický kongres roku 1934 jako papežský vyslanec. Při audiencích poutníky různých národů mile překvapuje tím, že promnese aspoň několik slov v jejich mateřštině.

Po gymnasiijních studiích věnoval se bohosloví na slavné universitě Řehořově (Gregorianum) v Římě. Maje 23 léta, byl vysvěcen na kněze dne 2. dubna roku 1899.

Na primiční obrázek dal si natisknouti modlitbu:

»Velebná Matko Boží, u jejíhož oltáře jsem nesmrtelnému Bohu obětoval první mši svatou, Ty, která jsi nazývána: Ochráňkyně římského lidu, stůj při mně!« —

Děti, vezměte si z mládí svatého Otce dobrý příklad! Pán Bůh od vás mnoho čeká — nesmíte tedy své mládí prolelkovat!

B. LODNÍKEM V BOUŘI.

Vaši rodiče, milé děti, by vám mnoho vypravovali o hrozných dobách druhé světové války. Vy jste byli příliš malí, než abyste si uvědomovali, kolik ve světě teče slz a krve. Bylo to jako hrozná bouře, která se snažila vyvrátit i náš drahý český národ.

Těsně před touto bouří umírá velký papež Pius XI. v pátek 10. února 1939 v 5 hodin 31 minut ráno.

Lodička Církve Kristovy v tak vážné chvíli osiřela — kormidlo vypadlo z vychladlé ruky.

- Ovšem papež je smrtelný — ale papežství neumírá, poněvadž je dílem Božím. Na uprázdněné místo nastoupí jiný — a opět to bude nástupce svatého Petra, nyní již dvoustýšedesátý!

Leč kdo to bude? Tot byla otázka, která hýbala myslí tak mnohých. Všude byly konány modlitby za šťastnou volbu, a jistě zvláště pronikaly do nebes vroucí prosby dětí.

Volba nového papeže se děje v uzavřené části budovy, zvláště k tomu upravené. Přítomní nejvyšší církevní hodnostáři, kardinálové, hlasují lístky. Není-li dosaženo příslušného počtu hlasů, lístky jsou spáleny, a to tak, že je k nim přidáno trochu vlhkého sena. Dole na náměstí čeká nepřehledný dav lidí a dívá se na komín, jaký vystupuje kouř. Je-li kouř tmavý a těžký, všichni vědí, že lístky jsou spalovány se senem, a tudíž volba nedopadla. Až vystoupí obláček bělavého dýmu

— z pouhých papírových lístků — je to znamení, že papež je zvolen.

Někdy konklave trvá velmi dlouho, několik dní. Ale roku 1939 bylo velmi krátké. Již v první den při třetím hlasování papež byl zvolen — Evžen Pacelli, který přijal jméno Pius XII.

Volbě předcházela malá událost. Když o čtvrté hodině odpolední zvon volal k třetí volbě, kardinál Pacelli v předtuše odpovědné povinnosti byl tak zaujat myšlenkami, že špatně stoupl na malý schod, upadl a lehce se zranil. Ale ihned povstal a kráčel usebraně dál. Bylo to takřka znamení, že na jeho bedra brzy dopadne tíživé břímě. A skutečně za hodinu již byl papežem.

Bylo to ve chvíli, kdy v Evropě strašila přišera války. I naši vlasti nastávaly roky hlubokého pokoření a bezpráví.

Svatý Otec Pius XII. se ještě v poslední chvíli snažil napomenouti lidstvo, aby se všichni sjednotili v Kristu, který jediný jest zárukou spravedlivého míru. Bohužel, tohoto hlasu nebylo poslechnuto. Nastala krvavá válka, která si vyžádala tolik nevinných obětí i u nás.

Teprve dějiny nás poučují, co vše svatý Otec podnikal, aby lidstvu vrátil mír. Posílal výzvy k těm, v jejichž rukou byly osudy lidstva — a když vše nepomohlo, zasvětil celý svět neposkvrněnému Srdci Panny Marie s prosbou o mír. V nebi jednou uvidíme, kolik modliteb a obětí svatý Otec za nebohé lidstvo přinesl. Sám si složil modlitbu za mír. Poslechněte jak zní:

»Bože, učiň mne nástrojem míru! Dej, abych tam, kde záští přebývá, zanesl odpuštění, kde rozkol bují, obnovil svornost, kde blud panuje, hlásal pravdu, kde je zoufalství, oživil naději, kde smutek vládne, vzbudil radost! Bože dej, abych nechtěl býti jinými pochopen, nýbrž

sám se snažil je pochopiti, abych nechtěl býti milován, ale abych miloval. Neboť dávajíce, přijímáme, zapomínajíce sebe, poznáváme. Odpustíme-li, bude nám odpuštěno a bude mír na zemi.«

Nikdy, milé děti, nebudeme Piu XII. za vše dost vděční. Jsme tím větší dlužníky, čím se méně o těchto zásluhách papežových mluví.

Brzy po jeho volbě jedno z prvních požehnání patřilo našemu národu!

Když potom náš národ byl pronásledován, svatý Otec na nás nezapomněl, nýbrž, jak sám prohlásil v řeči na svátek svatého Václava roku 1944, byl nám vždy blízký, a to zvláště v našem utrpení.

Jak krásně a dojemně chválil tehdy svatý Otec naši drahou vlast! Na jeho slova, děti, si častěji vzpomenejte a buďte mu za ně vděční!

Slyšte, jak to svatý Otec řekl: »Ty vaše požehnané země! Země, jež příroda vyzdobila mnohotvárnou krásou, od úrodných polí podél Labe a Vltavy až k nebetýčným obrům Velkých Tater, země plodné, jež pozvedají k nebesům bohatství svých lesů, a skrývají v útrokách vzácné poklady půdy, země obydlené nadanými a pracovitými národy, jejichž vzdělanost neztratila styku s přírodou a lidovým citěním!«

Potom svatý Otec chválil naši »zlatou Prahu« a přál naší vlasti, tehdy ještě upící pod jhem nepřátel, aby s milostí a pomocí Boží — uprostřed tak bouřlivých okolností — se mohly splnit naše naděje. Na konec řeči dal přítomným i všem jejich vzdáleným krajanům — tedy nám — svoje požehnání.

C. PAPEŽ A DĚTI.

Přede hrou nejvyššího papežova úřadu byly různé úkoly, jimiž byl Evžen Pacelli pověřován jako zástupce svatého Otce.

Ačkoliv při tom býval zavalen různými starostmi, přece věnoval volný čas nesmrtelným duším. Ano, někdykrát projevil přání, že by chtěl někde působit jako dobrý pastýř uprostřed stáda věrných oveček. Netušil, že jednou bude v Církvi nejvyšším Pastýřem.

Všude, kdekoli pobýval za svého života, ačkoliv byl ozdoben již vysokými církevními hodnostmi, měl rád děti. Když šel na procházku parkem, sbíhaly se k němu, neboť již z dálky bylo vidět jeho štíhlou postavu, která převyšovala všechny ostatní. Jeho zdánlivě přísná tvář rozkvetla milým úsměvem, když drobotina kolem něho mu vykládala své dětské zájmy a starosti.

Kdykoliv se loučil, nikdy nezapomněl věnovat několik vět i dětem, jimž s obzvláštní láskou žehnal.

Když v říjnu roku 1934 byl jako papežský zástupce vítán v Buenos Aires, u vchodu do katedrály vzal z rukou poblíž stojící maminky malé nemluvnátko, udělal mu křížek na čele a chvíli je v náruči pochoval.

Opravdu pamětihodným skutkem pro všechny další věky zůstane projev dobročinnosti a milosrdenství svatého Otce Pia XII. k dítkám válečných uprchlíků o vánocích roku 1944.

Papežovo srdce chtělo nejútlejším trpitelům války takřka nahradit smutek a stesk po domově, který o vánocích je nejbolestnější.

Celkem dvanácti tisícům strádajících dětí, jimž věčný Řím, tehdy již vyrvaný z válečného nebezpečí, poskytl útočiště, rozdal svatý Otec balíky šatů, prádla, pečiva a ovoce.

Ale na tom ještě nebylo dosti. Dvěma tisícům z těchto dětí chtěl dárky odevzdat sám vlastnoručně a promluvit k nim slova útěchy.

Ve velikém sále již zmíněné university Gregorianum bylo jako v úle, když na Boží Hod vánoční zástupy dětí čekaly na svatého Otce. Jak jim zazářily oči radostí, když jej měly mezi sebou! A což teprve když k nim otcovsky promlouval!

Myslím, děti, že by vám bylo skoro líto, kdybyste aspoň několik vět z této řeči neslyšely. Tedy dávejte pozor, řeknu vám kousek.

Svatý Otec ukázav na jesličky, které stály v popředí, pravil:

»V těchto jeslích odpočívá pouhá dřevěná soška Jezulátka. Ale před chvilkou na oltář přišel Ježíš sám, ve skutečnosti. Ve svaté Hostii je přítomen a skryt Pán Ježíš, týž, který ležel v jesličkách, týž, který řekl: »Nechte maličkých přijít ke mně«

A tento Ježíš v jeslích, tento Ježíš na oltáři, tento Ježíš v nebi chtěl tu zůstat viditelným způsobem také ještě v osobě svého Zástupce, papeže, jenž jej představuje na zemi.

Nuže, jeho jménem jsme k vám přišli v toto Božíhodové vánoční jitro a přinášíme vám s veškerou láskou Ježíšovy dary.

Drahé děti, Ježíš chtěl být jako vy, aby vám byl spásou a útěchou, ale také aby byl vaším vzorem. Máte jej milovat tak vroucně — kdyby to bylo možné — jak on miloval vás. Máte usilovně jej napodobovat, abyste byly jako on, dobré, nevinné, zbožné a poslušné svých rodičů, jak také on byl poslušen nejsvětější Panny a svého Pěstouna, svatého Josefa. Ježíš se modlil a trpěl, aby spasil svět. Přidruzte k jeho prosbám

i vlastní modlitby, spolu s ním obětujte i svá utrpení! Tak i vy budete jeho spolupracovníky na obrodě a blahu tohoto zbědovaného a ztrápeného světa. Budete spolupůsobit k tomu, aby lidé návratem k Pánu Ježíši, jež neblaze opustili hříchem, nečistotou, nenávisť a bezbožností, opět v něm konečně našli útěchu, posilu, občerstvení, lásku a mír.

S tímto přáním na rtech, ve jménu Ježíše všem vám, vašim rodičům tak těžce zkoušeným, všem dětem celého světa, které trpí podobně jako vy, a možná i daleko více, všem dobrodincům, kteří se o vás láskyplně starají, všem milovaným synům a dcerám zde přítomným, zplna srdce udělujeme otcovsky své apoštolské požehnání.«

Vidíte, jak krásná a láskyplná slova!

Chtěje do svého náruči zahrnouti všechny děti celého světa, vydal Pius XII. dne 6. ledna 1946 na svátek Zjevení Páně okružní list ke všem biskupům, ve kterém nařizuje zvýšenou péči o strádající děti: »Mezi tolika utrpeními, která vzešla z kruté války, žádné tolik nebolí a nezraňuje naše otcovské srdce jako utrpení velkého množství nevinných dítek . . .« Připomíná celému světu velmi důtklivě: »Křesťané mají vidět v těchto malých bratřích, bez pomoci opuštěných, obraz Božského dítěte, a jsou povinni uvědomit si slova Spasitele: »Vpravdě pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z mých bratří nejmenších, mně jste učinili.«

Svatý Otec sám dal nejlepší příklad, neboť do všech zemí zpustošených válkou poslal milionové dary ve prospěch dětí. I naše vlast pocítila štědrost jeho dlaně.

Tato láska Pia XII. platí všem katolickým dětem celého světa — platí i vám. A vy zase musíte ji svatému Otci vděčně splácet.

V papeži musíte vidět opravdu svého duchovního Otce. Vždyť kdyby jeho nebylo, neměli bychom ani neporušené potraviny pro své duše. On jest strážcem, který bdí nad pokladem svaté víry a svatých svátostí.

Nesmíme se k svatému Otci dívat cize — i když bydlí daleko od nás a jest jiné národnosti. On jest Otcem všeobecné Církve — patří tedy všem, my jsme jeho duchovní synové a dcery, které se stejnou láskou objímá.

Katolík, který nemiluje svatého Otce, jest nezdárný syn.

Krásně svůj vztah ke svatému Otci vyjádřil svatý Don Bosko, když se ho při první návštěvě Říma roku 1858 papež Pius IX. ptal, co ho v Římě nejvíce dojalo. Světec odpověděl: »Svatý Otče, splnění mého přání! Vždyť jsem přišel do Říma, abych spatřil papeže! Bylo to vždy mým vroucím přáním předstoupit před Vás, pokleknout k Vaším nohám, dostat Vaše požehnání a rozlítit v sobě oheň lásky k Stolci svatého Petra!«

Ano, děti, svatého Otce si musíme velmi vážit a jej ctít. Vzorem vám budiž Vítek de Fontgalland (1915—1925). Byl to francouzský chlapec, který měl tři věci nejraději: Pána Ježíše v nejsvětější Svátosti oltářní, nebeskou »maminku« Pannu Marii, a papeže. To byly jeho tři »vyvolené růže«.

Tehdy, milé děti, kdy ještě Vítek de Fontgalland žil, svatý Otec v Římě nemohl volně vycházeti ze svého sídla, poněvadž nepřátelé svatého Otce pronásledovali urážkami a bezprávím. Zůstával tedy dobrovolně uzavřen ve svém vatikánském paláci, takže mu říkali »vatikánský vězeň«.

A víte, děti, na jakou myšlenku Vítek, tehdy asi sedmiletý, přišel? Začal shánět kolečka, páky, šrouby a

virtule, aby zhotovil skvostný aeroplán. Chtěl jej svatému Otci nabídnouti, aby mohl se v něm volně ve vzduchu projíždět. Tak měl rád Víteček svatého Otce.

Víteček věděl, že svatého Otce v Římě musíme na slovo poslechnouti jako zástupce Pána Boha — ještě více nežli rodiče.

Jednou se maminka vrátila domů a našla na svém stolku drahocennou lahvičku rozbitou na několik kusů a obsah její rozlity po zemi.

»Kdo to udělal?« Bohužel byl to Marek, mladší bratr Vítkův, který se s pláčem přiznal. Matka se s ním vadila a za trest dodala: »Půjdete dnes večer hned po večeři na lůžka. Víte dobře, že jsem vám zakázala sem vkročiti a dotknouti se tu mých lahviček!« Marek chtěl něco říci. »Mlč! Chci, abyste mne na slovo a bez odmlouvání uposlechli.« Marek vzlykal z plna srdce, ale šestiletý Vít doufaje, že omluví drahého bratříčka (po večeři měli přichystanou pěknou hru), pravil: »Ale, maminko, nejsi přece papež!« Vítek věděl, že jen svatý Otec v Římě je neomylný ve věcech víry, a proto, že ho máme na slovo poslechnouti. Maminka se hned udobřila a prominula dětem trest.

Víteček dobře znal, že barvy papežského praporu jsou bílá a žlutá, a kdekoliv viděl takový prapor, smekl. A každý den se za svatého Otce a celou církev modlil.

Mějte rády i vy svatého Otce! Jest mnoho lidí, kteří ho zarmucují a urážejí! Avšak Pán Bůh hájí čest svatého Otce!

Roku 1912 vyplul na širý oceán tehdy největší parník světa »Titanik«. Když jej stavěli, napsali bezbožní dělníci nesmazatelnou barvou na příď lodi nápis: »Nepotřebujeme ani Boha, ani papeže!« A co se stalo?

Na první cestě oceánem narazila plující loď na ledovou kru, jež prorazila před v těch místech, kde byl onen nápis. Voda trhlinami vyvalila se dovnitř a z 1800 lidí na lodi zahynulo 1100 ve vodách oceánu.

Nikdy neuvěříme těm, kteří papeže haní. My víme: papež je zástupcem Pána Ježíše — a proto musíme věrně s láskou při něm státi.

Praktické naučení: Děti, naučíme se slovům i nápěvu papežské hymny a při svých modlitbách budeme pamatovat na svatého Otce v Římě.

ČAST III.

Od doby postní do prázdnin.

Promluvy: 28.—46.

Promluva 28.

O SMRTI

(K Popelci.)

A) Posvátný obřad v kostele na Popeleční středu.

Velebný pán posvěti popel z jívových ratolestí, které zbyly od minulé Květné neděle a popelem tím dělá lidem u oltáře na čele křížek a praví: »Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se navrátíš.« (Odkud znáte tato slova? Rekl je Pán Bůh Adamovi, když ho za trest vyhnal z ráje.) Děti, srovnávejte: před rokem jste držely v rukou na Květnou neděli svěží ratolesti, v nichž bylo plno jarní mízy, plno života — a dnes po něm nezůstává ani stopy. Tak je to i s lidským tělem.

Král macedonský Alexander Veliký spatřil jednou mudrce Diogena, jak velmi horlivě přebíral hromadu lidských kostí. Bral jednu lebku za druhou pozorně do rukou a pečlivě si každou prohlížel. »Co tu hledáš, Diogene?«, ptal se král. »Hledám lebku tvého otce, slavného krále Filipa. Rád bych ji našel, ale nemohu ji poznati,« zněla odpověď. Co zbylo králi Filipovi ze vši jeho slávy a moci? Na jeho lebce kdysi zářila královská koruna — a nyní byla pohozena na hromadu kostí.

Smrt nedbá na bohatství nebo statky. John Rockefeller, kterému říkali »průmyslový král« byl roku 1900 nejbohatším člověkem na světě. Měl 6 miliard majetku a 300 milionů dolarů ročního příjmu. Od roku 1900 vypovídá boj smrti: celý štáb policistů chrání jeho osobní bezpečnost, řada lékařů bdí nad jeho zdravím. Až do

96. roku svého věku sportuje, aby otužoval tělo. Má vlastní noviny, vydávané výlučně jen pro něho, aby se nerozčiloval. A přece zvítězila smrt. Roku 1937 skosila jej v 98 letech života.

Smrt nedbá na mládí a krásu. Je 24. srpen 1935, v blízkosti Vierwaldstättského jezera. Leopold II., král belgický, jede v autu, jež sám řídí, vedle něho sedí královna Astrid, mladičká, půvabně krásná, vroucně milovaná manželem i celým národem, matka tří rozkošných dětí. Auto náhle dostalo smyk. Astrid byla okamžitě mrtva, král se zachránil.

V Římě v kostele kapucínů jest hrobka s nápisem: »Zde leží prach, popel a nic!« Skutečně nic není sláva, moc, krása a bohatství, dotkne-li se jich smrt. — Pán Ježíš nás proto napomíná: »Co platno člověku, kdyby celý svět získal, na duši však škodu trpěl?«

Mnohá dívka si tolik zakládá na modrých očích, plavých kadeřích, urostlé postavě, mnohý hoch se pyšní svou silou a obratností při hrách a sportu — a to vše není nic než ratolest, která se brzy změní v popel. Musíme se starat o tělo, ale nesmíme zapomenout, že tělo jest jenom bezcenná skořápka, která uvnitř kryje vzácnou perlu — duši. A na tu se bude jednou Pán Bůh dívat při soudu, jaká jest.

B) 1. *Umřít musí každý.*

To jest jisté, ale jest nám neznámo, kdy, kde a jak. Proto musíme být vždy připraveni na smrt. K velikému příteli mládeže, svatému Filipu Neri (žil v 16. století) přiběhl s radostí student, kterému dobře dopadla zkouška ve škole, a ukazoval mu výborné vysvědčení. Svatý Filip se usmíval, pochválil jinocha a pravil: »Jsi hodný

a pilný — a co teď budeš dělati?« — »Teď budu se svými kamarády užívat krásných prázdnin.« — »A potom?« — »Potom po prázdninách vstoupím do vysoké školy a opět se budu pilně učit.« — »A potom?« — »Pak se ze mne stane vysoký úředník.« — »A potom?« — »Potom nabudu velikého bohatství, koupím si krásnou vilu s rozsáhlým parkem.« — »A potom?« — »Až zestárnu, budu si odpočívát ve své vile a budu žít ze svého majetku.« — »A potom?« — Hoch se zamyslíl a mlčel. Svatý Filip mu pravil vážně: »A potom přijde smrt, která pro tebe bude buď šťastná nebo nešťastná. A na tom záleží celá tvá věčnost.« Student si dobře zapamatoval toto poučení — a stal se z něho hodný, dokonalý muž, který v životě mnoho dobrého vykonal a s klidným svědomím zemřel.

Smrt přijde brzy — dříve než se nadějeme. I kdybychom tu na světě žili velmi dlouho, čím starší budeme, tím více bude život ubíhat. Kněz byl jednou zavolán k těžce nemocnému. Byl to staříčkový dědoušek, jemuž mnoho již nechybělo do sta let. Nežli kněz odešel, dal se se starcem do hovoru. Dědeček se rozpovídal o svém mládí, co vše v životě zažil a zkusil. »A jakpak vám teď připadá celý váš dlouhý život?« Stařeček se zamyslíl, zadíval se na kněze a řekl: »Ach, velebný pane, utěklo to jako kratinký okamžik!« — Milé děti, život je skutečně krátký. Jsme zde na světě jako vojáci na krátké dovolené. Každý okamžik může přijít od nebeského Velitele výzva, abychom se z dovolené vrátili do věčného stanu. Běda nám, jestli musíme v posledním okamžiku doznati: »Pane, nejsem ještě připraven!« Poněvadž tedy nevíme kdy a kde nás smrt překvapí, musíme být na ni vždy a všude připraveni. — Považte, milé děti, těchto několik čísel: každý den zemře na světě za oby-

čejných dob průměrně 120.000 lidí, to znamená za hodinu 5000, za minutu 80. Která minuta to bude, kdy každý z nás bude v počtu těchto osmdesáti?

Kdyby otec řekl svému synu: »Milý hochu, buď nyní pět minut hodný, pět minut nezlob a buď na slovo poslušný, pak budeš šedesát let šťastný a budeš mít, cokoliv si budeš přát,« nebyl by synek pošetilý, kdyby nechtěl dělat pět minut dobrotu? Náš život v porovnání s věčností je méně než pět minut. Nebyli bychom pošetilí, kdybychom ztratili pro malou chvíli celou věčnost? — »Kam strom roste, tam také padne,« praví naše přísloví. To znamená: Jaký život, taková smrt — a jaká smrt, taková i věčnost. Na jednom římském starokřesťanském náhrobku je nápis, jež dali rodiče svému zemřelému dítěti: »Decessit in albis« — »V bělosti odešel« Milé děti, dej Bůh, aby o našich duších platila tatáž slova, až přijde naše poslední hodina. Pak bude pro nás smrt šťastnou.

2. Šťastná smrt.

Blahoslavení, kdož v Pánu umírají, praví Písmo svaté. Jak umíral hošík Vítek Fontgalland! V noci 7. prosince 1924 u Vítka, kterému bylo 11 let, propukla nebezpečná nemoc — záškrť. Počal se dusiti a volal k sobě maminku. Běželi rychle pro lékaře a mezitím, co Vítek s maminkou byl sám, zjevil jí své tajemství: »Maminko, vím zcela určitě, že brzy zemru.« Přišel lékař a dal mu injekci. Vítkovi se trochu ulehčilo, takže mohl trochu polykati a mluvit. Jak něžně pak rozprávěl se svou maminkou! Po vánocích se stav znovu zhoršil. Opět nové bolestivé injekce proti záškrťu. Maminka ho chtěla potěšiti: »Miláčku, obětuj to Ježíškovi, který z lásky k tobě byl trnovou korunou ubodán.« Víteček pravil: »Ano, máš pravdu, maminko. Ježíškovi trny z hlavy nikdo nevytáhl, kdežto

mně lékař z nohy jehlu rychle odstraní.« Pro maminku měl Vítek slova útěchy: »Mysli si, maminko, že bych byl padl ve světové válce. Jak by to bylo smutné bez pomoci klesnouti na bojišti. Byl bych volal po tobě a ty bys nemohla ke mně přijíti. O, to by bylo hrozné. Ale takhle — umru ve tvém náručí a půjdu do nebe — je mi teprve 11 let a jsem čistý jako anděl. Panna Maria mne má tolik ráda, že sama si pro mne přijde a odnese si mne do nebe!« Když maminka se ho ptala, jak si nebe představuje, řekl: »Nebe? To si vůbec nepředstavuji. Mým nebem jest Ježíš.« — Přišla sobota dne 24. ledna 1925. Ráno mamince řekl: »Ach, dnes je sobota, den Panny Marie, dnes zemru. Panna Maria přijde, aby si mne vzala z tvého náručí. Neplač maminko, bude to tak krásné. Udusím se. Až nebudu moci již mluvit a říci Ježíškovi, že ho miluji, přitiskneš mi na rty jeho obrázek, abych ho ještě zulíbal!« V 10 hodin zavolal si svého bratříčka Marka a dal mu všechny své hračky na památku. V poledne již nemohl vůbec polknouti. Přišel rychle velebný pán a dal mu poslední pomazání, při němž Vítek najednou otevřel široce oči, usmíval se, díval se upřeně na jedno místo, jakoby někoho viděl, náhle se vzpřimil a zcela zřetelně zvolal: »Ježíši, já tě miluji . . . — Maminko!« To byla poslední slova.

Tak umírají svatí . . .

Milé děti, když někdo chce jeti na dalekou cestu za hranice, musí nejdříve jíti na okresní úřad a vyžádá si tam knížku, která se nazývá cestovní pas. V ní je jeho fotografie i popis, jak vypadá. Když přijde na hranice, musí se pasem prokázat. Běda, kdyby byl pas v nepořádku! Nepustili by ho přes hranice a musil by se vrátit.

A teď vám povím, jak vypadá pas do věčnosti:

Umírala dívka v rozpuku mládí. Náhlý úraz učinil konec jejímu životu v nejkrásnějším věku.

Zdrcení rodiče stáli v hoři u jejího lůžka. »Děvuško drahá, máš ještě nějaké přání?« Její zsinálé rty se zachvěly: »Až zemru, dejte mi do rakve můj zápisníček. Chci jej mít u sebe v hrobě a při vzkříšení z mrtvých.« Pak zhasl mladistvý život. Zápisníček byl nalezen. Příbuzní si jej zvědavě prohlíželi. Co tam bylo? Bylo tam napsáno: »Ježíši, Tobě žiji, Ježíši, Tobě umírám, Tvou jsem v životě i ve smrti. Seznam dní, v nichž jsem přijala Nejsvětější Svátost oltářní.« Každé svaté přijímání bylo tam poznamenáno a ke konci bylo připsáno: »To byly moje nejšťastnější dni.« S nevýslovným pohnutím vzala matka zápisník a dala jej mrtvé dcerušce pod hlavu.

Milé děti, není možno, aby ten, kdo často a opravdu zbožně přijímá Tělo Páně, zemřel nešťastně. Zajistěte si i vy šťastnou smrt častým přijímáním svatých svátostí. Na náhrobku slavného učence přírodopytce Ampéra jsou dvě významná slova: »Konečně šťasten!« Děti, bude to platit také o vás? Či bychom chtěli umřít nešťastně?

3. Smrt nešťastná:

Umíral osmdesátiletý stařec: Oči vytřeštěné a ruce zoufale vztyčené. Z jeho úst je slyšet výkřik: »Zavolejte mi jej zpátky!« Příbuzní kolem stojící se ptali: »Koho?« A zoufalý stařec zasténal: »Čas, ztracený čas, abych mohl začít jiný život.« Pak ještě hluboké vzlyknutí a slova »Již je pozdě« — a stařec zemřel.

Děti, srovnejte blaženou smrt jedenáctiletého dítěte Vítka a osmdesátiletého zoufalého starce. Kterou byste volily? . . .

Praktické naučení: Naučíme se modlitbě: »Umřít musím, ale nevím kde, nevím kdy a nevím jak. Vím však že bych byl ztracen a věčné blaženosti zbaven, kdybych ve hříchu smrtelném zemřel. O Panno Maria, matko a naděje má, pros za mne hříšného nyní i v hodinu smrti mé. Amen.« (Modlitbu se modli každý večer, když již ležíš na lůžku se zkříženýma rukama na prsou a myslí při tom, že i tvé tělo jedenkrát takto bude odpočívát.)

Promluva 29.

O BOLESTI

PÁN JEŽÍŠ NA HOŘE OLIVETSKÉ.

(Druhý týden v postu.)

V postním čase chodí lidé každý pátek nebo každou neděli odpoledne do kostela na postní kázání. Velebný pán s kazatelny mluví o tom, co Pán Ježíš musil vytrpět, aby nás vykoupil. I my, děti, po celý svatopostní čas v besídkách budeme se stále dívat na trpícího Spasitele. Chceme si jeho obraz hluboko vtisknouti do duše.

V městě Florencii žil zbožný kněz Hypolitus Galleatinus. Dal si namalovat obraz Kristovy zmučené hlavy, trním pobodané. Před obrazem často stával celé hodiny a díval se do Božské Spasitelovy tváře. Naproti bydlila pyšná a ješitná dáma, která ve své zvědavosti kněze několikrát pozorovala. Nemohla si jinak vysvětlit jeho počínání, než že se zhlíží v zrcadle. Proto mu posměšně vzkázala, že to je asi velmi vzácné zrcadlo, když celé

půldne před ním vydrží se dívat. Ať prý ji také dovolí, se jednou v něm zhlédnout. Kněz vzal se stěny obraz a šel navštívit dámu. Žena zbledla, když spatřila zmučený Ježíšův obličej. »Hle, moje zrcadlo!«, řekl kněz a dodal: »Tak musil Spasitel trpěti pro vaši pýchu a ješitnost!« Dojem tohoto výjevu byl tak mohutný, že dáma změnila dokonale způsob pohoršlivého života.

Milé děti, i my bychom měli mnoho a mnoho měnit ve svém nitru. Dívejme se do tajemného zrcadla utrpení Kristova — a srovnávejme pečlivě sebe s Božím vzorem.

1. O bolesti Kristově:

Pán Ježíš po poslední večeři odebral se na horu Olivetskou. Kolik tam musil vytrpět? Chvěl se na celém těle a byl tak smuten, že by byl úzkostí zemřel, kdyby sám svého života nebyl zachoval Božskou vůlí. Co působilo Pánu Ježíši tolik trýzně? Viděl, jaká muka na něho čekají. Ale hroznější bolest mu působily hříchy lidí, jimiž jest Bůh urážen. A nejvíce ho boled lidský nevděk: pro mnohé bude trpěti nadarmo. Jeho láska bude splácena černým nevděkem.

Jeden kněz (P. Segneri) vypravuje tuto událost: Za válečných bouří v Belgii utekl od pluku voják, ale byl chycen a pověšen na strom vedle cesty. Smyčka byla málo utažena, takže jiný voják mimojdoucí mohl pověšeného osvoboditi. Přivedl ho opět k vědomí a protože pověšený byl velmi zesláblý, ve své dobrotě vzal ho na záda a nesl ho do bezpečí. Cestou se na chvíli zastavil, položil zachráněného na zem a přepočítával si peníze, které měl donést ke svému oddílu. Potom zase vzal druhá na záda a nesl ho dále. Ten však již byl při síle, vytáhl svému zachránci tajně z kapsy nůž, kterým jej

odřízl a ubodal ho k smrti. Všechny peníze mu ukradl, oblékl si jeho šaty a zmizel.

Děti, srdce se vám chvěje ošklivostí nad mrzkým nedvěkem zlého vojína. Ale jednají mnozí lidé lépe vůči Pánu Ježíši? Čím splácejí jemu svoje vykoupení? To Pána Ježíše svíralo nejvíce na hoře Olivetské.

Ve své úzkosti se modlil: »Otče, odejmi ode mne kalich utrpení, ale ne jak já, nýbrž jak ty chceš!« Pán Ježíš jest zcela odevzdán do vůle Boží. Dal nám vzor, jak máme trpět.

2. O bolesti naší:

Na celém širém světě není nikdo, kdo by neměl nějakou bolest. Snad znáte tuto pohádku: Žil dávno král, který se těžce roznemohl. Již byla smrt na blízku. Nej-moudřejší z lékařů pravil, že nemocnému pomůže jenom, oblékne-li na sebe košili úplně šťastného člověka. Král ihned poslal svého nejvěrnějšího komorníka na nejrychlejším koni do světa hledat šťastného člověka. Nejdříve zajel k největšímu boháči, ale ten mu řekl, že starostmi o své jmění je připraven o veškeren klid a spokojenost. Jel tedy k slavnému vojevůdci, který několikrát zvítězil nad nepřítelem. Ale ani vojevůdce necítil se šťastným. Zabočil k věhlasnému umělci, jehož díla byla po celém světě vychvalována — avšak ani u něho nenašel pravého štěstí. Zato se však dověděl, že šťastné lidi nejspíše by mohl nalézt v horách mezi prostým venkovským lidem. Komorník tedy jel do hor podle rady umělcovy. Náhle zaslechl píseň, v níž několikrát se opakovala věta: »Jsem nejšťastnější na světě!« Komorníkovi radostí poskočilo srdce. Rychle zaměřil po hlase, až přišel k pastýři, který si prozpěvoval. »Jsi skutečně šťastný?« — »Ovšem, pane.« odpověděl vesele

pastýř. »Pak dej mi svou košili, byť bys za ni chtěl třebas půl království.« — »Košili? Vždyť já žádné nemám,« zněla nečekaná odpověď. — A velký král musil zemřít.

Děti, chápete smysl pohádky? Chce nám říci, že na světě není ryziho štěstí, do něhož by nebyla přimíšena bolest. Jste ještě malé, a přece mnohému z vás bylo již někdy smutno, ba skoro do pláče. Až dorostete, život vám přinese nejednu trudnou chvíli.

Každý má nějaký křížek, ale ne každý jej umí dobře snášeti.

Jednou šel z lesa otec se synem a každý na zádech nesl pytel dříví. Otec šel klidně pod břemenem skloněn, ale netrpělivý synek pohazoval pytel se strany na stranu. Najednou se zastavil všecek unaven a řekl: »Otče, jak to, že vy, vetchý stařec, jdete bez oddechu s břemenem dále, kdežto já v plné síle mláde nemohu již s místa?« Otec mu pravil: »To je tak: já nesu jen jedno břímě, ale ty máš na zádech břemena dvě: dříví a k tomu ještě svou netrpělivost!«

3. *Jak máme trpěti?*

a) *Ve spojení s Kristem:*

Z utrpení Pána Ježíše načerpáme vždycky sílu: Ježíš trpěl nevinný a mnohem více. My však jsme lidé hříšní — a nechtěli bychom utrpení ani znáti!

Svatá Lidvina (ve 14. století v Holandsku) byla krásná, mladá dívka. Jako vy, děti, milovala i ona náruživě sport. V zimě chodívala na kluziště bruslit. Když jí bylo 15 roků, stalo se neštěstí: na ledě upadla a zlomila si několik žeber. A nyní nastala Lidvině doba bolestného utrpení, které trvalo 38 let. Úraz se jí ne-

zhojil a jedna nemoc střídala druhou. Lidvina musila stále ležeti a když chtěla s lůžka, plazila se po zemi jako červ. Na jejím těle bylo plno vředů a boulí, cítila hroznou bolest hlavy a zubů. Její kamarádky ji opustily, ba i domácí lidé by se jí štítili. A přece vše trpělivě snášela. Když jí bylo nejhůře, zadívala se na ukřižovaného Krista a tento pohled jí dal novou sílu.

Milé děti, když vás něco bolí, zadívejte se na kříž a řekněte si: Spasitel trpěl víc! Uvidíte, že vám bude hned lehčeji.

b) S důvěrou v prozřetelnou lásku Boží:

Vždyť vše se děje jen z vůle Boží. Pán Bůh jest našim nejlepším a nejmoudřejším otcem. Vypravuje bajka: V zahradce byly dva stromky. Na jaře přišel zahradník s nůžkami a odstříhával větévky. Jeden stromeček, ačkoliv se chvěl bolestí, přece snášel ji trpělivě a říkal si: »Zahradník mne sem zasadil a tak pečlivě se o mne celý rok staral — zajisté toto činí k mému prospěchu!« Ale druhý stromek začal nařikati a prositi, aby mu zahradník neubližoval. Stalo se tak. Ale brzy pošetilý stromek začal litovat. Jeho korunka byla nepravidelná a nepřinesl žádného ovoce. Za to k prvnímu stromku přicházeli lidé a říkali: »To je rozkošný stromeček!« A když přišel podzim, byl obsypán krásnými plody.

O nás se stará Bůh a ví, co nám nejvíce prospěje. Kdyby maminka někoho z vás potrestala za to, že si hrajete s nabroušeným nožem, nebylo by to z nesmírné lásky k vám? Kterýsi Angličan chtěl lodí přeplouti z Anglie do Francie. Na cestě do přístavu smekl se a zlomil si nohu. Přátelé ho litovali, on však pravil: »Jistě je to v můj prospěch!« Na jejich podiv odpověděl: »Prozřetelnost Boží ví lépe než já, proč se mi to

stalo, ale já aspoň vím tolik, že je to k mému dobru.« Netrvalo dlouho a noviny ohlašovaly, že loď se i s lidmi potopila, narazivši na skalisko v moři.

Bůh je jako moudrý lékař, který bolestí chce nás vyléčiti od neduhů naší duše. Kdyby nebylo bolesti, nebe by mělo o nejednu svatou duši méně. Co byste řekli lékaři, který by nechtěl nemocnému předepsati lék jedině z toho důvodu, že jest hořký? Byla by to opravdová láska? Nikoliv! Vždyť nemocný by se ze svého neduhu nevyléčil! Opravdu milující a správný lékař nedbá na vzdechy nemocného a použije i nepříjemných prostředků — vždyť jsou k velkému dobru, navrácení zdraví! Svatý Ignác z Loyoly nebyl by se stal nikdy svatým, kdyby nebyl býval raněn dělovou koulí do nohy. Z dlouhé chvíle četl životopisy svatých, které v něm způsobily velký obrat. Kdo ví, co by bylo z advokáta Alfonse z Liguori, kdyby se nebyl býval dopustil omylu, jímž soudní při svého svěřence prohrál a tím si utřil veliké zahanbení. V této události poznal, jak vrtkavé jest lidské štěstí — a dal se do služeb Pána Ježíše jako kněz a později biskup. Takových příkladů by byla celá řada. Pán Bůh nejlépe tomu rozumí, jak nás má vésti ke spáse. — Teprve na věčnosti, milé děti, poznáme dobrotu Boží, která utrpením chrání nás od časné i věčné záhuby.

c) *S nadějí na věčnou odplatu:*

Svatý František z Assisi byl kdysi velmi nemocen. Trpěl takové bolesti očí, že myslel, že již toho nevydrží. V noci se mu zdálo, že slyší hlas z nebe:

»Františku, kdyby celá země byla ze zlata, kdyby hory byly z drahokamů, nechtěl bys trpěti, abys vše to mohl získati?« Světec odpověděl: »Pane, takového po-

kladu nebyl bych ani hoden!« Tu zněla odpověď: »Hleď, Františku, větší než tento poklad jest život věčný v nebi a tvoje utrpení má být zárukou, že onoho nebeského pokladu dosáhneš.«

Jednoho poustevníka se ptali, kdo ho naučil trpělivosti v nemoci. Ukázal jim na okno a řekl: »Tady to okénko!« — »Jak to?« Nato odpověděl poustevník: »Již léta nemohu s lůžka, ale tím okénkem vidím aspoň kousek modrého nebe a vždy si řeknu: Za trošku bolesti bude to krásné nebe moje!«

Svatý Vincenc Fererský vypravoval dětem tuto povídku: Byl jeden král, jemuž dva lidé byli dlužni mnoho peněz. Když neplatili, dal je zavřít.

Ale potom zželelo se králi jejich opuštěných rodin a chtěl je propustit. Vzal dva měsíce zlata a šel do vězení, kde oba byli přikováni. Každému z nich hodil měsíc na hlavu, což arciť hodně bolelo. Jeden z dlužníků zaskřípal vztekem zuby a volnou nohou odkopl měsíc do kouta. Druhý však radostně se shýbl, vzal měsíc a zaplatil z něho králi dluh a byl propuštěn na svobodu.

Milé děti, utrpení jest jako králův měsíc. Působí sice bolest, ale šťastný, kdo po něm radostně sáhne, zaplatí z něho dluh za své hříchy a získá si věčnou radostnou svobodu v nebi.

Praktické poučení: Budu trpělivý vůči svým sourozencům a spolužákům.

Promluva 30.

O APOŠTOLSKÉ HORLIVOSTI

UČEDNÍCI SPÍ.

(Třetí týden v postu.)

A) — Pán Ježíš v Olivetské zahradě ve smrtelné úzkosti se modlil k nebeskému Otci. Nejvěrnější tři jeho apoštolové, které vybízel k modlitbě a bdělosti, upadli v hluboký spánek. Marně u nich hledal potěchy. Jak to asi bylo Spasiteli líto! A zatím nepřátelé Ježíšovi, vedeni Jidášem, nespí a již se blíží, aby Ježíše spoutali. —

Milé děti, i dnes nepřátelé Krista pronásledují: nemohou Ho sice zabít jako tenkrát, ale za to tupí Jeho Církev a náboženství. Ba dokonce najdou se i tak zlí a zvrhlí lidé, kteří násilím vylámou svatostánek, kde Pán Ježíš přebývá. Nejsvětější Svátost potupí a svaté nádoby ukradnou. Jak to asi bolí Spasitele? A v takovém zármutku ohlíží se Pán Ježíš po někom, kdo by Ho potěšil, kdo by se Ho ujal a Jemu způsobil radost. Pán Ježíš se obrací na své miláčky, které má nejraději — na vás, děti! U vás hledá živou, horoucí lásku. A jak je Spasitel nesmírně zklamán, když pozná, že i vy ho nemáte dosti rády, že vaše srdce je vůči Němu lhostejné, ospalé, jako byli apoštolové v Olivetské zahradě. Právem by si mohl Spasitel stěžovati: »Za vás, děti, dal jsem se zabít — a vy pro mne nechcete vykonati docela nic!«

Poslyšte, co pro Pána Ježíše a jeho svatou Církev vykonal mladý černošský hoch, kterému říkali Mapuyi.

Ctihodná sestra misionářka zastihla ho jednou ve stínu stromu, jak se dívá zasněným zrakem upřeně do dálky.

»Mapuyi, nač myslíš?«

Hoch se na ni nerozhodně zahledí a konečně odpovídá: »Chci býti knězem.«

Sestra Inocencie ví dobře, že to není pomíjející vrtoch. Od toho dne jest Mapuyi nejsvědomitějším žákem misijní školy.

Když se Mapuyi hlásil do semináře, čekalo na něj těžké zklamání. Bylo potřeba šedesát liber šterlinků na jeho vydržování. Hochovi se hlava div nezatočila. Kde sežene tolik peněz?! Vždyť matička je tak chudá!

Ale Mapuyi není z těch, kteří se bojí jít přes překážky. Rychle se rozhodl. Na studium v semináři si musí vydělat sám.

Nedaleko byl hospodářský dvůr. Potřebovali tam pastýře. Mapuyi se dal do služby, ačkoliv toto zaměstnání se mu příliš nelíbilo. Chatrnou mzdu pilně střídal a v duchu stále počítal, za kolik roků bude mít šedesát liber.

Ale jednoho večera, žena stádo domů, nevědomky zaplašil hejno skalních holubů, které měl jeho hospodář již na dostřel. Pán se rozhněval a propustil ho ze služby.

Co dělat nyní, když jeho naděje se bortí?! Kde získat co nejrychleji potřebnou částku? Mapuyi dostává nápad. Půjde do zlatých dolů v Johannesburgu. Tam bude pracovat a šetřit, aby jednoho dne dosáhl slávy státi se knězem Páně.

Uběhly tři roky. Mapuyi ukončil svou smlouvu ve zlatých dolech a vzpomínal, co všechno prožil v onom strašném podzemním pekle. Nesnesitelné horko v šach-

tách, zkažený vzduch. rouhavé hovory, vlhkost pronikající celým tělem, dusné výpary, pot, který ho celého promáčel, ohlušující rány dynamitových patron při provrtávání země, hrubé vtipy a surové jednání černochů, zkažených alkoholem a zvrhlými zábavami . . .

Děsné vzpomínky! Avšak všechno se skončilo: námahy, nebezpečnosti, pokušení, týrání. Dnes má Mapuyi šedesát liber šterlinků, ovoce lopotné práce a naději svého snu!

Mapuyi odešel do misijní stanice v Marianhillu.

Zkřehlý, zubožený, třesoucí se, čeká v hovorně. Konečně vejde představený misie.

»Otče, chci býti knězem,« vyrazil ze sebe Mapuyi, »řekli mi, že je třeba šedesáti liber. Zde jsou! Dlouhá tři léta snášel jsem hlad, dřinu, nadávky. Pracoval jsem jako otrok. Nyní konečně jsem šťasten, neboť jsem u cíle!«

Kněz poslouchal s hlubokým pohnutím. Jak krásné to povolání!

Pojednou ho pojala úzkost. Zahledí se pozorně do popelavé tváře mladého černocha, naslouchá jeho krátkému, namáhavému oddychování a praví: »Bude třeba se poradit s lékařem . . .«

Lékař potvrdil misionářovy obavy. Nezhojitelné souchotiny, uhnané v namáhavé důlní práci, hlodaly úporně na jeho prsou a ničily mu plíce.

Jaké přemáhání to stálo kněze, aby dal ubohému jinochu tuto strašnou zprávu. Začal zdaleka . . . Ale nemocný ihned uhl, kam mří. Stěží potlačil bolestný vzlykot, který se mu dral na rty.

Ač si Mapuyi byl vědom své choroby, přece živil v sobě plamének naděje, že se jeho sen uskuteční. A nyní všechno v troskách!

»Mapuyi, synáčku můj!«, těší jej misionář. »Nikdo neví, co dobrý Bůh pro tebe připravil. Nech si své peníze a kup si za ně pozemek vedle naší misie. Vystavíme si tam domek. U nás budeš moci žít v klidu a zotaviš se!«

Ale teď už Mapuyi nepláče, zato však jeho oči zaskříply tak krásným leskem: »Nikoliv Otče! Pro to jsem nepracoval tři roky v dolech. Chtěl jsem být knězem, a jen proto jsem našetřil těch šedesát liber. Ach, kdybych je byl měl před třemi roky! Otče, což není jiných černošských hochů než já? Vezmi tyto peníze — pro jiného! Já už jich nepotřebuji. Ať jiný zaujme mé místo! Já se vrátím zase do dolů. Ať zemru zde nebo tam, na tom nezáleží. Budu-li žít ještě několik let, ušetřím nových šedesát liber. A Bůh mi dá, že místo jednoho kněze budou dva, kteří přistoupí k oltáři.«

A Mapuyi, hodný kaferský hoch se vrátil do dolů v Johannesburgu.

Uplynuly měsíce. Jeho pohled je zastřenější, jeho tělo je vyhublé, namáhavý dech se krátí. Den ze dne cítí, jak zlá nemoc podlamuje jeho síly.

»Bože můj!«, šeptá horoucně Mapuyi, »ještě mi chybí pět liber . . . Kéž anděl smrti počká . . . Pane, ještě pět liber, abych mohl v náhradu za sebe mít dva nové kněze . . .!«

Hrdinnému chlapci se přání splnilo. S novými šedesáti librami šterlinků na smrt sláb se vrátil na misijní stanici. A brzy nato po několika dnech vydechl čistou duši s úsměvem na rtech. Umíral šťasten, maje vědomí, že nežil nadarmo, a že pro Pána Ježíše vykonal, co mohl.

Jak veliká a krásná byla láska černého afrického chlapce!

B) — Můžete i vy, děti, pro Pána Ježíše něco udělat? Ano, mnoho — velmi mnoho.

1. *Svým dobrým příkladem:*

Mnohému z vás se asi velmi líbí, když velebný pán v kostele káže. Že byste chtěly, děti, také tak umět kázat? Svátý František z Assisi řekl jednou svému řeholnímu bratru: »Pojď, půjdeme kázat!« Šli pěkně vedle sebe pokorně a zbožně, že každý se zastavil a rád se za nimi zadíval. Již se začalo stmívat, slova ještě nepromluvili a svátý František zahrnul k domovu. »Otče, na kázání jsi zapomněl?«, ptal se bratr. Svátý František pravil: »Již máme po kázání, neboť svým chováním na ulici dávali jsme dobrý příklad lidem, kteří nás potkávali a vybízeli jsme je tím k dobrému životu lépe než v nejkrásnějším kázání!«

Milé děti, pracujete pro Ježíška i vy dobrým příkladem? Mohl by kdokoliv neznámý již z vašeho chování usouditi, že jste dětmi Ježíškovými, dětmi z katolické besídky...?

Každý z vás by si přál se něčím proslavit, aby celý svět o tom mluvil, vidíte?

V jednom městě vypukl strašný požár. Hasiči s neohroženou obětavostí nasadili vlastní životy, aby uhasili oheň, který hrozil zachvátit celé město. Jejich nadlidskému úsilí se to konečně podařilo. Zvláště dva hasiči se vyznamenali. V posledním okamžiku vnikli do domu a vynesli z plamenů tři malé děti. Sami utrpěli strašné popáleniny, takže musili býti odvezeni do nemocnice. Sotvaže dítky byly zachráněny, zřítily se prohořelé stropy. Celé město velevalo statečnost obou

chrabrých hasičů. V novinách na prvních stranách byl veliký nápis: »Hrdinný skutek« a obširný článek, který zasypával hasiče chválou. Několik dní po požáru běžel po náměstí klouček s papírovou přilbou na hlavě a se žebříkem na rameni. Měl velice na pilno a tvářil se velmi vážně. Lidé se zastavovali a s úsměvem se ptali: »Chlapče, co to tropíš?« Hoch odpověděl: »Chci vykonati hrdinný skutek!« — »A kdepak!« — »To ještě nevím!«

Milé děti, nebyl by to pravý hoch a správná dívka, v nichž by nebyla touha: »Chci vykonati hrdinský skutek!« Jen nepromeškejte příležitosti!

V kostele:

Takovým hrdinou byl svatý Alois. Když se modlil v kostele na kolenou, lidé se tlačili, aby ho mohli spatřiti. Klečel tak, jako kdyby před ním skutečně stál viditelný živý Ježíš. Vidíte, děti, to je pravé apoštolské hrdinství. Každý, kdo se na něj podíval, musil si říci: »Když takový chlapec se tak krásně modlí, proč i já nečiním podle jeho příkladu?«

Ve škole:

Celou hodinu dávat pozor na pana učitele, klidně sedět, nevyrušovat své kamarády — to vše je hrdinský čin. A stanete se tím apoštoly dobrého příkladu pro celou třídu.

Poslyšte, děti, o malém apoštolu Toníkovi. Pan učitel ve škole napomínal děti: »Brzy přijde k nám pan inspektor. Nebojte se ho a pěkně odpovídejte!« Toník, který denně ministruje a přijímá Tělo Páně, smlouval po svatém přijímání se Spasitelem: »Ježíšku, odpusť panu učiteli, že nás katolíky nemá rád. Nedo-

pušť, abychom ho před panem inspektorem zarmoutili. Dej, ať všichni umíme a zvláště my, hoši katolíci!« Pan inspektor přišel. Děti polekaně pletou své odpovědi. Jenom Toník a několik jiných dětí stále se hlásí a přesně na vše odpovídají. Po několika dnech přišel se zeptat Toníkův otec na synkův prospěch. Pan učitel vychvaloval bystrého hochu. Když pak otec pověděl, jak se hoch modlil za úspěch pana učitele, zaleskly se v jeho očích slzy pohnutí. — Děti, buďte i vy ve škole malými apoštoly svou pilností!

Na ulici:

Dítě, které z lásky k Pánu Ježíši chce být jeho malým apoštolem, nezapomíná, že musí šířit kolem sebe dobro i tehdy, když nejsou přítomni rodiče nebo velebný pán. A to je právě na ulici, při hrách s kamarády. Kolik dobrého se tu dá udělat! Podívejte se, jak vynalézavý byl chlapec Michael Magone, o kterém jsem vám již vypravoval.

Jednoho dne hovořil se spolužáky, když tu jeden začal mluvit velmi neslušně. Magone vyslechl několik slov, dal dva prsty do úst a tak silně zahvízdl, že si okolo stojící zacpávali uši.

»Co to děláš? Blázníš?«, tázal se ho kamarád. Magone neodpověděl, ale hvízdal ještě silněji.

»A tomu se říká slušnost? To je chování?«, plisnil Michaela druhý.

Magone na to odpověděl: »Když vy si počínáte jako blázni a vedete nepěkné řeči, proč bych nemohl též já bláznit, abych vám v tom překážel? Když vy nedbáte pravidel slušnosti a vedete řeči, které se na křesťana nesluší, proč bych je nemohl porušit já, abych něco takového překazil?«

Tato slova působila jako sprcha. Hoši se na sebe podívali a nikdo se neodvážil pokračovat. Od toho času si dávali před Michaelem pozor na řeč. Jinak by jim svým hvizdotem zprorážel v uších bubínky.

Děti, jak vypadají vaše řeči na ulici? Dáváte jimi opravdu dobrý příklad?

Doma:

I doma musíte být apoštoly! Vaše maminka a tatínek mají tolik starostí a práce, že by často mohli zapomenouti na své povinnosti vůči Pánu Bohu. Vy, milé děti, jim je musíte připomenout. Znal jsem dívku, které doma jinak neříkali, než: »náš malý kalendář«. A víte, proč? Každý čtvrtek večer, když dávala pusinku mamince na dobrou noc, připomněla jí: »Maminko, nezapomeň, zítra je pátek, nevař žádné maso!« V sobotu večer zase běžela k tatínkovi, zavěsila se mu na krk a prosila pěkně: »Tatíčku, víď, že půjdeš zítra se mnou do kostela?!« A tatínek chtěl-li se malého díblíka zbavit, musil slíbit: »To víš miláčku, že půjdu.« A v poledne před obědem hlásila: »Ještě jsme se nepomodlilil!« Děti, takovými apoštoly chtěl bych vás mít. Apoštoly činnými, bdělými, — nikoliv ospalci, které nutno budít, nutit a pohánět.

2. *Svou modlitbou:*

V minulém století žil ve Francii velmi zbožný a hodný velebný pán, Jan Maria Vianney, který byl farářem v malé osadě Arsu. Když byl dítětem, dostal od maminky sošku Panny Marie. Hoch měl z dárku takovou radost, že si již od toho dne nevšímal hraček. Stále ji nosil u sebe, ba bral si ji i k sobě do postýlky. Jeník každé ráno musil hnát kravky na pastvu — a vždy šel —

v jedné ruce bič a v druhé sošku Madony. U potoka, kde pásal, našel si vykotlanou starou vrbu. V její dutině upravil pro sošku oltáříček. Pak natrhal lučních květin, upletl věneček, ozdobil jím sošku, klekl si do trávy a začal se modlit růženec. Brzy to zpozorovaly jiné děti, přiběhly se podívat, co to Jeník dělá a když viděly, jak se zbožně modlí, klekly si vedle něho a modlily se s ním.

Vidíte, jak dovedl malý Jeník pracovat pro Ježíška! A jak se vy modlíte v kostele? Jest vaše modlitba také jiným povzbuzením ke zbožnosti nebo spíše vyrušujete jiné děti z modlitby?

Jednou se malý Jeník ztratil. Hledali ho, ale marně. Konečně ho maminka našla ve stáji, jak klečí na otepi slámy a v náruči objímá sošku Panny Marie a rty jeho se modlí. Maminka se ho tázala: »Proč se schováváš, když se chceš modlit? Viš přece dobře, že se u nás modlíme všichni společně!« Jeník prosil maminku za odpuštění.

Děti, jakou by měl i z vás Ježíšek radost, kdybyste vždy, když se máte modlit, poprosily své rodiče, aby se s vámi modlili. Zkuste to a nepřestaňte je prosit, dokud maminka i tatínek se s vámi nahlas nepomodlí.

3. *Svým dobrým slovem:*

Jeden velebný pán měl kázání v kostele. Po kázání, když již všichni lidé odešli, zůstal v lavici za sloupem, takže ho nebylo vidět. Najednou přišli dva chlapci: jeden 10letý, druhý 5letý. Menší hošík táhl většího za rukáv až k oltáři. Ukazoval mu svatostánek a pak oba klekli. Velebný pán vyšel ze svého úkrytu a pravil mladšímu hošíkovi: »Copak to vykládáš, chlapecku?« Hošík srdnatě odpověděl: »Velebný pane, podívejte se, já jsem byl na Vašem kázání a tuhle

Frantik nebyl. Je už tak veliký a neví, kde bydlí Ježíšek. Vy jste, velebný pane, v kázání řekl, že každý má býti apoštolem a jako apoštol má poučovati jiné, kteří jsou nevědomí. Já tedy dělám apoštola a ukazuji tady Frantikovi, kde náš Ježíšek přebývá, poněvadž to ještě neví.«

Děti, nechtěly byste se státi i vy malými apoštoly? Kdybyste svým kamarádům řekli: »Pojď, stavíme se cestou ze školy v kostele!« nebo: »V neděli se pro tebe stavím a půjdeme spolu do kostela na mši svatou,« kdybyste hleděly přivést do besídky ještě jiné děti, které dosud nechodí (stavit se pro ně, přivést je, poněvadž se mnohé děti napoprvé bojí nebo stydí; vypravovat jim, co v besídce děláme, že se vám v besídce líbí, že tam rády chodíte), pak Ježíšek by měl z vás velikou radost.

Tak to dělal blahoslavený Vincenc Palotti. Jednou přišel ze školy domů až pozdě večer. Maminka na něho spustila zhurta: »Vincíku, kde jsi byl tak dlouho! Co strachu jsem o tebe měl!« Vincenc dlouho nechtěl s pravdou ven. Konečně se přiznal: »Maminko, nezlobte se na mne, prosím Vás! Nic zlého jsem netropil. V naší třídě jsou dva hoši, kteří nevědí skoro nic o milém Pánu Bohu, o Spasiteli a jeho Církvi! Učil jsem je svatému náboženství a modlitbám, které má znát každý křesťan!«

Maminka objala své dítě, šeptajíc:

»Vincíčku můj drahý!« a vroucně ho políbila na čelo.

Děti, kdo z vás pro Ježíška nejvíce vykoná . . . ?

Praktické naučení: Začnu ihned mezi svými kamarády pracovat pro Ježíška svým dobrým příkladem.

Promluva 31.

KROŤ SVĚ VÁŠNĚ

ZRADA JIDÁŠOVA.

(Čtvrtý týden v postu.)

Pán Ježíš se modlí v zahradě Olivetské. Učedníci spí, anděl s nebe se zjevuje Spasiteli a dodává mu útěchy a síly. Tvář Kristova je zalita krvavým potem, z očí mu zírá nevýslovný smutek.

Zatím se blíží Jidáš s vojáky a polibkem zrazuje Pána Ježíše! Jidáš byl jeden z jeho apoštolů, které Spasitel tolik miloval! Byl svědkem zázraků Pána Ježíše, ale vašeň lakoty se mu stala záhubou.

Jidáš přijímal peníze, které zbožní lidé dávali svatým apoštolům na chléb. K těm penězům přirostlo lakomé srdce Jidášovo. Čím více jich přibývalo, tím více toužil, aby patřily jen jemu jedinému.

Pán Ježíš, vševědoucí, to věděl; tolikrát pohledem, slovem, napomenutím hleděl zachránit Jidáše od zlé, vzrůstající se vášně, ale srdce Jidášovo bylo tvrdé jako kov peněz.

Při poslední večeři pokleká Pán Ježíš před Jidášem, myje mu nohy, ba snad i své nejsvětější tělo mu podává (jistě toho nevíme), ale v zatvrzelém Jidášově srdci jest jen podlá myšlenka, že si zradou lehko vydělá třicet stříbrných.

Svaté přijímání ve stavu hříchu — první svatokrádež! . . .

Hleďte, děti, z apoštola se stává zrádce! Kam vede nezrocená vašeň! Z malé jiskérky popelem padne celý

les — z malých poklesků mládí vzrostou nejhroznější zločiny. Běda dětem, které se nenaučí již v mládí krotit zlé náklonnosti.

Norský kněz (Josef Klinkovström) vypravuje bajku o mlsném medvědu:

Kterýsi rytíř choval v hradbním příkopě medvěda.

Jednou chtěl hosty pobavit zvláštní podívanou. Dal nalít do hrnce vřelého medu a předložil medvědu.

Ten, jak ucítil med, zaryčel radostí a vjel do hrnce tlamou. Horký med jej popálil, že leknutím odskočil. Kňučel chvíli, ale neobyčejná sladkost medu nedala mu pokoje. Zdráhavě se opět plížil a lízl si po druhé. Zavrávorál nazpět s popáleným čenichem. Než vůně jej vábila opět. Znovu se vrátil a přes nejprudší bolesti strkal čenich do vroucího medu. Konečně se rozzuřil, jako by si pomyslně: ten med vychlemtám, ať stojí, co stojí. Vrhł se na nádobu, zavřel oči a vystřebal vřelý med. Pak zavyl, natáhl se — bylo po něm. — Vášně ho zahubila.

Děti, jistě že se smějete hloupému medvědu, ale právě tak pošetile byste jednaly, kdybyste svým špatným náklonostem popustily uzdu.

Několik dětských vášní:

1. Mlsnost.

Mnohé dítě nemůže jít s maminkou kolem cukrářského krámu, aby nezačalo žadonit o kousek cukroví, jiné zase by raději ani neobědvalo, kdyby na stole nebylo maso.

Ó, jak to Ježíška rmoutí! Takové dítě si má vzpomenout, že Spasitel žízniv a hladov pněl na kříži a když volal: »Žízním!«, že mu podali hořkou žluč s octem.

Z lásky k Pánu Ježíši a z poslušnosti ke katolické Církvi každý hodný katolík aspoň jednou za týden — v pátek — nejí maso, zvláště v tomto čase svatopostním. Zákon ten — není-li ovšem zvláštní vyjimečné dovolení, jak tomu bylo na příklad za války — zavazuje každého katolického křesťana, tedy i vás, děti, které jste starší nad sedm let.

V první světové válce byl zabit jeden velebný pán (P. Doyle v bitvě u Yprů v srpnu 1917). Dával právě těžce zraněnému vojínu napít, když tu nepřátelský granát zasáhl hrdinného kněze. Jeho spoluvojíní plakali pro něho jako pro svého otce, tak ho měli rádi.

Když byl P. Doyle malým kloučkem, zpozorovala jednou na počátku postu jeho teta, jak stojí se zaťatými pěstmi před zrcadlem a sám na sebe do zrcadla takto hubuje: »Ty, mlsoune ničemný! Ted' se musíš postit, i kdyby ti žebra vylezla! Ať mi nevezmeš ani kostku cukru nebo kousek marcipánu! To bych ti dal!«

Děti, to byl chlapík! Dobře pochopil, že se jenom z toho může stát hrdina v životě, kdo sám k sobě jest přísný. Dáte se, děti, jím zahanbit? Řekněte si i vy: »Nechci zbytečně utrácet peníze za pamlsky, nikdy v pátek nechci dobrovolně jíst maso, není-li to dovoleno!« Mamin-ka mnohdy zapomene pro starosti, že je pátek, a proto, děti, vždy ve čtvrtek mamince připomeňte: »Maminko, zítra je pátek, nedávej žádné maso k obědu!« — Maminka vás pochválí za upozornění a Ježíškovi uděláte radost.

2. Zlost:

Nejhorším chlapcem celého Palerma byl kdysi synek policejního ředitele — Vincenc Diliberto. Malý hošík, ale zlostný a umíněný až hrůza! Učiněný divoch! Na-

prováděl se darebných kousků, a když ho někdo napomenul, vzkypěl hněvem, že nebyl k utišení! Zarmoucený otec nevěda si s hochem rady, dal ho do ústavu velebným pánům na vychování, ale lidé kroutili hlavou a říkali: »To je marné! Z toho zlostného hocha nebude nikdy nic dobrého!«

A hleďte, děti, uplynulo několik let a v kapucinském klášteře v Sortino v rakvi ležel mladý muž — řeholník. Mír a nevýslovná dobrotivost zařily z jeho bílého čela. Lidé se k němu hrnuli a líbali jeho chladné ruce. Všichni vypravovali o jeho veliké laskavosti a mnozí se modlili již tenkrát k němu jako ke světcí. A kdo to byl? Někdejší zlostný divoch Vincenc, z něhož se stal řeholní bratr Josef Maria Palermský.

A ještě vám povím o jiném zlostném kloučku. Jmenoval se Vilém Emanuel Ketteler. Když byl ještě studentem, šel jednou o prázdninách na lov. Měl štěstí — zastřelil divokou kachnu. Ale honící pes mu ji roztrhal. Vilém huboval, až se to ozývalo, a pes dostal holí přes záda. Po druhé se zase stalo totéž — pes dostal notný výprask, ale když i po třetí kachnu roztrhal, rozzuřený Vilém namířil pušku a psa zastřelil. Domů se přihnál jako bouře: pušku hodil do kouta a chtěl se zout. Leč rozmáčené boty lpěly příliš na nohou. Vilém bez meškání chopil se loveckého nože a rozřízl obě boty od shora až dolů, a buchbác letěly do kouta.

Mijela leta. Ze zlostného chlapce se stal kněz a později slavný biskup. Nebylo nad něho mírnějšího a laskavějšího pána. Bylo to roku 1848, kdy se všech stran se štválo proti Církvi, kněžím a biskupům. Biskup Ketteler právě vycházel z kostela, když se přiblížilo k němu dítě, jako by mu chtělo políbit ruku. Ale místo políbení plivlo mu na podávanou dlaň a chtělo utéci. Biskup dítě

zadržel a mírně se zeptal: »Milé dítě, kolikpak ti za to dali?« — »Dva desetihaléře,« zněla odpověď. »Nuže, zde máš pětikorunu — a již nikdy to nedělej!«, s úsměvem pravil biskup.

Hleďte, děti, co dovede ten, kdo s pomocí Boží přemáhá hned v mládí své vášně.

3. Závist:

Pamatujete se, děti, na vypravování o Aničce de Guigně? Když se jí narodil bratříček Jakoubek, bylo jí 14 měsíců a již tehdy nemohla snést, že maminka teď není jenom pro ni. Nevítaného bratříčka přijala nelaskavě a jednou, když ležel na koberci, vrhla se na něho a chtěla ho udeřit do hlavičky. — Jindy, když ho viděla na klíně matčině, chtěla mu nasypat do očí písku, aby ukojila svou žárlivost. Ale jak se změnila po prvním svatém přijímání! Jakoúbka měla potom nejraději a kdykoliv nebyl hodný, šla do svého pokoje, vylezla si na postel, aby dosáhla na kříž a líbajíc jej vroucně, modlila se: »Ježíšku, učiň, aby Jakoubek byl hodný!« Nic mu nezáviděla, ba i svých nejmilejších hraček se zříkala v jeho prospěch. Jednou, aby ji pozlobil, vyhazoval Jakoubek nejmilejší Aniččinu panenku do výše a zas ji chytal. Anička trnula strachem, že ji rozbije. A vskutku, najednou bác! A panenka na sto kusů. Matka se o tom dověděla až večer. Když šla dát dětem k postýlkám dobrou noc, našla dcerku, jak pracně se brání spánku. Anička ovinula ručky mamince kolem krku a stěží únavou zašeptala: »Nevad' se s ním, maminko, on to neudělal schválně.« Potom ospalá hlavička klesla do podušek a Anička usnula šťastna s vědomím, že Jakoubkovi vyprosila odpuštění.

Děti, chcete být tak hodné jako byla Anička? Pak musíte změnit svou povahu, musíte v sobě z lásky k Ježíškovi udusit každou jiskérku vášni, zvláště, závisť a zlost.

Boj proti svým vášním musíme vésti do důsledku. Nikdy se nesmíme příliš spoléhat na to, že jest v nás i poslední zbytek tohoto plevele vytrhán. Musíme být na stráži, abychom nebyli najednou hrozně překvapeni!

O smrti ruského knížete Olega se vypravuje tato pověst: Bylo mu věštěno, že jeho zamilovaný kůň bude mu příčinou smrti. Kníže, aby zmařil věštbu, dal koně odvésti do vzdálené stáje, aby neměl možnosti na něm jezdit. Takřka na koně úplně zapomněl. Až jednou po pěti letech si při vypravování na něj vzpomněl a ptá se, co s ním je. Služebníci mu řekli, že před několika měsíci posel. Oleg si přál vidět jeho kosti. I zavedli ho k místu. Tu postaviv Oleg nohu na lebku pravil: »Vidiš, kamaráde, říkali, že budeš mou smrtí, a zatím já žiji, kdežto z tebe je jenom několik kostí.«

Vtom však z lebky vylezl had a uštkl Olega, který brzy nato zemřel.

Milé děti — proti vášním se musí bojovat stále! Snad myslíme, že jsou v nás úplně mrtvé — a zatím skrývá se v nich had, který nás může uštknout!

Život je boj — odpočineme si až nahoře! Ale ten věčný krásný odpočinek za to stojí!

Praktické naučení: Abych učinil trpícímu Spasiteli radost, a abych se vyvaroval osudu Jidášova, budu se hledět polepšit ve své nejčastější chybě. (Která to je?)

Promluva 32.

ZŮSTAŇ VĚRNÝ PÁNU JEŽÍŠI

PÁN JEŽÍŠ OD SVÝCH APOŠTOLŮ OPUŠTĚN.

(Pátý týden v postu.)

A) — Když Jidáš Pána Ježíše zradil, vojáci Spasitele svázali. Svatý Petr s počátku bránil Pána Ježíše, ale když viděl, jak hrubě násilní žoldnéři s Pánem Ježíšem zacházejí, dal se na útěk, podobně jako ostatní. Pán Ježíš zůstal ode všech opuštěn — sám — samotinký, uprostřed ukrutných vojinů. Jaká to byla pro Pána Ježíše bolest! Ještě před dvěma hodinami všichni slibovali Pánu Ježíši věrnost až na smrt — a kde jsou nyní?

Když někdo trpí, hledá aspoň někoho, kdo by ho politoval, kdo by měl pro něho slova útěchy, kdo by stál při něm ve chvíli utrpení.

Když kozáci bojovali za svobodu, vynikl neohrožený kozák Taras Bulba. V krutém boji zmocnili se nepřátelé jeho syna a na něm si chtěli zchladiť všechnu svou nenávist. Mladý kozák bez jediného povzdechu snášel nelidské mučení. Teprve, když mu katani lámali kosti v rukou a nohou, volal: »Tatičku, slyšíš?« Věděl, že jeho otec v přestrojení jistě se dostane skrze řady nepřátel, aby viděl statečnost svého dítěte. A tu náměstím rozlehl se mohutný hlas: »Synáčku, slyším!« To starý Taras Bulba chtěl potěšiti a posíliti svého hrdinu. Úsměv přelétl po tváři mučeného, poněvadž věděl, že jeho tatiček, který s ním cítí, je tu u něho.

Bolest s jinými sdílená jest poloviční bolest. — Ale Pán Ježíš marně hledá své přátele. Rozutekli se.

Kdysi na hoře Tábor při proměňování Páně, právě titíž svatí apoštolové, kteří Pánu Ježíši byli nejbližší i v zahradě Olivetské, nechtěli od Pána Ježíše a prohlašovali: »S tebou tu chceme věčně zůstat, tak se nám tu líbí.« To ovšem ve chvílích radosti.

Býti věrným přítelem ve štěstí jest krásné — ale zachovati věrnost i v okamžicích utrpení — toť nejkrásnější.

B) — *Chceme vždycky býti věrni Pánu Ježíši: toť podmínka, bez níž nedojdeme do života věčného.*

Roku 311 po Kristu pronásledoval východořímský císař Licinius ukrutně křesťany. Vydal prohlášení k římským vojákům, že ti, kdo vyznávají Krista a nechtějí obětovati pohanským bohům, budou zbaveni své hodnosti a krutě potrestáni. Císařův místodržitel Agrikolaus přečetl císařský rozkaz vojákům a ihned z řady vystoupilo 40 vojinů, kteří jedním hlasem pravili: »Jsme křesťané!« Přemlouvání, lichocení i hrozby byly bez výsledku — všech 40 bylo odsouzeno k smrti. Agrikolaus si vymyslel strašlivý plán.

Byly právě třeskuté mrazy, s hor fičel ostrý severák. V noci byli všichni křesťanští vojáci vyvedeni k zamrzlému rybníku a tam násilím byli svlečeni ze svých šatů a bylo jim rozkázáno, aby si bez oděvu lehli na ledovou hladinu. Na břehu v domku porybného (hlídače rybníku) byla připravena teplá lázeň ve vaně a všemožné lahůdky k občerstvení pro ty, kdo by si to ještě chtěli rozmyslit a zapřít Krista.

Vojíní statečně snášeli muka, která jim působil mráz. — Navzájem se povzbuzovali a modlili se, aby tak, jako jich nyní 40 trpí na zemi, rovněž všech 40 se mohlo věčně radovat v nebi. Porybný pln údivu a zvědavosti se díval na vojíny. Najednou se mu zdálo, že andělé

drží nad jejich hlavami vítězné věnce. Počítá, kolik je věnců a napočítal 39. »Divná věc«, myslí si, »vojínů je 40 a věnců 39.« A jak takto uvažuje, vidí, že jeden z vojinů kvapně utíká k domku, nemoha již bolesti vydržet a vrhá se do teplé vody. Tak se stal nevěrným Kristu Pánu — ale běda! Ani život nezachránil, neboť náhlým přechodem z mrazu do tepla ranila ho mrtvice a zemřel v lázni. Když to viděl hlídač, odhodil rychle svůj oděv a nadšeně prohlásil: »Já jsem také křesťan, chci si získat čtyřicátý věnec, kterým tento nešťastník opovrhl.« Položil se k ostatním na led. — Tak zemřelo 40 věrných křesťanů pro Krista. Děti, Kristu Pánu musíte býti věrny, i kdybyste za to trpět musily!

C) *Chceme být vždy věrni i římsko-katolické Církvi, kterou Pán Ježíš založil. Častokráte přijdou k vám nebo k vašim rodičům zlí lidé a budou se snažit, abyste nechodily na náboženství, abyste se daly vypsát z katolické Církve, abyste odpadly od víry. Bůh vás, děti, chraň již jen od této myšlenky! Každého takového člověka odmiňte jako svého úhlavního nepřítele. Zradit svou víru jest právě tak hanebné, ano ještě hanebnější, než zradit svou vlast!*

Za krutého pronásledování katolíků v Mexiku před několika roky nepřátelé katolické Církve nejdříve odstranili kněze a biskupy. Proto kněží a biskupové byli vypovězeni — a ti, kteří měli odvahu zůstat, byli vyhledáváni a dáváni do vězení, ba mnohdy i popraveni. Mezi uvězněnými byl i biskup Altamirano. Mexičtí katolíci se modlili za osvobození svých biskupů a kněží z vězení.

Paní učitelka Juliana Olazarová shromáždila děti své třídy v podvečer, když se domnívala, že budou v bezpečí, a vyzvala je, aby se modlily k Pánu Ježíši za

odvrácení pronásledování katolíků. Začly se právě modlit za svého pana biskupa, když náhle z venku bylo slyšet hrubé klení a pod údery pažeb ručnic se rozletěly vypáčené dveře. Bylo to dvanáct vojáků vedených důstojníkem. Děti se začaly zděšeně tlačit k učitelce a ustrašeně nařikaly: »Paní učitelko, oni nás zabijí.« Ukrutní vojáci strhali dětem s krčků křížky, které jim paní učitelka darovala, a naházeli je na hromadu. Pak ještě shodili se stěny velký kříž a nyní poručili dětem, aby po křížích dupaly. Ale ani jedno dítě se nehnulo. Vojáci chtěli tedy sami před očima dětí vykonat toto rouhavé dílo, chtěli se vrhnout na kříže — ale v cestu se jim postavila učitelka a vzkřikla: »Vrhňte se na mne, zašlápněte mne, ale potupit mého Pána a Krále na kříži nesmíte než přes moji mrtvolu.« Na ta slova napřáhl důstojník pistoli, ozvala se rána a mučednice-učitelka před očima svých dětí krvácejíc na prsou klesá k zemi na hromadu křížů, které chrání ještě svým mrtvým tělem.

Hleďte, děti, jaké hrdinství! Kříž, nejdražší znamení římsko-katolické víry, nesmíte si nikdy dát potupit, tím méně smíte samy někdy v životě se zpronevěřit kříži Kristovu a svatě římsko-katolické Církvi.

Mnohdy uslyšíte, milé děti, že někdo z vašich spolužáků je bez víry, že odpadl od katolické Církve. Hleďte, kdyby se vám podařilo zachránit jeho duši, jakou byste udělaly Ježíškovi radost!

Víte, jak byste mohly přispět k jeho zachránění?

Když budete dávat dobrý příklad, když budete zbožné, když budete hodné a laskavé. Pak každý rozumný člověk musí takto usuzovat: Proč jsou katolické děti tak vzorné? Proto, poněvadž jsou věrné svému římsko-katolickému náboženství a podle něho žijí. A mnohému dítěti, které odpadlo, snad přijde myšlenka: »Abych já

byl také tak hodný, musím se zase stát katolíkem.«
Vidíte, děti, jak mnoho můžete vykonat . . .«

Nezapomeňte nikdy slova, která zvěčnělý Svatý Otec Pius XI. napsal dětem celého světa, tedy také vám: »Vaše nejkrásnější pojmenování jest: katolické děti. Je pěkné, má-li někdo vzácné jméno nebo pochází-li z vynikajícího rodu, ale nic není krásnějšího nežli jméno katolik. Pamatujte na to, co odpověděl onen dávný mučedník křesťanský, svatý Pacián, když se ho ptali po jeho jméně: »Mé jméno je křesťan a přijmení katolík!« Opravdu krásná a hrdá odpověď.«

Ať celý váš život, děti, je výrazem této neohrožené a nebojácné věrnosti!

•

Praktické naučení: Když se budu modlit, budu také myslet na ty, kteří se stali nevěrnými katolické Církvi, aby se zase vrátili.

Promluva 33.

BOLESTNÁ MATKA BOŽÍ

(Šestý týden v postu.)

1. Panna Maria trpí.

Svázaný Pán Ježíš byl veden uprostřed vojinů od soudce k soudci jako nějaký zločinec. Konečně mu vložili na bedra kříž a smutný průvod ubírá se na horu Kalvarii. Panna Maria zvěděla brzy, co se děje s jejím milovaným Synem. Běžela jerusalemskými ulicemi na

místo, kudy vedla cesta na Golgotu. Tam spatřila svého Syna. Ó, jaké setkání... Jaká bolest!...

Však víte, děti, když vás něco bolí, jak maminka chodí kolem lůžka celá smutná, ztrápená a uplakaná. Na všech stranách hledá pro vás pomoci. Matčino srdce žije pro své dítě a bolesti dětí jsou jejími bolestmi. A ještě štěstí, když může matka dítěti pomoci! Pak nasadí i život pro své dítě.

V tyrolských Alpách mladá matka žala travu a položila své dítě na blízkou mez. Vtom spatří, že se na dítě stěmhlav řítí veliký skalní orel. Úprkem běží matka dítě chránit, ale již bylo pozdě. Orel uchvátil do svých drápů peřinku, do níž bylo dítě zabaleno a vznesl se s ní na blízkou skálu. Hrůza a zděšení dodaly matce nadlidské síly. Běží, ano letí po strmém svahu až k vrcholu, kde se rozpoutal zápas mezi dravcem a bezbrannou matkou. Orel zasadil jí několik prudkých ran zobákem do prsou. Krev se jí začla řínout, ale žena ničeho nedbajíc, vyrvala konečně z drápů orla těžce poraněné dítě. Vidíte, děti, co podnikne matka pro záchranu dítěte! A Panna Maria? Jak ráda by zachránila své dítě — přece nemohla. Věděla, že Pán Ježíš chce trpět, aby nás vykoupil, a že ona musí trpět s ním.

V první světové válce se stala tato událost: Po dlouhém pochodu se konečně zastavil oddíl vojáků na kraji rozstřílené vesnice, kde byli aspoň trochu v bezpečí. Většina vojinů se chvatně pustila do jídla: tvrdého chleba a konzervy; toliko jediný opodál začal sbírat rozmetané kameny a stavěl z nich pyramidu. Kamarádi naň volali: »Copak to tropíš? Pojď se sem posilnit!« Vážně zamyšlen odpověděl jim vojin: »Chci tu postavit své matce pomník, neboť naše matky doma

trpí více než my zde v poli.« Kamarádi zmlkli, mnohému zaleskla se slza v oku a pak jeden po druhém se shýbli pro kámen a kladli jej na pyramidu se slovy: »Také kámen ode mne, zasvěcený bolesti mé matky.« Když se dali opět na pochod, zanechali tam nakupenou hromadu kamenů, zkropených mnohou slzou, jež platila trpící mamince doma v dáli, trpící proto, že nemohla pomoci svému dítěti v poli. — Děti, měl pravdu ten voják, hodný syn, který pamatoval na matčinu bolest. Ale oč větší byla bolest Panny Marie, když na vlastní oči viděla utrpení svého Syna — a přece mu pomoci nemohla!

2. Panna Maria, naše Matka.

Panna Maria doprovodila smutný průvod až na Kalvarii. Viděla, jak jejímu Synu strhli šaty, které tkaly kdysi její bílé ruce. Pak jej povalili na kříž na zemi. Na dlaně i nohy nasadili hřeby, zaduněly rány kladiv. Božská krev vystříkla a tělo jejího milovaného Ježíše se zachvělo bolestí. Co cítila Matka Boží? Pod těmi ranami kladiv úpělo její mateřské srdce . . . Potom byl kříž vztyčen a dva smrtelně smutné pohledy se setkaly: Ježíšův a Mariin. Co v tom posledním pohledu bylo asi skryto! . . .

Když umírala Anička de Guigně, o níž jste již v besídce několikráte slyšely, již navždy zavírala oční víčka. Tu jí řekli: »Miláčku, podívej se ještě na maminku!« Dobré to dítě sebralo ještě poslední síly, otevřelo očka zatížená smrtí a pohlédlo něžně na matku. Ten pohled byl nejvyšším důkazem její lásky k mamince.

Pán Ježíš však i při svém posledním pohledu myslil ne na svou maminku, nýbrž na nás — a dává nám v osobě Janově Pannu Marii za matku. »Hle, matka

tvá!« Oh, děti, jaká výměna! My za Ježíška! My máme být dětmi zarmoucené Matky Boží . . . — Každý z vás má nebeskou Maminku — Pannu Marii. Víte, děti, co z toho pro nás plyne? Když naše nebeská Maminka stojí pod křížem tak zarmoucená, musíme ji potěšit, musíme jí udělat radost, aby se jí již nestýskalo, aby mohla říci: »Tohle je nové mé dítě. Je hodné jako byl Ježíšek.« — Děti, mohla by to říci o vás Panna Maria? Jste skutečně hodné, nebo chcete aspoň být tak hodné?

3. *Svatý Gabriel od Bolestné Matky Boží.*

Takovým hodným dítkem Matky Boží, které jí způsobilo hojně radostí, byl v minulém století chlapec, František Possenti. Když byl studentem, nebylo většího šviháka nad Františka. Dbal o to, aby měl šaty podle módy, střevíce vždy jenjen se blýskaly, vlasy navoněné a načechrané — zkrátka: František byl parádník. A ze všeho nejraději by byl stále tancoval. A jak to uměl, panečku! Však ne nadarmo mu říkali »malý tanečník«. Jednou na svátek Nanebevzetí Panny Marie se modlil v městě Spoletě před obrazem Panny Marie a najednou se mu zdálo, že slyší ve svém nitru hlas: »Františku, svět není pro tebe!« Od té chvíle neměl pokoje a ještě téhož roku, na svátek Sedmibolestné Panny Marie, vstoupil do přísného řádu Passionistů a z veselého tanečníka se stal mladý řeholník. A jak měl rád Bolestnou Matku Boží!

Když někdo vstoupí do řehole, změní se mu jméno. František dostal jméno Gabriel od Bolestné Matky. Ještě jako student dostal sošku Bolestné Panny Marie. Postavil si ji v pokoji na oltáříček, kde ve dne v noci hořelo světlo. Rád mluvil o bolestech Panny Marie

a nazýval ji svým nebem. Nikdy nezapomněl pomodliti se bolestný růženec a když měl třeba jen dvě minuty volného času, věnoval je hovoru nebo vzpomínkám na Bolestnou Pannu Marii.

Když mlád smrtelně onemocněl, musil klidně ležet a jeho spolubratři mu posluhovali. Poslední noc před smrtí ptal se bratra, který u něho bděl: »Čím bych se Vám mohl odměnit?« A když ho bratr prosil, aby se zaň pomodlil, vzal do rukou obrázek Bolestné Matky Boží, políbil jej a vroucně jí šeptal modlitbu. Druhého dne Gabriel umíral. Požádal o obraz Matky Boží, tiskl jej vroucně na své srdce a volal s nevýslovnou touhou: »Ó, Matko moje, pojď rychle!« Tak zemřel s obrazem Matky Bolestné na hrudi 28. února 1862 — a dnes ho ctíme jako světce.

Děti, nechtěly byste i vy milovat a těšit Matku Boží svým celým životem?

Umírala maticka a u jejího lůžka klečel malý hošík. Matka vzala do rukou sošku Bolestné Panny Marie, na jejíchž tvářích byly znázorněny bohaté slzy, a řekla: »Synáčku, tu sošku ti dávám na památku, dělej Matce Boží radost a kdykoliv by tě sváděl zlý duch ke hříchu, podívej se na tuto sošku!« Chlapec to slíbil maticce a ta vydechla naposled. Míjely roky, chlapec rostl, a vždy byl pamětliv matčiných slov. Několikrát již byl na pokraji hříchu, vždy se však vzpamatoval, podíval se na sošku — a hříchu ze soucitu k Matce Boží se nedopustil. Po každém takovém vítězství políbil sošku a bílým šátkem utřel slzy na lici Bolestné Matky. Stal se z něho muž, zestárl, ale ten zvyk si stále zachoval: otíral Matce Páně slzy s očí, když přemohl pokušení ke hříchu. Co se stalo? Stálým otíráním mizely naznačené slzy víc a více. Přiblížil se poslední den jeho ži-

vota. Na sošce Panny Marie nezbyly po slzách ani stopy. Blažený úsměv se rozhostil po tváři umírajícího a zašeptal: »Matičko, to jsem rád, že jsem Tvoje slzy osušil...!« To byla jeho poslední slova.

Děti, chcete být příčinou nových slz Rodičky Boží? Co hřích — to slza na tváři Panny Marie. Proto pryč s hříchem!

Náš slavný první arcibiskup pražský Arnošt z Pardubic vypravuje velmi pokorně, jak v mládí za svých studentských let v Kladsku spíše z nerozumu než ze zloby se dopouštěl různých chyb, které nemohly kráseliti jeho duši. Jednou v sobotu při nešporách byl spolu s ostatními žáky na kůru kostela svatého Jana. Při zpěvu mariánské písně zadíval se na oltářní obraz, na němž byla vymalovaná Matka Boží. Ale jak se překvapením ulekl, když spatřil, že Panna Maria odvrátila od něho svou tvář. Arnoštovi to bylo velice líto. Úpěnlivě prosil nebeskou Královnu, aby na něj milostivě pohlédla. Konečně Panna Marie se opět otočila, ale vážně se dívala na Arnošta, jako by jej napomínala, aby již počal dělat radost jejímu mateřskému srdci.

Ještě po letech — jako arcibiskup — Arnošt na tento div vzpomíná a za pokání svého mládí jej oznámil ve zvláštním listě veřejně všem svým podřízeným s prosbou, aby se za něj modlili. Dobře víme, jak Arnošt z Pardubic později svatě žil. Ani jeho chyby mládí nebyly hříchy těžké — a přece Panně Marii i pouhé jeho nedokonalosti působily bolest.

Co by asi řekla Panna Maria nám? Spočinula by mile na nás svým zrakem, nebo by se bolestně musila odvrátit?

Drahé děti, dejme do pořádku svou duši, abychom

s radostí mohli přiběhnout ke své nebeské Matce a ji mohli říci: »Matičko, podívej se! Vid', že se Ti líbím?«

Praktické předsevzetí: Polepšil jsem se v hlavní chybě, jak jsem nedávno Pánu Bohu slíbil?

P r o m l u v a 34.

TRP RÁD A ODPOUŠTĚJ JEŠTĚ RADĚJI

PÁN JEŽÍŠ NA KŘÍŽI.

(K Velkému Pátku.)

1. Láska trpící:

Pán Ježíš visí na kříži. Hrozně trpí jeho zmučené tělo. Není na něm místečka, kde by necítil bolest. Hlava ověšená trnům, ať se nachýlí kamkoliv, působí mu strašná muka. Oči zalité krví, tváře modřinami poseté od ran; rty rozpukané horečkou, ramena do krve odřena tíží hrubého kříže, celé tělo jedna rána. Údy násilně roztažené, dlaně i nohy probodené.

Váha těla rozevírá čím dál tím více jeho jízvy na rukou a působí hrozné bolesti. A kolik utrpení cítí jeho božská duše!

Jako vyvrhel světa tu visí a ve třech řečech napsané jeho jméno nad hlavou hlásá všem zástupům lidí, jdoucím do Jerusalema, že Ježíš Kristus umírá popraven na kříži jako zločinec a bidák.

Všichni jej tupí, krutí Židé se mu smějí, kroutí nad ním hlavou a volají: »Sestup dolů s křížem!« Jaké to utrpení! A pro koho trpí Spasitel? Pro nás — pro každého z nás! —

V květnu roku 1927 zuřilo v Číně hrozné zemětřesení. Celé vesnice prostě zmizely s povrchu země a tisíce lidí zahynulo v troskách.

Ve velkém sirotčinci se právě připravovali na Mši svatou, když tu náhle celý dům se zřítíl. Když při odklízování trosek se přišlo na místo bývalé kaple, pod zhrouceným zdivem našli mrtvolu ctihodné sestry. Pod jejím mrtvým tělem našli dva sirotky ještě živé, dvě děti, které řeholnice svým objetím chránila před padajícími kamením. Toto objetí přineslo hrdinské řeholnici smrt, ale dětem zachránilo život.

Podobně Pán Ježíš na kříži: Jeho ruce jsou rozpjaté, připravené k objetí, jeho srdce probodené, plné lásky k nám . . .

Tak Bůh miloval svět . . . , tak Bůh miloval nás — nás zachránil a sebe sama zničil.

A my bychom ho, děti, nemilovali? . . .

V městě Nome, které je sídlem zlatokopů na Aljašce a leží tisíce kilometrů vzdáleno od železnice, rozšířil se záškrť. Lékařům došlo sérum. Jestliže včas vládní úřady neobstarají nové, stovky lidí zemrou. Telefon zprostředkovává zoufalou objednávku. Dochází urychlená odpověď: »Léčivé sérum jest připraveno v Nenane, nejbližší stanici, na dráze. Dopravíme do Nome.«

Saně, tažené psy, se statečnými několika muži vyjely do nekonečné stepi, bičované sněhovou bouří přes divoká pohoří a široké zamrzlé řeky. Po stu kilometrů vyměňují se odpočatí psi a noví vůdci. Sněhové vločky oslepují jejich oči, obličej jim omrzá, ruce a nohy tuhnou.

Tisíckrát již mohli zahynout v strašlivé bouři nebo na praskajícím ledu řek. Ale statečně jedou nejvyšší rychlostí dál. Vždyť záleží na každé minutě!

Nyní nastává poslední, nejstrašnější úsek cesty. Mladý muž, Bedřich Faber, přejímá službu.

»Pojedu«, prohlašuje, »ale cestu zaplatit si nedám!«

Je třeba napnout všechny síly. Udatný hrdina i jeho chytrí psi pronikají vysokými závějemi. Ač je krutá zima, řine se jim po těle horký pot.

Konečně rovina je překonána; nyní ještě přes zátoku, potom přes řeku přímo proti vzmáhající se ledové vichřici. Psi jsou zemdleni, Faber se chvěje na celém těle. Nesmí nikomu dopřát odpočinku! S posledními silami se skrčí do saní, aby alespoň trochu ohřál ztuhlé údy, a řídí spřežení. Psi vyjí a poslouchají neúprosný pánův rozkaz.

Svítá, když saně se blíží k Nome. Vstříc běží nedočkaví lidé, vrhnou se k saním — a co vidí? Mladý řidič je mrtev. Zmrzl. Ztuhlou rukou chránil vzácné sérum, aby nepřišlo na zmar. Město bylo zachráněno.

V Nome mají podivný pomník: Saně, tažené psy, a v saních postava schouleného muže. Na pomníku je nápis: »Největší lásku má ten, kdo život svůj dává za bratry své. Svému zachránci vděčné město Nome.«

Drahé děti, zadívejte se dnes na Kristův kříž. Toť věčný pomník, hlásající Božskou Lásku, která za nás trpěla a zemřela, abychom my žili!

Mohli bychom zůstat chladnými, bezcitnými?! Za lásku musíme splatit láskou!

2. *Láska odpouštějící:*

Dole pod křížem zaznívají hrubé nadávky, rouhání a výsměch. Trpící Spasitel otvírá ústa k modlitbě za své vrahy: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!«

Veliká Božská Lásko . . . !

Vzpomeňte si, děti, když vám někdo ublížil, jak jste vzkypěly hněvem a dlouho to trvalo, než jste na příkoří zapomněly.

Ale Pán Ježíš uprostřed největších muk splácí křivdy modlitbou lásky. To je náš vzor, a dokavad se nenaučíme rádi a ihned z celého srdce odpouštět, dotud o nás nebude platit, že jsme hodnými dětmi Ježíškovými. V které si knize vypravuje se tato událost:

Na schodech pařížského kostela dlouhá léta sedával žebrák Jakub, mlčenlivý a chmurně zamyšlený, jako by něco hrozného tížilo jeho svědomí. Mladý velebný pán, který denně sloužil v kostele Mši svatou, nikdy neopomenul starému Jakubu dáti do klobouku almužnu. Stařec vždy jen kývl hlavou na poděkování a nepromluvil.

Přišla zima, sychravé počasí. Jakub již delší čas se neobjevil na chrámovém schodišti. Knězi to bylo nápadné a vypytał se, kde Jakub bydlí, neboť v předtuše, že chudšas jest snad nemocen, chtěl ho navštívit. Jednou po Mši svaté dal se na cestu k bídnému obydlí žebrákovu. Zaklepal a vešel dovnitř. Na chudém loži spočíval Jakub vyhublý a bílý jako křída. Překvapen dívá se na kněze:

»Velebný pane, jak jste dobrotivý, že přicházíte k bídáku, který si toho nezasluhuje.«

»Co to praviš, Jakube, vždyť jsme již dávno staří známí.«

»Velebný pane, kdybyste jen věděl . . .«, tu se Jakub zarazil a pak zoufale dodal: »Jsem od Boha zavržen!«

Když kněz naň doléhal, oč se jedná, Jakub začal vypravovat:

»Před lety (za francouzské revoluce) byl jsem vrátným v zámku u hraběcí rodiny. Všichni byli ke

mně tak dobří, hrabě, hraběnka, obě dcerušky i synáček.

Když přišlo krvavé pronásledování a k nám přitáhli vzbouřenci, rodina ze strachu se schovala. Já, bidák, z touhy zmocnit se jejich majetku, jsem prozradil jejich úkryt. Všichni byli zajati a popraveni, až na malého hošíka Paulina.«

Tu kněz zbledl a z hrdla se mu vydral slabý výkřik, jehož stařec však ani nepozoroval.

»Ach, velebný pane, já, zlosyn viděl jsem, jak jim sekerou uťali hlavy — a ten výjev mne pronásleduje a děsí. Tamhle na stěně visí jejich obraz — ale nesnesl jsem pohledu naň — proto je zahalený plátnem.« Kněz s chvějící se rukou přistoupil k zastřenému obrazu, odhalil jej, pak rozechvěn klesl na kolena a dlouho se modlil. Jakub s nářkem si zakryl oči. Kněz vstal a uklidněný pravil: »Jakube, vykonej kající svatou zpověď!« Stařec se vyzpovídal a kněz mu pravil: »Jakube, Pán Bůh ti odpustil, ale to není ještě vše! Také já ti odpouštím z celého srdce, neboť ti, které jsi připravil o život, byli moji rodiče a mé sestry.«

Starci se hrůzou zježily vlasy, jeho rty zmateně pronesly několik slov. Pak se zvrátil na lůžko — kněz přistoupil k němu blíže — Jakub byl mrtev.

Hle, děti, tak odpouštět učí nás Kristus Pán na kříži. Pán Ježíš pravil: »Ani Otec váš nebeský vám neodpustí, jestliže vy jeden druhému neodpustíte ze srdcí svých.«

Milé děti, mezi vámi mnohdy dojde k hádce, ba začnete se i prát, poněvadž vás kamarád nebo spolužačka urazili. Kéž byste si vždy nejdříve vzpomněly na odpouštějícího Spasitele na kříži...

Jednou se dva hoši chystali vypořádat se kameny. Naskytl se k tomu třetí velmi hodný a zbožný hoch

(Dominik Savio) a vyprosil si, že jim bude dělat svědka. Ujistil je, že jim nebude překážeti. Již sahali po kamenech. Dominik vytáhl kříž a volal: »Prvním kamenem hod'te po mně, ale napřed pohlédněte na tento kříž!« Oba nepřátelé porozuměli a smířili se. — Děti, a vy? ...

3. *Láska učící:*

Kterýsi učenec na dalekém východě dostal podivnou myšlenku. Chtěl napsat zvláštní knihu. Neměla mít více než jedinou stránku, na ní měla být jen jediná věta o jednom jediném slově. A v tom slově měla být obsažena pravá moudrost. Dlouho a dlouho přemýšlel, hlavu si lámal, až konečně si musil říci, že je to nemožná věc. A přece, milé děti, my máme takové slovo, v němž je obsažena pravá moudrost: »Ukřižovaný.« Před křížem klekávali svatí a učili se z něho moudrosti, která je dovedla do nebe. Děti, poslyšme dnes aspoň část té moudrosti, která zaznívá nám s kříže:

»Milujte nepřátele své a dobře činite těm, kteří vás nenávidí!« To Pán Ježíš hlásal celý život, to dokázal na kříži, když se modlil: »Otče, nepokládej jim to za hřích!« ... Milovat své přátele, není nic zvláštního. Avšak milovat své nepřátele jest nejšlechetnější důkaz křesťanského smýšlení. Viděti i ve svém nepříteli bratra, vykoupeného krví Kristovou — jak je to vznešené! Nestačí tedy nepřátelům odpustit, na ně se nehněvat, nýbrž Kristus žádá na nás více: máme své nepřátele milovat. Svatého biskupa Františka Saleského pronásledoval špatný člověk všemožným způsobem: pomluvami, lží a křivým svěděctvím. A víte, jak se pomstil svatý František? Řekl mu: »Příteli, i kdybyste mně třeba jedno oko vyrval, díval bych se na vás zbylým okem právě tak laskavě jako nyní oběma.«

Slyšte zajímavé vypravování z dějin: Ve Flensberku měla bohatá kupecká rodina ve svém erbu zpola naplněnou láhev. Jaký byl toho původ? Roku 1700 byla válka mezi Dánskem a Švédskem. Z kupecké rodiny byl na vojně syn, jménem Kristián. Když jednou stál na stráži, podařilo se mu za drahé peníze koupiti si láhev piva, aby uhasil žízeň. Již chtěl pít. Náhle však spatřil nedaleko sebe ležeti Švéda těžce raněného. Švéd volal po nápoji. Kristián nehledě na to, že Švéd je jeho nepřítelem, naklonil se k němu a přidržel mu plnou láhev k ústům. Avšak potměšilý Švéd v tom okamžiku vypálil na něho svoji pistolí. Na štěstí kule minula se cíle. Kristián vytrhl mu pistolí ihned z ruky. Vypil pak půl láhve sám a podal druhou polovici úkladnému Švédovi řka: »Taškáři, teď dostaneš jen polovičku!« Kterýsi vysoký důstojník vypravoval o té události dánskému králi. Král vojína vyznamenal a dovolil mu užívati znaku s polonaplněnou lahví. Jaký to chrabrý voják byl Kristián! Avšak více v něm vyniká pravá láska i k nepřítelům . . .!

Milé děti, den Velkého pátku má zhasiti v nás všechny oheň nepřítelství. Jest možno nenáviděti bratra Kristova, za něhož vytekla na kříži Božská krev?

V rytířské době žila ve Florencii mocná rodina Qualbertů. Chloubou i nadějí rodu byli dva synové: Hugo a Jan. Jednoho dne vyšel Hugo do temných ulic florentských — a již se nevrátil. Přinesli ho mrtvého s probodeným srdcem. Jan zuřil vztekem a touhou po pomstě. Od toho dne bloudil denně po městě, aby se střetl s vrahem — avšak marně. Vrah ze strachu utekl do lesů. Míjela leta. Zdálo se, že všichni na zločin zapomněli. I vrah Amadeo nabyl odvahy vrátit se do Florencie. Jen Jan nezapomněl. Bylo právě na Velký

pátek ve tři hodiny, když Jan zahlédl Amadea. Jako šílený hnál se s tasenou dýkou proti němu. Amadeo viděl, že mu neunikne. Rychle se vzpřimil, rozepial ruce v podobě kříže a vykřikl: »Jene, pro lásku Ježíše Krista, dnes ukřižovaného, měj slitování!«

Janovi se zachvěla ruka.

Vbodnout dýku do znamení kříže — to nedovedl. Ještě chvíli duševní boj — potom vypadla zbraň z ruky a Jan padl do rozevřeného náručí Amadea. Polibek míru zpečetil odpouštění. Jan zaměřil potom ke kostelu svatého Miniata. Klesl na kolena před velký kříž a začal se modlit: »Otče náš . . . a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům . . .« Při těch slovech stal se zázrak. Ukřižovaný Kristus se sklonil a vtiskl Janovi polibek na čelo. Tak vypravuje legenda o svatém Janu Qualbertovi.

Milé děti, chcete, aby i vám jednou na prahu ráje dal Ježíš polibek na uvítanou? Milujte své bližní a zvláště ty, kteří vám ublížili!

Praktické naučení: Ještě dnes odpustím všem, kdož mi ublížili.

Promluva 35.

ÚCTA K NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI OLTÁŘNÍ

VELIKONOČNÍ SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ.

(První týden velikonoční.)

1. Radost velikonoční v duchu Eucharistie:

Po smutném pašijovém týdnu, kdy bylo v našich kostelích tak teskno, zahlaholily opět jásavé zpěvy: »Hle, vstalť jest nyní Kristus Pán, Alleluja.« Velikonoce jsou svátky radosti a svatého veselí z toho, že Pán Ježíš zvítězil nad smrtí a vstal z mrtvých.

Pán Ježíš nezapomněl na své drahé apoštoly, kteří dosud sklíčení a ustrašení se skrývali v zavřeném večeřadle.

Pán Ježíš přišel je potěšit a posílit. Řekl jim: »Pokoj vám!« A ukázal jim ruce a bok. To byla radost pro zarmoucené apoštoly! Jak plesali a jak jásali: »Pán Ježíš jest živ, je tu s námi a my s ním!«

A Pán Ježíš jistě se na ně usmíval a ani slovem se nezminil o tom, že ho všichni opustili; vždyť věděl, jak toho litují a jak nyní celým srdcem a celou duší ho milují. —

»Pán Ježíš s námi a my s ním!«

Děti, kdyby tak někdo z vás býval byl u svatých apoštolů, zdaž byste také nevolaly: »Pán Ježíš je s námi a my s ním! Jaké štěstí!«

A přece my jsme právě tak šťastni jako svatí apoštolové, neboť Pán Ježíš jest s námi stále dnem i nocí v nejsvětější Svátosti oltářní.

Ale, děti, můžeme říci tu druhou polovičku věty: ... a my s ním?

Vy víte dobře, že s Pánem Ježíšem se spojujeme ve svatém přijímání a Církev svatá rozkazuje přísně pod těžkým hříchem, že každý katolický křesťan má ve velikonoční době přistoupit k Stolu Páně. To platí i pro vás.

Jak vy přijmete do svého srdce Pána Ježíše? Také tak radostně a vroucně jako svatí apoštolové, když k nim Pán Ježíš přišel do večeřadla?

Abyste se na velikonoční svaté přijímání co nejlépe připravily, budeme nyní v besídkách si často vypravovat o nejsvětější Svátosti oltářní.

2. Úcta k nejsvětější Svátosti oltářní.

a) *Bůh skrytý.* Svatí apoštolové při vši své upřímné radosti nad zmrtvýchvstalým Spasitelem chovali se k němu nesmírně uctivě. Vždyť věděli, že v Kristu Pánu — Vítězi nad smrtí, jest Boží moc, že je to Bůh, který jen z lásky k nám svou Božskou velebnost skryl do lidské přirozenosti.

S jakou úctou se dotýkali apoštolové svatých ran těla Kristova! A tentýž věčný, nekonečný Bůh se skrývá pod způsobou chleba v nejsvětější Svátosti oltářní.

V kterémisi městě žil mladý a veselý důstojník. Ve společnosti vždy byl vítán jako milý host, který dovedl všechny rozesmát.

Jednou šel po ulici s několika druhy vesele se bavě, když tu spatřil kněze, jak nesl Tělo Páně nemocnému. Hodný důstojník nechal hovorů. Neohlížeje se na ušklebující se druhy, zbožně klekl na dlažbu, dokud kněz s nejsvětější Svátostí nepřešel. Pak vstal a jako

by se nic nestalo, pokračoval ve svém přerušném hovoru.

Večer byli důstojníci pozváni na večeři k veliteli. Velitel dověděl se o skutku důstojníkově, pravil jízlivě:

»Je to možné, aby důstojník na ulici před lidmi klekl do prachu před kouskem chleba?«

Důstojník klidně odpověděl: »Ano, tak jsem učinil, ale račte mi dovolit otázku: Dejme tomu, že by pan prezident přestrojen do chudobných šatů šel ulicemi města. Vzdal byste mu, pane veliteli, povinnou úctu nebo ne?«

»Zajisté,« pravil velitel, »neboť přestrojení do ošumělých šatů by docela nic nezměnilo na jeho moci, slávě a zásluhách. Proto byl bych povinen vzdáti mu úctu jako svému prezidentu.«

»Výborně«, pravil důstojník, »já jsem jednal také tak. Pod tím, co vy jste nazval prostým kouskem chleba, skrývá se Vladař vladařů — Bůh — Král nebes i země a proto jsem mu vzdal svou veřejnou úctu. Kdybych byl jinak jednal, nebyl bych než zbabělý zrádce svého Pána.« Děti, to byla důstojná odpověď! Zapamatujte si ji — a jednejte podle ní!

b) *Bůh lásky nejhodnější*. Když Pán Ježíš přišel k svatým apoštolům, svatý Tomáš nebyl mezi nimi. Když se vrátil, nechtěl věřit, že tu byl Pán Ježíš.

Za týden však Pán Ježíš přišel znovu a dovolil Tomášovi, aby se sám o pravdě přesvědčil. Tomáš vložil ruku do Kristových ran, vrhl se na kolena a volal: »Pán můj a Bůh můj!«

Hle, děti, výkřik nejvroucnější lásky k Pánu Ježíši. Tak i my musíme volat před Svatostánkem. —

Velmi zajímavý a skoro dobrodružný příběh ze svého života vypravuje kterýsi velebný pán (P. F. Pondělík):

V jižních Čechách ve smutné pusté krajině rozprostírá se na balvanovité půdě les, jemuž lidé říkají: »Kamenný«.

Uprostřed něho se vypíná skála, která má lidskou podobu. Lidé si o ní vypravují tuto pověst:

V místech, kde dnes je Kamenný les, před dávnými věky byl pohanský chrám; u něho bydlil starý krutý pohanský kněz, který zatvrzele odpíral šířícímu se křesťanství. Rozkázal, aby každý, kdo by se v jeho krajině stal křesťanem, byl uvržen na hromadu hořících polen a zemřel upálením.

Jaký však byl jeho vztek, když mu bylo udáno, že vlastní jeho dcera jest křesťankou.

Marné bylo jeho namáhání, dcera zůstala pevná ve své víře.

Rozzuřený otec dal nakupit hranici dříví, dceru svou dal svázat a vrhnout do ohně. Ihned vzňaly se její šaty a vlasy, když tu tryskem přicválá se svou družinou mladý rytíř, ženich ubohé dívky.

Přijel ji zachránit, ale již bylo pozdě. Štván nevýslovnou bolestí nad ztrátou nevěsty, poručil, aby pohanský chrám byl stržen a sám mocným máchnutím meče srazil knězi hlavu. Leč, veliký dive! Tělo bezhlavého pohana se nezhroutilo, nýbrž zůstalo státi proměněno ve skálu.

Všichni hrůzou ztrnuli a pádili z tohoto místa kletby.

To byla pověst, která přecházela s pokolení na pokolení a věřilo se, že v noci v lese u skalního muže straší.

Mnozí prý viděli na vlastní oči, jak kamenný muž stál celý v plameni, jehož záře již z daleka v noci byla znatelná. Proto každý se raději vyhnul tomuto místu a po lesní pěšině v noci by nikdo nešel ani za celý svět; raději si půl hodiny zacházeli oklikou.

Jednou v noci zazněl trhaně zvonek u fary nedaleko Kamenného lesa. Bylo nutno narychlo zaopatřit těžce nemocného.

Kněz ihned vstal a brzy přišel i kostelník. Muž, který přinesl vzkaz, musil domů do sousední vesnice a nemohl tudíž pana faráře a kostelníka doprovázet k nemocnému.

Pan farář věda, že je tu nebezpečí, aby k nemocnému nepřišel pozdě, dal rozkaz kostelníkovi, že si nadejdou lesní pěšinou kolem skalního muže.

Kostelníkovi strachy zajektaly zuby: »Teď o půlnoci kolem skalního muže?! Pro Boha, jen to ne!«

Ale pan farář byl neoblomný.

Třesoucí se kostelník vzal lucernu a zaměřil k lesu. Blížili se již k pověstnému místu, když tu kostelník vyjekl: »Tamhle hoří skalní muž,« upustil lucernu — která pádem zhasla — a vzala nohy na ramena, o pana faráře se nestaraje. Pan farář nebyl žádný bázlivec, ale přece byl trochu překvapen, když skutečně zpozoroval, že skalní muž stojí ozářen plápolajícím ohněm.

A jak se tak dívá, zpozoruje najednou, že se naň upírají dvě lesklé oči. Pak rozpoznal černými vousy zarostlý obličej, konečně celou postavu statného muže, který držel v ruce pádnou sukovici.

Najednou však ten člověk zbožně snímá svůj široký klobouk s černým pérem, rozsvěcuje pohozenou lucernu a do rukou bere kostelníkův zvoneček. S nachýlenou hlavou vede kněze směrem ke skalnímu muži, kde plál oheň, kolem něhož na zemi o kameny opřeny v kruhu odpočívaly lidské postavy.

Táhlé zahvizdnutí a všichni byli v okamžiku vzhůru; pak na pokyn vůdce klekli a kněz jim dal požehnání nejsvětější Svátosti oltářní. Potom polovina mužů se

zdvihla a doprovázela kněze zbožně až na samý kraj lesa, odkudž již bylo vidět chaloupku nemocného.

Kněz se ztěžl zdržel slz: takového průvodu Pán Ježíš ještě zde nikdy neměl: ve špalíru, s nachýlenou hlavou a pochodněmi v rukou šli muži a pan farář uprostřed nich. A kdo to byli? Byli to cikáni, kteří tábořili u skalního muže.

Kněz obdivoval jejich hlubokou víru: na jejich obličejích zrovna plála radost, že Pán Ježíš navštívil také tábor opovrhovaných cikánů a že mohou mu dělati čestný průvod.

Když došli až skoro k domku nemocného, zastavili se, klekli a prosili kněze, aby požehnal nejsvětější Svátostí oltářní jim i jejich rodinám. Tu již slzy radosti a vděčnosti řinuly se po tváři kněze i cikánů. Pak se vrátili zpět jako vítr do svého tábora. —

Děti, líbilo se vám toto vypravování?

Hleďte, jak cikáni milovali Pána Ježíše v nejsvětější Svátosti oltářní. A měli by vás snad zahanbit? . . .

Při každém svatém přijímání uvědomte si plně, kdo přichází, a ke komu přichází! Nekonečný Pán slávy k ubohému lidskému tvorů!

Jak bychom děkovali vznešené osobě za návštěvu v nuzné chatrči! Oč spíše a vroucněji musíme děkovat Pánu Ježíši po svatém přijímání!

Drahé děti, zvykněte si upřímně a vroucně rozmlouvat se Spasitelem ve svém srdci. Ne abyste po svatém přijímání hned myslily na nepatřičné věci, nebo dokonce ihned odcházely z kostela!

Víte, jak to udělal svatý Filip Nerejský, když pozoroval, jak jedna paní ihned po svatém přijímání odcházela, ačkoliv neměla nic naléhavého na práci. Svatý

Filip — to byla vtipná hlava! Kdo ví, zda-li právě podle něho se neříká o někom chytrém, že »má Filipa«! Tedy to udělal takto: Zavolal si dva ministranty, dal jim do rukou rozžaté svíce a poslal je, aby onu paní vyprovázeli po ulici, kamkoliv z kostela hned po svatém přijímání půjde.

Paní se ovšem nemálo durdila, poněvadž lidé se ohlíželi, co se to vlastně děje. Velebného pána mezi dvěma svíčkami viděli — ale tohle bylo něco nového. Již již chtěla rozlobená dáma dáti ministrantům pohlavek, poněvadž si myslila, že si z ní dělají dobrý den, ale již tu byl svatý Filip a řekl jí: »Milá paní, nesmíte se zlobit! Vy přece víte, že když nejsvětější Svátost oltářní je někam nesena, je provázena vždy světly. A Vy jste jen teď malou chvilku ji přijala a už ji nesete na ulici — nuže ministranti musí tu být!«

Paní se zapýřila, porozuměla slovům světcovým a po druhé již vždy po svatém přijímání setrvala určitou dobu v kostele, aby Pána Ježíše v srdci přivítala a jemu poděkovala.

Myslím, děti, že i na mnohého z vás musil by si svatý Filip nalézt nějaký prostředek, aby vás poučil o velikosti svatého přijímání. Ale jsem přesvědčen, že od nynějška budete mít k nejsvětější Svátosti nejvyšší úctu. Vždyť je to — Ježíš!!

Praktické naučení: Mé velikonoční svaté přijímání bude výrazem nejhlubší úcty k nejsvětější Svátosti oltářní. S největší zbožností vykonám přípravu na svaté přijímání a vroucně budu Pánu Ježíši po svatém přijímání děkovat.

Promluva 36.

TOUHA PO SVATÉM PŘIJÍMÁNÍ

(Druhý týden velikonoční.)

Když Pán Ježíš vstal z mrtvých, zjevil se svatým apoštolům ve večeřadle. Apoštolové dobře znali laskavé a dobré Srdce svého milovaného Spasitele a věděli, že ne jednou, ale vícekrát k nim ještě přijde, aby je potěšil. A vždycky se nemohli již ani dočkatí té chvíle, kdy opět Spasitele uvidí a kdy s ním zase budou moci rozmlouvat.

Zdalipak i vy, děti, také tak toužíte po Pánu Ježíši v nejsvětější Svátosti oltářní?

1. Pán Ježíš jest našim nejlepším přítelem:

Představte si, děti, že byste měly kamaráda, který by vás měl tak rád, že by byl hotov za vás i život položit. A nyní by někdo k vám přišel a zvěstoval by vám: »Tvůj kamarád čeká na tebe již dlouho před domem.«

Zdaž byste, děti, nevyskočily, neběžely k němu a zda byste ho nevedly k sobě dovnitř domů s mnohými omluvami, že jste ho tak dlouho nechaly venku čekat? Tak byste jednaly s přítelem — ale jak jednáte s Ježíškem!?

Pán Ježíš za vás zemřel, aby vás zachránil a nyní čeká ve svatostánku — a čekal by snad marně?!...

Jaký by to byl nevděk!

Váš starý známý — Vítěšek de Fontgalland — ó, jak se těšil na Ježíška!

Bylo to na Boží Tělo, když řekl mamince: »Maminco, je to pěkné Ježíška provázet, ale přece bych ho chtěl již nosit v srdci.«

Konečně nadešel Vítkovi slavný den svatého přijímání, na svátek Nejsvětější Trojice 22. května 1921. Nemohl se ani dočkat rána. Bylo teprve pět hodin a již sklouzl s postýlky, běžel k mamince a začal ji budit: »Maminko, maminko, dnes je můj veliký den. Oblec mne rychle!«

»Ale, miláčku«, chlácholí ho matka, »jest teprve pět hodin, ještě máš dost času. Jdi, lehni si, já tě potom zavolám.«

Ale Víteček se nedá upokojit: »Ó, maminko, Ježíšek dnes přijde ke mně, oblec mne rychle! To jest můj veliký, svatý den!«

Maminka musí vstát a začne oblékat Vítka, který mezi tím o jiném nemluví, než o Ježíškovi. Tatínek i Vítkův bratříček také vstávají a všichni jdou do kostela. Ale kostel jest ještě zavřený. Vítek nedočkavě klepe na kostelní dveře: »Ježíšku, otevři! Tvůj Vítek po Tobě touží!«

Konečně přišel udivený kostelník, kdo že si to dnes tak přivstal do kostela, otevřel dveře a Vítek záře radostí, spěchal k svatostánku.

Děti, to měl Ježíšek z Vítečka radost! A jak byl šťastný Vítek, když se splnila jeho touha a on odnášel si ve svém srdci Ježíška! . . .

A nyní vám budu vypravovat, na jaký nápad přišla jihoafrická dívenka, jejíž tělíčko bylo černé jako uhlí, ale dušičku měla čistou jako padlý sníh. Byla sirotek v útulku ctihodných sester — dítě sotva čtyřleté.

Sirotci se právě připravovali na svaté přijímání.

Malá Leonie zatahala sestřičku za rukáv a šeptala jí: »Já bych chtěla také Ježíška!«

Sestřička jí řekla: »Dušinko, ty jsi přece příliš malá. Ale víš co, sedni si zítra vedle mne, až se vrátím od svatého přijímání a budu mít Ježíška v srdci, — budeš tak mít aspoň hodně blizoučko k Ježíškovi.«

Druhý den se tiskne Leonie v kostele k sestřičce, jako by ji chtěla umačkat. Přišel okamžik svatého přijímání, ctihodná sestra pohroužená v modlitbu se vrací se sklopenou hlavou od oltáře — náhle leknutím div nevykřikne: dvě dětské ručky znenadání se jí zavěsily kolem krku a dětské rty tisknou jí na tvář polibek tak upřímný, že se to ozývá po celém kostele. A do ucha ctihodné sestry šeptá roztomilá Leonie:

»Sestřičko, teď jsem dala pusinku Ježíškovi, kterého máte v srdci. Když ho ještě sama nemohu přijmouti, tedy ho chci aspoň zulíbat!«

Děti, jak je to hezké! Vidíte, jak vynalézavá je láska a touha vroucně milujícího srdce! . . .

Africký misionář z Gabunu vypravuje vzpomínky na své působiště Akork, vesnici, ležící v území Fang pod rovníkem. Tam sloužil jednoho dne mši svatou uprostřed štíhlých palem a pestrých orchidejí pod širým nebem. Nejšťastnější při této mši byla čtyři černošská děvčátka, která toho dne přijímala Spasitele do svého srdce. Jejich rodiče byli pohany.

Po mši svaté misionář řekl dívkám: »Za tři týdny budou velikonoční svátky. Opět sem přijdu a budu sloužit mši svatou. Vyproste si na rodičích, abyste opět mohly posílit a potěšit své duše přijetím nejvyšší Svátosti oltářní.

»Otče, přijdeme!«, slibovaly.

Ráno o Božím Hodu velikonočním předstoupily sku-

tečně všechny čtyři před kněze a radostně volaly: »Zde jsme, Otče!«

Ale v jakém to byly stavu! Jejich ramena jevila stopy krutých ran bičem. Krvavé pruhy a podlitiny jedna vedle druhé.

»Ubohé děti, kdo vás takto ztýral?«, tázal jsem se s hrůzou.

»Hned ti to povím«, řekla nejstarší. »Vyzval jsi nás, abychom o velikonocích opět přišly přijmout našeho svátostného Spasitele. Otec nám to však nepřchtěl dovoliti. Nadarmo jsme prosily a plakaly. Nakonec se naši rodiče rozlobili a hrozili nám padesáti ranami, odejdeme-li. Ale my jsme si řekly: »S Pánem Bohem půjdeme!«, a ještě téhož večera odvázaly jsme si loďku. Ale byly jsme zpozorovány a otec dostál slovu. Padesát ran! To byla bolest! Potom si myslel, že už nás přestala chut' a nedával na nás pozor. Tu jsme se odplížily k loďce a nyní jsme zde, Otče. Není-li pravda, budeš již brzy sloužit mši svatou?!«

»Ubohé děti, neměly jste přece jen chodit! Jak jste se mohly vydat takovému trýznění?«, zvolal soucitně kněz.

»Jak Otče?!«, odvětila nejmladší ze sester, jak to jen mluvíš? Co bys byl učinil ty na našem místě? Co bys byl volil, kdybys měl si vybrati mezi Ježíškem a ranami bičem?«

Kněz svěsil hlavu a ptal se tiše: »A co bude po vašem návratu?«

»Po návratu? Po návratu? Ach...! Ale co na tom?! Rány přejdou, ale Ježíš zůstane!«

Drahé děti, měla by nás tato černošská děvčátka a rovníkové Afriky snad zahanbit?! Ne, to se nesmí stát!

2. Pán Ježíš v nejsvětější Svátosti jest lékem našich duší.

Děti, kolikráte jste již snad byly nemocné. Když nemoc byla těžká, maminka rychle běžela pro pana doktora, pak spěchala do lékárny s receptem, jen aby vám přinesla léku, který by vám měl vrátiti zdraví! A kdo by z vás v těžké nemoci dychtivě nesáhl po léku...?

Jako zlá nemoc na těle, tak hlodá hřích na duši. A nestačí jen, aby lékař nemoc vyléčil, nýbrž musí pacientovi dát užívání, aby dostal chuť k jídlu, aby zesílil a nemoc se již nevrátila. Tak také nestačí, abychom svou duši ve svaté zpovědi zbavili hříchu, nýbrž musí naše duše dostati posilující lék, aby znovu neklesla — a tím lékem jest svaté přijímání. Lék dovede posílit tělo, že vzdoruje nemoci — svaté přijímání posiluje duši, že hřích marně na ni doráží.

Malý Jiřík — dítě sotva sedmileté, klečel u oltáře a po prvé přijal do svého srdce Ježíška. Když se vrátil domů, dostal od maminky na památku sněhobílou hedvábnou stužku s medailkou. »Ta stuha má ti vždy připomínati, jak tvá duše byla čistá v den prvního svatého přijímání.«

Kdykoliv šel k svatému přijímání, vždy si dal stužku kolem krku. Kamarádům, kteří se ho ptali, proč to dělá, řekl: »Při prvním svatém přijímání slíbil jsem Ježíškovi, že ho nikdy neurazím těžkým hříchem a stužka připomíná mi tento slib!« Plynula leta, přišla válka — z Jiříka byl statný voják, který byl poslán do bitevního pole. —

Jednou k večeru po strašné bitvě sténal na bojišti hrdina s prostřelenou hrudí. Volal po knězi. Když kněz přišel, raněný pravil: »Velebný pane, umírám, ale dříve než umru, chci se vyzpovídati.«

Pak namáhavě posledními silami otevřel vojenský tlumok, vyňal z něho bílou hedvábnou stužku, vroucně ji políbil, podal knězi a pravil: »Velebný pane, přišla má poslední hodinka. Buďte tak hodný a vyplňte mé poslední přání; pošlete tuto stužku mé staré maticce domů a napište jí, že ode dne prvního mého svatého přijímání až do posledního okamžiku mého života nebyla ani jediná chvíle, kdy bych nesměl nositi stužku. Zůstal jsem věrný slibu svého prvního svatého přijímání, a proto se mi tak lehce umírá...«

Hleďte, děti, jak svaté přijímání bylo Jiříkovi lékem, který ho chránil před těžkým hříchem. A jaká je vaše duše, děti? Mohl by také dnes každý z vás jako Jiřík kolem krčku míti bílou stuhu?

Zamyslete se, děti, nad touto pohádkou:

Byl jednou jeden král, Laurín, a měl dcerušku, princeznu, krásnou jako nebe. Princezna před okny měla zahrádku samých růží. Sama je pěstovala, pilně zalévala a chránila je škodlivého hmyzu. Jednou však, když se princezna snivě dívala po záhonu barvami hýřících růží — kde se vzali, tu se vzali tři černí jezdcí a koňská kopyta přeměnila v okamžiku zahrádku v poušť.

Princezna zármutkem omdlela a ještě se neprobudila. Dosud leží jako mrtvá a nevzbudí se, dokud nepřijde k ní princ, který by jí dal napítí čarovný nápoj lásky...

Děti, jako princezna v pohádce, tak snad vypadá i vaše duše. Vaše dušička byla jako princezna, dokavad kvetla ve vašem nitru růžová zahrádka ctností. Ale ach, běda, pak přijeli černí jezdcí — hříchy — zahrádku podupali a vaše duše ztratila krásu i život a čeká — čeká, celá umdlená, na nebeského prince — Pána Ježíše, který by ji svým pokrmem lásky — svatým přijímáním

— probudil k novému životu . . . O, děti, jest možné, že byste po Něm horoucně netoužily?

*

Praktické naučení: Budu častěji si šeptat vroucí slova: Přijď ke mně, Ježíši!

Promluva 37.

ČASTÉ SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ

(Třetí týden velikonoční.)

Pán Ježíš, když vstal z mrtvých, po 40 dní prodléval ještě na zemi u svých věrných. Zjevil se Marii Magdaleně, dvěma učedníkům na cestě do Emauz, zjevil se několikrátě svatým apoštolům. Pán Ježíš dobře věděl, že jejich ustrašené a zemdlené duše po útrapách Velkého pátku potřebují posily. A tak, děti, jest to i s naší duší.

Když tělo nemocí zeslabené má se posílit, jest třeba, abychom mu častokráte dodali vydatné stravy. A jako tělo potřebuje častého pokrmu, tak i naše duše.

1. *Svaté přijímání jest chléb duší:*

Daleko od domova ležel na lůžku v nemocnici jediný syn chudých rodičů, František, těžce nemocný. Došla zpráva, že syn již nevydrží déle než deset dní; chtějí-li ho rodiče zastat na živu, ať brzy přijedou. Stará matička byla příliš chudá, aby se mohla vydati drahou a byla příliš slabá, aby několikadenní cestu vykonala pěšky.

Jen otec se tedy vydal na cestu. Když odcházel, se slzami v očích pravila mu matka: »Pozdravuj mého syna a řekni mu, že nemohu mu více poslati, než tenhle chléb z našeho políčka, které on ještě na jaře sám oral. Řekni mu, že je to chléb z jeho domova a že na jeho kůrce lpí nejedna slza smutné matky.«

Po namáhavé cestě přišel otec utrmácen do nemocnice. Syn ještě žil, radostí se mu zalesklo oko, když spatřil otce. »Hleď, Františku, maminka ti posílá chléb z našeho domova!«

»Chléb z našeho domova!«, toužebně vzdychl nemocný a vztáhl po něm vyhublé ruce. Již několik dní nemohl nic jísti, ale z tohoto chleba aspoň kousek sní naposled v životě, dříve než zemře.

»Chléb z našeho domova!«, znovu opakoval, políbil zbožně kousíček, vložil do úst a spolkl.

Druhý den zatoužil opět po chlebě, třetí den zas — a sám Bůh ví, byl-li to chléb z domova nebo byla-li to radost — nemocnému se vedlo denně lépe a za několik týdnů opouštěl zdrav nemocnici. Chléb z domova zachránil mu život.

Milé děti, my máme společný domov v nebesích — a tam se máme jednou všichni sejíti. Bude naše duše dosti silná, neumdlí, nezemře na cestě k domovu — k nebi?

Ó, jak jsme šťastni, že máme také chléb z našeho domova — nebeského — svaté přijímání! Ale nestačí jen jednou se tím chlebem posílit, jest třeba jísti z něho dnes, zítra, pozítří, za týden, často, velmi často, abychom došli domů — do nebe.

Kdybyste svému tělu jen jednou nebo dvakrát za rok daly pokrm, jak by to s vámi dopadlo? Tělo by zesláblo a zemřelo. A vaše duše nikoliv? Jakou radost

byste učinily Ježíškovi, kdybyste Ho často přijímaly do srdce!

Znal jsem chlapce, chodil do gymnasia a byl nadšeným skautem. Po pěkném vysvědčení o prázdninách táhl se skautskou družinou do letního tábora v lesích. V blízkém kostele byla ráno mše svatá. Ani jednou na ní student nechyběl. Když bylo svaté přijímání, zdvihl se, přiklekl k stolu Páně. Jeho kamarádi se mu začali smát, že je »zbožná babička«. Dokonce si na něj složili písničku a zazpívali ji jednou v táboře při večerní besedě. Student se nezlobil, ale v duchu si řekl:

»Dosud jsem chodil od svatého přijímání bojácně a nedbale, jako bych se styděl pohledu svých kamarádů, ale teď to udělám jinak!«

Druhého dne šel opět k svatému přijímání. Když se vracel, šel zbožně se sepjatýma rukama na hrudi, s hlavou nebojácně vztyčenou a jeho modré oči přímo se dívaly kamarádům do tváře.

Jako kdyby nemohli snést jeho pohledu, sklonili své hlavy — před malým hrdinou. A víte, jaký byl výsledek?

Na konci prázdnin chodilo s ním již osm skautů k dennímu svatému přijímání. — Hle, děti, jaký apoštolát! Zkuste to i vy aspoň týdně k svatému přijímání a uvidíte, jak váš *vytrvalý* příklad potáhne i jiné.

A ještě vám, děti, povím něco ze zámořských misí, tentokrát mezi Indiány.

Misionář (P. Schuler S. J.) vypravuje o mladém indiánském chlapci, kterému říkali Cipra. Byl to mrštný hoch, který dovedl po stromech šplhat jako veverka a jeho šípky letěly jako nejrychlejší pták. Ale jednou se poranil na ruce. Bylo to právě před prvním pátkem

v měsíci, kdy ctitelé Božského Srdce Páně přistupují k svatému přijímání. Cipra se již těšil na Pána Ježíše, ani jednou — od té doby, co byl pokřtěn — měsíční svaté přijímání nevynechal. A najednou přijde nehoda! Běžel k lékaři, aby mu ránu ošetřil.

Lékař chtěl, aby zůstal u něho, poněvadž bylo třeba na ránu dohlédnout. To víte, děti, v misiích není takové pohodlí jako u nás — tam k lékaři je třeba několik dní cesty. Cipra tedy měl zůstat poblíž lékaře. Ale mladý Indián se brání: »To není možné! Musím zítra být u svatého přijímání — je první pátek!«

Lékař přemlouvá hocha, že je nebezpečí otravy — a pak by třeba celá ruka se musila uříznout!

Ale Cipra je tak horlivým katolíkem, že se nedá ničím zastrašit: »Přijdu potom — a s rukou ať se stane, co stane! Cipra u svatého přijímání na první pátek v měsíci být musí!« A již zmizel v dáli.

Za dva dny opět stojí před lékařem. Rána hodně bolí, ale Cipra je spokojen.

Lékař praví: »Vidiš, říkal jsem ti, že teď budu muset ránu řezat. Hodně s tím nyní zkusíš, chlapče!«

Ale Cipra se usměje a řekne: »Nevadí! Pro Krista něco vytrpět se musí!« A nastavil ruku.

Ciprova rána se již dávno zahojila, jen zůstala na ní velmi znatelná jizva v podobě kříže. Ale mladý Indián je na ni hrdý víc než na strakatá péra kolem čela. Vždyť mu připomíná svaté přijímání, které ho také něco stálo!

A když Cipra o tom vypravuje, dodává s úsměvem: »To by bylo pěkné, abychom Božského přítele nechali na sebe čekat!«

Neříká to Cipra také vám, milé děti?

2. Duchovní svaté přijímání:

Tak jako pro tělo přijímáme denně pokrm, tak by měla i duše denně býti nasycena pokrmem svatého přijímání. A jest mnoho lidí, kteří bez denního svatého přijímání by nemohli žít.

Takový byl chlapeček Petřík d'Airelle (derej), který v sedmi letech přistoupil k svatému přijímání — jak si to přál svatý Otec Pius X. — a od té doby nevynechal ani dne bez svatého přijímání. Nejprve chodil jen sám, pak se k němu přidružila maminka, starší bratr a později jeho příkladu následovala i jeho sestřička, Odetta. Jenom tatínek byl nesmírně vlažný, ba mnohdy Petříkovi příkře vytýkal, že je přemrštěný. Petřík přišel na nápad: V neděli šel k svatému přijímání ve farním kostele a ve všední den si raději přivstal, aby mohl jíti každý den do jiného kostela, kde ho tolik již neznali, ale nevynechal ani jednou svaté přijímání.

A když Petřík umíral ve stáří osmi let, byla poslední jeho slova otci: »Tatínku. umírám za tebe. Na shledanou!«

Otec, který se již 20 let nemodlil, porozuměl slovům svého dítěte a druhý den bylo ho viděti, jak klečí ve zpovědnici a přistupuje ke stolu Páně.

Avšak snad někomu z vás, děti, není možno každý den přistoupiti k svatému přijímání. I když nemůžete přijmout Ježíška skutečně, můžete po něm každý den toužiti — a tomu se říká *duchovní* svaté přijímání. Když ráno jdete do školy a uvidíte třeba věž kostela, řekněte si v duchu: »Ježíšku, tam, co je ta věž, přebýváš Ty ve Velebné Svätosti oltární. Nemohu Tě sice dnes přijmouti skutečně do svého srdce, ale stejně Ti projevuji lásku, jako kdybys i dnes vstoupil do mého nitra. Přijď ke mně, můj Ježíšku!«

Děti, jakou by to Spasitel měl z vás radost! —

Anička de Guignè touživala po svatém přijímání, že po každé velmi trpěla, když jí to bylo odepřeno. Jednou svěřila svou bolest tetě: »Ráno jsem plakala, protože maminka mi nedovolila jíti k svatému přijímání, ale už jsem se potěšila, neboť jsem se naučila přijímati duchovně!«

Ležel ve válce v lazaretě voják, jemůž střepina granátu rozbila obličej. Umíral. Nebylo možno, aby přijal svatou Hostii, neboť dolní čelist byla uražena. Z ob vazů leskly se dvě zakrvácené oči a upíraly se toužebně na bílou Hostii, kterou před ním držel kněz.

Děti, jaký to byl pohled! Všechnu svou touhu, lásku a vroucnost nebožák do něho vložil.

Kněz pomalu nahlas se modlil:

»Duše Krisova spasiš mne.« . . . a když pronesl — Amen: ještě jeden vroucí pohled na Hostii a vojin byl mrtev.

Děti, vojin přijmout Tělo Páně nemohl, a přece přijímal *duchovně*, poněvadž po Kristu Pánu tolik toužil. I vy, děti, můžete přijímati duchovně každý den, když každý den ráno vzpomenete si na svátostného Spasitele a po něm zatoužíte.

Praktické naučení: Začnu s denním duchovním svatým přijímáním.

Promluva 38.

NEHODNĚ SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ

(Čtvrtý týden velikonoční.)

Radostné byly chvíle svatých apoštolů, když Pán Ježíš zmrtvýchvstalý se jim zjevoval; u nich prodléval a poučoval je o království Božím. Jak byli všichni naplnění štěstím! A přece nebyli již všichni — bývalo jich dvanáct, nyní jich zbylo jen jedenáct; jeden chyběl — Jidáš. Jeho tělo visící na větvi stromu dávno již rozchvátili draví ptáci a jeho ubohá duše...? Kdykoliv si svatí apoštolové vzpomněli na Jidáše, otřáslí se hrůzou: »Zrádce!«

Děti, jistě by nikdo z vás nechtěl býti Jidášem. Ale pamatujte si pro celý život, že Jidáš se podobá každý, kdo nehodně přijímá nejsvětější Svátost oltářní.

Jidáš se přibližoval ke Kristu se sladkými slovy a polibkem na rtech, v srdci jeho však vířila hříšná vášeň; tak jedná i ten, kdo přistupuje ke stolu Páně se zdánlivou zbožností, jeho srdce však jest poskvrněno těžkým hříchem nebo naplněno svatokrádežnou neúctou k nejsvětější Svátosti oltářní.

1. Nehodné svaté přijímání je něco strašného.

Když katané chtěli křesťanské mučedníky zvláště hroznou smrtí trýzniti, svázali je pevně tváří v tvář s mrtvolou. Tak je nechali ležeti, až děsem a otravou zemřeli.

Děti, živý spoutaný s mrtvým, jak jest to strašné! A něco podobného činí, kdo nehodně přijímá Spasitele

v nejsvětější Svátosti oltární. Neboť duše v těžkém hříchu jest jako mrtvola v rozkladu. A s takovou duší se má spojití Nejsvětější Bůh při svatém přijímání!

Svatý Ježíš s takovou zločinností; nejkrásnější Ježíš s takovou ošklivostí; Ježíš, pravý Bůh, v příbytku ďáblově. Jaký to zločin na nejsvětějším Těle Spasitelově! A Pán Ježíš nejtrpělivější mlčí. To však neznamená, že bude mlčeti vždycky — jednou promluví jako přísný soudce, a běda tomu, kdo přijímal Tělo Páně nehodně . . . a v tomto těžkém hříchu zemřel!

Nehodné svaté přijímání, jaký to nevděk vůči Pánu Ježíši!

Přichází, aby v duši vzbudil nebo upevnil nadpřirozený život — a hříšník, svatokrádežně přijímající, chtěl by vlastně Spasitele znovu zabít — kdyby to bylo možno. Ano, znovu zabít, — neboť hřích, toť důvod, pro který vtělený Syn Boží umřel v hrozných mukách na kříži!

Dne 3. ledna 1857 arcibiskup pařížský Dominik August Sibour (1792—1857) konal bohoslužbu v kostele svatého Štěpána. Když se ubíral k oltáři, vrhl se na něj vrah Jan Verger a probodl mu srdce dýkou. V umírajících očích arcibiskupových zračí se výraz bolestného překvapení. Koho poznal ve svém vrahu? Člověka, kterého obdaroval. Co učinil tento nešťastník? S darovanou částkou šel rovnou do zbrojního obchodu a koupil si dýku, kterou potom svého dobrodince proklál.

To je hrozné, děti, vidíte?! Ale ještě hrozněji si počiná, kdo svatokrádežně přijímá. Svého nejsvětějšího Dobrodince Pána Ježíše přibíjí znova na kříž své hříšné a nekající duše! Jak se zodpoví za tento úžasný zločin před soudnou stolicí Boží?

2. *Strašná jest výčitka svědomí:*

Přijímal jsem nehodně! — O svatém Meinardu se vypravuje, že žil v chudičké poustevně tam, kde nyní jest veliké slavné mariánské poutní místo (Maria-Einsiedeln). Mnozí k němu přicházeli z daleka a široka a prosili ho o radu, útěchu a modlitbu. To vzbudilo v několika zvrhlých mužích myšlenku, že Meinard má z darů nashromážděný poklad, přepadli poustevnu v noci a světce, který se právě modlil, zabili.

Ale, když žádných peněz nenašli, ze strachu, aby nebyli vyzrazení, rychle se dali na útěk. Bylo k ránu v tutéž hodinu, kdy každý den přilétali k poustevně dva ochočení havrani a zobali z ruky světcovy potravu. Leč dnes marně čekali na světce, jenž ležel zakrvácen na zemi v poustevně.

Havrani pustili se v let za prchajícími vrahy, poletovali jim nad hlavou a pronásledovali je svým křikem. Vrahům se zdálo, že křičí za nimi: »Meinard, Meinard!«

Přiběhli do dědiny, kde lidé poznali Meinardovy havrany; podezřelé muže zadrželi, učinili výslech, v němž zločinci se doznali k vraždě. Brzy byli popraveni na šibenici.

Hleďte, děti, jako krákání havranů pronásledovalo vrahy Meinardovy, tak i výčitka svědomí děsí ty, kdo se dopustili svatokrádežného přijímání.

Kterýsi jinoch dopustil se hrozného zločinu. S těžkým hříchem na svědomí přistoupil drze k stolu Páně bez svaté zpovědi.

Ale výčitky svědomí svíraly jeho nitro, stával se zasmušilý a neklidný, až u něho propuklo pomatení smyslů. V záchvatu šílenství běhal po polích a kopcích,

chytal se za hlavu, trhal si vlasy a křičel zoufale: »Jsem Jidáš, zradil jsem Ježíše!«

Marně mu chtěli domlouvati a povzbuditi jej k dobré svaté zpovědi; vždy znovu zachvátilo jej šílenství: »Jsem Jidáš, zradil jsem Ježíše!« A s těmito slovy na rtech také zemřel.

3. Hrozný jsou konce svatokrádežného života.

Emil, syn zbožných rodičů, byl dán do města na studii. Brzy se seznámil s dvěma kamarády, kteří pustými mravy stali se Emilovou zkárou. Několikrát, zvláště když z domova dostal dopis od maminky, plný laskavé péče a napomínání, chtěl přetrhnouti přátelství, ale brzy se znovu octl v jejich společnosti. Neklid svědomí zraňoval se v jeho oku, nevázaný život vtiskl pomalu stopy do mladé jeho tváře.

Když přijel na prázdniny domů, stavěl se matce do očí jako slušný, zbožný a spořádaný hoch. Ba, aby matku spíše ošálil, řekl, že se k ní přidá, až půjde v neděli k svaté zpovědi a k svatému přijímání. Zatajil ovšem těžké hříchy, před nimiž sám se styděl a přijímal svatokrádežně.

Po prázdninách vrátil se do města a nemohl se již dočkati špatných kamarádů. Zlo rostlo a mohutnělo. Emil měl myšlenky jinde než u knih, ve škole neprosplival a musil býti často trestán.

Jednou byl nechán za trest po škole, dokavad nevypracuje svých úkolů, jež doma zanedbal. Učitel musil na chvíli ze třídy odejít a když se vracel, našel třídu zamčenou. Klepe, volá, buší; žádná odpověď. Násilím byly vypáčeny dveře — a hrozná podívaná!

Na okně visel oběšený Emil. Na kusu papíru bylo napsáno, že před smrtí proklíná celý svět.

Hle, děti: Emil — Jidáš! Žil jako Jidáš, zradiv Spasitele — a zemřel jako Jidáš, nešťastný zoufalec! Jak bude působiti svaté přijímání na vás, děti, to máte v moci vy! Svaté přijímání může z vás udělati bytosti krásnější a šťastnější než jsou sami andělé.

Vypravuje se krásná událost ze života francouzského slavného hudebního skladatele Kamila Bellaique (Belék). Byl u prvního svatého přijímání; když s otcem vycházel z kostela, potkali slavného umělce Gounoda (Gunoda). Protože s ním byli známí, zastavili se, a o čem jiném by mluvili, než o prvním svatém přijímání hochově?

Když se loučili, otec hochův požádal Gounoda, aby dítku jeho požehnal. Gounod však odpověděl: »Ne, dnes musí mi udělati křížek on, poněvadž nese ve svém srdci Pána Boha!« A skutečně na ulici před zraky tolika diváků poklekl slavný Gounod a řekl hochovi: »Požehnej mi, Kamile!« — To činí z nás hodné svaté přijímání: schránky Nejsvětějšího, živé svatostánky Boží.

Néstí v srdci Boha, nebo nositi v srdci věčné odsouzení... to záleží na vás, děti...! Co chcete volit? Míti v duši nebe radosti nebo peklo výčitek? Jistě, že to první. Pak ovšem musíte často přijímat Pána Ježíše, zbožně a do čistého srdce.

A byl-li snad někdo z vás tak nešťastný, že zatajil ve svaté zpovědi schválně těžký hřích a přijímal svato-krádežně, pak dokud jest ještě čas, ihned jdi a upřímně se vyznej ze všeho velebnému Pánu ve zpovědnici! — Pamatujte si, děti: pro Ježíška jenom čisté srdce bez těžkého hříchu!

Praktické naučení: Při svaté zpovědi řeknu vše upřímně, neboť vím, že kněz nesmí nic prozraditi; raději

musí pro zpovědní tajemství zemřít jako svatý Jan Nepomucký. (Jeho svátek budeme mít v tyto dny v květnu.)

Promluva 39.

EUCHARISTICKÝ ŽIVOT DÍTĚTE

(Pátý týden velikonoční.)

Chvilé, které ztrávil Božský Spasitel po svém z mrtvýchvstání mezi svatými apoštoly, zůstaly jim po celý život nezapomenutelné. I když se již rozešli do všech konců světa, vždy ve svých modlitbách, kázáních i dopisech vraceli se k vzpomínce na vzkříšeného Spasitele. Pán Ježíš se stal jejich jediným cílem. Pro něj žili, pro něj pracovali, pro něj umírali.

1. Vzpomínejte na Ježíška Svátostného po celý život!

Děti, vy jste již několikrát prožily chvíle svatého přijímání, kdy Ježíšek přišel k vám, a snad neuplynulo ani několik hodin a již jste si na Ježíška nevzpomněly... Jak to bolí Spasitele! On na vás od věčnosti pámatoval a vy za hodinu na něj zapomínáte. Když jste byly po prvé u svatého přijímání, dostaly jste na památku obraz se svým jménem a dnem svatého přijímání. Ale nestačí jen mít obraz za sklem, když by ze srdce vzpomínka na svaté přijímání vymizela! —

Jeník byl hodný hoch. Všichni ho měli rádi. Když dorostl, stal se z něho statný důstojník. Prošel válku, bojoval za vlast a jako invalida se vrátil domů. Již ze-

šedivěl, pozbyl sil a nemohl choditi na návštěvy. Přátelé jeho přicházeli k němu. Vždy s hrdostí ukazoval jim na zasklené dva obrazy, visící po stranách kříže: »Zde jest uznání mé statečnosti ve válce a mé věrnosti k vlasti. Ale čeho si více vážím, jest tento druhý zasklený list — památka na první svaté přijímání. Podívejte se na něj blíže, najdete na něm stopy nejen mého potu, nýbrž i mé krve. Všude jsem jej nosil s sebou, v boji tiskl jsem jej k srdci, v pokušení chvatně po něm sahal a hned jsem se cítil silným a statečným. A když jsem byl raněn, moje krev ztropila památku na první svaté přijímání skrytou na mém srdci. Nemám většího přání, než aby mi jej dali na hrud' do rakve jako průvodní list do věčnosti.« —

Děti, každé svaté přijímání jest jako přísaha, kterou skládáte Pánu Ježíši: Pane, když Ty se mi dáváš celý, pak i já Ti slibuji, že chci Tobě celý náležeti a nikdy na Tebe nechci zapomenouti.

Ovšem jenom na Pána Ježíše v nejsvětější Svátosti vzpomínati — a nic víc — to by bylo velmi málo. Od vzpomínek musíte pokročit k napodobení! Po tom se pozná pravá láska k Pánu Ježíši.

Již jste si, děti, všimly, že někde v rodinách mají na čestném místě obraz Božského Srdce Páně nebo dokonce malý oltáříček. Před tímto místem shromažďují se členové rodiny a obnovují své zasvěcení nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše, kterého si zvolili za svého Krále. Říká se tomu cizím slovem intronisace, to jest královské nastolení Božského Srdce v rodině. Dobře byste udělaly, kdybyste své rodiče poprosily, aby ve vaší rodině také Božské Srdce takto vládlo.

Ale teprve teď přijde, co jsem vám chtěl povědět. Velikým šířitelem tohoto krásného obřadu v rodinách

byl velmi zbožný a horlivý kněz Pater Matouš Crawley-Boevey (narozený 1875 v Aregnipa v republice Peru v Jižní Americe). Tento velebný pán procestoval celý svět — také u nás v Praze byl — a všude horlivě hlásal myšlenku, aby rodiny byly zasvěceny Božskému Srdci. To víte, že Pater Matouš uměl krásně vypravovat — a zvláště, když začal o dětech dětem. Nuže povím vám jeden jeho příběh:

Mezi dětmi, které Pater Matouš připravoval na první svaté přijímání byl sedmiletý hošík, který projevoval přímo žiznivou touhu po svátostném Spasiteli. Jeho radost v den prvního svatého přijímání byla nepopsatelná. Dlouhou dobu klečel pohroužen v tajemnou rozmluvu se svým Bohem. Pater Matouš, dojat jeho zbožností, přistoupil k němu, položil mu lehce ruku na rameno a tiše se ptal: »Čípak by ses chtěl státí? Snad knězem?« Do čistých dětských očí vhrkly křišťálové slzy, zazářil v nich paprsek radosti a touhy, malé hošíkovy dlaně vroucně sevřely kněžské ruce, a útlé rty zaseptaly krásnou odpověď: »Velebný pane, chtěl bych se stát Ježíšem, ničím jiným než Ježíšem!«

Děti, to je úchvatně krásná věta! Stát se Ježíšem, to jest, tak věrně se mu ctnostmi připodobnit, že bychom takřka se v něm ztratili jako kapka v moři — toť ovoce lásky k svátostnému Spasiteli!

2. Buďme Ježíškovými přáteli po celý život!

Říká se: Dobrý přítel nad zlato! Co pomůže někomu bohatství, když by neměl nikoho, komu by si upřímně mohl postěžovati a komu by mohl plně důvěřovati? — V kterém si městě se stala tato událost:

Mladý muž v kruhu svých přátel seděl v předním městském hotelu u bohatého stolu s vybranými jidly.

Uprostřed večere vstal a pravil: »Moji přátelé, tuto večeri vystrojil jsem na rozloučenou s vámi. Pokládali jste mne za milionáře, ale ve skutečnosti podíl, který jsem zdědil po otci, jsem dávno již vyčerpал. Nezbývá mi nic než několik stovek. Avšak cítím se mlád a zdrav. Pozitří odjedu do Austrálie, kde — jak doufám — domohu se nového majetku. Za sedm let se vrátím. A nyní poslechněte můj návrh: Vrátim-li se obohacen, pozvu vás všechny ode dneška za sedm let na toto místo na hostinu. Nebudu-li však míti štěstí, doufám, že se mne ujmete a k sobě mne pozvete.« — »Plati!«, volali všichni přátelé a přáli jinochovi šťastnou cestu. Minulo sedm let, mladý muž se sice vrátil bohat, ale se smrtelně podlomným zdravím. Napsal svým přátelům pozvání, kde úmyslně zamlčel své bohatství, aby vyzkoušel upřímnost jejich přátelství: »V nouzi jsem jel do Austrálie a vrátil jsem se v neštěstí ještě větším. Prosim, přijďte mne zítra navštívit v devět hodin. Doufám, že ani jeden z vás nebude chybět.

V hotelu zatím u lůžka téměř umírajícího muže psal notář poslední jeho vůli: »Svůj majetek milion franků, který jsem získal v Austrálii, rozděluji stejným dílem mezi své věrné přátele, kteří mne zítra přijdou navštívit.«

Druhý den bylo 9 hodin a nikdo se neobjevil; bylo 10, 11, 12 a dveře se neotevřely. Ani jediný »věrný« přítel se neukázal. Umírající muž se trpce usmál, vzal závěť a roztrhal ji na kousky. Potom určil, aby všechn jeho majetek byl rozdělen mezi chudé a sirotky města.

Tak vypadá lidské přátelství — chvilkové, neupřímné. Avšak Pán Ježíš — ó, jak ten docela jinak má nás rád! Miluje nás láskou věčnou! Jest možno, aby naše láska

k němu byla jen vrtkavá, jako jiskřička, která teď vzplane a za chvíli promění se v studený popel?

Vypravoval misionář tuto událost: Černoušci v Africe se rádi učí a jsou nadaní. Jednou se černoušci učili písni z vojenského života, která začíná slovy: »Měl jsem dobrého kamaráda.« Několik dní potom při hodině náboženství misionář hochy upozornil, aby v kostele pěkně zpívali z lásky k Pánu Bohu. Přišla neděle, byla mše svatá. Nastalo ticho, všichni padli na kolena, kněz pozdvihl nejsvětější Svátost oltářní. Najednou celým kostelem se ozve vojenská píseň: »Měl jsem dobrého kamaráda.« Černoši hned si vědí rady — na tvář malého zpěváka přiletěly dva políčky — a bylo po zpěvu. Po mši svaté zavolal si misionář černouška a ptal se ho: »Ale, Josefe, co jsi to vyvedl v kostele při mši svaté?« Do dětských očí vstoupily slzy — dvě veliké slzy. »Chtěl jsem zazpívat Ježíškovi.« — »Ale takovou píseň?« — Teď se zadíval udiveně hošík na misionáře: »Copak jsi nám, Otče, neřikal, že Ježíšek je náš přítel? Jakou tedy jinou písničku jsem mu mohl zazpívat, nežli: »Měl jsem dobrého kamaráda?« A ti dva: Ježíšek a černoušek zůstali si věrni dál. Za 20 let z černouška byl kněz, který denně svého milovaného Božského Kamaráda ve svaté Hostii při mši svaté zdvihal ve svých rukou.

Děti, i vy musíte zachovati přátelství s Pánem Ježíšem až do posledního dechu. Přátelství ne slovy, ale přátelství činem: naučit se již teď z mládí často a zbožně chodit k svatému přijímání, navštěvovat Pána Ježíše v kostele, smeknout před kostelem, kleknout i na ulici při průvodu Božího Těla, Vzkříšení, nebo když kněz nese Tělo Páně k nemocnému. A nikdy od toho v celém životě ani na píd' neustoupit! Bude to snad vyžadovat od vás mnohé oběti, ale těch se nebojte:

pro Pána Ježíše žádná oběť nesmí se nám zdát příliš těžkou.

V Anglii byli katolíci nesmírně pronásledováni, zvláště za královny Alžběty, která mimo jiné prohlásila také zákon: »Kdo se odváží k svatému přijímání, za trest zaplatí 400 dolarů.« Kterýsi katolický bohatý šlechtic, jenž denně přijímal Tělo Páně, se slzami v očích řekl: »Můj Ježíši, chci přijít na mizinu, jen když budu moci Tebe přijímat.« A když po několika měsících jako otrhaný žebrák neměl, co by již zaplatil, přijal od něho Bůh dar nejvyšší — jeho život, neboť zemřel jako mučedník, popravený za víru...

Děti, Bůh na vás nechce mučednictví, ale chce na vás hrdinství lásky. Budete rytíři nebo zbabělci...?

Praktické naučení: Budu si tiše často opakovati: »Pochválena a pozdravena budiž nejsvětější Svátost oltářní!«

P r o m l u v a 40.

EUCHARISTIE - ZÁRUKA NEBES

(Šestý týden velikonoční.)

Pán Ježíš pobyl po svém zmrtvýchvstání na zemi 40 dní. Čtyřicátého dne se zjevil apoštolům naposledy a vyvedl je na horu Olivetskou. Tam pozdvihl ruce, naposledy jim žehnal, odloučil se od nich a vznášel se do nebe. Co se asi dalo v srdci svatých apoštolů? Jejich nitro se roztoužilo vzhůru k nebi za milovaným Spa-

sitelem. A v jejich duších vzrůstala naděje, že i oni jedenkrát budou v nebi s Pánem Ježíšem věčně a že nikdo je již od něho potom neodloučí.

Děti, právě je tomu tak i v duších těch, kdož často hostí Krista Svátostného. V jejich duších každým svatým přijímáním vzroste naděje na nebe. Pán Ježíš to zcela jasně řekl: »Kdo jí mé tělo, má život věčný.«

1. *Tajuplný účinek svatého přijímání v našich duších.*

Vypravuje legenda: V jednom římském kostele jest obraz Panny Marie, která jest obklopena velkým množstvím andílků. Jeden je hezčí než druhý. Před obraz chodívají se modlití maminky za své děti. Říká se, že každá má vyhlédnutého andílka a čím vroucněji se na něj dívá při modlitbě, tím prý podobnější bude jemu její dítě.

Děti, to jest jenom legenda, ale něco podobného se skutečně děje v naší duši při svatém přijímání: Svatým přijímáním se naše duše stává podobnější samému Spasiteli. Neboť svaté přijímání dává a rozmnožuje milost a Pán Ježíš jest zdroj vši milosti; svaté přijímání dává nám pomoc k ctnostnému životu a Pán Ježíš jest vzor všech ctností. Každé svaté přijímání jako by nechávalo v naší duši otisk Kristovy podoby. Čím častější a vroucnější je svaté přijímání, tím zřetelnější je tento obraz v naší duši.

Snažme se, abychom Kristu Pánu, kterého přijímáme, se co nejvíce podobali. Pak jistě se nám otevrou brány ráje a Otec nebeský milostivě přijme naši duši, poněvadž v ní pozná podobu svého milovaného Syna.

Umírala stařenka, která, když byla zdráva, chodívala často k svatému přijímání. Navštívil ji velebný pán a ptal se jí: »Jestlipak, babičko, se nebojíte smrti?«

— »O, velebný pane, co bych se bála? Pán Ježíš — můj věčný soudce, přece ví, že tak často jsem mu poskytovala útulek ve svém srdci. Bylo by možno, aby nyní Pán Ježíš mě vyhnal a nepřijal mne k sobě do nebe?«

To také dobře věděla dívka — venkovská školačka, která každé svaté přijímání si zaznamenala do sešitku. Chodívala často, skoro každou neděli k svatému přijímání. Jednou v zimě ji zachvátila zlá nemoc — a zemřela.

Když ji zarmoucení rodiče se slzami v očích strojili do bílých šatů, našli pod košilkou na hrudi dívky uschovaný sešitek svatých přijímání. Bylo jich tam poznamenáno celkem 150. Neodňali jí sešitek, ač maminka byla by si jej ráda nechala na památku, nýbrž vložili jej na srdce dívky do rakve.

Děti, chcete si zajistiti klíč, který otevírá nebe? Je to hodné, svaté přijímání.

2. *Nejsvětější Svátost oltářní — posila umírajících na cestu do věčnosti.*

Zvláště v hodině smrti, když duši dělí od věčnosti jen několik okamžiků, jest nám potřebí posily, svatého přijímání. Již, děti, jste viděli velebného pána, jak jde k nemocnému? Jindy možná by se na vás usmál, zastavil by se s vámi, ale jde-li k nemocnému, jde vážně, s odkrytou hlavou, nemluví, neboť nese nejsvětější Svátost oltářní.

Nestyď se nikdy kleknouti i na ulici a pokloniti se Pánu Ježíši, jehož velebný pán nese, i kdyby se ti jiní smáli. Mnozí lidé, ač jsou těžce nemocní, odkládají stále se zaopatřením svatými svátostmi a myslí si, že každý, kdo je zaopatřen, musí již zemřít. Jak je to pošetilé — a mnohdy volají kněze, když již je pozdě.

Nedávno se událo toto: V rodině měli devadesátiletou babičku, která už jen ležela. Velebný pán jí občas přinesl Tělo Páně. Přítomna byla pětiletá vnučka Emička, která se vždy vyptávala: »Babičko, copak ti to přinesl pan farář?« — »Pána Ježíše, děvenko!« — »Tak dej mi, babičko, kousek Pána Ježíše.« — »Emičko, až budeš větší, přijde Pán Ježíš také k tobě!« — Příští neděli šla Emička s maminkou do kostela. Matka šla k svatému přijímání, Ema musila zůstat v lavici. Sotva se matka vrátila, již se ptala maličká: »Mamičko, copak jsi to dostala?« — »Bud' tiše, Emičko, až vyrosteš, dostaneš také Spasitele.« Za týden opět šla matka k svatému přijímání. Emička potichu vstala, šla za matkou, klekla si do řady a zbožně přijala Tělo Páně. Když to matka zpozorovala, bylo již po svatém přijímání. »Bože, cos to provedlo dítě?« — »Ale, mamičko, šla jsem si pro Ježíška.« Po mši svaté rozechvělá matka vypravuje překvapenému knězi celou událost.

Velebný pán se ptal dítěte: »Emičko, proč jsi to udělala?« Dívka odpověděla pevným hlasem: »Chtěla jsem přijmouti Spasitele dříve než zemru.«

Kněz nevycházel z údivu.

Přišlo nedělní odpoledne. Emička hrála si na silnici, náhle se přihnalo z druhé ulice auto, povalilo a přejele Emu. Chudinka Ema! Hrudník rozdrčený, na obličeji tržné rány a z úst se chrlila krev. Přinesli ji domů bez vědomí. Matka lomila rukama nad postýlkou svého miláčka.

Náhle Emička přišla k vědomí.

Zdrčená matka k ní pravila:

»Drahousku, máš veliké bolesti, vid'?!« Emička ukázala ručkou na svá polámaná žebra a namáhavě zašeptala: »Mamičko, umírám ráda, mám Ježíška v srdci!«

To byla její poslední slova. Za několik minut ležela na postýlce Emiččina mrtvola.

Hled'te, děti, jak posílilo Emičku svaté přijímání. A jistě, že ji otevřelo brány ráje. — Kdo by byl tušil, že Emička zemře? Také my nevíme, kdy zemřeme. Snad to bude náhle a nebude k nám moci přijíti velebný pán s nejsvětější Svátostí oltářní. Proto, děti, často ji přijímejte! Vždycky si řekněte: »Nevím, kdy zemru, ale bez svátostného Spasitele nechci zemřít. Proto budu chodit k svatému přijímání co nejčastěji. A při každém svatém přijímání si myslete: »Kdo ví, zda nepřijímám Tělo Páně naposled v životě...« Uvidíte, jak tato myšlenka vás povzbudí k tomu, abyste přijímaly s vroucí zbožností.

Nakonec vám povím událost z první světové války. Přiznám se: Když jsem ji četl, zvlhly mi oči slzami. Pěkně poslouvejte, aby vaše srdce ještě více se rozvítilo láskou k svátostnému Spasiteli.

Bylo to na francouzské frontě po hrozném dělovém palbě. Mladý voják z Kanady byl těžce raněn a slabým hlasem volal po knězi. Tu se mezi raněnými kdosi těžce zdvihá — je to vojenský kněz, jemuž střela urazila obě ruce, takže zbyly roztříštěné, krvácející pačty. Dověkl se k mladému vojínovi, sám zmírajícím hlasem dal mu rozřešení a potom pravil: »Mám na prsou ve schránce nejsvětější Svátost oltářní. Sám nemohu ti ji podat — vezmi si ji a přijmi!«

S napětím posledních sil Kanaďan otvírá schránku a sám sobě podává Chléb andělský jako posilu na věčnost.

Pak oba vysílení ztrátou krve klesli vedle sebe, a netrvalo dlouho, téměř v témže okamžiku společně vydechli duši.

Místo, které bylo svědkem tohoto dojemného výjevu, nezůstalo v zapomenutí. Když po válce utichl třesk zbraní, byla zde zaseta pšenice, poslaná k tomu účelu z Kanady. Když uzrála v klasy a byla vymláčena, bylo obilí, vyrostlé na půdě, skropené krví kanadských synů, vráceno opět do vlasti a tam z něho byly nadělány hostie pro svaté přijímání kanadské mládeže.

Drahé děti, duše, která se sytí často Tělem Páně a jím posilněna odchází na věčnost, nezradila vlast pozemskou a neztratila nebeskou! K těmto duším chceme patřit také my! Ano?!

Praktické naučení: »Můj Ježíši, Tobě žiji, můj Ježíši, Tobě umírám, Tvůj jsem v životě i smrti.«

Promluva 41.

PANNA MARIA A ČESKÝ NÁROD

Bylo to v druhé světové válce, kdy i náš národ nesmírně trpěl.

Na tisíce mladých českých lidí bylo odvezeno do ciziny, kde musili těžce pracovat a byli neustále v nebezpečí smrti.

Nejednomu v dáli se pozastesklo po domově a zvláště po maminčině srdci, na němž i dospělé dítě nejradostněji se rozezpívá nebo nejlépe ze svých žalů vypláče.

V jednom místě byly dívky z Moravy. Měly se navzájem velice rády, jako by byly rodné sestry veliké rodiny. Ale potřebovaly mateřské srdce, jemuž by se mohly svěřovati se svými tužbami mladistvých duší. A toto srdce našly!

V krásném útulném kostelíku scházivaly se večer před oltářem Panny Marie a českými písněmi a modlitbami ulehčovaly vždy svému nitru.

Zvlášť krásné a dojemné bylo, když prosívaly Pannu Marii, aby neopouštěla drahý, těžce zkoušený český národ, a jim aby dopřála opět vrátit se do milované rodné vlasti.

Při této modlitbě dívky — jak o tom psaly v dopisech — cítily v duši velikou radost, že patří k národu, který v celé slavné minulosti hlásil se k Panně Marii jako ke své Matce.

A když po částech dívky odcházely na jiná působiště, slibovaly Panně Marii i sobě navzájem, že celým životem se přičiní o to, aby opět náš národ stal se jejím milujícím dítětem.

Nejsvětější Panna žehnala těmto dívkám, takže se vrátily domů bez pohromy těla a bez poskvrny duše.

Milé děti, i vašim heslem musí býti snaha rozmnožit v našem národě odkaz našich předků, kteří nebeskou Královnu tolik měli rádi.

1. *Jak mluví duše lidu:*

Je dojemné stopovat mariánskou úctu po městech a vesničkách naší vlasti. Kolik poutních míst, kolik chrámů a kaplí zasvěcených Rodičce Boží!

Českému lidu tato úcta je takřka vrozena, jak to vyjadřuje prastará píseň k Panně Marii ze 14. století: »Radujte se Čechové!«, která po právu tvrdí: »Česká jestiž toto radost!«

Ano, Pannu Marii mít rád — toť bývalo opravdu českou radostí!

Co nejkrásnějšího náš lid zná v Boží přírodě, to uvádí ve spojitost s Pannou Marií.

Na nebeské obloze duha v ústech lidu jest označována jako trůn nebeské Královny. O mléčné dráze hvězdnatých nocí se říká, že je to pěšinka, po které Matka Boží vodí duše z očiště do nebe.

A což kdybychom se rozhlédli po kvetoucích luzích a stráních a ptali se květin, jaká jména dali jim v české vlasti?! Kolik květin posvěcených jménem Panny Marie bychom našli!

Nejznámější jsou slzičky Panny Marie, ale máme také její srdíčka, pantoflíčky, vlásky.

Mezi ptáčky skřivánek a vlaštovka jsou zvlášť milými Rodičce Boží, poněvadž prý ji pomáhali kolíbat a uspávat Ježíška.

I tak nepatrné stvoření jako babí léto dostalo čestné pojmenování »příze Panny Marie«.

Sobotní den, který jde před Boží nedělí, jest zasvěcen památce Panny Marie. Náš lid říká, že v ten den sluníčko musí zasvitnout, byť by se jen cípečkem ukázalo. To prý proto, poněvadž v sobotu Panna Maria právala Jezulátku plénky a na sluněčku je bílila při útěku do Egypta. Vyprané jeho košilky sušila na bodavém trní, neboť žádných jiných křovin daleko široko nebylo. Za odměnu na holých ostnatých větvích rozkvetly vonné květy — a tak vznikl šípkový keř.

Když našemu lidu tolik věcí připomíná Pannu Marii, jistě i v jeho národních písních, domácích modlitbách, pověstech a příslovích se ozývá tato struna milujícího srdce.

Aspoň po jedné ukázce vám tu povím:

Na Moravě dosud leckde zpívají krásnou lidovou píseň.

Usnula, usnula,
ja Maria v ráji:
v ráji na kraji;
uzdál se jí sníček
z jejího srdéčka:
vyrůstla jí na něm
krásná jablonečka,
a tak krásná byla,
celý svět zakryla.

A ešče se ptala,
čím ty lúky kvitnú?
Tú červenú růží,
či Matičkú Boží?
A ešče se ptala,
čím to pole kvitne?
Tú bílú lelijú,
či Pannú Mariú?

A jak se modlívali ještě naši pradědové, když byli malými dětmi? Ráno i večer při mytí říkali tuto modlitbu:

Beru vodu na své ruce,
Krista Pána na své srdce,
Pannu Marii na pomoc,
aby mne chránili celý den a celou noc!

Chcete slyšet nějakou pověst? Tedy poslouchejte.

»Panna Maria na cestě do Egypta nesouc malého Ježíška umdlévala čím dál tím více. Už nemohla dále. Chtěla si odpočinout pod osykou. Leč zlý strom nechtěl jí poskytnouti pohostinství.

»Bojím se,« volal, »aby mne král Herodes nedal stíti za to, že jsi pode mnou našla skrýši. Bojím se pomsty Herodovy! Jdi odsud, vstaň a odpočiň si někde jinde! Bojím se, bojím!«

Při těch slovech trásla osyka haluzemi, lístečky její bázní pobledly a odstávaly od větvi asi tak, jako když se ježí vlasy na hlavě člověka hrůzou a zděšením, takže Panna Maria vstala a ukryla se pod lískou.

»A ty se nebojíš Heroda krále?«, ptala se křepelka všechna postrašena. Líska místo odpovědi rychle ukryla svatou rodinu svými haluzemi a zahalila je pláštěm z drobounkých lístečků, až se jí dech zatajil. Věru, musil by ukrutník Herodes dříve zutínati její ramena, nežli by našel Matku Boží s Děťátkem.

Za odměnu své neohroženosti stala se líska stromem požehnaným; od těch dob hrom do ní nikdy neudeří, a člověk směle smí se za bouře pod ní skrýti, má-li na rtech jméno Panny Marie a Krista Pána. Neboť dosud je v lásce u Matky Boží.

Zato však osyka jest stromem prokletým, který se bude na věky věkův chvěti. Když v tichu a úpalu klidně odpočívá příroda, ba ani stéblo v poli se nepohne, tu jen osyka se třese na celém těle a bledé její listy na vrtkavé stopce se věčně nepokojně chvějí.

A konečně ještě pořekadlo!

Dosud ještě v některých krajích, když děti ze svých kapes sypou drobečky, říkají: »Ptáčkům, mravenčům, ale hadům a štírům nic, a Panence Marii nejvíc!«

Vidíte, děti, jak naši předkové při všem mysli na Pannu Marii. A byli šťastni i uprostřed trampot a životních křížů, poněvadž vzpomínka na nebeskou Matku je sílila.

2. Co vypravují stránky kronik:

Je samozřejmé, že tato hluboká úcta českého lidu k Panně Marii nebyla by vůbec vznikla, kdyby samy dějiny našeho národa nebyly s ní úzce spjaty.

Již hned tehdy, kdy bylo po prvé našemu národu hlášáno blahé poselství Kristova učení, zasvitla u nás jitřenka vroucí lásky k Matce Boží.

Svatý Methoděj — jak vypravuje prastaré podání — dal ulíti z kovových pohanských model, jež mu darovala svatá Ludmila, obraz, představující Pannu Marii s Děťátkem. Kněžna velmi zbožně obraz uctívala, a před ním klečíc na modlitbách, byla také korunována mučednickou smrtí. Její svatý vnuk kníže Václav, zdědiv obraz, nosil jej na svých prsou. Po osudném dni staroboleslavské bratrovraždy věrný průvodce Václavův kněz Podiven zakopal obraz zbrocený mučednickou krví v podhradí na kterémsi poli, kde po dvou stech třiceti letech za krále Vladislava I. roku 1160 rolníkem byl vyorán. Na tomto místě byla zbudována kaple, později kostel, v němž dosud obrázek ten se uctívá.

K tomuto místu utíkají se odedávna Čechové s prosbou o vyslyšení. Zde se modlil svatý Jan Nepomucký o dar síly a zmužilosti před mučednickou smrtí.

Od sedmnáctého století, kdy nad naší vlastí se snesly hrozné bouře válek třicetiletých, a český katolický lid úpěnlivě prosil ve Staré Boleslavi za ochranu, obrázek byl prohlášen za Palladium, to jest Záštitu země české.

Nepřátelé českého národa zneuctili i tuto drahou památku.

Roku 1632 dne 22. února dva sasští důstojníci Oldřich Hrbovatý z Řičan a Jan Tonner s četou vo-

jáků táhli z Prahy do Staré Boleslavě. Tam vyloupili všechny domy, vjeli koňmo do kostela svatého Václava i Panny Marie, oba chrámy oloupili, a co vzíti nemohli, zničili. Jako kořist vzali i milostný obraz Panny Marie, donesli jej do Prahy a odevzdali jej veliteli Starého města Hoffkirchovi. Tento zpupný člověk dal 29. března roku 1632 na Staroměstském náměstí poblíž šibenice postavit dvě staré židle, na něž položil obraz Rodičky Boží ze Staré Boleslavě s hanlivým nápisem. Kolem chodili vojáci, rouhajíce se Panně Marii.

Tu prodrala se davem šlechtná žena Alžběta z Plavna, pocházející z rytířského rodu Kořenských. Nemožouc potlačit bolest nad potupou milostného obrazu a nedbajíc nebezpečí, vrhla se před obrazem na kolena a volala: »Rodičko Boží, Panno nejsvětější, neprodlévej se pomstíti nad svými nepřáteli!«

Statečnost české ženy ohromila rouhače tak, že zanechali dalších urážek. »Boží mlýny melou pomalu, ale jistě«, říkává se. A také i tenkrát se to vyplnilo. Hoffkirch se svým vojskem byl brzy z Čech vyhnán a jeho bratr dokonce popraven na témž místě, kde Panna Maria byla potupena.

Leč staroboleslavský obrázek byl odvečen nepřátelským vojskem do Lipska a Hoffkirch jej nechtěl vydati leč za vysoké výkupné. Po celých šest let sbíral český národ peníze na vyplacení požadované částky. Konečně roku 1638 obraz byl vykoupen a 12. září téhož roku slavnostně přenesen z Prahy do Staré Boleslavě.

Jako v Čechách Stará Boleslav, tak na Moravě Svatý Hostýn se stal našim předkům útočištěm v dobách zlých. I zde Panna Maria — jak znějí prastaré

zprávy — ukázala mateřskou ochranu, když roku 1241 pomohla Moravanům k vítězství nad Tatary. Od těch dob putovali sem zbožní ctitelé Rodičky Boží, mezi nimiž v sedmnáctém století byl i blahoslavený Jan Sarkander, který byl farářem v nedalekém Holešově a zemřel mučednickou smrtí za zpovědní tajemství roku 1620.

Po válce třicetileté roku 1650 na Staroměstském náměstí na počest Neposkvrněné Panny Marie a na poděkování, že Praha byla osvobozena od Švédů, byl postaven krásný mariánský sloup. Byl to umělecký památník, který velmi sličně se vyjímal před starobylým chrámem Týnským.

Zde u tohoto sloupu konávali Pražané pobožnosti, zvláště když ve městě řádil mor. Panna Maria vždycky vyslyšela prosby svých věrných.

3. Co dosud bolí a zavazuje . . .

Dvě stě šedesát osm let stál tento kamenný svědek zbožnosti našich předků, až přišel smutný 3. listopad 1918.

Tehdy, děti, stalo se něco hrozného! Sloup byl zločinnou rukou stržen na dláždění Staroměstského náměstí. Zatím co měl býti Matce Boží vzdán dík, že se přimlouvala za národ, který nabyl svobody právě v jejím měsíci — říjnu —, dostalo se jí tak děsné potupy! Byla to veliká bolest, která v českých šlechetných srdcích dosud se nezahojila!

Krásná socha pádem na dlažbu rozbila se v několik kusů. Hlava byla uražena, trup byl zpřelámán. Ale něco zůstalo bez porušení. Její mateřské sepiaté ruce, které jako by dále prosily za nevděčné děti!

Náš národ v dalších letech musil mnoho vytrpět. Ale Panna Maria na nás v nebi nezapomněla. Ztracená svohoda byla našemu národu zase vybojována a vrácena opět v mariánském měsíci květnu 1945.

Tím však vzrostl náš dluh k Panně Marii! Její urážku musí český národ odčinit! Hodně se, děti, na ten úmysl modlete! Vaše prosby jsou Pánu Bohu zvláště milé a jdou přímo před jeho trůn.

Avšak dříve než bude vybudován opět kamenný sloup Panně Marii, musíme jí postavit jiný, krásnější pomník lásky a vděčnosti za vše, co našemu národu vyprosila.

A vy, děti, musíte patřit mezi »stavitele« nejvýtečnější!

Ano?!!

Platí!!

Ať Panna Maria vidí, jak ji máme zase v Čechách tolik, tolik rádi!

Čím se ti, Maria, ukážem vděčni,
že jsi nás vytrhla za strašných zhoub?
Víme, ach víme, že dosavad neční
nad Prahou před lety stržený sloup!

Matičko předobrá, my ti jej dáme,
krásnější nad pouhých kamenů dar:
Víš-li, co v hrudích, ó Maria, máme,
znáš-li to nadšení, znáš-li ten žár?!

Nad české chaty i paláců střechy
musí ten hořících srdcí sloup stát:
Marii budou zas milými Čechy,
Matku svou národ zas bude mít rád!

Praktické poučení: Pomodlíme se na úmysl, aby náš národ již brzy odčinil potupu, způsobenou Panně Marii stržením jejího sloupu v Praze.

P r o m l u v a 42.

KRÁLOVNA MÁJE - MATKA NEJLEPŠÍ

V měsíci květnu se slavívá den matek. V ten den přicházejí děti k mamince s kytíčkou v ruce a s přáním na rtech. A které dítě nemá již matičku, běží s kytíčkou na hřbitov a klade ji na drahý její hrob. Ale jest jedna matka, nejlepší ze všech matek, která nás má raději, než vlastní naše maminka.

A kdyby srdce matek všech
se v jedno srdce slila,
pak proti srdci jejímu
by jako z ledu byla . . .

A kdyby oči matek všech
se v jeden pohled spíaly,
pak přece by se na tebe
tak sladce nedívaly . . .

A kdyby ruce matek všech
ti pohladily skráně,
pak stotisíckrát něžnější
by byly její dlaně . . .

Ó, chceš ji znát, tu matičku,
jež miluje tak tebe? ...
Toť Matka Boží — Maria,
jež hledí na tě s nebe ...

1. *Matka — dárkyně života.*

Proto dítě má tolik svou maminku rádo, poněvadž matka dala a zachovává život dítěte. Ale co by bylo platné, kdybychom žili podle těla a kdyby duše byla mrtvá?

Děti, vy víte, kdo jest život našich duší, — jest to Pán Ježíš, který sám o sobě řekl: »Já jsem Cesta, Pravda a Život.« A kdo nám dal Pána Ježíše? Panna Maria — a proto ji právem nazýváme svou matkou, poněvadž od ní máme život nejvzácnější — život duše v Ježíši Kristu.

Stalo se to roku 1847 v Paříži: Byl měsíc květen a byly májové pobožnosti v kostele Saint-Valére. Jednoho večera roznemohl se varhaník a poněvadž nezbyvalo již mnoho času na dlouhé shánění, byl požádán o výpomoc v blízkosti bydlící slavný virtuos Heřman Cohen, člověk prostopášný. Byl židovské víry. Při kázání uštěpačný úsměv hrál na rtech umělce. Pak přišlo požehnání. Když kněz žehnal nejsvětější Svátostí oltářní, cítil se Cohen jakoby tajuplnou silou přinucen, aby klesl také na kolena. Od toho dne nepřestal chodit na májovou pobožnost. V duši cítil touhu státi se katolíkem. 24. srpna 1847 slavný Cohen přijal svatý křest, ba dokonce brzy potom, vyděděn od svých příbuzných, kteří zůstali zatvrzelými židy, vstoupil do řádu Karmelitánů. Roku 1851 byl vysvěcen na kněze a stal se z něho výmluvný kazatel, který jezdil po velkoměstech, kde bylo jeho jméno známo z hudebního umění, a všude

hlásal slovo Boží. Roku 1870 byla válka mezi Němcem a Francií. V Berlíně bylo množství zajatých Francouzů, mezi nimiž se rozmohla nákaza černých neštovic. Cohen obětavě se nabídl, že bude je obsluhovati. Byla mu přidělena nemocnice se 400 nakaženými vojíny. Konečně i on sám se stal obětí nákazy a zemřel 20. ledna 1871 se slovy na rtech: »Můj Bože, Tobě poroučím duši svou.«

Hled'te, děti, jak Panna Maria — Královna máje — dala Cohenovi život duše — v Ježíši Kristu!

2. Matka — Těšitelka.

Rozpomeňte se, děti: Když jste si někdy hrály, třeba na honěnou — najednou bác — už jste ležely a na čele byla boule jako holubí vajíčko. To bylo nářku — ale již tu byla maminka a řekla: »Ale neplač, vždyť to nic není!« Pofoukala bolavé místečko a hned zase bylo dobře. — Jaká to kouzelnice, ta vaše maminka!

Byl starý člověk, opuštěný a stíhaný všemožnými nehodami. A vždycky, když se mu zdálo utrpení nejtěžší, šel na hřbitov k maminčině hrobu a tam se vyplakal a bylo mu lehčeji.

Ale více než vaše maminka dovede potěšit Matka Boží. Však to, děti, poznáte v životě, že přijdou tak chmurné okamžiky, že i slovo vaší maminky bude zníti bezmocně a nebude moci vám dát útěchy a vrátit vám štěstí. A v takových těžkých chvílích potěší jistě — Panna Maria...

Chudoba, nouze, nemoci dolehly na zbožnou rodinu. Otec propadl zoufalství. V jeho hlavě uzrála strašná myšlenka, skončiti sebevraždou. Vzal silný provaz a nerozloučiv se se ženou a dětmi, šel v podvečer na osamělé místo, kde na vrbě se chtěl oběsit. Jde po pěšině

a náhle v září zapadajícího slunce zahlédne na zemi bílý lístek. Zvedne jej, obrátí: Byl to obrázek Panny Marie, pod nímž bylo napsáno: »O, Maria, oroduj za nás, kdož se k Tobě utíkáme!« Jako by ho u srdce bodlo při těchto slovech. Znovu si je opakuje, zahazuje provaz, líbá obrázek a rychle kvapí domů — bere do náruči ženu i své dítky a vypravuje jim celou událost; pak všichni s vděčným srdcem klekají před obrázkem a děkují Matce Boží, že jim zachránila tatínka. Druhý den šel otec k svatě zpovědi, vyznal se z hříchů a neminul ani týden, našla se práce, nemoc v rodině byla zažehnána a štěstí se nastěhovalo pod vesnický krov, kde na nejčestnějším místě visel maličký obrázek Matky — Těšitelky.

3. Matka — Pomocnice:

Děti, když si s něčím nevíte rady, když potřebujete pomoci, na kohopak přiběhnete? Na tatínka? Ten mnohdy příliš bývá zaměstnán a nemá kdy poslouchati vaše přání. Jen ta zlatá vaše maminka vás vždy vyslechne a vždy pomůže, seč síly stačí. A právě tak Panna Maria. Pomáhá nám — svým dětem, když toho nejvíce potřebujeme.

V Paříži na mostě přes řeku Seinu v září roku 1911 událo se velké neštěstí. Plně obsazenému autobusu vjel do jízdni dráhy nákladní vůz, takže byla by nastala srážka, kdyby řidič nebyl stočil směr svého vozidla stranou. Leč prudký tento pohyb měl osudné následky.

Autobus narazil na mostní zábradlí, vyvrátil je a zřítíl se do vody. Vše se událo v několika vteřinách. Lidé zprvu byly tak ohromeni, že až za chvíli spěchali v lodkách a na prámech pomoci nebohým cestujícím, zápasícím o život ve vlnách.

Obdivuhodné hrdinství tehdy dokázal kněz, jménem Richarde. Sám byl jedním z postižených nešťastníků, sedících v autobusu. Jel se svým přítelem do kostela Panny Marie, Notre Dame.

Sám později skromně a pokorně vypravoval: »Ve chvíli, kdy nastal osudný náraz, zvolal jsem důvěryplně: »Maria, pomoz!«, a v téže chvíli cítil jsem, jak se mne zmocňuje klid a rozvaha. Když jsme dopadli do vln, prudce jsem vyrazil dveře a snažil jsem se vyplavat na povrch, abych nabral dechu a rychle zjistil, co se dá podniknout. Ihned nato jsem se ponořil do hlubin, abych zachránil někoho ze svých bližních. První, koho jsem ve vlnách uchopil, bylo malé dítě, jež neumělo plavat. Vynesl jsem je a podal lidem, kteří zatím přichvátali s háky a lany. Celkem sedmkrát jsem se znovu pustil do vln, vždycky hlasitým výkřikem »Maria pomoz!« Tato myšlenka mi dávala novou sílu a přesvědčení, že Panna Maria nezkłame moji důvěru. Bez ní bych to nikdy nebyl dokázal. Sám se musím podívit, kde se ve mně vzalo tolik pohotové odvahy. Nemohu si to jinak vysvětlit, než že mne chránila Maria, moje Matka a Pomocnice, kterou jsem vzýval.«

Jak bylo dojemné, když po čase všichni zachránění spolu s Petrem Richardem v čele vykonali děkovnou pobožnost v katedrále Notre Dame!

Děti nezapomínejte nikdy na nebeskou Matku! Každý den nechť je svátkem Matky — Panny Marie. Přinášejte každý den kytíčku modlitby a ctnosti.

Stará pověst vypravuje: Je tomu víc než tři sta roků, kdy si vyšla do lesa v podvečer mladičká dcera hradního pána. Chodí lesem a nedává pozor na směr cesty. Slunce již zapadlo, v lese houstne tma, dívka ráda by se vrátila domů. Nastává noc, na nebi ani jediné hvěz-

dičky a kolem ani jediného hlásku. Odnikud nekyne záchrana. Dívka strachem dává se do pláče.

Tu se vynořuje opodál světélko, a hned druhé, třetí a pobíhají sem tam. »Zrádné bludičky!«, prolétne hlavou nebohé dívky.

»Maria Panno, dobrá moje Matičko, neopouštěj mne! Zachraň mne před záhubou!«, volá do strašidelného ticha. Ani si neuvědomuje, že došla až k samému okraji srázné propasti. Ještě krok, — a octne se dole v močálu na jejím dně.

Leč, co to? Hlas zvonku! Docela s opačné strany! Tedy tam musí být vesnička, tam najde dobré lidi, kteří ji vyvedou na cestu k domovu. Obrací se a jde po hlasu zvonku. Vždy blíže a blíže kráčí tímto směrem a nepozoruje, jak ubíhá hodina za hodinou. Tu náhle otevře se les, dívka ocitá se na známé louce a v pozadí v raních červánkách zdvihá se otcův hrad.

Stále tišeji zaznívá zvonek. Při posledním zvuku klekne dívka a modlí se, děkujíc Panně Marii za záračné zachránění.

Otec mění svůj pláč nad zmizelou dcerkou v jásavou radost, když ji vidí promoklou sice od noční rosy, ale zdravou a živou! Na poděkování Pánu Bohu dal vystavěti nad propastí kapli zasvěcenou Panně Marii. Ve věžičce umístěný zvonek se každého večera rozezpíval zvučným hlasem, neboť hradní pán rozkázal dávat tímto způsobem znamení správné cesty zbloudilým chodcům.

Drahé děti, život je nebezpečné bludiště! Ale jděte po hlas zvonku! Je to hlas víry, která nám říká, že v Panně Marii máme svou nejlepší Matku, která právě tehdy nejvíce nám spěchá na pomoc, když nám hrozí největší nebezpečí.

Často k ní volejte: »Ukaž, že jsi Matkou!« »Maria, pomoz!«

Nenechá vás zahynout, vždyť nebylo slýcháno, že koho opustila, kdo se k ní utíkal...!

Praktické naučení: Jdu-li ze školy a slyším polední klekání, pomodlím se v duchu zbožně »Anděl Páně«.

P r o m l u v a 43.

PŮSOBENÍ DUCHA SVATÉHO - DAR SÍLY

(K s vat o d u š n í m s v á t k ů m.)

Pán Ježíš vstoupil na nebesa, ale nezapomněl na apoštoly. Splnil svůj slib a poslal jim Ducha svatého, při čemž nad jejich hlavami se zjevily ohnivé jazyky. Jaká se to s nimi stala změna? Dříve bojácní lidé, kteří se zavírali před Židy ze strachu — a najednou jsou z nich neohrožení hlasatelé slova Božího. A nikoho se nebojí, ani zlých Židů, ani okovů, ani mučení, ani smrti. To působí Duch svatý: Jako poddajná hlína v ohni ztverdne a stává se z ní cihla pevná jako kámen, tak i srdce apoštolů se zocelilo silou Ducha Svatého.

1. — Kdo z vás, děti, by nechtěl býti silný? To je vaše touha, aby z vás vyrostli zdatní sportovci a sportovkyně, proto tužíte své svaly na hřišti, v tělocvičnách, na plovárně. Ale znal jsem silného zápasníka — sportovce, který si dobyl mnoha vítězství. Stačilo však sebemenší duševní utrpení — zhroutil se a propadl

netrpělivosti. Míti silné tělo je krásné, děti, ale nejkrásnější je míti silnou duši. Ve středověku nebylo slavnějšího okamžiku pro mladého jinocha z urozeného rodu, než když byl pasován na rytíře. Na oltáři leželo brnění a štít se znakem rodu. Jinoch klečel před biskupem, jenž se nad ním modlil. Pak vzal biskup rytířský meč v pochvě, uhodil jím třikrát o rámě rytíře a při tom pronášel slova: »Budiž rytířem, obhájcem míru, hrdinou a sluhou Božím!« Pak jinoch oblékl brnění, kol boků mu byl připásán meč, vsedl na svého oře — a od té chvíle jeho život byl zasvěcen statečnosti a obhajobě práva. I každý katolický křesťan má být rytířem Ducha svatého — proto ve Svátosti svatého biřmování, (které jste již přijali nebo přijmete) Duch svatý nám dává sedm svých darů a zvláště dar síly, jímž se stáváme bojovníky Kristovými. Život jest boj o duši: Buď bude patřit Bohu nebo ďáblu podle toho, jak vytrváme v síle a věrnosti.

V naší době se tolik závodí a trénuje! Každý rok přinese nějaký nový rekord. Kolik je k tomu potřeba tělesné síly a pohotovosti! A cena? I když se o vítězství rozepíší noviny, jak málo se ví o něm za rok, za dva, za deset let!

Myslím, že nikdo z vás nezná jméno finského běžce Paavo Nurmi, který na olympijských mezinárodních hrách roku 1924 uběhl jednu anglickou míli za 4 minuty 10 vteřin, to jest běžel rychlostí 41 a půl kilometru za hodinu čili jako zrychlený vlak?!

Tím méně asi něco víte o nej památnějším a nejúpornějším závodním běhu, který prožila Amerika r. 1838.

Tehdy Kansas a Nebraska, obrovské země, mající 70.000 čtverečních kilometrů, měly být osazeny. Původní obyvatelé, Indiáni, byli bělochy a nemocemi tak

ztenčení, že jim stačily zvláštní chráněné úseky tak zvané rezervace.

Odevšad ze Starého i Nového světa proudí zástupy uchazečů, kteří se zde chtějí usídlit. Má býti osazeno 20.000 farem. Na čáře, dlouhé 200 kilometrů, stojí rozestaveno na 100.000 uchazečů, připravených ku startu. Kdo první dosáhne určitý kus půdy, bude jejím pánem. Někteří snaží se před signálem proniknouti dvěma řadami vojáků, kteří tu stojí na stráž. Kdo je dopaden, je bez milosti zastřelen.

Konečně zazněly signály! Jako štvaná zvěř letí uchazeči dopředu. Někde bojují pěstmi — zbraně musili odložit — o prvenství dva, tři soupeři. Mnozí padají omráčení nebo zmrzačení k zemi.

Najednou výkřik: »Prérie hoří!« Vpředu zapálili suchou travu, aby tím zdrželi závodníky vzadu. Oheň, rychle se plazící v patách běžců, ještě více je žene. Kolik jich kleslo vysílených a stalo se oběťmi plamenů!

Hleďte, děti, jak hrozný byl závodní běh o kus půdy, kterou na konec do hrobu s sebou si nikdo nevzal. Na nás čeká jiný, důležitější závod: Běžme k nebi a cenou je život věčný! Vyhrají jenom duše, jež síla Ducha svatého pasovala na rytíře!

2. — Slyšte, děti, vypravování o malém rytíři Ducha svatého. Je jím Nunzio Sulprizio, který žil před necelými 100 lety v Neapoli, tam kde sopka Vesuv hrozivě vydechuje kotouče dýmu. Nebylo Nunziiovi ani šest let — a osiřel. Na štěstí se ho ujala babička, ale po třech letech zemřela i ona. Ted' byl dán devítiletý klouček ke svému strýci, který však byl hrubý a necitelný. Nunzio nebyl lenoch: Ráno byl první na nohou a celý den pomáhal v kovárně ze všech sil — a přece

strýc-kovář zasypával ho nadávkami ničemů a povalečů. Ba mnohdy popadl kus železa, hodil jím po ubohém hochu, povalil ho na zem a zkopal ho tak, že nejdnou ubohý Nunzio zůstal ležeti v bezvědomí. Jednou v zimě dostal Nunzio rozkaz vynést železnou, těžkou mříž na vysoké návrší. Chatrně oděný, vyhladovělý klesal pod těžkým břemenem. Zpocený se vrátil v studené plískanici domů. Následky se brzy dostavily. Otekla mu noha a začaly ho trápit strašlivé bolesti. Přece však, nechteže rozzlobiti strýce, konal dále těžké práce. Jednou tahal kovářský měch, když náhle omdlel vysílením. Strýc, pokládaje to za přetváрку, kopl hochu vši silou právě do bolavé nohy. A ubohý Nunzio ani nezasténal. Od té doby ukrutný strýc přivazoval Nunzia k rukověti měchu, aby se nemohl hnouti. Otok se provalil, otevřela se hnisavá rána. Plných šest roků trval tento hrozný život a přece Nunzio nikdy nenaříkal. Kde nabral ubohý trpitel tolik zmužilosti? Tajemství Nunziovo spočívalo v modlitbě; denně se modlil o dar síly a vytrvalosti. Konečně musil být dán do nemocnice, kde lékaři seznali, že má nevylečitelný kostižer. Všichni v nemocnici si ho oblíbili pro jeho veselou povahu. Od něho učili se statečně snášeti utrpení. Poněvadž nemoc se nelepšila, byl propuštěn z nemocnice a ujal se ho hodný důstojník, který si malého hrdinu odvezl do své vily. S poslední nadějí byla podniknuta ještě jedna operace velmi bolestivá. Při ní jinoch nehnul ani brvou, takže operující lékař udiven zvolal: »Což jste ze železa? Necítíte nic?« A Nuncio odpověděl: »Co jest moje bolest, když ji srovnám s mukami Pána Ježíše na kříži!« Nepomohlo však nic: Nunzio Sulprizio zemřel s úsměvem na rtech ve věku 19 let. Hleďte, děti, jak Duch svatý sílil kovářského učedníka.

3. — Děti, nepřál bych vám, abyste i vy musily tolik trpěti jako ubohý Nunzio, ale přál bych vám, abyste i vy měly tolik duševní síly jako on, abyste i vy byly hrdinnými rytíři Ducha svatého. Jako na závodech mohou něco dokázati jenom ti, kdož se důkladně připravili »trénováním«, tak dar síly Ducha svatého nedostaneme bez přípravy. Pohleďte, co dělali svatí apoštolové před sesláním Ducha svatého.

a) *Odešli do tiché samoty.* Ne uprostřed hlučící ulice, ne v divadlech a biografech, ne na hřištích staneme se silnými rytíři Ducha svatého. To neznamená, že bych vám, milé děti, nepřál sportu, zábavy a radosti — ba naopak, přál bych si, abyste byly hodně zdravé, otužilé a veselé — ale nesmíte zapomenouti na otužování své duše.

A jako plovati se může jen ve vodě, hráti football jenom na hřišti k tomu vhodném, tak připravovati duši na dar síly Ducha svatého můžeme nejlépe v tichu a samotě.

Dne 24. listopadu 1925 v Edinburghu zemřela mladá dívka Marketa Sinclairová — bylo jí teprve 25 let. Tu, kdybyste, děti, znaly! Když vyšla ze školy, stala se z ní tak nadšená sportovkyně, že v lehké atletice v běhu o závod a v plavání vždycky vyhrála. A jak veselá byla! Chudým svým rodičům zvonivým smíchem mnohdy zaplašila chmuru z tváře. A často se stávalo, že Marketa chytla maminku nebo tatínka a začala s nimi tancovati po kuchyni, až se vše rozesmálo.

Marketa byla dělnicí v továrně. Když bylo po práci, zatím co ostatní dělnice chvátaly domů, Marketa zašla si vždy do kostela — a tam v posvátném tichu před svatostánkem se modlila. —

Vidíte, děti, kde se »trénuje« duše? V tichu, o samotě, kde nic nepřehlušuje tajemný hlas Boží, který mluví k našemu srdci. —

Svatý Don Bosko, o němž jsem vám vypravoval, uprostřed hry si zavolal nejvášnivějšího hráče do ústraní a tázal se ho: »Jak se ti daří?« — »Výborně!« — »Také tvé duši?« Na tu otázku chlapec se zarazil, sklopil oči a zapýřil se. »Kdybys zítra nebo dnes měl zemřít, byl bys spokojen?« — »Myslím, že ne,« zněla zkroušená odpověď. »Kdy půjdeš k svatě zpovědi?« — »Zítra ráno!« — »Přijď raději hned!« A hráč, který se vyznal tak výborně v treningu těla, šel »trénovat« duši do ticha zpovědnice.

Pamatujte si dobře, děti: chrám Páně a zpovědnice jsou dvě místa, kde Duch svatý zoceluje naši duši.

b) *Vytrvale se modlili.* Bez modlitby nic nedokážeme. Modlitba jest první, nejjistější prostředek, abychom jako praví rytíři v bojích a pokušeních vytrvali silni, nepřemoženi a neoloupeni o dary Ducha svatého.

Skotská bajka vypravuje: Byl jeden dudák, který přišel do vesnice hrát na posvícení. Dostal notnou výslužku — druhý den si odnášel torbu napěchovanou koláči a masem. Jak se vracel přes les, náhle se ohlédne a strachem se zachvěje. Vlk jde za ním. Chce mu utéci, ale vlk se dá do běhu. Dudák sáhne do torby a vyhazuje koláč za koláčem, pak i všechno maso, doufaje, že se vlk jidlem zdrží. Leč vlk vždy ho dohonil. Dudák již neměl nic, co by vlku hodil. V zoufalosti nafoukl dudy z plných plic přímo proti vlku. — Dudy zavřeštěly — vlk polekán náhlým třeskem dal se na zbrklý útěk. Nyní dudák začal se tlouci do čela: »Ó, já hloupý Janek, že jsem na vlka nezahloupl hned, mohl jsem mít torbu plnou.«

Tak jednáme mnohdy i my v boji pokušení: ďábel nám jde v patách a olupuje naši duši kousek za kousem o její krásu — zatím co my pošetili měli bychom ihned proti pokušiteli zadouti mocným hlasem modlitby. Kdo se nemodlí, jistě bude přemožen.

Praktické naučení: Budu děkovati Duchu svatému za dar síly zvláště ve výroční den svatého biřmování.

P r o m l u v a 44.

ČERVEN, MĚSÍC BOŽSKÉHO SRDCE PÁNĚ

V měsíci květnu jsme si připomínali lásku mateřského srdce Rodičky Boží — měsíc červen je zasvěcen Božskému Srdci Páně. Svátek Božího Těla, kdy kněz nese Svátostného Spasitele našimi ulicemi, jest památkou lásky Pána Ježíše, který s námi chtěl bydleti ve svato-stánku. Devátý den po tomto velikém svátku slaví Církev svatá Zdroj, z něhož láska Kristova vyprýštila, totiž Jeho Božské Srdce. Ale abychom mohli Božské Srdce co nejvíce a nejčastěji uctívati, jest mu zasvěcen nejen jediný den, nýbrž celý měsíc červen a z ostatních měsíců vždy první pátek.

1. Zjevení Božského Srdce a jeho veliké zaslibení.

Má-li někdo někoho velmi rád, dává mu to najevo slovy: Mám tě z celého srdce rád, srdce ňě tě miluji. Pán Ježíš měl nás více rád než všichni lidé dohromady a aby nám svou lásku ukázal, dal si na kříži kopím probodnouti srdce. Proto na obrázcích často zříté, jak Pán Ježíš ukazuje na své srdce probodené, z něhož

se tyčí kříž a šlehají plameny, které znamenají lásku Spasitelovu.

V takové podobě se zjevil Kristus Pán dne 27. prosince 1673 zbožné řeholnici, jménem Maria Marketa Alacoque (Alakok) v malém francouzském městečku Paray a pravil jí: »Mé srdce jest naplněno láskou k lidem, že již nemůže v sobě zadržeti plamenů hořící lásky. Musí je tvým prostřednictvím vylíti a lidem zjevit, aby je obohatilo nebeskými poklady.« Pán Ježíš se zjevil světici ještě několikrát a jednou řekl: »Viz to srdce, které tolik lidí milovalo, že nešetřilo ničeho, nýbrž vyčerpalo se a zničilo se, aby jim ukázalo svou lásku . . . a za to se mu dostává od většiny lidí nevděku a pohrdání!« A jindy Božské Srdce dalo svatě Marii Markétě veliké zaslíbení, které si zapamatujte, děti, po celý život: »V přehojném svém milosrdenství slibuji ti, že dám šťastnou hodinku smrti těm, kdož po devět měsíců po sobě jdoucích vždy na den prvního pátku budou přimati Nejsvětější Svátost oltářní. Moje Božské Srdce jim bude v smrti útočištěm!« . . .

Děti, jistě jste slýchaly, že se lidé dávají pojistit proti ohni, proti úrazu, ba i na život, aby včas potřeby buď jim nebo jejich příbuzným byl vyplacen určitý obnos peněz. Božské Srdce Páně jest jediná pojišťovna na světě, která nám může po smrti vyplatiti věčnou blaženost. Proto hodní a zbožní lidé přistupují vždy první pátek nebo neděli v měsíci ke stolu Páně, aby si zajistili šťastnou smrt.

Mezi nejslavnějšími muži minulého století byl prezident republiky Ecuador — Garcia Moreno. Třikrát byl zvolen presidentem, pro svou vlast vykonal velmi mnoho, ač jeho nepřátelé mu kladli překážky. A třebaže

Garcia Moreno byl nejvyšší hlavou státu, nestyděl se ve venkovském kostelíčku přisluhovati knězi u oltáře.

Děti, president — ministrantem! Věděl dobře, že sloužiti Pánu Bohu jest více než vládnouti. V průvodu Božího Těla nestyděl se nésti nad nejsvětější Svátostí baldachýn, na Velký pátek se všemi ministry přicházel do kostela líbati kříž. Dne 25. března r. 1874 slavnostně zasvěcena byla republika Ecuador Božskému Srdci Páně. Když r. 1875 byl po třetí zvolen presidentem, nepřátelé jeho zuřili. Garcia Moreno psal do Říma svatému Otci: »Jaké štěstí pro mne, svatý Otče, že jsem nenáviděn a pronásledován k vůli svému Spasiteli a jak mne bude blažiti, jestliže požehnání Vaší Svatosti přinese mi milost, abych mohl prolíti krev pro Toho, jenž svou krev pro mne vycedil.« — Nadešel první pátek měsíce srpna (6. VIII. 1875). President přistoupil ráno ke stolu Páně. Kolem desáté hodiny dostal upozornění, aby se měl na pozoru, že nepřátelé proti němu kují pikle. Ale jeho odpověď zněla: »Nebudu zbabělý!« Odpoledne v jednu hodinu na cestě ze svého příbytku do vládní budovy zastavil se v kostele a modlil se před svatostánkem. Za několik okamžiků měl viděti Spasitele ne již skrytého pod způsobou chleba, nýbrž tváří tvář. Neboť když vcházel do brány paláce, vyskočilo z úkrytu za sloupem pět najatých vrahů, z nichž jeden zasadil mu ránu nožem, druhí vystřelili z revolverů. Garcio Moreno se skácel na dlažbu. Vrahové se vrhli na něho a dýkou zasadili mu dvaadvacet ran. Poslední slova velikého presidenta byla: »Jen zmužilost! Bůh neumírá!«

Hled'te, děti, jak Božské Srdce Páně vyplnilo na presidentu Morenovi svůj slib, že své ctitele neopustí v hodině smrti — vždyť zemřel v den svatého přijímání po zbožné návštěvě svatostánku, na cestě z kostela.

2. Srdce Ježíšovo — útočiště v těžkých chvílích života.

Ale nejen v posledním okamžiku, nýbrž po celý život Srdce Ježíšovo rozdává své milosti, zvláště tehdy, kdy potřebujeme útěchy. —

Dusné, zachmuřené počasí věstilo bouři. Na hladině moře v dáli je viděti osamělý rybářský člun, který se příliš zatoulal, než aby včas mohl se vrátiti do klidného přístavu. Bouře jej zastihla několik set metrů od břehu. Vítr přelomil stěžeň, divoká vlna převrátila loďku — ubohý rybář, syn matky-vdovy, zmizel v hlubině. Na břehu matka vytřeštěným zrakem pozoruje tento děsivý obraz. Srdcervoucí výkřik zazněl z jejich prsou. Náhle jako šílená běží . . . kam? Do kostela, před svatostánek a Božskému srdci, které žije v nejsvětější Svátosti, vypovídá všechnu svou hroznou bolest a na konec dodává: »Ty, Srdce, které jsi umělo těšiti zarmoucené, smiluj se nade mnou!« Posilněna vstala a odešla domů. Tam již na ni čekali příbuzní a projevovali jí soustrast. Matka mlčky přijala slova útěchy a potom pravila: »Vždycky jsem věřila v dobrotu Božského Srdce, ale nikdy jsem jí tolik nepocítila, jako nyní v kostele. Pán jest dobrý a myslí to s námi dobře!« Kde načerpala ubohá žena tolik zmužilosti v okamžiku pro matku tak hrozném? V Božském Srdci Páně. —

Povím vám ještě krásnou legendu:

Když roku 1329 zemřel šlechtyný skotský král Robert I., jeho nejvěrnější rytíř Douglas vyňal z mrtvého těla královo srdce, aby podle posledního přání svého pána donesl je do Jerusalema a tam je položil na oltář Božího Hrobu.

Vzácný poklad zavinul do bělostné hedvábné roušky a ukryl na svých prsou. Rozloučil se s drahými, vstoupil

na loď a plavil se do Francie, potom pěšky cestoval do Španěl a opět lodí pokračoval dál.

Kolik obtíží a nebezpečí čekalo jej na cestě! Jednou zemdlen dlouhým putováním usedl na kámen a popadla ho tak mocná touha po domovině, že se již chtěl obrátit a směřovat zpátky do vlasti. Ale v tom na jeho prsou začalo mocně bušiti královské srdce, jako kdyby mu svým zázračným tepem říkalo: »Jen zmužile dál! Neboj se! Srdce krále je s tebou!« A Douglas znovu se vzchopil a pokračoval v cestě.

Jindy zase přišel v místa, kde křesťanské vojsko marně kladlo odpor přesile nevěřících Turků. Opět královo bohatýrské srdce ožívuje a mocně buší na Douglassově hrudi. Rytíř sedá na koně, staví se v čelo křesťanských vojáků a pomáhá jim k vítězství. Vždyť srdce krále bylo s ním!

A tak to jde dál — při každé obtíži tajemný tepot královského srdce dává Douglasovi poznat, že není sám, že s ním je někdo jiný, mocnější a silnější, který mu nedá klesnout!

Konečně Douglas přišel až do Jerusalema a se slzami v očích položil drahocenný poklad na místo, kde spočívalo přesvaté tělo Spasitelovo.

Oč pravdivěji — zvláště po svatém přijímání — odcházejíce na své těžké a nebezpečné životní cesty, můžeme říci: Královo Srdce jest s námi! Neopustí nás a dá nám vítězně bojovat, abychom došli svého cíle a mohli spočinout jednou u něho — v nebeském Jerusalemě!

3. *Arabská báje vypravuje:*

Jeden syn byl tak zlotřilý, že se zaprodal ďáblu, aby hodně zbohatl. Ďábel mu slibil bohatství, avšak

žádal: »Napřed musíš zabít svou matku a přinést mi její srdce.« Syn tak učinil. Zabil matku, vytrhl její srdce z hrudi a nesl d'áblovi. Ve spěchu klopýtl o kámen a upadl. Tu matčino srdce začalo mluvit a praví: »Neublížil si's, synáčku můj?« — Chápete, děti, smysle té báje? Láska mateřského srdce jde tak daleko, že má soucit i se zvrhlým dítětem — ale láska Srdce Ježíšova jde ještě dále: My hříchem *znovu* je probodáváme a Ono zahrnuje nás svými dary a milostmi... Dášení již na čas, abychom to Srdce začali také doopravdy milovati?

*

Praktické naučení: Je-li možno, budu chodit každý první pátek nebo neděli v měsíci ke svatému přijímání.

P r o m l u v a 45.

CÍRKEV NEPŘEMOŽENÁ

(K svátku svatých Petra a Pavla.)

1. *Svatý Petr a Pavel.*

Bylo to roku 67, kdy v Římě panoval krvelačný císař Nero. Byl tak ukrutný, že vlastní matku a bratry dal popravit. Jednou ho napadla myšlenka, že by si mohl udělati velkolepou podívanou, jak vypadá hořící město Řím. Poručil, aby byl založen požár v těch místech, kde většina domů byla dřevěných. Obyvatelé, jimž shořel skromnický majetek, byli velmi roztrpčeni

a začali se bouřiti, chtějíce potrestati zločinného žháře. Aby císař unikl jejich pomstě, dal prohlásiti: »Křesťané to byli, kteří Řím zapálili.« Nyní všechna jeho krve-lachnost se obrátila proti křesťanům. Byli zjímáni a vsa-zeni do žalářů a pak vyváděni k hrozným mukám. Tehdy v Římě byl hlavou Církve první papež, svatý Petr.

Legenda vypravuje, že když začalo pronásledování, Petr ze strachu v noci utekl z Říma. Šel po cestě Appiově, zalité měsíčním světlem. V dáli bylo slyšeti řev lvů a tygrů z cirku, jimž při nočních hrách byli předhazováni křesťané. Najednou se Petru zdálo, že se k němu blíží světlá postava, na rameni nesoucí kříž. Petr poznal Krista Pána. S podivením a bázni se ptal Spasitele: »Kam jdeš, Pane?« Kristus smutně odpově- děl: »Jdu do Říma, abych se dal znovu ukřižovati místo tebe.« Pak postava zmizela. Petr porozuměl. Obrátil se, šel zpět do města, kde byl zajat a vsazen do žaláře Mamertinského. S ním byl také uvězněn sva- tý Pavel a oba byli dne 29. června roku 67 po Kristu umučeni: svatý Petr byl ukřižován hlavou dolů, svatý Pavel byl sťat mečem. — Tam, kde svatý Petr byl popraven a kde je pochován, stojí největší chrám celého světa, v jehož kopuli stkvějí se zlatem slova Páně: »Ty jsi Petr, na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné ji nepřemohou.«

2. Církev nepřemožená.

A tato slova Páně se vyplnila. Nepřemohli Církev pronásledovatelé, kteří na ni útočili déle než tři sta let. Deset velkých pronásledování se za tu dobu počítá a z nich nejkrutější byla: za Nerona, Decia a Diokle- ciána. — Decius nařídil, že křesťané musejí obětovati pohanským modlám bohů a tak odpadnouti od víry

křesťanské. Mnozí ze strachu tak učinili, avšak mnohem více jich raději podstoupilo mučednickou smrt. — Dio-klecián dlouhým a přeukrutným pronásledováním chtěl zcela vyhladiti náboženství křesťanské. Dal pobíti vojenský pluk, zvaný thébský i s jejich velitelem Mauriciem (více než 6000 vojáků).

Tehdy zemřela svatá Anežka, dívka sotva třináctiletá. Syn římského prefekta (starosty), Symfonia, chtěl si mladou půvabnou dívku nakloniti a posílal jí drahocenné látky a skvosty darem. Ale Anežka odmítla. Otec Symfoniův se dověděl, že Anežka je křesťankou a hleděl ji po dobrém i po zlém odvrátiti od Krista. Ale mladá dívka se nezalekla. Přivedli ji před sochu pohanské bohyně a poručili jí, aby obětovala kadidlo. Ale Anežka vysypala kadidlo na zem. Pak ji chtěli dáti mezi mravně zkažené lidi, aby ji svedli ke hříchu, ale Bůh svatou Anežku chránil ode všeho zlého. Konečně svatá Anežka byla popravena roku 304. Na jejím hrobě v zahradě za městem vždy v noci se modlívali její rodiče, nařikajíce pro milou dcerušku. Jednou se jim objevila Anežka s beránkem na ruce a sladce jim řekla: »Neplačte nade mnou, rodiče drazí, vždyť se mně dobře vede. Žiji v nevýslovné radosti, proto radujte se, že Spasitel dal mně korunu slávy věčné!«

Tehdy bylo napsáno o tomto krutém pronásledování: »Meče již od ran pozbyly svého ostří, kati popravami byli již tak zemdlení, že noví muži je musili vystřídávati — ale křesťané přece pěli všemohoucímu Bohu písně chvály a diků.« — Krev mučedníků byla jakoby semeno, z něhož vyrůstali noví křesťané. Konečně roku 313 byl dán křesťanům vytoužený mír a ukrutná pronásledování přestala. Někteří čítají všech mučedníků na 11 milionů.

3. *Hrozná muka pro Krista:*

Křesťanům bylo za živa sekáno maso až na kost, do ran byla jim sypána sůl a naléván ocet, byli natahováni na skřípec, nebo vysvlečeni a svázáni na hromadě skleněných střepin. Jindy jim na tělo přikládali žhavé železo nebo na kovové židli je posadili nad oheň. Jiné za nohy zavěsili nad ohněm, takže se kouřem zadusili. Jiné za ruce přivázali a na nohy připjali těžké balvany nebo klády. Jiné vhodili do vařící vody nebo do kotle se žhavým olejem nebo smolou. Lili jim žhavé olovo na záda. Bývali zašiti do pytle plného jedovatých hadů a vhozeni do moře. Jiné pomazali medem, svázané vystavili na prudké slunce, kde byli od vos a hmyzu uštípáni. Jiné uvázali za nohy k větvím silou k sobě do oblouku ohnutých, větve pak pustili, takže ubozí křesťané byli v pravém slova smyslu roztrženi. Jiným osekali všechny údy, vráželi jim za nehty jehly nebo je přivázali koním k ocasu, kteří poplašení tryskem pádili a k smrti je usmýkali. Celé řady křesťanů byly předhozeny dravým šelmám v ohromných divadlech před očima tleskajících diváků.

Když, děti, slyšíte tyto hrozné věci, vid'te, že dech se vám tají v hrudi, a to jen, když o nich slyšíte. Což, kdybyste vy byly bývaly tehdy mezi křesťany, obstály byste, nezhadily byste Pána Ježíše? Mučedníci raději zemřeli. — I vy, děti, musíte raději všechno snášeti, než abyste se někdy v životě měly státi Pánu Ježíši nevěrnými. Každá věc je nám tím dražší, čím více jsme musili za ní dáti. Vážíte si odměn ze školy, ze závodů, z hřiště, poněvadž jste si jich dobyly svým přičiněním, prací, námahou a obětmi. Ale žádná věc není tak draze zaplácena, jako naše víra: Krví Kristovou a krví tolika

mučedníků. Jest možno, děti, abyste si svého náboženství nevážily? Jest možné, abyste mu nezůstaly věrný?

Je tomu více než sto let. Roku 1839 bylo na ostrově Korei velké pronásledování katolických křesťanů. Tehdy prolilo krev pro Krista i několik dětí. Aspoň o dvou se vám zmíním.

Dvanáctiletá Anastazie Ni byla uvržena spolu s matkou do vězení. Soudce se jí ptal, zda ví, kde jsou skryti katoličtí kněží, po nichž pohané slídili. Když dívka odpověděla, že neví, ptal se jí soudce, zda chce zapřít víru.

Její statečná odpověď zněla: »Do sedmi let jsem nic o Bohu nevěděla: od té doby mu věrně sloužím, a teď bych se ho měla zříci?! Raději tisíckrát zemřít!«

Když její matka pochybovala o stálosti dívčině, hájila se tato malá křesťanka hrdinně: »Spasitel mi pošle anděly a ti mi budou nápomocni v boji!«

Skutečně tato dívka římsko-katolickou víru nezradila, ačkoliv byla hrozně mučena. Její tělo bylo tak krutě rozdrásáno, že nebylo již místa na něm pro rány. Na konec byla v žaláři zardoušena. Dívka je nejmladší korejskou mučednicí.

O rok starší byl chlapec Petr Niu-Tai-Cieli. Jeho otec i starší bratr prolili již krev jako mučedníci.

Když vypuklo nové pronásledování, roznítily ho příklady hrdinných vyznavačů, že zatoužil po mučednické koruně a sám se vydal mandarinům. Několikrát se snažili přimět ho k odpadu, ale marně.

Potom byl vydán na mučení. Kovovými háky bylo mu rváno maso z těla, čtrnáctkrát byl na mučidle, při čemž mu polámali a rozdrtili kosti, dostal 600 ran holí a 40 ran koženým obuškem do tváře. Při tom všem zůstal klidný a radostný. Jednou ho s mučidla sňali ve

mdlobách, a když přišel k sobě, řekl: »Nedělejte si starostí, ještě jsem neumřel!« Nakonec i on byl zardoušen v žaláři.

Vidíte, děti, Církev svatá v každé době má mučedníky, kteří za víru Kristovu dávají život.

Bud'te hrdé na to, že k této svaté Matce Církvi náležíte, važte si po celý život víry římsko-katolické a ne-
zrad'te ji, i kdybyste za to snad trpěli!

Praktické naučení: Přičiním se, abych se pilně učil svatému náboženství. Chci tím nejen učiniti radost panu katechetovi, nýbrž i dáti najevo, jak si svého náboženství vážím. V příštím roce si chci polepšit známku z náboženství.

P r o m l u v a 46.

PŘÍPRAVA NA PRÁZDNINY

Školní rok se již překulil a nastávají vám prázdniny. Ó, to je něco pro vás, děti! Stačí jen říci slovíčko: »Prázdniny« — a všem se rozjasní v očích. Je dobře, že se těšíte na prázdniny, vždyť si jich plně zasloužíte. Vypravuje se o svatém Janu, apoštolu a miláčku Páně, že jednou, již jako stařec, si pohrával s ochočenou koroptví. Nastavoval jí dlaň, koroptev si na ni vyskočila, odtud na rámě, ba i na hlavu světcovu se zatoulala. Tam se jí líbilo nejlépe. Jakýsi myslivec, který svatého Jana znal, pozoroval z dálky tuto hru a nešlo mu do hlavy, že tak vážný a moudrý muž maří čas s hloupou

koroptví. Ale svatý Jan mu řekl: »Proč nemáš tetivu svého luku ustavičně napjatou?« — »Aby nepozbyla pružnosti a síly,« odpověděl myslivec. A svatý kmet doložil: »Vidíš, můj bratře? Nediv se tedy, že i já si popřávám odpočinku a nevinné zábavy, aby můj duch neochaboval, nýbrž zůstal schopným přemýšleti o věcech velikých a konati své povinnosti.« — Totéž platí, děti, i o vašich prázdninách.

1. *K čemu jsou prázdniny.*

Prázdniny jsou k tomu, abyste si odpočinuly a oddechly. Pohádka vypravuje o zlaté studánce. Jest skryta za devíti horami a devíti dolinami — a málokdo ji najde. Ale každý, kdo se z ní napije, i kdyby byl unaven, hned se osvěží. Děti, z takové studánky byste se všechny chtěly hodně napít, vidíte? — A já vám poradím, kde tu studánku najdete: v Boží přírodě. Šumot vonících lesů, bublání potůčků, koberce květů, švitoření ptáků, čistý, zdravý vzduch, chladivá voda řek — to vše je prázdninová studánka.

Proto, děti, o prázdninách užijte co nejvíce volné přírody, a mějte oči otevřené pro její krásu. Byli mnozí mužové a ženy, kteří se z přírody naučili jako z nějaké knihy znáti všemohoucnost, krásu a lásku Stvořitele. V přírodě se stali mnozí lidé světci.

Taková byla blahoslavená Armela Nicolasová († 1671), které příroda byla učitelkou svatosti. Poslyšte, co vypravuje: »Když jsem viděla na poli ovce, které se nechají stříhat a zabít, aniž se brání, představila jsem si božského Spasitele, který jako beránek byl veden k zabití a neotevřel svých úst. A naučila jsem se z toho, že i já mám trpělivě všechno snášet, abych se mu stala podobnou. Viděla-li jsem, jak se kuřátka utíkají

pod křídla slepice, rozjímal jsem, jak mne božský Spasitel svým přirovnáním učí utíkat se pod křídla Boží prozřetelnosti a tam se skrývat. Viděla-li jsem psíka, jak za kousek chleba je věrný svému pánu, a jak jej neopouští, bylo to pro mne důkladným naučením, abych byla vděčná Bohu, který mi prokázal tolik dobrodiní. Ryby ve vodě mne učily, abych i já se ponořila do moře Boží lásky a v ní hledala svou radost. Neboť jako ryba bez vody, je duše bez Boha. Viděla-li jsem, jak se v čas žní oddělovala pšenice od plev, vzpomněla jsem si, že se tak stane v den soudný.»

Hle, děti, kdo takto užívá přírody, tomu se stane čarovnou, osvěžující studánkou nejen pro tělo, nýbrž i pro duši.

Kdybyste chodily do přírody jenom si hrát, koupat se a sportovat, podobaly byste se onomu rytíři, který před dávnými věky při lovu v širém lese najednou stannul před poustevníkem Macedoniem. »Řekni mi, muži Boží, co hledáš zde v divokém lese?«, ptal se lovec. »Rád ti řeknu, avšak napřed pověz ty, co zde hledáš!« — »Inu,« smál se lovec, »já zde hledám divokou zvěř.« — »A já,« odvětil Macedonius, »tu hledám svého Boha«. Děti, v přírodě hledati stopy Boží, to je první a nejkrásnější vaše zaměstnání pro prázdniny.

Každé dítě, které v přírodě vidí Boží dílo, dovede si ji také vážit. O prázdninách šel Karlík s otcem na procházku po luční pěšině. Karlík si našel hůl a běda každé květině, která rostla podél cesty. »Všem květinám hlavy dolů,« myslil si Karel, ale najednou, kde se vzal, tu se vzal, přiletěl pohlavek, jaký jen tatínkova mistrná ruka dovede vyměřit. Karel se cítí nevinný a začíná soukati slzy. Ale tatínek praví potutelně: »Ach, to je škoda, že jsem se víc nerozehnal! Já myslil, když

květiny mohou být bez hlavy, nemusí mít hlavu ani nezbední kloučci.« Karel se zapýřil, zmlkl a pro celý život si tuto tatínkovu lekci zapamatoval.

2. *K čemu prázdniny nejsou.*

Jeník se těšil na prázdniny. Věděl, že bude mít krásné vysvědčení — samé jedničky — a pak pojedě k tetičce... a to bude krásný život u vody, v lese, na louce... I ve spaní se mu o tom zdálo. Ale najednou ve snu viděl, že se k dětem na louce u tetičky přidružil chlapeček celý krásný, že Jenda mohl na něm oči nechat, ale tvářičky jeho byly smutné, až hrůza. Náhle bleskla Jeníkovi hlavou myšlenka: »Vždyť je to Ježíšek« a hned si klekl před ním, políbil mu ruku a radostně volal: »Ach, Ježíšku, to jsi hodný, žes k nám přišel, pojd' si námi hrát!« Ale v očích Ježíškových byly dvě slzy. »Co je ti, Ježíšku, proč pláčeš?«, ptal se Jeník. A Ježíšek řekl: »Podívej se, Jendo, z těch dětí, co jich tu je, jsi ty jediný který na mne o prázdninách pamatuješ. Ty ostatní na mne zapomněly: o prázdninách se nemodlí a do kostela nechodí. Jak nemám být smutný?« Pak Ježíšek zmizel a Jenda se probudil. Bylo mu Ježíška tolik líto, a když odjel k tetičce na prázdniny, vždycky v sobotu řekl dětem: »Chcete-li, abych si s vámi hrál, musíte jít zítra se mnou do kostela!« A poněvadž Jendu měli všichni rádi a mnoho nových her se od něho naučili, uposlechli ho a Jenda měl radost, že Ježíšek je už veselejší.

Děti, prázdniny nejsou k tomu, abychom zanedbávali své náboženské povinnosti. Právě o prázdninách musíte ukázat, jak vypadá vaše věrnost k Pánu Ježíši.

»Není tomu dávno,« vypravuje kněz, »přišla ke mně mladá dáma a prohlásila: »Byla jsem dosud bez vyzná-

ní, ale nyní Vás prosím, abyste mne přijal do římskokatolické Církve.« Jak se to stalo? Když ještě byla dívkou a chodila do školy, umluvila si jejich třída, kde o veselou zábavu nebyla nouze, na neděli společný výlet na osm hodin ráno. Jaké bylo překvapení, když nejveřejší z nich — katolická dívka — řekla nebojácně: »V osm hodin s vámi nepůjdu, poněvadž bych zanedbala mši svatou.« Ostatní propukly v hluchý smích, ale statečné děvče řeklo vážně: »Bohužel, tomu vy nerozumíte! Kdybyste znaly, jaký poklad je mše svatá, nesmály byste se.« A nejela. Ale nezůstala sama. Mezi dívkami bez vyznání byla jedna, která obdivovala nebojácnou spolužákní. Její slova: »Kdybyste znaly, jaký poklad jest naše mše svatá...« nešla jí z mysli, neodolala a šla se ze zvědavosti podívat v neděli do katolického kostela a pozorovala spolužákní při mši svaté. Její zbožnost na ni tak zapůsobila, že při pozdvihování chtěj nechtěj si klekla. Od té doby častěji přicházela do kostela, začala se učit katolickému náboženství, o němž v celém životě neslyšela, a tak poznala jeho krásu. Trvalo to několik roků, až konečně přes odpor a posměch známých se stala katoličkou...«

Děti, zapamatujte si i vy slova: »Jaký poklad jest naše mše svatá!« Žádný výlet, žádná zábava, žádné pohodlí vás nemůže omluvit o prázdninách v zanedbávání mše svaté.

Prázdniny jsou moc hezká věc, jenže, jenže...! Tak mnohdy to s nimi vypadá jako s červeným jablíčkem. Je tak krásné, jen se do něho zakousnout — s chutí se do něho pustíš — a najednou vidíš, že je v něm červ!

Kolika dětem vleze do krásné duše ošklivý červ, který se vylihl někde v pekle!

Pamatujete se na Michaela Magone, chlapce, o kterém jsem vám již vypravoval? Z dareby se stal hodný, ano svatý hoch!

A víte, že vůbec raději na prázdniny z ústavu nechtěl jezdit, ačkoliv měl doma maminku, kterou moc a moc miloval?!

Jeho přítel se tázal, proč nechce na prázdniny. Odpověděl: »Poněvadž jsou tam stará nebezpečí, známá místa, nepěkné hry a rozpustilí kamarádi, kteří mne táhnou, abych žil jako kdysi. A to já nechci!«

»Tedy podle tebe by již nikdo nesměl na prázdniny?«

»Nu, podle mého, ať si jde na prázdniny, kdo se cítí dosti silným proti nebezpečím. Já se necítím. Jsem však přesvědčen, že bychom viděli mnohé, jak odjíždějí na prázdniny s andělskými křídly a vracejí se s ďábelskými růžky, kdybychom jen mohli nahlédnouti do jejich nitra!«

Drahé děti, moc by mne bolelo, kdyby tato poslední věta snad platila také o vás! S ďábelskými růžky nesmíte mít nic společného! A kdyby snad přece začly vyrůstat, víte, čím je vždycky obrousíte? Dobrou svatou zpovědí! Nezapomeňte na to, děti!

Zůstaňte věrny Pánu Ježíši o prázdninách! Jednou byl císař Napoleon se svými vojáky v Egyptě. Útrapami se mezi vojíny rozmohl mor a mnozí zemřeli. Ostatní byli skleslí na mysli. Důstojníci naléhali na císaře, aby dal rozkaz k zpátečnímu pochodu. Napoleon pevným krokem prošel řadou ochablých vojinů, svým orlím zrakem zadíval se jim do očí a řekl: »Chlapci, vy mi nesmíte zemřít! Spoléhám na vás!« Když vojáci viděli císaře a slyšeli pevný hlas, setřásli se sebe všechnu malátnost, vzchopili se a volali: »Ať žije císař!« A od té chvíle zase v jejich žilách proudila síla.

Dnes před prázdninami také Pán Ježíš se vám dívá přímo do očí a praví: »Děti, vy mi nesmíte duševně zemřít! Spoléhám na vás!« Co odpovíte? — — — »Ať žije Ježíš — ať žije v našich duších po celé prázdniny!«
A po prázdninách v besídce na shledanou! . . .

Praktické naučení: Pomodlíme se na poděkování za milosti, které nám Pán Bůh ve školním roce udělil.

Promluva 47.

VE ŠKOLE CHARAKTERU: VYUŽÍVEJ ČASU!

Škola charakteru:

Kterýsi starý pan učitel, jenž měl velké zkušenosti, říkal dětem na konci školního roku: »Děti, o prázdninách na vás poznám, kdo z vás chce se jednou státi řádným mužem!« Měl pravdu. O prázdninách, kdy nikdo nad vámi nestojí, máte samy ukázati svoji svědomitost.

Jak je to krásné, když se o někom může říci: »To je dobrý člověk,« nebo: »To je ryzí povaha!« Vidím vám na očích, že i vy byste si přály, aby totéž také o vás platilo. Avšak dokonalými lidmi se nestaneme přes noc. K tomu je třeba vytrvalé a soustavné práce.

Japonská bajka vypravuje velmi poučný příběh: Bohatý kupec přišel k malíři a žádal ho, aby mu namaloval veliký obraz kohouta. Obraz měl býti — podle přání kupcova — velmi dokonalým dílem. Mijely měsíce, ba roky, ale malíř se dosud nehlásil. Kupec pozbyl konečně trpělivosti a přišel osobně upomenouti umělce. Malíř nabídl kupci židli a pak se pustil do práce. Ve čtvrthodince byl tu překrásný obraz kohouta. Skutečně velkolepé dílo! Kupec měl nesmírnou radost. Když se však ptal po ceně, řekl mu umělec: »Deset tisíc zlatých.« — »Deset tisíc? Človče, šilíte? Za čtvrt hodiny deset tisíc zlatých?«, zvolal kupec. Malíř mu klidně ukázal obrovskou kupu papírů. Na každém z nich byl namalován kohout. »Hled'te, milý pane, plné tři roky cvičil jsem se v malování kohoutů. Jenom vytrvalou a soustavnou prací jsem nabyl zručnosti, že v krátké

chvilce jsem provedl dokonalé dílo, jaké jste si přál. Bez cvičení bych to nedovedl. Neplatíte mi, milý příteli, za čtvrt hodiny, nýbrž za plné tři roky úsilovné práce.« Kupec to uznal a milerád vše zaplatil.

Milé děti, aby vaše povaha byla jednou také dokonalá, musíte ji vytrvale a soustavně cvičit. I nyní o prázdninách. Přestaly jste sice na dva měsíce chodit do školy — jen jedno učení vám se školním rokem neskončilo. A víte jaké? I o prázdninách musíte se učit pěstovat svou povahu. Kdo z této školy si odnese samé jedničky, ten se stane skutečně dobrým člověkem nejen v očích lidských, nýbrž i v očích Božích.

První věc, které se v této škole máte naučit, jest velmi důležitá rada, zvláště pro dobu prázdnin: *Važ si drahocenného času!* »Ale copak nejsou prázdniny dobou odpočinku?«, ptáte se mne velmi zklamaně. Ano, děti, prázdniny jsou dobou odpočinku, nikoli však dobou zahálky. Vaše tělo má se posílit, nikoli zlenivět: Co dělají stromy v zimě? Odpočívají, ale nezahálejí. Sbírají nové síly, aby na jaře mohly vypučetí novými květy k hojnější úrodě. I vy, děti, sbírejte novou sílu k další práci tím, že o prázdninách budete se stále něčím zaměstnávat: Čtěte, hrejte si, sportujte, zpívejte, malujte — zkrátka, dělejte, co vás nejvíce těší, jenom nelenošte! Kdy pluh nabývá stále většího lesku? Když je v činnosti. Zahálí-li pod kůlnou, nejspíše zrezaví. Děti, nikdo z vás nesmí mít dlouhou chvíli. Takovým byl svatý Kliment Maria Hofbauer, rodák moravský a apoštol Vidně († 1820). Byl ještě malým chlapečkem, když šel s matkou a potkali známé. »Co děláte?«, tázala se jich matka. »Krátime si dlouhou chvíli,« byla jejich odpověď. Když trochu poodešli, zatahal hošík matku za rukáv a tázal se: »Maminko, prosím Vás, co

to je: krátit si dlouhou chvíli?« — »Viš, když lidé nemají co dělat, zdá se jim čas moc dlouhý. A tak chodí semtam, aby jim čas uběhl.« Kliment zvolal horlivě: »Maminko, když nemají co dělat, proč se aspoň nemodlí?« Děti, vy nesmíte patřit mezi ty, kdo »nemají co dělat«, nýbrž mezi ty, kdo stále mají »plné ruce práce«. Víte proč? Dejte pozor, řeknu vám to:

1. — Čas je velmi drahocenná věc. Angličané mají krátké, jadrné přísloví: »Čas jsou peníze.«

Pohádka vypravuje: Byli dva bratři. Jeden chudý a pracovitý, druhý bohatý, ale líný. Chud'as řekl: »Půjdu do světa si hledat štěstí.« Šel, dlouho šel, až přišel na vrchol skleněné hory, kde měl král Času zámek. Prosil o nějakou službu. Král kázal smíchat pytel hrachu se stejným množstvím čočky a pravil: »Přeber mi hrách a čočku.« Chud'as se hned pustil do práce, pilně odděloval jednotlivá zrnka — a večer byl s prací hotov. Král se zaradoval a pravil: »Vidím, že si času velmi vážíš — a to mne těší. Jsem král Času. Vezmi si na památku tuto skříňku, ale nesmíš ji dříve otevřít než doma. Chud'as poděkoval a vrátil se domů. Ve světnici otevřel skříňku — a vykřikl radostí: Byla plná zlatáků. Teď bylo po bídě. Koupil si domek a pole a svou pracovitostí brzy rozmnožil majetek. Starší bratr lakotně se díval na bratrovo štěstí. Závídel mu. Konečně se rozhodl, že půjde také na skleněnou horu. Král mu dal tutéž práci, přebrat smíchaný hrách a čočku. Lenoch se kysele začal tvářit, zív — a místo práce se natáhl vedle pytle a usnul.

Tak to dělal každý den. Zatím co spal, příběhlo vždy hejno bílých myšek. Každá z nich ukradla po zrníčku a utekla. Tak se hromada stále menšila a menšila. Jednou se náš líný Kuba probudil a viděl, že ne-

zbylo než jedno zrno hrachu a jedno zrno čočky. Z radoval se: »Aspoň mám po přebírání!« Vzal obě zrníčka a nesl je králi Času. Král mu dal na památku opět skříňku a poručil, aby se do ní nedíval dříve než doma. Kuba si mnul radostí ruce, že to tak dobře dopadlo. Doma ze strachu, aby ho nikdo nepozoroval, vlezl i se skříňkou do postele a chtěl ji pod peřinou otevřít. Hrůzou však vykřikl. Ze skřínky vyskákalo stádo blech a začaly milého Kubu kousat. A tak líný Kuba našel konečně práci. Od té doby honí blechy, které mu nedávají pokoj.

Dobře, milé děti, že již nežijeme v pohádce. Snad mnohý z vás by musil od krále Času dostati velikou bednu blech. Nemyslíte?

Važte si času! Víte, jakou cenu má čas? Dvacet minut stojí 12 milionů dolarů. Jak to? — Poslyšte: Mezi dvěma americkými městy, New Yorkem a Buffalo, se rozprostírá údolí. Železniční trať se musila původně vyhybat úvalu velikou oklikou. Aby toho nebylo potřeba, překlenuli později Američané údolí železničním viaduktem, jehož stavba stála 12 milionů dolarů. Tím se trať zkrátila a vlaky mohly přijíždět o 20 minut dříve. Nuže — za dvacet minut 12 milionů dolarů. Takovou cenu má čas.

Nyní si spočítejte, kolik milionů jste již ztratily ráno pozdním vstáváním. Spánek jest potřebný k životu, avšak mnohem více vydá spánek před půlnocí než po půlnoci. Proto, milé děti, brzy do postele a ráno brzy z postele! Všichni světci a vynikající lidé byli »ranní ptáčata« a proto dále doskákali nežli ostatní.

Děti, vstávejte i vy ráno brzy! Jaká to rozkoš v letním ranním vzduchu, prosyceném sluncem a zpěvem ptáků! Pak se vám dostane dosti času na vaši ranní

modlitbu! Jak by bylo krásné, kdybyste o prázdninách byly ve všední den na ranní mši svatě! Znal jsem velmi vznešeného pána. Jednou přišel se podívat do rodné vesnice. Navštívil i staříckého pana faráře a pravil mu: »Pane faráři, Vy jste můj největší dobrodinec!« Kněz se zadíval na něho nechápavě. »Hned Vám to vysvětlím! Když jsem chodil do obecné školy, vyvolil jste si mne za ministranta. Naučil jsem se brzy ráno vstávat, abych přišel včas na ranní mši svatou v šest hodin. To mi velmi prospělo. V pozdějších letech v ranních hodinách se mi nejlépe a nejsnáze studovalo.« — Zkuste to i vy, děti, a uvidíte výsledek: život váš se bude zdát delší a veselejší!

2. — Zahálka jest nejjistější cestou k hříchu. — Číňané mají ve zvyku kouřit opium. Je to velmi otravný jed. Čím déle kdo povoluje této vášni, tím příjemnější jest požitek, avšak tím také škodlivější, takže zcela určitě končí smrtí. Tak je to se zahálkou: kdo se jí oddá, skončí smrtí duševní — hříchem. Ďábel vyhledává líné duše, neboť ti, kdo využívají času nějakým zaměstnáním, nemají kdy myslet na hřích.

Židovský učitel rabbi Hillel měl mezi svými žáky, líného jinocha Sabotha. Všechna napomínání byla marná. Kdysi šel Saboth s Hillelem na procházku údolím Hinnonským poblíž Jeruzaléma. Přišli k močálu, kde stojatá voda odporně zapáchala. »Zde si trochu odpočineme!«, pravil Hillel. Ale Saboth udiven se tázal: »Což necítíš, jak jedovatá voda tu hnije? Kdo by tu mohl bez otravy prodlévat?« Hillel se vážně zahleděl na jinocha: »Máš pravdu, milý synu! Považ však, že to jest obraz tvé duše, která jest oddána zahálce a lenivosti. Jak jest možno, aby zůstala uchráněna otravy

hříchu?« To pomohlo. Ze Sabotha stal se pilný žák, který působil svému moudrému učiteli velkou radost.

Milé děti, ať neztratíme ani jedinou minutu svého života zahálkou. Čas není náš — jest Boží. Nám je toliko propůjčen. Na starých přesypacích hodinách mívali duchaplný nápis: »Čas jde — ale bude požádován zpět.« Co odpovíme nebeskému Otci, až se zeptá: »Jak jsi využíval času?«

Počítejte, kolik je vám let? Deset? Jedenáct? Nuže, za deset, jedenáct let nesete již na sobě odpovědnost. Zapamatujte si slova svatého Pavla: »Čiňte dobro, dokud máme čas!« (Gal. 6, 10.) Neboť »přijde noc — smrt, kdy již nikdo nebude moci dělati.« (Jan 9, 4.)

Čas pozemského života je nám dán k tomu, abychom si jím získali věčnost. Kdo neumí s časem hospodařit podle vůle Boží, ztratí i poslední okamžik, který nás měl na věky učiniti šťastnými.

Poslechněte si, děti, poučnou událost ze skutečnosti. Kterási hraběnka byla neobyčejně marnivá. Celé hodiny trvalo, než byla ráno hotova se svým ústrojem. Jednou časně z jitra přiběhla k ní dceruška dělníková. Celá udýchaná, praví ustrašeně: »Tatínek umírá a prosí paní hraběnkou, aby na chvíli k němu přišla; chce jí něco důležitého říci.« Domýšlivá dáma se v duchu cítila dotčena, že by měla poslechnouti výzvu chudého dělníka. Co důležitého jí může také sdělit!? Povýšeně se obrátila k dívence a řekla: »Až dokončím svou úpravu, přijdu! Nyní nemám čas!«

Tak jsouc odbyto, dítě spěchá domů a s pláčem vše vypráví umírajícímu otci. Poctivého muže nemálo zabořila povýšenost hrdé paní, ale nehněvá se, nýbrž znovu posílá dcerku se vzkazem: »Jdi spěšně, ať paní

hraběnka přijde ihned! Chci jí povědět o pokladu, který jsem zazdil v zámku, když zuřila válka. Ať přijde ihned, dříve než zemru!»

Dítě odchází, běží, ba letí o závod. Konečně je u cíle. Vchází do komnaty k nemalé nelibosti hraběnčině.

Dívka plačíc volá: »Pojďte ihned! Otec umírá, chce vám povědět o pokladu! Pojďte, dokud je čas!«

Slova ta pomohla. Vždyť jde o poklad, o peníze! Hraběnka zanechává všeho a spěchá. Již jest u chodby poctivého dělníka — rychle otvírá dveře a nedočkavě volá: »Povězte mi o pokladě!«

Nemocný upírá na hraběnku s mírnou výčitkou svůj zrak a těžce slábnoucím hlasem vypravuje: »V čas vojny poručil nebožtik hrabě, abych zazdil váš rodinný poklad. Naleznete jej . . .«

V tom však nemocný dostává srdeční záchvat — hlas slábne — není mu rozumět, co říká, jeho ruce, které chtěly dělati posuňky, klesají bezvládně na lože. Dříve než mohl vše vysvětliti, zemřel.

Hraběnka stojí u mrtvoly poctivého muže, trpce želí, že nepřišla hned. Několika minutami ztratila poklad!

Nedopusťte, milé děti, abyste promarnily čas, ve kterém jste si mohly získat poklad věčnosti! A poněvadž nevíme, který okamžik našeho života bude rozhodující, musíme využít každé chvílky, jako by to byla naše poslední! A to vždycky a všude!

Praktické naučení: Ráno vesele a rychle vstanu z lůžka hned po prvním probuzení.

Promluva 48.

VE ŠKOLE CHARAKTERU: CVIČ SVOU VŮLI!

K svatému Tomáši Akvinskému, který slynul neobyčejnou moudrostí, přišla jeho rodná sestra a tázala se na radu: »Drahý bratře, co mám dělat, abych přišla do nebe?« Světec dal jí nečekanou odpověď: »Chtít!«

Milé děti, slyšely jste v pohádkách o čarovném klíči, který otvíral všechny zámky? Takovým čarovným klíčem našeho jednání jest pevná mužná vůle. Nad branou kteréhosi středověkého hradu jest napsáno rytířovo heslo: »Chci.« Toto slovo musí se stkvít i na štítě vašeho srdce. Musíte si vypěstovat pevnou, nezdolnou vůli. To neznamená ovšem, že všechnu důvěru máte klást v sebe. Dobře víte, že celý náš život je závislý na pomoci Boží. Na Jeho požehnání musíme spoléhat. Avšak Bůh chce, abychom s Jeho milosti spolupůsobili. Nejdříve musíme vykonat svůj podíl: musíme se snažit usilovat o úspěch — a pak nás požehnání Boží jistě nemine.

Velmi dobře nás o tom poučuje kterýsi zbožný mnich. Přišel k němu muž a s pláčem prosil: »Jsem ubohý bídný hříšník, a neustále klesám do týchž vášní! Slitujte se nade mnou, Otče! Modlete se za mne a vyproste mi u Boha obrácení!« Mnich slíbil modlitbu. Avšak po několika dnech přišel hříšník opět a naříkal: »Otče, jak to, že Vaše modlitby zůstávají bez výsledku? Znovu upadl jsem několikrát do staré vášně.« Mnich pravil: »Počkejte, příteli, povím Vám příčinu. Avšak napřed musím naložit na našem klášterním dvoře na

vůz dva pytle obilí. Prosím Vás, pojd'te mi pomoci!« — »S největší radostí,« řekl skličенý muž. Sotvaže pozdvihl těžký pytel trochu do výše, pustil jej mnich na jednom konci z ruky. To se opakovalo třikráte. »Takhle nedostaneme pytel do soudného dne na vůz, když sám jej nedržíte!«, vzkřikl zlostně muž. »Právě tak i já nemohu Vám svými modlitbami pranic prospěti, poněvadž Vy sám nechcete se napravit. Zde jest příčina neúspěchu.« Muž pochopil názorné naučení — pevně si umínil: »Chci býti lepší!« — a skutečně to vykonal.

Zapamatujte si i vy, děti: Dešť zúrodňuje jenom tu krajinu, kde najde kyprou zem, nikoli holou skálu. Pomoc Boží působí jen v tom srdci, kde najde dobrou pevnou vůli, nikoli liknavost a kolísání. Záleží tedy úspěch vašeho duchovního i hmotného života velice na tom, abyste zocelily svou vůli. Víte, kdy mladý dub zapouští nejpevnější kořeny? Když jeho korunou lomcují vichry, jako kdyby jej chtěly vyvrátit. Do vašich duší oprou se také vichřice překážek a pokušení — nesmíte podlehnout, nýbrž musíte z nich vyjít silněji než dříve.

1. Cvič svou vůli v činech!

Pryč se zbabělosti! Žádná překážka není tak veliká, aby se s pomocí Boží nedala překonat. Či by vás měl zahanbit pohan — Demosthenes? Bylo mu teprve sedm let, když osiřel. Jeho poručník byl pálený kos. Všechno jmění, které chlapec zdědil, chtěl úskočně shrábnout do vlastní kapsy. Věc však přišla před soud, na němž obhájce pronesl řeč na ochranu chlapcova práva. Mladý Demosthenes mohl nechat oči na vý-

mluvném řečníku. Když šel od soudu domů, řekl si: »Chci býti řečníkem.« To byl jeho cíl, na nějž myslel ve dne v noci. Ale jaké zklamání, když po prvé vystoupil na řečniště! Jeho slabý hlas zanikl v hluku posluchačstva. Mohutný smích přerušil jeho první pokus. »Takového řečníka jsme ještě neměli!«, volali posměšně za ním, když zapýřen jako vlčí mák opouštěl shromáždění. Roztrpčen bloudil po městě. Ale pak si znova řekl: »Chci! Musím býti řečníkem!« Věnoval se důkladnému cvičení. Po dlouhé měsíce vyhýbal se lidem, aby, nikým neslyšen, v jeskyních učil se přednášet. Demosthenes měl vadu řeči — nedovedl říci »r«. Co udělal? Dal si do úst kamének, aby přinutil nepoddajný jazyk k ohebnosti. Aby zesílil hlas, chodil po mořském břehu za největšího burácení a snažil se překřičet vlnobití. A hle — z nemotorného povídálka stal se nejslavnější řečník celého starověku.

Děti, samy nejlépe víte, kolik chyb a chybiček máte. Každý zlozvyk, každá nedokonalost jest překážkou vašeho života. Jenom neztrácejte odvahy! Kdo si z nás řekl pevně: »Chci!« — porazil již polovinu překážek k zemi. Pozorovaly jste někdy mravence, který vleče břímě? Břímě je mnohem větší než on sám. Tu v cestu se staví kolmá zeď. Přes ní! Ale běda! Mraveneček padá dolů. Nechá své obtížné cesty? Níkoliv! Znovu a znovu i s břemenem vylézá na zeď po desáté, po dvanácté, po padesáté, až konečně se mu přece podaří dostat se na druhou stranu. Děti, to je váš obraz. Musíte si říci: »To by bylo pěkné, abych nepřemohl svou lenost nebo svou prchlivost! Chci — a platí!« Mezi vámi nesmí se ozývati skomíravé: »Rád bych . . . kdybych . . .!« To je vůle z tvarohu — a Bůh i vaše vlast vás chce mít z ocele.

O Napoleonovi se vypravuje, že neznal slova nemožnost. Ale jednoho dne stanula jeho armáda v horách. Nebetyčné horstvo jí uzavíralo cestu do Itálie. Napoleon poslal vojáky prohlédnout horstvo, bude-li možno až na vrcholky horských velikánů dopravit těžká děla. Vojáci se vrátili a tvářili se velmi zkormouceně. Vypravovali, že cesty jsou přervány propastmi, kde číhá pro armádu steré nebezpečí. Napoleon je vyslechl a pravil: »Na to jsem se vás netázal. Chci od vás slyšet ano nebo ne. Jest možné dostat se nahoru nebo není?« Když vojáci váhali s odpovědí, řekl Napoleon: »Je-li věc možná, jest již hotová; je-li nemožná, udělám ji možnou.« A skutečně přešel i s celou armádou obrovské Alpy.

Milé děti, vy sice netáhnete přes Alpy, ale máte překonati obtíže, které vám život přinese. Jen se nelekejte! V srdcích víru — a v pažích sílu! Oči k nebi a ruku k dílu! A když se vám obtíž bude zdát nepřekonatelná, řekněte si i vy: »Je-li věc nemožná, s pomocí Boží udělám ji možnou!«

Nedávno ve Švýcařích na filmovém plátně pro sportovní a horolezecké výkony byl obdivován Roger Tschudi, kterému jinak neříkali než »Stonožka«.

Jak se mu dostalo tohoto jména? Slyšte! Když Roger byl ještě malým dítětem, zřítíl se se schodů. Brzy na to zranil se o srp tak nešťastně, že mu zchromla paže. Nebylo mu ještě ani tři roky, a přihodilo se nové neštěstí: byl povalen splašenými koňmi a těžce poraněn na noze, takže kulhal.

Zchromlou pravici musila nahradit ruka levá, kterou mistrně vycvičil, takže se mohl učit knihtiskařskému řemeslu.

Ale v osmnácti letech potkala ho jiná nehoda: Náledí uklouzl a po druhé již těžce zraněná noha musila mu být odňata.

Rogera kde kdo litoval: »Tak mladý, a tak nešťastný! Bude úplně neschopný práce!«

Ale Rogerovi zasvítlo v očích a řekl si: »Ukáži, že nejsem na světě zbytečný!«

Lidé si mohli hlavy podivem ukroutit, když se roznesla zpráva, že jednohý Roger s ochrnutou pravicí počal lyžovat a dělat horské túry.

Ale statečný hrdina si nikoho nevšímal. Pilně trénoval, nepovolil — a nakonec se z něho stal vynikající lyžař a alpinista, jehož výkony několikrát již byly zachyceny ve filmu. S úžasem tají se divákům dech, když vidí Rogera, jak sviští v nejrychlejší jízdě po svazích kopců, nebo jako kočka slézá ostré vrcholy horských velikánů.

Vidíte, děti, co zmůže královská síla vůle v člověku?! Žádná překážka, žádný osud není s to, aby ji v nás zlomil! — Oč spíše musíme sílu vůle, ovšem s pomocí Boží, osvědčit tam, kde jde o zdoání nepřekného návyku nebo zakořeněné chyby! S chutí do toho — a půl je hotovo!

Jeník byl veliký mlsoun! Za pamlsky dal by poslední haléř. Ve škole od pana katechety jednou slyšel o ubohých opuštěných černošských dětech, na jejichž vyživování potřebují misionáři peněz. Jenda si řekl: Chci si sám zaplatit jednoho černouška! A Jenda byl hrdina. Řekl-li jednou: »Já chci!« — tak to také provedl. Od té doby o cukráře ani nezavádil. Míval sice ústa plná slin, ale vždycky sám sebe se ptal: Co chceš, čokoládu nebo černouška? A už rychle běžel, aby kornu schoval do pokladničky. Na konci školního roku

odevzdával panu katechetovi na černouška — dvě storkoruny.

Děti, dobře znáte, jaká je vaše hlavní chyba: pýcha nebo závist nebo lež. Řekněte si: chci se té chyby zbavit — a buďte tak pevné ve své vůli jako Jeník.

2. Cvič svou vůli v sebezapírání.

Kdybyste srovnaly Jeníka s Napoleonem, kdo z nich byl větší chlapík? Lidé jistě by řekli, že Napoleon, avšak u Pána Boha snad měl větší cenu skutek Jeníkův. Víte proč? Poněvadž zapřít sebe v maličkosti jest mnohdy větším hrdinstvím, než vykonat ohromné skutky. Mnozí vojevůdcové a králové dobyli celého světa, ale nedovedli ovládat sami sebe. A to je to největší vítězství, k němuž je potřeba nejvíce silné vůle.

U kteréhosi indiánského kmene mají podivný zvyk. Když jinoch doroste a má se státi členem kmene, jest podroben těžké zkoušce. Hoši, mohli byste vidět před sebou na zemi míč, aniž byste do něho kopli? A Indián zase nemůže vidět kolem sebe běžet nějakou lesní zvěř, aniž by po ní nestřelil. V tom právě spočívá velká zkouška: zavedou jinocha do krajiny, která se jen hemží zvěřinou, a vedle něho položí nejlepší luk a šípy. A řeknou mu: »Čtrnáct dní nesmíš se ani dotknout střel!« V Indiánovi hraje každá žilka, když zří bohatou kořist. Ale chce-li být prohlášen mužem — nesmí střílet! Děti, jaké to sebezapření, jaké hrdinství! Jestliže nepodlehł pokušení, jest slavnostně prohlášen za muže — člena indiánského kmene! Vy máte být jednou přijaty do kmene vyvolených v nebesích. Nepůjde to bez zkoušky sebezapírání zde na zemi. Svátí jsou nám vzorem, jak silnou vůli uměli sebe ovládati.

Blahoslavený Konrád z Parzhamu († 1894) byl vrátný u kapucínů. Kluci se umluvili, že ho musí přivést do hněvu stůj co stůj. První zazvonil u brány, odříkal Otčenáš a dostal kus chleba. Když kluci slyšeli, že se starý Konrád vrátil do své světničky, zazvonil druhý, a trpělivý bratr dal i jemu kus chleba. Taktéž učinil třetí, čtvrtý, desátý a jedenáctý. Konrád neustále chodil sem a tam a nosil chléb. Když dvanáctému dával zvlášt krásný kousek, řekl mu s úsměvem: »Dnes mne chcete rozhněvat, že tak jeden za druhým chodíte. Ale to nic nedělá, chlapci! Půjdu třeba dvacetkrát, pokud mne nohy ponesou. Ale mám ještě jinou práci, rozumíš!«

Zahanbený kluk se chtěl omluvit, ale bratr Konrád ho pohladil a řekl: »Již je dobře!« —

Svatý Kliment Maria Houfbauer sbíral jednou příspěvky na sirotky.

Přišel do místnosti, kde několik mužů hrálo v karty o hromadu peněz na stole. Místo almužny jeden z mužů plivl světci do tváře. Svátý Kliment klidně tvář otřel a řekl: »To bylo pro mne, nyní něco pro mé sirotky.«

Odnášel si odtamtud velmi bohatou almužnu.

Děti, tak se dovedli ovládat světci — praví hrdinové. Ve vás vidím budoucí hrdiny — zklamaly byste mne? Svátý Augustin si říkával: »Když jiní mohli, pročpak bys nemohl i ty, Augustine?«

Můžete i vy! Začněte cvičit svou vůli hned! Jen neodkládejte! Kdo odložil na zítřek, ten již prohrál.

Praktické naučení: Chci potlačit svou hlavní chybu!

P r o m l u v a 49.

VE ŠKOLE CHARAKTERU: BUĎ VĚREN POVINNOSTI!

V jižní Itálii jest na samém mořském břehu krásné město Neapol. O jeho půvabu se říká: »Vidět Neapol — a zemřít.« To znamená: kdo jednou spatřil Neapol, již by si neměl přát dalšího života, aby překrásný dojem Neapole nebyl jiným dojmem porušen.

Zvláštního rázu dodává pohledu na město věčně dýmající sopka Vesuv. Z jejího kráteru vychází sloup kouře, který se ve výšce roztáhne v tmavošedý mrak. V noci je vidět, jak vyšlehuji plameny s tlumeným hukotem z ohnivých útrob sopky.

Po ozubené dráze možno vyjeti až nahoru ke kráteru sopky.

Milé děti, tam každému napadne jediná myšlenka: obraz pekla!

Mohutné dunění, sykot, šlehající ohnivé jazyky, vyhazovaná černá láva a dusný sírový výpar — to jsou děsivé projevy na uvítanou. Pod Vesuvem jsou tři velká zasypaná města: Pompeje, Stabie a Herkulanum. Bylo to roku 79 před Kristem, kdy jednoho dne znenadání sopka začala chrlit smrtící proudy žhavé lávy a hustý déšť popelu.

Hrůzou zoufalí lidé se dávali na divoký bezhlavý útěk. Ve zmatku a tlačenci, která nastala, zahynulo tisíce lidí. U vojenského skladiště stál na stráží římský voják. Viděl hrozné divadlo před sebou — avšak nehnul ani brvou. Byl si vědom své povinnosti: dokavad někdo nepřijde, aby ho zprostil stráže nebo aby ho

vystřídal, dotud nesmí opustit své místo, i kdyby to stálo život!

Již jako syčící had se blížila vřelá láva. Její žár sálá do tváře a odporný sírový zápach stahuje hrdlo; ale voják stojí nepohnutě na stráži a nehne se ani, když jej popel i láva začaly pomalu za živa pohřbívat. Již mu vyčnívá jen začernalá a ožehnutá hlava, ale i ta mizí brzy pod popelem, pak se ztrácí i hrot vztyčeného kopí. Láva pohltila vojína ve službě povinnosti.

Když po mnoha staletích začali vykopávat Pompeje z nánosů popela, našli zuhelnatělou mrtvolu statečného vojína. Jeho přilba, brnění a kopí patří k nejvzácnějším památkám v muzeu pompejských vykopávek.

Milé děti, tento římský voják byl zajisté velikým hrdinou. Věděl: nyní jsem na stráži a vojenská čest vyžaduje, abych zůstal své povinnosti věrný, ať se děje cokoli. I vy, děti, máte povinnost vůči Bohu, vůči sobě a svým bližním, zvláště svým rodičům. Jak je plníte? Zdalipak byste se mohly postavit římskému vojínovi na roveň? Nevím, nevím...! A přece, milé děti, vy byste měly ještě onoho vojína daleko předstihnout! Víte, proč? Poněvadž to byl pohan, kdežto vy jste křesťané!

1. Křesťanská důstojnost vyžaduje od nás plnění povinností.

V první světové válce se stala tato událost: Stály proti sobě dva nepřátelské oddíly nestejně silné. Bylo lehké uhodnout, kam se přikloní vítězství. Slabší strana musila ustupovati a skrýti se do opuštěné chatrče. Na vyzvání, aby se vzdali silnějšímu nepříteli, odpověděli hukotem pušek.

Protivníci obklopili ze všech stran chýši a začali ji ostřelovati, až z chaty se již neozvala ani jediná rána. Vítězové vtrhli dovnitř. Naskytl se jim hrozný pohled:

Na zemi leželi všichni mrtví, jen ještě velitel smrtelně raněný těžce oddychoval. Dojem byl takový, že obměkčil i nepřítele. Se soucitem ptal se umírajícího velitele: »Viděli jste přece, že jsme v přesile. Proč jste se nám nevzdali?«

S napjetím posledních sil se velitel posadil a ukázal na svá prsa: »Kdo má toto vyznamenání, ten zůstane své povinnosti věrný až do posledního dechu.« Na jeho chrabré hrudi byl zavěšen železný válečný kříž — vyznamenání za udatnost.

Milé děti, my jsme vojíny Ježíše Krista. Jeho kříž se již od svatého křtu stkví na našem těle. Tímto křížem nás Bůh nesmírně vyznamenal a povýšil k nezasloužené důstojnosti.

Co odpovíme, když pokušení, naše choutky, naši špatní přátelé budou na nás doléhat smíchem a budou nás svádět, abychom si odpustili něco ze svých povinností! Nesmí jiná odpověď zaznít z úst katolických dětí než: »Nesu na svém těle kříž Ježíše Krista, a proto zůstanu své povinnosti věrný až do posledního výdechu.«

Nejkrásnějším vzorem jest nám Božský Spasitel. Pohleďte, jak veliké dílo vykonal za dobu krátkých tří let! Tři léta jen učil a z jeho učení bude čerpat lidstvo do skonání světa.

Po malé zemi chodil a celý svět se mu podřídil. Avšak krátká doba tří roků byla vyplněna prací, námahou, povinnostmi, takže na kříži mohl zvolati: »Dokonáno jest!« To znamená: Vše, co jsem chtěl a co jsem měl vykonat — stalo se skutkem!

Děti, kéž i my jednou umíráme s tímto blahým pociťem: »Dokonáno jest! — Vyplnil jsem všechny své životní povinnosti!«

2. Buď věrný povinnosti i v maličkostech.

Vyplnil jsem všechny životní povinnosti! Slyšíte dobře slovíčko: všechny? Hodné katolické dítě si tedy nebude vybírat: Toto se mi líbí a ono se mi nelíbí! Naopak, ať je povinnost příjemná nebo nemilá, do každé se pustí se stejnou chutí. A zvláště nikdo z vás nesmí podceňovat maličkosti. Právě na malých věcech se pozná největší hrdina.

Teď o prázdninách: vstát hned z postýlky, jak maminka zavolá — toť ovšem maličkost, ale kdo po celé prázdniny ráno přemůže lenivost, má větší cenu než fotbalový mistr Evropy.

Zajít si ve všední den i o prázdninách na návštěvu do kostela k Ježíškovi je zase jen maličkost. Avšak, kdo bez nucení rád Spasiteli obětuje několik minut svého času, naučí se nalézt ve svém životě dosti času i k velikým slavným skutkům.

Chcete-li se stát výtečnými lidmi, naučte se svědomitě plnit i malé povinnosti. Představte si, že by si někdo chtěl pořídit pevný řetěz. Vybral by si velké železné články a spojil by je tenkým vláknem! To by byl řetěz, vidíte! Prvním trhnutím by se rozpadl na sto kusů. Tak i váš život. Budete-li se honit jen za velkými plány a budete-li přehlížeti drobné povinnosti — rozpadne se dílo vašeho života na sto bezcenných kousků.

Věříte, milé děti, že kterási válka byla prohrána pro jediný hřebík? »Cože, pro jediný hřebík? Povídačky!« Tak poslouchejte, nevěřící Tomáškové!

Koni, na němž jel generál, vypadl z podkovy hřebík. Podkova se tím uvolnila a kůň ji ztratil. Bez podkovy šlo se koni velmi bídne. Zakopl o kámen a generál spadl na zem. To spatřili nepřátelé a snadno zastřelili nebohého generála, který se na zemi pod tělem

ořovým nemohl vyhnout kulím. Avšak bez generálova velení si vojsko nevědělo rady. Dalo se na útěk, bylo však pobito. Tak maličký hřebík — způsobil světovou událost. Jen hřebík v podkově chyběl a již byla válka prohrána.

Děti, totéž je i v lidském životě: někdy se jen jednou přeskočí nepatrná povinnost a je to počátek osudné ztráty života v nebesích.

Zapamatujte si, co praví svatý Augustin: »Co jest maličké, maličkým zůstane, avšak být i v maličkostech věrným je věc největší!«

Právě z malých věcí vzrůstá krásné dílo. Víte, co je mosaika? Obraz, který se skládá ze samých docela drobounkých barevných kaménků. Celek působí nádherným dojmem — ale běda, kdyby se jediný kamének uvolnil! Brzy by vypadly i sousední, a kdyby mosaikový obraz nebyl včas opraven, nakonec by byla z celé krásy jen hromádka přeházených kaménků.

Četl jsem nedávno o podnikavé dívence, která vlastním přičiněním chtěla pomáhat chudobné mamince. Otec již několik let byl upoután na lože — a tak v četné rodině bylo dost bídy.

Nuže jak to prováděla dívka? Koupila si cididlo na kovy a hadřík. Nikým nezvána, vyleštila u venkovských dveří kliku i kovové ozdoby, potom zazvonila a zdvořile se optala, může-li za týden zase přijít. Zkrátka měla již 34 místa, kam chodila každý týden čistit kliky. O šlechetné podnikavosti děvčátka se dozvěděl bohatý šlechtic, který dítě velkodušně obdaroval — a bída byla zažehnána.

Hleďte, jak tato malá dívka vážně chápala život a stala se užitečnou oporou ve starostech svým rodičům. Vzala si docela drobnou věc za svou povinnost —

vždyť co to je vyčistit kliku!? Avšak věrným plněním této nepatrné úlohy dosáhla velikého a radostného výsledku! Vidíte, co zmohou maličkosti?

Vzpomeňte si na podobenství o hřivnách: pán rozdělil majetek mezi služebníky. Jednomu dal pět hřiven, druhému dvě, třetímu jednu. První dva zdvojnásobili hřivny, třetí však hřivnu zakopal.

Víte, jak pochválil pán příčinlivé služebníky po svém návratu? Řekl každému z nich: »Služebníče dobrý, že jsi nad málem byl věrný, nad mnohem tebe ustanovím. Vejdi v radost Pána svého!«

Děti, buďte i vy dobrými služebníky, kteří i nad málem jsou věrní. Kdo je věrný i drobným povinností, bude jistě vítězem.

Velmi duchaplná je pohádka o Kuliferdovi v Liliputu: Kuliferda byl obr, kterého nikdo nemohl přemoci. Přišel do Liliputu mezi trpaslíky. Ubozí červíčkové! Obr všechno jim snědl, že ani nestačili mu do úst házet jídlo po lopátkách. Několikrát chtěli již trpaslíci nemilého příživníka svázat a hodit do vody. Avšak žádný provaz nebyl tak silný, aby jej obr neroztrhal. A přece trpaslíci zvítězili! Jednou po dobrém obědě Kuliferda usnul. Oddychoval jako když se dříví řeže. Trpaslíci omotali celého obra v tisíci závitech hedvábnou nití. A hle, obr, který trhal provazy jako pavučiny, nemohl se nyní ani hnouti. Pak všichni trpaslíci odkutáleli obra až k řece — a žbluňk! — už byl ve vodě.

Milé děti, v životě budete mnohdy stát před překážkami, které se vám budou zdát obrovité. Jak nad nimi zvítězíte? Věrným plněním drobných povinností. Tisíc vláken hedvábné niti vykonalo více, než nejsilnější

provaz. Tisíc svědomitě plněných drobných povinností vykoná více, než ohromující světové dílo.

3. *Věrně plň své povinnosti!*

Jednou každého z nás vyzve Boží hlas: »Vydej počet z vladařství svého!« Bůh se nebude ptát, jak jsme dlouho žili, ani jaké postavení jsme v životě měli. Zeptá se jen na jednu věc, totiž zdali jsme pracovali a plnili všechny povinnosti podle svých sil.

Bratr laik Tovaryšstva Ježíšova, jménem Jan de Soto, se zaměstnával po celý svůj život v klášteře krejčovinou. Když přišla jeho poslední hodinka, přijal svaté svátosti. Poprosil pak, aby mu podali jehlu, zapíchnutou v polštářičku, pověšeném na stěně. Vzal jehlu do rukou a pravil radostně k přítomným: »Hle, zde můj klíč od brány nebeské!« Bratr chtěl tím říci, že si pilnou prací svých rukou vysloužil nebe. Milé děti, i vy si zasloužíte nebe, budete-li svědomitě plnit všechny povinnosti. Kdykoliv máte nějakou práci — uvědomte si: »Chci si touto prací otevřít bránu do nebe.«

Tak to dělal chudý pasáček ovcí. Kdysi přišel k němu král a pravil: »Kolik si vyděláš pastvou svého stáda?« — »Vydělám si tolik jako Vaše Veličenstvo!«, zněla pasáčkova odpověď. — »Tomu nerozumím, vysvětli mi to!« — »Veličenstvo,« odpověděl hoch, »pastvou ovcí si chci získat nebe. Myslím, že ani Vaše Výsost více získat nemůže!«

To byla velmi moudrá odpověď.

Hled'te i vy, děti, abyste si svědomitým plněním povinností získaly nebe. Jak vás to bude těšit, budete-li si v poslední okamžik vědomy toho, že všechny povin-

nosti vašeho života jsou svědomitě splněny. Dokonáno jest — a nyní si půjdu pro odměnu k nebeskému Hospodáři!

Praktické naučení: I o prázdninách zůstanu věrný heslu: Napřed povinnost a pak zábava. (Tedy napřed ranní modlitba a pak vše ostatní.)

P r o m l u v a 50.

JSOUCNOST BOŽÍ

Přátelé slavného učence pozorovali, že mu v obličeji vždy zazářilo neobyčejné pohnutí, kdykoliv kráčel krásnou krajinou. Ztichl — v očích se mu zaleskly slzy a rty se mu pohybovaly skoro jako v tiché modlitbě. Ptali se ho, co jej tak dojíhá. Učenec sňal s hlavy klobouk a řekl uctivě: »Tudy šel Pán Bůh!« Chtěl tím říci, že věčný Tvůrce zanechal v krásné přírodě stopy své dobroty, moudrosti a dokonalosti.

Milé děti, o prázdninách můžete hluboko vniknout do velkého díla Božího v přírodě. Jak je tam všechno krásně uspořádáno! Tolik toho je ve velké přírodě — nic si však nepřekáží, nýbrž vše navzájem se podporuje. Kdo byl tak moudrý a mocný, který vše to stvořil?

Jediná možná odpověď zní: BŮH!

1. Příroda volá: Jest Bůh!

Snad často jste již zaslechly: »Není žádný Bůh — svět se udělal sám!« Jak ubozí jsou lidé, kteří takto

mluví. Již samo Písmo svaté dává o nich nejlepší úsudek, když praví: »Blázen řekl v srdci svém: Není Boha!«

Bylo to na nevěrecké přednášce, kde řečník dokazoval, že Boha si vymysleli lidé a že jest směšné v Něho věřit. Za přednášky bylo vzadu slyšet cinkot, jako kdyby si někdo hrál »v kroužky«. Řečníka to začalo velice rozčilovat. Přerušil přednášku a netrpělivě zvolal: »Prosím, abyste mne nevyrušovali.« Na ta slova povstal prostý venkovan a řekl: »Dovolte, pane, nechtěl jsem Vás vyrušovat. Ale nesu právě hodiny ke správě. Jenom náhodou jsem přišel na Vaši přednášku. Když jsem Vás slyšel, že svět tak pěkně se řídí sám od sebe bez Boha, pomyslel jsem si: Tož moje hodiny dají se spravit bez hodináře! Rozdělal jsem kolečka a nyní jimi házím. Čekám, až se z nich samy od sebe udělají správně jdoucí hodiny. Ale zdá se mi, že to tak brzy nebude.« Celé shromáždění propuklo v hluchý smích a volalo venkovanu: »Výborně!« Řečník se musil rychle vytratit.

Milé děti, Písmo svaté krásně praví: »Nebesa vypravují slávu Boží a díla rukou jeho zvěstuje obloha.« Jděte do přírody s otevřenýma očima a poznáte stopy Boží. Největší badatelé nazývali přírodu listem, poslaným nám od Boha, na němž vepsána jest jeho moc a sláva.

Byli jste už, milé děti, v Praze? Pamatujete se na petřinskou rozhlednu? Jaká to výška, vidíte! A kdybyste přišly do Paříže a spatřily Eiffelovu věž! Je vysoká 300 metrů. Ale v přírodě máte stavbu mnohem dokonalejší — obyčejné obilné stéblo. Jak je důmyslně upraveno, aby i nejprudší větry mu nemohly uškodit! Třebaže je tak slabé, unese bohatý plný klas, který mnohonásobně více váží. Kterýsi stavitel změřil si prů-

měrnou délku a tloušťku žitného stébła. Chtěl se dovědět, jak by to musilo vypadat, kdyby stavěl jako Pán Bůh. Víte, co vypočítal? Kdyby chtěl napodobiti stavbu stébła sloupem jeden metr širokým — musil by stavět do výšky 720 metrů! Ať se přihlásí, kdo si troufá!

Jdete žitným polem a nad vámi vysoko se prohánějí vlaštovičky. Jsou to letošní mláďata. Až začne u nás foukat podzimní větřík, odletí daleko na jih. Viděly jste, děti, již turisty? Kolik mají cestovních pomůcek! Mapy, průvodce, kompasy — a přece mnohdy zabloudí. Kdo však vede ty malé ptáčky přes Alpy a moře a přivádí je zpět? Zeptejte se jich a ony svým letem k nebesům vám dají odpověď: Bůh!

Díváte se za vlaštovkami, až sluníčko vám oslní zraky. Ach, slunce! Taková malá kulička! A zatím, kdyby slunce bylo duté, vešlo by se do něho 250 milionů našich zeměkouli. Ale snad byl by mezi vámi nevěřící Tomáš, který by si řekl: »To bych se musil na sluníčko zblízka podívat, abych tomu věřil.« Nu, dobrá — pojedeme tedy na slunce — aspoň v duchu. Představte si, děti, že by od nás vedly na slunce koleje. Nasedli bychom do rychlovlaku, který by uletěl 90 km za hodinu. Nedělali bychom žádnou zastávku. Jeli bychom nepřetržitě ve dne v noci. Kdy, myslíte, děti, že bychom byli na sluníčku? Ach, ani já ani vy bychom se toho nedočkali. Přivezli by nás jako prach a popel, poněvadž dávno bychom byli cestou zemřeli: jízda trvala by plných 190 let. A kdo určil ohnivému slunci místo v této ohromné dálce, kdo řídí jeho oběh? Opět není jiné odpovědi, nežli: »Bůh!« — A v noci, když jdete spat a zadíváte se na nebe poseté hvězdami, ptejte se, kdo vládne nad nimi? Pět tisíc byste jich na-

početly — avšak hvězdáři mluví o milionech hvězd. A to, co se nám zdá malou jiskřičkou, jest ohromné nebeské těleso, větší než slunce! Kdo řídí neustále kolotání těchto světů? Bůh, veliký Bůh!

Slavný přírodopysce a hvězdář Newton (Ňutn) kdykoliv vyslovil slovo: »Bůh«, v hluboké úctě smekl klobouk s hlavy.

Slavný skotský filosof a básník Jakub Beattie (čti Bety 1735—1803) měl šestiletého synka, který již začínal číst, ale o Bohu ještě nikdy ani slova neslyšel. Otec jej schválně udržoval v nevědomosti, aby mu teprve ve vhodné chvíli tuto největší pravdu odkryl a tím mocněji mu ji vštípil do mladé duše.

Jednoho dne vkreslil v koutku zahrady do země tři první písmena, jimiž ve zkratce bylo vyjádřeno jméno dítěte. Do takto vyhrabaných žlábků nasil květinového semene a vše zasypal hlinou.

Asi za deset dní přiběhl k otci chlapec celý udivený a pravil: »Tatínku, tatínku, v zahradě vyrostlo mé jméno!«

Otec se usmál, jako kdyby tomu nevěřil. Synek jej vzal za ruku a táhl ho do zahrady.

Když přišli k podivnému záhonu, prohodil Beattie: »Vidím skutečně, že tu vyrostlo tvoje jméno. Ale co na tom divného?! Toť náhoda!« — a s těmito slovy klidně odcházel.

Ale chlapec šel za ním a tahaje ho za kabát, říkal s vážnou tváří: »Tatínku, to přece není náhoda! To musil někdo úmyslně udělat!«

»Myslíš tedy, že vše, co je důkladně uspořádáno jako ona tři písmena, musí mít nějakou jinou příčinu než náhodu?«, ptal se otec.

»Ano, tak myslím!«, odpověděl rozhodně synek.

»Nuže, popatř kolem sebe! Nezdá se ti, že vše je tak důkladně a krásně uspořádáno? Může tedy vše to pocházeti z náhody?«

»Nikoliv! To musil někdo moudře učinit!«

»A kdo to je?«, řekl slavnostně otec.

Dítě se zamyslovalo a řeklo, že neví.

Slavný učenec dodává: »Tehdy jsem odkryl svému synu jméno Bytosti nejvyšší, která stvořila svět a dal jsem mu poučení o Božích vlastnostech, přiměřeně jeho věku. Na tuto velikou chvíli mé dítě nezapomnělo nikdy v životě.«

Moje děti, naučte se dobře číst v knize přírody. Pak nikdo nezvrátí vaši víru v Boha.

Před lety cestoval pouští francouzský učenec. Provázel ho Arab. Jakmile slunce zapadlo, rozprostřel Arab na zem koberec a začal se modlit. »Co to tropíš?«, smál se Francouz. »Modlím se!« — »Ke komupak?« — »K Alahovi — k Bohu!« — Cestovatel prohodil: »Viděl jsi již Boha?« — »Neviděl!« — »Slyšel jsi jej?« — »Nikoliv!« — »Dotekl jsi se ho někdy svýma rukama?« — »Nikdy!« — »Pak, člověče, jsi blázen, když se modlíš k někomu, koho jsi ani neviděl, ani neslyšel, ani ses ho nedotkl!« — Arab mlčel. Ráno, když vyšli ze stanu, poznamenal Francouz: »Hle, byl tu nablízku velbloud!« V očích Araba se zajiskřilo. »Viděl jste toho velblouda?« — »Neviděl.« — »Slyšel jste ho?« — »Neslyšel.« — »Dotekl jste se dlaní jeho těla?« — »Nikoliv.« — »Pak jste se, milý pane, zbláznil, že věříte ve velblouda, kterého jste ani neviděl, neslyšel a ani se ho nedotkl!«, pravil Arab. »Oho, hleď, zde v písku kol dokola jsou jeho stopy!« V témž okamžiku se vyhouplо nad obzor nádherné ohnivé slunce. Arab ukázal k východu a pravil: »Hleďte, stopy Boží! Vězte — jest Bůh!«

2. Neskonalá Boží velebnost.

Celá příroda jest dílo Boží. Milé děti, kdybyste někdy navštívily velechrám svatého Petra v Římě a zadívaly se do mohutné kopule nad vámi, zatajil by se vám v prsou dech. »Jak veliký byl Michelangelo (Mikelanželo), který kopuli vystavěl!«, zašeptaly byste v údivu. Ale, co jest svatopetrská kopule proti klenbě modravých nebes! Jak nekonečně veliký jest její Tvůrce — Bůh!

Jeden z nejslavnějších hudebních skladatelů, Haydn, chtěl kdysi zhudebnit vypravování Pisma svatého o stvoření světa. Když přišel k onomu místu: »Řekl Bůh: »Budiž světlo!« I stalo se světlo,« byl téměř celý zoufalý. Všechny housle, flétny, bubny i trubky zdály se mu příliš slabé na vyjádření moci Boží. Když jeho »Stvoření« bylo po prvé předváděno, Haydn sám řídil hudbu. Bylo přehráno právě toto místo. Haydn zklamán položil taktovku a zvolal: »Bože, jak jsi veliký!«

Co jest sláva a moc lidská proti velebnosti Boží! Nic více než blikající začouzená lampička proti ohnivému slunci. Kde jsou římsští císařové, kteří dávali si stavět chrámy a jimž byly přinášeny oběti jako bohům? Z jejich chrámů zbyly jen zpřerážené sloupy — a jména císařů jsou již jen v učebnicích dějepisu.

Kam se poděl nejslavnější král francouzský Ludvík XIV.? Dával si říkat: »Král slunce.« Co chtěl, to se stalo zákonem. Celá Evropa se skláněla před ním s obdivem. I »Král slunce« musil zemřít. Jeho mrtvola byla vystavena v jednom z největších pařížských kostelů. Ministři a generálové stáli kolem rakve.

Kostelem zavládlo ticho. Jen plameny svíček slabounce šuměly.

Na kazatelnu vystoupil kněz a zvolal: »Moji bratři, jediný Bůh jest veliký!« A v kostele bylo ještě tišeji — jako by i dech se zatajil před Boží velebností.

Děti, nedejte si nikdy v životě vzít víru v Boha! Boží velebnost a moc nejvíce se dokazuje na těch, kdož Boha popírali. »Otcem nevěry« bývá nazýván francouzský spisovatel Voltaire (Voltér). V celém životě hlásal nevěrecké zásady. Když umíral, volal po knězi. Jeho přátelé, kteří stáli kolem lůžka, však k tomu nesvolili. Voltaire prosil o smilování — avšak marně. V zoufalém blouznění volal: »Něčí pěst mne drží a vleče mne před soud Boží! Vidím peklo — skryjte mne!«

Kněz byl konečně přece zavolán — avšak Voltaire již byl v bezvědomí. Již bylo pozdě. Ošetřovatelka, která byla při skonu Voltairově, kdykoliv později byla žádána k nemocnému, vždy se napřed tázala: »Je to člověk věřící v Boha? Viděla jsem smrt Voltairovu — nesnesla bych po druhé spatřit, jak umírá nevěrec.«

Milé děti, nedopusťte, aby velebnost Boží dělala i vás v posledním okamžiku života. Buďte po celý život hluboce věřícími, vaňte si svatého náboženství a žijte vždy podle víry!

A nakonec vám řeknu pěknou historku, která zvláště hochům se bude líbit: Arnošta dali rodiče do města na studie. Na prázdniny přijížděl domů do rodné vesnice. Ale byl čím dál tím pyšnější — jako nafoukaný holub na báni. Se svými dřívějšími kamarády buď nemluvil nebo se jim vysmíval. Jednou v neděli šli vesničtí chlapci z kostela. Arnošt se jim smál na celé kolo: »Takoví vesničtí hlupáci! Vy ještě chodíte do kostela? Jestli nějaký Pán Bůh je, tak ať pošle anděla, který by mi za tato slova dal dva pohlavky!« Hoši nevěděli, co odpovědět.

Jen jeden z nich — statný Váša — nedal se zmásti: »Víš, chlapečku, na to nemusí být ani žádný anděl. To spravím i já!« A nežli se vyšňořený student nadál, pleskly dvě dlaně přes jeho vykrmené tváře: »Zde máš pozdrav od milého Pána Boha!«, pravil Váša a pak klidně řekl ostatním: »Má důkaz, že Pán Bůh jest!«

Milé děti, nechci, abyste i vy používaly takových »pádných důkazů«. Avšak chraňte a hajte si víru v Boha jako největší svůj poklad!

Praktické naučení: Ani o prázdninách nezapomenu na náboženství. Ve volných chvílích si zopakuji, čemu jsme se ve školním roce z něho naučili.

Promluva 51.

PROZŘETELNOST BOŽÍ

Doba rytířská byla dobou hrdinství a šlechetných skutků. Rytíř dovedl milovati svou rodinu a těšiti se z domácího štěstí. Avšak jakmile zavolala povinnost věrnosti ke svému králi, osedlal koně, vzal brnění a táhl do boje. Dříve však, než se rozloučil, musil se podrobit krásnému zvyku. Šel se svou družinou do kostela, poklekl a modlil se o pomoc Boží.

Potom vstal, vytasil meč a brousil jej o kostelní mramorový sloup se slovy: »Důvěřuji v Boha!«

Milé děti, kéž i z vás vyrostou rytíři Kristovi — hrdinní a nebojácní. Ovšem, než byl někdo pasován na rytíře, trvalo to dlouho. Musil se nejdříve učit ry-

tířským ctnostem. I vy, děti, musíte se na rytíře Kristovy teprve vycvičit. A víte, v čem? V neobmezené důvěře v Boží Prozřetelnost.

1. *Důvěřuj v ochranu Boží!*

Po rozbouřeném moři jel parník. Jako ořechová skořápka, tak byla loď zmítána vlnami. Cestující zděšeně očekávali v každém okamžiku, že najdou smrt v černých bezedných hlubinách oceánu. Všech se zmocňuje neklid a úzkost. Jenom malý hošík nerušeně uprostřed největší vířavy pokračoval ve své hře. »Cožpak ty se nebojíš?«, ptali se ho udiveně. »Nač bych se bál? Můj otec přece stojí u kormidla!«

Děti, zdaž je u nás oprávněn strach, když víme, že lodičku našeho života řídí náš Otec v nebesích!? »Nač bych se bál? Můj nebeský Otec přece stojí u kormidla!«, musíme i my zvolati.

Ze života svatého Jana Boska, velikého přítele mládeže, vypravuje se zajímavá událost, která svědčí o jeho nebojácnosti. Bylo to právě v době vinobraní na podzim. Malý Jan pomáhal. Večer po práci se sešli všichni ve světnici k večeři. Kdosi začal vypravovat, že na půdě straší. A skutečně za chvíli bylo slyšet nad stropem ránu a pak šramot, který se táhl přes celý strop z jednoho rohu do druhého. Všichni zbledli a dech se jim zatajil. »Co to asi je?« ptali se navzájem. »Jeníčku, pojď, půjdeme domů,« řekla maminka. Ale Jenda se nedal. »Maminko, musíme zvědět, co to je.« Hoch ihned rozsvítil lucernu a první stoupal po schodech na půdu. Ostatní za ním s třesoucími se údy. Jeník otevřel dveře, vedoucí na půdu, zdvihl lucernu — ale nikoho nespatriil. Všude ticho. Někteří odvážlivější pokročili dále za Jeníkem. Ale najednou vykřikli

hrůzou, vlasy se jim zježily a hrdinové vzali do zaječích. Co spatřili? Strašný obraz: velké síto na obilí samo od sebe se pohybovalo směrem k nim. Když vzkřikli, síto se zastavilo, ale za chvíli se zase dalo do pohybu, až stanulo u nohou Jeníka, který jediný ze všech neutekl. Ke všemu zhaslo ještě světlo, takže na celé půdě byla tma. Jeník si však dal přinést jinou svítilnu a chystal se zdvihnout řešeto. »Nedotýkej se, Jen-do!«, volali úzkostlivě na hocha. Malý hrdina však neslyšel. Zdvihl síto — a propukl v mohutný smích, až se půda třásla. Co tam bylo? Pod řešetem byla slepice, která na sebe síto převrátila a tak strašila.

Mladistvá tato neohroženost neopustila nikdy v životě Dona Boska. Sám se nejlépe přesvědčil, že netřeba se ničeho báti tomu, kdo důvěřuje v Boží ochranu. Nepřátelé náboženství se několikrát pokusili úkladnou vraždou jej zprovodit ze světa. Číhali na něho, když se večer vracíval domů. Ale Don Bosko měl podivného ochránce. Byl to neznámý pes, veliký a statný, který čekal na světce a vždy ho vyprovázel. Jednou byl Don Bosko přepaden najatými vrahy. Hodili mu plášť přes hlavu a do úst mu vecpali kapesník, aby nemohl křičet. Ale již — kde se vzal, tu se vzal — několika mohutnými skoky byl tu věrný »Grigio«. Zaštěkal, prudce se vyřítil na jednoho z vrahů a porazil ho k zemi. Druhému se zakousl do lýtky. Tak se výjev zcela změnil: zvrhlí zbojníci se dali na útěk před pronásledujícím psem — a Don Bosko mohl se bezpečně dostat domů.

Milé děti, pamatujte si: kdo má Boha za pevný hrad, ten se nemusí pranic bát. Když svatý Martin — který jest znám svou dobročinností vůči žebráku — opustil vojenský život, zvolil si stav duchovní. Zahořel

touhou obrátit i své pohanské rodiče na víru Kristovu. — Dal se na dalekou cestu do Panonie. Někde v Alpách přepadli ho lupiči, kteří ho spoutali a nechali pod dozorem jednoho z nich. Lupič se tázal, zda se nebojí. Martin odpověděl: »Jsem křesťan a nikdy jsem se ještě nebál. Ba, právě v této chvíli cítím se úplně bezpečný, neboť vím, že Bůh opatruje služebníky své ve všelikém nebezpečí. Ale tebe lituji, že nejsi hoden Boží lásky a tedy máš se čeho obávat.« Tato statečná slova, projevující nezlomnou důvěru v Boha, zarazila lupiče. Doprovodil Martina na cestu, doporučil se do jeho modliteb a sám žil od tohoto dne kajícím. Milé děti, i vašim heslem musí být: »Jsem křesťan a ničeho se nebojím!« Jen jednoho se bojte! Bojte se urazit Boha hříchem!

✠

2. Důvěřuj v pomoc Boží!

Když je nejhůř, pomoc Boží je nejbliž. Francouzská zbožná legenda vypravuje: Blízko města Avignonu narodil se r. 1165 chudým rodičům chlapeček, kterému dali jméno Benedikt. Když mu bylo dvanáct let, zaslechl při pastvě třikráte za sebou zřetelně pronesená slova: »Benedikte, synáčku, slyš Ježíšův hlas!« Chlapec se ohlížel, ale nikoho nespatrił. Zvolal: »Kdo jsi, Pane, který ke mně mluvíš?« — »Neboj se, jsem Ježíš Kristus, tvůj Bůh!«, zněla odpověď. Benedikt klesl na kolena a ptal se: »Co chceš, Pane, abych učinil?« — »Chci, abys opustil stádo a vystavěl most přes řeku Rhône!« — »Ach, Pane, nevím ani, kde Rhône teče a své ovečky nesmím opustit.« — »O tvé ovce se postarám já. K řece tě dovede průvodce, kterého ti pošlu.« — »Avšak, Pane, jak vystavím most, když

mám jen tři haléře v kapse?«, kvílel chlapec. »Benedikte, důvěřuj ve mne!«, zněla odpověď. Benedikt se vydal na cestu a brzy potkal jinocha, který se mu nabídl za průvodce. Když přišli k řece, jinoch ukázal mu místo, kde má most stát. Avšak při pohledu na dravý proud zatočila se Benediktovi hlava. »Toť nemožné!« Průvodce pravil: »Vykonej, co ti Bůh poručil!« a pak zmizel. Benedikt si vyžádal přístup k tamnímu biskupovi. Když biskup slyšel, co hodlá podniknout, pokládal ho za blázna. Poslal ho k městskému správci. Správce, vyslechnuv hocha, chtěl si z něho učinit žert. Ukázal mu na veliký kámen na dvoře, kterým ani silní mužové nemohli hnouti a pravil: »Zde ti dávám základní kámen! Odes si ho!« Chlapec rozradostněn, pokřičoval se — a k údivu všech — odnášel si kámen, jako kdyby byl nějaký obr. Nyní viděli lidé, že hoch je skutečně od Pána Boha povolán k velikému dílu. Se všech stran se hrnuly dary na stavbu, takže mohlo s ní býti započato. Sedm let dohlížel Benedikt na práci a když v devatenáctém roku svého věku zemřel, byla největší část mostu hotova. Jeho tělo bylo pohřbeno v kapli, postavené nad třetím pilířem.

Legenda tato má skutečný pravdivý podklad, neboť současné listiny zmiňují se o mostě, postaveném dvacítilétým chlapcem.

Milé děti, náš život není nic jiného, než stavění duchovního mostu. Stavíme si most, po němž máme jedinou přejít odtud na věčnost. Nebojte se, i když rozbouřené vlny života budou pod vámi burácet. Důvěřujte v pomoc Boží! Budete-li v Boha doufat, vykonáte velké skutky!

3. *Důvěřuj v dobrotu Boží*

I kdyby se vám někdy zdálo, že proudy života jsou příliš silné a vaše dílo jimi podemleto, že se řítí — nebojte se! Bůh je nekonečně dobrý. Pán Ježíš pravil: »Bůh se stará i o vrabečky na střeše. Ani jeden nepadne se střechy bez vůle Boží. Oč více se postará Bůh o nás!« Svatý Pavel praví: »Těm, kdo milují Boha, všechno prospívá k dobrému.« I v neštěstí bdí nad námi Prozřetelnost Boží. Hleďte, děti, uvedu vám pádný důkaz ze života blahoslavené Aloisie z Marillac († 1660). Jednou čtrnáctiletá Aloisie jela z Paříže na venkov. Cestou obstoupili vůz cikáni. Aloisie dala almužnu nejmenšímu z nich. Když přijeli na zámek, byla Aloisie tak unavena, že chtěla hned jít spat. Pak si vzpomněla, že se ještě nemodlila. Klekla si a začala se modlit. Tu se jí zdálo, že pod postelí někdo leží. A skutečně, byl to onen malý cikánek, kterého dívka obdarovala. S pláčem vylezl ven. Přiznal se, že ho ostatní cikáni donutili, aby se zde skryl a v noci, aby jim otevřel zámek, že ho vykradou. Aloisie propustila cikána bez trestu a ten z vděčnosti jí dal s krku medailonek. V medailonku však poznal královnin tajemník Antonín Le Gras majetek své matky, která jej kdysi zavěsila nejmladšímu svému dítěti Gabrielovi na krk. Gabriel se jednou probořil na můstku do vody a zmizel. Hledali tedy malého cikána a ptali se ho, či je. Chlapec nevěděl. Jen na to se pamatoval, že ho kdysi cikáni vytáhli z vody a přidrželi ho k žebrotě. To bylo neklamným znamením, že cikánek není nikdo jiný, než Gabriel, bratr královského tajemníka. Později se z něho stal velmi zbožný a vzdělaný muž.

Nepochybujte, děti, nikdy o Boží Prozřetelnosti, i kdyby vás v životě potkalo něco nemilého. Uvědomte

si vždycky, že Pán Bůh ve své moudrosti tomu lépe rozumí, co nám prospívá ke spáse. My vidíme jen nepatrný kousek kolem sebe, a ještě jsme duchovně hodně krátkozrací. Pán Bůh, před nímž všechno je přítomné, ví a zná všechny cesty, kterými nás chce vésti do nebe.

Mnohdy již zde na zemi poznáváme, že zdánlivě nepříjemné věci jsou vlastně ve skutečnosti láskou a ochranou Boží Dobroty.

Byl jednou zbožný zedník. Kdykoliv se mu něco nepříjemného přihodilo, říkával: »Všechno přichází s hůry.« Nikdy nereptal. Jeho soudruzi se mu často vysmívali.

Kdysi seděl s nimi při skrovném obědě na staveništi. Nevšiml si, jak se k němu přiloudil pes a popadnuv jeho chléb, utekl.

»Vid', to přišlo také s hůry!«, posměšně volal jeden ze soudruhů za utíkajícím zedníkem.

Sotva však dořekl, naklonila se nově postavená zeď a s hrozným rachotem se zřítíla na posměváčka a jeho soudruhy. Ihned byl mrtev, ostatní byli zranění.

Zbožný zedník vida, že byl zachráněn od hrozného neštěstí, ježto utíkaje za psem, vzdálil se na několik metrů od zdi, poklekl a děkoval Bohu vroucí modlitbou.

Vidíte, děti, jak Prozřetelnost Boží svých věrných nikdy neopouští? Ani vás nikdy neopustí, zůstanete-li Bohu vždycky věrné.

Praktické naučení: Každý den ráno se v modlitbě odevzdám do ochrany Boží.

P r o m l u v a 52.

PŘÍTOMNOST BOŽÍ

1. *Bůh tě vidí.*

V kteréši knize jest líčen život člověka, který byl štván výčitkami svědomí. Nikde nenalézal klidu, neboť myšlenky na zločiny, kterých se dopustil, nedaly se nikde zahnati. Tato strašná muka dostoupila vrcholu vždy o vánocích. Vánoční stromky, přípravy na svátky radosti, písně, vítající Jezulátko — to vše drásalo jeho nitro. Ale zvláště rozradostněných očí dětí v době vánoc nemohl vidět. Pohled dětských očí ho uváděl v šilenství, neboť mu připomínal hrozný čin z jeho života. Bylo to před lety právě na Štědrý den, kdy zavraždil nic netušící manžele před jejich malým dvouletým hošíkem. Bolestně ustrašený pohled dítěte vryl se do jeho černé duše — a pálil v ní i po letech jako řeřavé uhlí. Zdálo se mu, že dvě dětské oči neustále na něho hledí. Když se přiblížil Štědrý den, rok co rok štván příšerným dětským zrakem, ujížděl nejrychlejším vlakem — kam, ani sám nevěděl, jen pryč, pryč, hodně daleko od osudného místa. Ale dětské oči se dívaly na něho vyčítavě i v cizině. Rozrušení jeho skončilo šilenstvím. Jednou v nestřeženém okamžiku s výkřikem: »Ať nevidím těch očí!«, kapesním nožem vydloubal si své vlastní oči. Ale i pak pronásledovala ho představa, že se na něho někdo dívá. Jeho smrt byla strašná. Naposled v zoufalém rozčilení vzepjal se na lůžku, jako by se proti někomu bránil a zvolal: »Oči, oči — zabte ty hrozné oči!« Pak klesl do podušek mrtev.

Milé děti, to byl přelud, který nešťastníku působilo zlé svědomí. Avšak jedny oči se na nás skutečně dívají — oči Boží. Kdybychom se skryli do středu naší zeměkoule, nebo kdybychom vzlétli nad nejvyšší hory — všude nás Bůh vidí. Kdybychom si dali kolem sebe vystavěti dvanáctero kamenných zdí nebo kdybychom se skryli na dno mořské — všude nás Bůh vidí.

Již jste byly, děti, někdy na roentgenu? Vidíte, to je velmi podivuhodná věc! Však také objev slavného fysika Viléma Konráda Roentgena (1845—1923) způsobil roku 1895 veliký rozruch. Sám vynálezce pojmenoval novinku X-paprsky.

Čemu před sto lety nikdo by nebyl uvěřil, že se dá vidět do nitra lidského těla, to jest skutečností!

A přece jak nepatrnou věcí jsou X-paprsky proti Boží vševědoucečnosti! Bůh vidí do nejtajnějších záhybů lidského srdce. Ani jediný jeho záchvěv není před Bohem ukryt.

Kterýsi člověk se vyšplhal na zeď a opatrně se rozhlížel kol dokola, zda jej někdo nevidí. Chtěl totiž v zahradě krást. Nepozoroval však, že ve větvích vysokého stromu je sadař. Když se tedy zlodějovy oči rozhlížely na všechny strany, zavolal na něho mohutný hlas z košaté koruny: »Nezapomeň se podívat také nahoru! Odtamtud tě vidí Bůh!«

Jaká to důležitá pravda: Bůh tebe vidí! Těmito slovy se vždycky loučila se svým synkem maminka svatého Dona Boska. Když si šel Jeník hrát s dětmi na louku, dobrá maminka ukrojila mu notný krajíc chleba, pomazala ho máslem a podala mu ho se slovy. »Jeničku, pamatuj, Pán Bůh tě všude vidí. Jednou tě bude soudit i z toho, jak jsi se na louce mezi dětmi choval!«

Milé děti, proč jste hodné v přítomnosti pana učitele? Poněvadž se na vás dívá a dobře víte, že by vás za nepěkné chování pokáral. Není to pošetilost nejvyššího stupně, když někdo hřeší v přítomnosti Boha, svého budoucího přísného soudce? Svatého Efrema sváděl kdosi ke hříchu. Světec pravil: »Svoluji, ale musíš jít, kam já chci!« — »A kampak?« — »Na náměstí!« — »Ne, to není možné, tam by nás viděli lidé!«, zněla odpověď. Tu pravil přísně svatý Efrém: »Lidi se bojíš a Boha se nebojíš, který vidí i nejtajnější záhyby našeho srdce, a který v den soudu všem odplatí podle jejich skutků?« I naše všechny skutky jsou zjevny Bohu — věčnému soudci. Jednou bude odhaleno vše, co jsme mysli, mluvili a konali. Vše i to nejtajnější!

Římský filosof Seneka vypravuje, jak kdysi ve válečném táboru macedonský král Antigonus slyšel za tenkou stěnou vojenského stanu hanlivé řeči, které o něm vedli dva na blízku stojící vojíni. Domnívali se, že ve stanu nikdo není. Tu náhle Antigonus rozhalil stěnu a dívaje se přísným pohledem do tváře nešlechetným lhářům, pravil: »Nejste-li čestní, buďte tedy aspoň chytří a jděte trochu dál, aby vás král neslyšel!« Oba vojíni padli rozechvěle k nohám královým a prosili za odpuštění.

Ovšem, před zrakem a sluchem pozemského vládce lze se vzdálit, lze se skrýt, lze uniknout — ale před všudypřítomným a vševědoucím Bohem?

Svatého Tomáše z Akvina, jednoho z největších učenců všech dob, se ptali krátce před jeho smrtí, jakou moudrost by chtěl odkázati svým spolubratřím. Slábnoucím hlasem pravil světec: »Nejcennější životní pravda je tato: »Žijte vždy a všude, pamatujice na to, že Bůh je všude přítomen!«

Milé děti, jak nám bude v den Božího soudu! Hleďme žít tak, aby Boží oči na nás spočívaly se zalíbením a nikoliv hněvivě. Často si vzpomínejme: Bůh mne vidí! Tato myšlenka nás uchrání těžkého hříchu.

2. *Bůh tě slyší:*

Ve starověku žil otrok, jménem Esop, od něhož pochází velmi mnoho poučných bajek. Jednou ho poslal jeho pán na trh, aby tam koupil, co se mu zdá být nejlepší. Esop přinesl domů od řezníka jazyk. Za několik dní byl opět poslán, aby přinesl, co se mu zdá být nejhorší. A opět přinesl jazyk. Pán to nedovedl pochopit a ptal se po vysvětlení. Esop pravil: »Pane, tento zvířecí jazyk zastupuje jazyk lidský. Věť, že lidský jazyk jest věcí nejlepší, neboť bez něho nic krásného by na světě nebylo. Avšak jest i věcí nejhorší, neboť všechno zlo pochází od něho.«

Kéž by náš jazyk, milé děti, byl jen tím »nejlepším«. Bůh vám dal mluvu, abyste Ho chválily, nikoliv, abyste Ho urážely. Neurážejte nikdy Boha lží. Písmo svaté praví: »Ohavnosti Pánu jsou rty lživé.« (Přisl. 12, 22.) Skutečně, jak ohavná je lež! Víme: Bůh nás slyší, Bůh jest nejvyš pravdomluvný a — my, ubozí červi, odvažujeme se vrhati lež v Boží tvář . . . Katolické dítě musí být pravdomluvné dítě!

Před několika lety psaly noviny o chrabrém pravdomluvném chlapci. Z přístavu Liverpoolu vyplula loď na širé moře. Po několika dnech plavby uprostřed cesty byl nalezen mezi bednami a pytli ukrytý desítiletý hošík. Hlad ho donutil z úkrytu ven. »Jak jsi se sem dostal?«, rozkřikl se na hochu kapitán. Chlapec ustrašeně pravil: »Můj nevlastní otec mne sem ukryl. Nechce mne živit a posílá mne k tetě do Halifaxu. Aby nemusil za mne platit, poručil mi, abych se schoval

mezi bedny!« Kapitán však nevěřil a měl hocha v podezření z nekalých záměrů. »Neřekneš-li mi v desíti minutách pravdu — oběsím tě na nejvyšším lodním stožáru!«, osopil se rozzlobený kapitán. Hoch zbledl a do očí vstoupily mu slzy. Ale přece hleděl kapitánu přímo do očí. »Mohu se napřed pomodlit?«, ptal se slabým hlasem. Klekl si, sepal ruce a pomodlil se Otče náš a Zdravas. Nakonec dodal: »Zemřít mohu, ale lhát nesmím!« Kapitán i námořníci chvíli pohnutím nemohli pronést slova. Pak přistoupil k hochovi, pozvedl ho a pravil: »Vidím, že jsi nelhal. Pojď, nic se neboj! Budeme tě mít všichni rádi.«

Milé děti, jaký to byl hrdina! Umřít mohu — ale lhát nesmím! Vštěpte si i vy hluboko tuto větu do svého srdce!

Byli mnozí, kteří raději skutečně zemřeli, než by se dopustili lži. Za pronásledování křesťanů poručil císař Maximian, aby biskup nikodemský, svatý Antimus, byl uvržen do vězení. Byli posláni vojáci, kteří biskupa osobně neznali. Náhodou přišli do jeho příbytku. Poněvadž byli znaveni dlouhou cestou, prosili o pohostinství. Světec s velikou ochotou a laskavostí jim snesl vše, co měl. Když se najedli, ptali se, kde by mohli nalézt biskupa Antima. »Vidíte ho před sebou; neboť Antimus jsem já!« Vojáci se zarazili a řekli: »Jsme ti vděční za tvoji laskavost. Chceme se ti odměnit. Řekneme, že jsme Antima nenalezli — a ty budeš zachráněn.« Avšak biskup horlivě odporoval: »To nikdy nemůžete říci, miláckové moji! Neboť já nechci, abyste se pro mne dopustili lži.« Potom sám dobrovolně šel s vojáky a přihlásil se u císaře. Byl uvězněn a brzy umučen.

Milé děti, kdo lže, dokazuje, že jest dítětem d'áblovým. Dábel byl první lhář, který obelhal naše prarodiče. Vy však chcete býti dětmi Božími. Pak ovšem musíte svědomitě zachovávat osmé přikázání Boží: »Nepromluviš křivého svědectví proti bližnímu svému.«

Konečně lež je odporná nejen Bohu, nýbrž i lidem. Chcete-li, děti, abyste byly ctěny, musí z vás vyrůst lidé čestní a pravdomluvní. President Spojených států amerických, Jiří Washington, jest každému Američanu nezapomenutelný. Již v mládí se jevil šlechetný rys jeho povahy. Jako šestiletý hoch dostal k narozeninám malou indiánskou sekerku. Chtěl ji arciť ihned vyzkoušet na všem možném, co mu přišlo pod ruku. Kdopak za to mohl, že mezi jiným to byly také mladé třesňové stromky, na nichž otec si nemálo zakládal! Jiří osekál je tak důkladně, že nebylo možno doufati v jejich záchranu. Otec roztrpčen spatřil spoušť. Nevěda, kdo to udělal, slíbil velkou odměnu tomu, kdo prozradí viníka. Tu potkal synka: »Jirko, nevíš, kdo nám poškodil stromky?« Jiří se zarazil — ale po chvilce řekl odhodlaně: »Otče, lháti nedovedu. Já jsem to provedl!« Otec byl překvapen, zároveň však potěšen upřímností synkovou: »Odpouštím ti zasloužený trest. Tvoje pravdomluvnost je mi milejší než tisíc nejlepších stromků.« Následujte tohoto vzoru!

Milé děti! Bůh vás slyší — nechť slyší z úst vašich modlitbu, veselý zpěv a nevinný smích — ale nikdy nelež!

•

Praktické naučení: Pamatuj často na přítomnost Boží!

Promluva 53.

ZA NEBESKOU MATKOU

(K svátku Nanebevzetí Panny Marie.)

I. — Na venkovském hřbitově pochovávali matku. Dceruška — asi dvanáctileté dítě — usedavě naříkala: »Ach, maminko, maminko moje zlatá, komu mne tady zanecháš!« Ani jedno oko nezůstalo suché nad ubohým dítětem. Když chtěli spouštět rakev do hrobu, vrhla se dívka na ni, objala ji rukama a volala: »Maminko moje, vezmi mne s sebou!«

Taková je láska dětí k milé matce, a je to velmi bolestné, když se mají s ní rozloučiti. Dětská srdce tíhnou a lnou k matičce a chtěla by vždycky být u ní. Čím je maminka hodnější, čím je krásnější a čím více pro děti vytrpěla, tím více je milována.

Když byly ostrovy Filipinské obklíčeny americkým válečným loďstvem, udál se pamětihodný případ. Vojsko dostalo právě rozkaz, aby bylo připraveno každou minutu k střelbě proti válečnému přístavu. V tom okamžiku spadla jednomu námořníku do vody halena. Námořník rychle hlásil se o dovolení, aby mohl halenu z vody vytáhnouti. Bylo mu to odepřeno. Přesto však vrhl se přes okraj lodi do moře. Všichni mysli, že je to dobře sehraná přetvářka, aby se mu podařilo z vojny uprchnouti. Avšak námořník rychle uchopil mezi zuby kazajku a mrštně po lanu dostal se opět do lodi. Leč přestupek jeho byl považován za hrubé porušení vojenské kázně. Byl postaven před válečný soud a odsouzen na několik let do tuhého vězení. Generál

Dewey, který měl provést rozsudek, zeptal se námořníka: »Prosim Vás, jen mi řekněte, jak jste mohl provést takovou hloupost pro bezcennou halenu!« Námořník vytáhl z kapsy haleny obrázek a řekl pouze: »To je má matka!« Ted' generál pochopil! Nikoliv pro halenu, nýbrž pro podobenku své maminky vrhl se hodný syn do vody. Když nemohl být blízko své maminky ve skutečnosti, chtěl mít u sebe aspoň její obrázek. Generál Dewey podal námořníku ruku a pravil: »Námořníci, kteří nasadí život pro svou matku, obětují jej také za svou vlast!« Trest námořníku byl odpuštěn, naopak dostalo se mu ještě povýšení.

Jaký to byl hodný syn! Často brával do dlaní maminčin obrázek, zasypával jej polibky — a těšil se: »Snad Pán Bůh dá, že brzy, nikoliv jen obrázek, nýbrž i samu maminku chytnu do náručí!« A každý večer, než se uložil k neklidnému spánku na válečné lodi, zadíval se na obrázek a myšlenky jeho letěly do dálky za maminkou.

II. — Milé děti, máme Matku v nebi. Právě slavíme její svátek: Nanebevzetí Panny Marie. Zajisté víte, co si v tento den připomínáme. Panna Maria zůstala ještě několik let na zemi po nanebevstoupení Páně. Svätý Jan se o ni staral jako o svou maminku. Svätí apoštolové a celá klíčící Církev Kristova měli v ní svůj nejvzácnější poklad. Konečně přišel den, kdy se Rodička Boží měla rozloučit s tímto světem. Chudičká, ale nevýslovně krásná seděla v prostém lůžku. Svätí apoštolové ji obklopovali. Všichni byli přítomni, jenom svätý Tomáš tu nebyl. Bylo to k večeru — na nebi se třpytily hvězdy. Maria pozvedla své oči k nebi — své paže vztáhla a naposled žehnala apoštolům. Potom výraz nekonečného štěstí se rozlil po její tváři —

a její překrásná duše se vznášela k nebi vzhůru v náruč svého milovaného Syna. Pláč a nářek stísnil osiřelou Církev křesťanů. Druhého dne svatí apoštolové odnášeli její tělo do hrobu.

Tři dny bděli křesťané u hrobu Neposkvrněné Panny prosíce ji o ochranu a pomoc. Konečně vrátil se i svatý Tomáš. Jeho lítost byla nezměrná, když mu řekli, že již Panna Maria jest v hrobě. Prosil a zapřísahal svaté apoštoly, aby mu bylo dopřáno ještě jednou zadívat se do tváře Panny nejkrásnější. Vyhověli jeho přání. Byl odvalen kámen, avšak v hrobě nebylo nic kromě plátna a květin, jimiž tělo Neposkvrněné bylo přikryto. Její tělo bylo tajuplným způsobem vzato na nebesa, aby spolu s její duší požívalo slávy, které se jí dostává jako nebeské Královně.

Děti, v dějinách se vypravuje, že římský císař Augustus přitáhl kdysi k městu Alexandrii. Město kladlo odpor, ale císař ho dobyl. Po vítězství přišli k císaři vojáci a pravili: »Císaři, chceš-li, ať rozmetáme toto odbojné město a proměníme je v hromadu popela a kamení?« Císař však řekl: »Nikoliv! Ničeho se nesmíte ani dotknouti, neboť je to město krásné a dílo Alexandrovo.« Mínil tím slavného krále Alexandra.

Tak i tělo Rodičky Boží mělo zůstat uchráněné od zkázy v hrobě, neboť nebylo krásnějšího Božího díla nad Matku Spasitelovu.

Máme tedy v nebesích mateřské oči, které na nás hledí, máme tam mateřské ruce, které nám pomáhají. Máme tam mateřské srdce, které pro nás buší. A po této nebeské Matce neměli bychom toužiti? I v našem srdci se musí probudit vroucí hlas: »Matičko v nebi, vezmi si mne jednou k sobě!« Ovšem, děti, jednoho je k tomu nezbytně potřeba: abychom neztratili

obrázek své nebeské Matky. Nikoliv nějaký papírový — nýbrž živý obrázek Rodičky Boží, který nosíme ve svém srdci.

V Římě žil kdysi zbožný kníže. Na otázku, jak došel tak opravdové snahy po ctnosti, odpověděl: »Často jsem pohlížel na skvostné mariánské malby slavných umělců. Z toho jsem si sám ve své mysli sestavil obraz o kráse Mariině spanilejší a ušlechtlejší, než by to který malíř dovedl. Tento mariánský obraz v mém duchu plní mne nadšením, kdykoliv naň pomyslím a chrání mne před hříchem; vždyť bych tak rád uzřel jednou živý vzor tohoto obrazu v nebi!«

Naše duše se jí musí co nejvíce podobat. Její ctnosti musí býti naše ctnosti. A pro tento živý obrázek v našem nitru nesmíme se bát přinést velké oběti — jako statečný a hodný syn — námořník.

Milé děti, snad mnohý z vás by toužil být malířem: »Namaloval bych tak krásnou Madonu, že nikdo ještě takovou nespatri!« Býti umělcem není každému dáno — avšak utvořit si z duše své obraz Matky Boží — to jest ve vaší moci.

III. — Jak sladce se to jednou půjde do něžného náručí nebeské Matky! To bude nejšťastnější cesta — za Maminkou!

Svatý Stanislav Kostka, osmnáctiletý hoch, byl přijat do řádu jezuitů. Přišel měsíc srpen roku 1568. Jednou rozmlouval s Paterem Emanuele o blížícím se svátku Nanebevzetí Panny Marie. Pln nadšení zvolal: »Ó, ctihodný Otče, jaký to byl asi slavný okamžik, když Rodička Boží přišla do nebe! Jsem přesvědčen, že svatí každým rokem na ten den znovu slaví její příchod a doufám, že letos budu již při tom i já.« Když přišel svátek svatého Vavřince, dne 10. srpna, napsal Stanislav

po svatém přijímání Panně Marii krásný dopis a položil jej na svá prsa. V dopise projevil všechnu svou touhu po nebeské Královně. Třebaže neustále zdravím kvetl, pocítil ještě večer blížící se nemoc. Musil ulehnout. Když přišel k lůžku, udělal nad ním kříž a řekl: »Již s něho nepovstanu!« Lékaři nepozorovali s počátku nic povážlivého. Avšak již 14. srpna odpoledne bylo vidět, že je to smrtelná nemoc. Stanislav přijal Tělo Páně a poslední pomazání. V ruce držel obrázek Panny Marie a kolem jeho paže byl omotán růženec. Ptali se ho: »Proč máš růženec, když se nemůžeš modlit?« Stanislav řekl: »Je pravda, nemohu se růženec modlit, avšak je to pro mne nesmírná útěcha, mohu-li se aspoň na něj dívat. Neboť připomíná mi mou nebeskou Matku.« Když bylo patrné, že světlo mladistvého života zhasíná, otázal se ho někdo, zda je připraven na smrt. Sebral všechny své síly a zvolal: »Hotovo jest srdce mé, Bože, hotovo jest srdce mé!« Náhle se mu zdálo, že si pro něj přichází nebeská Královna, provázená sborem panen-ských světic. Po jeho rtech se rozlil blažený úsměv. Zaseptal: »Maria!« a vydechl naposled. To se stalo na svátek Nanebevzetí P. Marie, 15. srpna 1568 po třetí hodině ranní.

Milé děti, jak byl šťastný Stanislav, když nebeská Matka Boží šla mu naproti. Kéž i naše duše by Ji měla průvodkyní do nebel! Bud'me Jejimi oddanými dětmi a těšme se na Její sladkou náruč.

Blahoslavený bratr kapucín Konrád z Parzhamu celý život něžně miloval Rodičku Boží. Jeho nejkrásnějším okamžikem bylo, když mohl ministrovat u mariánského oltáře. Denně po 43 roky klečival před Jejím obrazem při mši svaté o páté hodině ráno. Když mu bylo 77 let nedostávalo se mu již sil, aby mohl vykonávat všechny

práce v klášteře. S bolestivým srdcem pravil Pateru kvardiánovi: »Už to nejde!« — »Milý bratře, jděte si k Matce Boží trochu odpočinout!«, posílal ho kvardián. Děti, jaký to krásný výrok!

I my půjdeme jednou k Mamince do nebe trochu si odpočinout. Když se rytíř ve středověku vrátil z boje posetý jízvami, sklonil hlavu do měkkých rukou své matky. Děti, chcete-li si v nebi jednou odpočinout v náručí Marie Panny, musíte zde v životě pustit se v rytířský boj na ochranu jejího obrázku ve své duši.

Už jsem vám několikrát vypravoval o svatém Bernardu (1090—1153). Tento světec měl nesmírně rád Pannu Marii a k její chvále napsal krásné knihy. Velmi nadšeně o ní kázal. Kdykoliv se vracel po kázání z chrámu Páně do kláštera, zastavil se na chodbě u sochy nebeské Královny a radostně s láskou ji pozdravil slovy: »Ave Maria!« Zdráva buď, Maria!

Jednou zvlášt nadšeně a krásně kázal o dobrotě naší Matky v nebesích. Opět po kázání stanul před sochou se svým roztouženým pozdravem: »Ave Maria!«

A tu se stalo něco podivného: Jako by socha oživila, v obličeji Panny Marie zahrál něžný úsměv a z jejích úst ozval se hlas líbeznější než klokot slavíků: »Ave, Bernarde!« Zdráv buď, Bernarde!

Drahé děti, pozdravujme po celý pozemský život srdcem, plným lásky, nebeskou Matku, aby nás jednou také přivítala svým úsměvem!

Praktické naučení: Nezapomínám se o prázdninách modlit Anděl Páně?

Promluva 54.

S POCTIVOSTÍ NEJDÁL DOJDEŠ

Milé děti, léto se přehoupne již co nevidět a přijde podzim. I podzim má své krásy. Víím, že se již těšíte na stromy, obalené zralým ovocem. Půjďte třebaš ze školy kolem obsypaných jabloní. »Ach, zakousnout se do jedinkého takového jablíčka!«, pomyslíte si — a už zvednete ruku. A najednou vaše svědomí se vám výstražně ozve: »Nepokradeš!« Hodné dítě, které uposlechne napomenutí, přemůže pokušení a zachová si poctivost!

1. Cizí majetek musí být posvátný.

Svatý Paschal Baylon měl chudičké rodiče. Děti bylo plno, a proto malý Paschal záhy musil jít do služby k bohatému statkáři za pasáka ovcí. Každé ráno je vyháněl na hospodářův palouk. Velmi pečlivě se staral o to, aby žádná z oveček nezaběhla na vedlejší cizí louku. Ale i při nejlepší vůli se tak mnohdy stalo. Paschal by z toho vždy celý nešťastný. Ihned zahnal mlsná zvířátka zpět na palouk a pak odhadoval přesně, jaká asi byla způsobena škoda. Nosil s sebou na pastvu malý sešitek a písátko a každou škodu si pečlivě zapsal. Večer, když přihnál ovečky domů, vzal své skromnické úspory a z nich sám dobrovolně odevzdal sousedovi náhradu za snědenou píci. Lidé se mu smáli a říkali: »Bloude, budeš-li to takhle stále dělat, nestačí ti ani tvůj výdělek.« Ale Paschal odpověděl: »To nevadí! Lépe jest za života se vyrovnat, než po smrti přijít do pekla!«

Když bylo léto, nosil Paschal s sebou na pastvu kosu a pomáhal při žni sousedům. Nic však za to nechtěl přijmout. Říkával: »To je v náhradu za škodu, kterou snad vám způsobily moje ovečky bez mého vědomí!« Ostatní pasáči nebyli již tak poctiví jako Paschal. Na podzim podnikali výpravy na krádeže do cizích zahrad a vinic. Také Paschala chtěli zlákat, ale bez výsledku. Mezi nimi byl zvláště jeden velmi silný a hrubý výrostek, kterého se všichni báli. »Půjdeš se mnou tamhle na hrozny!«, rozkazoval Paschalovi hrubec. »Nepůjdu, je to hřích!«, neohroženě odmítl Paschal. Výrostek začal pěsti a vzkřikl: »Půjdeš — nebo tě zmlátím!« — »To můžeš udělat,« řekl Paschal, »můžeš mne i zabít, ale já se krádeže nikdy nedopustím!« Několik ran dopadlo na hlavu hrdinného Paschala. A přece se nehnul! Násilný ukrutník šel tedy sám. Vrátil se s několika hrozny vína. Výsměšně je podržel Paschalovi pod nosem a řekl: »Nedostaneš ani zrníčko!« Paschal odpověděl: »Kradené věci nechci ani vidět! Kdybych chtěl hrozny, koupím si je!« Netrvalo ani hodinu, svíjel se výrostek na zemi bolestmi jako červ. Volal, křičel o pomoc. Vinná réva totiž nedávno byla postříkána roztokem proti škodlivému hmyzu. Hrozny měly být před použitím opláchnuty čistou vodou. Poněvadž mladý zloděj jedl je neomytý, způsobily mu dlouhotrvající nemoc, z níž stěží životem vyvázl. Tak se krádež sama potrestala.

Milé děti, vezměte si ze svatého Paschala dobrý příklad! Co není vaše, to vám musí být svaté. Ani na majetek svých rodičů nemáte práva sahat — i kdyby to byl pouhý dvacetihalěr. Snad právě pro tento dvacetihalěr na rukou vaší maminky přibýlo o mozol více!

Pamatujte si, že velký požár začne od maličké jiskérky. Běda tomu, kdo se v mládí nenaučil mítí úctu

k cizímu majetku v drobnostech. Vášně touhy po cizích věcech s ním poroste a promění se v lupičskou zločinnost.

Chorvatské noviny přinesly před mnoha lety hroznou zprávu: »Chudý dělník ve vesnici Lika odejel do Ameriky zanechav doma rodiče, manželku a dva syny. Míjel čas — ale žádná zpráva o něm nepřišla. Všichni byli přesvědčeni, že v cizině zemřel. Po 10 letech vrátil se jako bohatý pán do rodné vesnice. Šel do hostince, kde se dal poznati, prosil však, aby ho neprozradili, že prý chce svou rodinu překvapit. Nepoznán prosil ve svém vlastním domě o nocleh. Byl přijat, ba i na večeři pozván. Cizinec se upřímně bavil, zvláště s oběma dospělými jinochy. Jednomu dal zlaté hodinky, druhému hrst peněz. Staří při pohledu na cizincův měšec zahořeli zločinnou žádostí po cizím majetku. V noci přiblížili se do pokoje, sekerou cizince zabili a oloupili. Mrtvolu jeho zakopali v zahradě. Druhého dne šla žena zabitého do hostince nakoupiti vína. Hostinský se jí ptal, má-li radost z návratu manželova. Ženu sevřelo neblahé tušení. Jako šílená běžela domů a zoufale vyprávěla tchánu a tchýni, že zabili svého syna a jejího manžela. Strašnými výčitkami pronásledování skočili všichni tři do hluboké studně. Když je vytáhli, byli staří již mrtvi. Mladá žena ještě vypověděla, co se stalo — a pak i ona zemřela.

Děti, tak hrozně se skončila chtivost cizího majetku. Tak hluboko mohly byste zabřednout i vy, jestliže teď v mládí dopouštíte se malých krádeží. I když by se vám podařilo uniknout světské spravedlnosti — neuniknete soudu Božímu. A jaká pak bude vaše věčnost . . . ?

Povím vám, jak černoši chytají opice. Velmi chytře. Na strom pevně přiváží kožený vak, naplněný do polo-

viny rýží. Váček má jen tak veliký otvor, aby opice mohla do něho vniknout svou sevřenou rukou. Když však do hrsti nabere si rýže a objem její ruky se tím zvětší, nemůže ji z otvoru vytáhnout. V témž okamžiku však z houští vynoří se černá postava s mohutným klackem. Opice skáče, křičí, vřeští — vše marné: ruka vězí ve vaku. Pošetilá opice! Stačilo by rozevřít dlaň, pustit rýži. Ruka by opět lehounce otvorem proklouzla — a opice byla by zachráněna. Ale právě v tom je kletba její touhy po ukradené kořisti: raději dá se klackem utlouci nebo chytit, než by se vzdala hrstky rýže.

Milé děti, tak to vypadá s duší toho, kdo se oddal drobným hříchům proti sedmému přikázání Božímu. Jeho ruka je jakoby přikována k cizímu majetku — přichází ďábel a podmaňuje si jeho duši.

2. *Nepoctivě nabytý majetek není požehnaný.*

Spočívá na něm kletba hříchu. Svědomí se neustále ozývá: »Není to tvoje! Užíváš nepoctivě majetku!«

Bajka vypravuje toto: Byl muž, který byl plný zdraví a síly. Ale práce se bál. Kde mohl, tam se přiživil, něco si vyžebbral, něco ukradl — jen když nemusil pracovat! Ve žních, kdy lidé v potu tváře se namáhali na polích, nepoctivý lenoch si lehl ve stín košaté lípy a usnul.

Na poli pracoval rolník, který dobře znal nepoctivého tuláka. Chtěl mu dát nějaké naučení. Přistoupil tiše k němu, opatrně mu vytáhl z kapsy kus vyžebbraného chleba a položil mu ho na prsa. Spící žebrák začal pojednou ze spaní vzdychati. Bolestně se svíjel, až konečně zoufale vzkřikl ze spaní. Rolník ho probudil a tázal se, co mu je. »Zdálo se mi, že se na mne svalila obrovská hora a smetla mne do pekla.« Rolník pravil: »Tak tě tlačil jen kousek vyžebbraného chleba; považ,

jak tě bude jednou tlačit všechen cizí majetek, po němž nepoctivě dychtíš.»

Milé děti, uvažte samy: stojí ukradené držátko nebo ukradená koruna vašeho spolužáka za to, aby vaše svědomí vám stále vytýkalo: »Jsi zloděj«?

Konečně si zapamatujte, děti: Nejkratší cesta ke zchudnutí je nepoctivost. Přísloví praví: »Kdo lehce nabude, lehce i pozbude!«

Jistý sedlák potřeboval nutně 200 korun. Šel do města k bohatému obchodníkovi, který půjčoval peníze. Obchodník byl ochoten peníze půjčit s podmínkou, že sedlák podepíše dlužní úpis nikoliv na 200 Kčs, nýbrž na 400 Kčs. Sedlák potřeboval peníze a proto úpis podepsal. Na zpáteční cestě se zastavil v hostinci a vypravoval tam, co se mu stalo. Rozhovor zaslechl náhodou i četník. Zavolal si sedláka a pravil mu: »Pojďte se mnou k soudu.« Byl zavolán i lichvář. Soudce se ptal obchodníka: »Půjčil jste dnes nějakému člověku 200 korun?« Lichvář odpověděl: »Nikoliv, nic jsem nepůjčil.« Nyní zavolali do soudní síně sedláka. Soudce se tázal lichváře: »Znáte toho muže?« — »Neznám.« — »Půjčil jste mu dnes peníze?« — »Nikoliv.« Soudce se ještě jednou zeptal: »Jest vám tento člověk dlužen nějaké peníze?« — »Nikoliv,« opakoval lichvář. »Teďdy podepište na tomto archu papíru, že vám tento člověk nic nedluhuje!« Lichvář chvějící se rukou podepsal a odešel. Tak byl notně vytrestán: chtěl nepoctivě vyzískat dvojnásobný obnos — zatím však přišel i o vlastní peníze.

A zase naopak, Bůh žehná práci poctivého člověka, který nechce mít na svědomí cizí majetek.

Patronem zlatníků je svatý Eligius, který kolem roku 620. přišel do Paříže. Jeho umění se záhy tak osvědčilo,

že král Chlotar II. si u něho objednal skvostný trůn, k čemuž mu svěřil množství zlata a drahého kamení. Trůn měl být zhotoven přesně podle králova nákresu. Eligius se pustil do práce a zakrátko byl s ní hotov. Král nemohl se novému trůnu dosti vynadivit. Ještě více se však podivil, když Eligius brzy nato přinesl mu jiný vkusně provedený stolec, který zhotovil ze zbytků svěšeného zlata a drahých kamenů.

Touto dovedností i vzácnou poctivostí nabyl Eligius plné důvěry a přízně královy. Od té doby měl plné ruce práce a výrobky jeho zlatnické dílny zjednávaly mu slávu i hojný výdělek.

Svatý Eligius osvědčil poctivost i za Chlotarova nástupce Dagoberta. Král mu daroval v Paříži pozemek, aby na něm vystavěl klášter. Při stavbě Eligius zpozoroval, že zedníci z pozemku králem darovaného vystavěli zeď asi na ruku mimo stanovenou výměru. Velmi se toho ulekl, dal zastavit hned práci další práci, spěchal ke králi, poklekl před ním a prosil za prominutí chyby, jež se při stavbě stala, nabízející náhradu.

Král byl mile překvapen jeho poctivostí, veřejně ho pochválil a ještě bohatě obdaroval.

Milé děti, chcete, aby jednou z vás byli bohatí lidé? Poradím vám: Mějte v úctě cizí majetek a samy se naučte šetrnosti. Ani jedno dítě — i to nejchudší z vás — by nemělo být bez pokladničky. Neutrácejte peníze za pamlsky, ale dávejte halěr k halěři do pokladničky! Poznáte samy, jak to dlouho trvá, než se ušetří desetikoruna. Uvědomíte si cenu peněz a naučíte se ctít pracně vydělaný a těžce nastřádaný majetek jiných.

Praktické naučení: Neodvážím se již ani jedinou kostku cukru mamince vzít bez dovolení.

Promluva 55. „

NA PRAHU ŠKOLY

Prázdniny se vám chýlí ke konci. Již jenom pouhý týden — a pak zase začne vyučování. Po dva měsíce jste si odpočívaly a nyní opět zavolá vás práce. Na tvářičkách vidím, že se vám do školy ještě tuze nechce. Vaše šelmovské oči mi prozrazují, co si myslíte: »Kdyby to bylo raději obráceně: dva měsíce školní vyučování a deset měsíců prázdniny!« Avšak to jest jenom přání, které se vám nesplní. Nebude nic jiného, než kousnout do kyselého jablíčka. Děti, jen s kuráží do toho! Ostatně: copak dělá maminka, když zavařenina se jí zdá být příliš kyselá? Tu je velmi lehká pomoc: několik kousků cukru to výborně napraví. Já vám dnes také poradím, čím byste si mohly kyselé jablíčko školního roku pěkně osladit. To, děti neuhodnete! Víte čím? *Pracovitostí* — »Ó, jé!« — vzdychly jste si zklamaně. Jen poslouchejte chvilinku, hned vás o tom přesvědčím.

1. *Povinnost práce.*

Kdysi kdesi byla vám, děti, zvláštní země. Lidé tam nemusili pranic pracovat. Měli tam zázračný stoleček. Kdokoliv měl hlad, přišel ke stolečku a řekl: »Stolečku, stolečku, prostři se!« Hned se na stolečku objevilo jídlo, jaké si přál. Ba, ani pořádná láhev vína nikdy nechyběla! To byl blahobyt! Jídla, pití dosti a práce žádná. Avšak po čase stala se i pouhá docházka ke stolečku lidem obtížná. Udělali to tedy takto: milý stoleček postavili uprostřed náměstí, otevřeli okna svých domů a lehli si do postelí. Stačilo jim pak jen zavolati: »Sto-

lečku, stolečku, pošli mi pečeného holuba!« Otevřeli ústa — a kde se vzal tu se vzal, oknem rovnou do pusy jim vletěl krásně upečený holub. Už byli tak líní, že ven vůbec nevycházeli. Nikoho nenapadlo, aby se šel podívat na stoleček, jak vypadá. Stoleček zatím na vzduchu a dešti trouchnivěl a trouchnivěl, až jednoho krásného rána se rozpadl v hromádku drtin. Se všech oken bylo slyšeti volání: »Stolečku, stolečku!« . . ., ale marně. Teprve teď se vyšli podívat, co se stalo. Když spatřili zbytky rozsypaného stolečku, začali usedavě naříkati: »Co si jen počneme? Stoleček nemáme a pracovat nedovedeme!« Tak všichni pomřeli hladem a místo jejich bohaté země je dnes holá kamenitá poušť.

Milé děti, chápete smysl této pohádky? Člověk a práce jsou spolu nerozlučně spojeni. Člověk jest povinen pracovat. S každým, kdo se této povinnosti chce vyhnout, dopadne to nakonec velice špatně.

a) *Práce jest naší povinností vůči Bohu.* Dobře víte, jaký úkol dal našim prarodičům, Adamovi a Evě! Písmo svaté praví: »Postavil Bůh člověka uprostřed ráje rozkoše, aby ho obdělával.« I v ráji práce byla údělem člověka. Po prvním hříchu stala se práce i pokáním: »V potu tváře své budeš jísti chléb!« Abychom tento rozkaz Boží si ještě více pamatovali, sám Božský Spasitel dal nám vzor pracovitosti.

Vojákům se jde nejlépe za statečným vůdcem, který snáší tytéž útrapy, jako oni. Naším vůdcem a vzorem musí býti Ježíš v Nazaretě. Jděme ve stopách jeho příkladu a najdeme v práci štěstí!

b) *Práce je naší povinností vůči rodičům.* Nepomýšlely jste již někdy na to, že vaši rodiče zestárnou? Pak přijde doba, kdy vy máte jim býti oporou.

Svou prací musíte jim pak splatit jejich velikou lásku a péči.

Kdysi jel mocný vladař na procházku. Přijel k silnici, kterou dělníci znovu dláždili. Poněvadž nebylo možno jeti dále, vystoupil z vozu a šel pěšky. Dělníci nepoznali krále, poněvadž byl přestrojen. S jedním z nich se dal do hovoru. »Kolikpak si vyděláš denně?«, ptal se král. »Čtyři groše!«, odpověděl dělník. »To není mnoho; jak můžeš z toho žít?«, pravil vladař. »Žítí? Ó, kdyby jen to bylo! Avšak, milý pane, musím z toho ještě splácet dluh a ještě ukládat do spořitelny. Že byste to nedokázal!« — »Příteli, to je pro mne hádanka, které nemohu přijít na kloub!« — »Nuže, pojd'te se mnou do mého domku. Tam se vám hádanka brzy sama rozluští. Právě mi končí práce — můžeme jít!«, řekl dělník. Ve čtvrthodince za srdečného rozhovoru přišli k chaloupce, kde na lávce seděl stařeček se stařenkou. Dělník je radostně pozdravil a pravil svému průvodci: »Hled'te, to jsou moji staří dobří rodiče. Již nejsou schopni práce, a proto je živím ze svého skrovného výdělku. Splácím jim dluh, neboť oni mi dali život a dobré vychování. Nikdy nebudu s to, abych vrátil jim vše, co oni pro mne obětovali. Plnou odplatu přenechávám milému Pánu Bohu.« Pak vedl krále do světnice, kde se jim vyhrnuly vstříc čtyři zdravé děti. »A zde je má spořitelna, kam ukládám svůj majetek, neboť doufám, že moje děti jednou i mne ve stáří budou živit.« Král, kterého arcit' nikdo nepoznal, byl pohnut téměř k slzám. Druhého dne objevil se v chaloupce dělníkově královský úředník se vzkazem, že dělník se má ihned dostavit ke králi. To polekalo celou rodinu. Co se asi jenom stalo?! Když vstoupil do zámku, vyplatili mu sto lesklých tolarů. Dělník nevycházel z údivu. Vtom však vkročil do

komnaty král a pravil: »To je odměna za rozluštění tvé krásné hádanky!« Teprve nyní pochopil, že onen neznámý pán včera nebyl nikdo jiný než král. Padl před ním na kolena a upřímně děkoval za štědré obdarování.

Milé děti, i vám dávají vaši rodiče na dluh a čekají, že jim to jednou splatíte. Ale, jak to chcete provést bez pracovitosti?

Ptal jsem se sedmnáctiletého hochy, kdy byl nejšťastnější. Dal mi tuto odpověď: Dvakrát v životě: po prvé, když jako dítě jsem přistoupil k prvnímu svatému přijímání; po druhé, když jsem přinesl mamince svou první vydělanou mzdu. Řekl jsem jí: »Maminko, to je pro vás!« Maminka se zaroseným zrakem vzala do svých rukou mé upracované dlaně a políbila moje mozoly. Řekla přitom: »Bůh žehnej tvým rukám, synáčku!«

Kéž i vaši rodiče by se ve vás nezklamali! Pracujte pilně již teď v útlém mládí! Pracujte pilně ve škole při učení, pracujte pilně i doma, pomáhejte rodičům! Zapamatujte si naše přísloví: »Práce šlechtí člověka.«

2. Způsob práce:

Ovšem, milé děti, nestačí jen vědět, že máme povinnost pracovat. Musíme také znát, kterak máme svou práci konat. V tom spočívá kouzlo práce. Kdo dovede dobře pracovat, tomu se nezdá práce být obtíží.

a) *Pracuj pro Boha!* V městě Miláně jest překrásný kostel. Vystavěn jest všecken z bílého mramoru. Střecha jeho je ozdobena množstvím věžiček a soch nesmírné umělecké krásy. Když byl tento velechrám dostavován, pracoval na nejvyšším jeho vrcholku kamenický mistr. Měl věžičku ukončit křížovým květem. Několik neděl tam pracoval v závratné výši na

vratkém lešení. Tesal a hladil pečlivě kámen. Lidé z ulice ho viděli, ale nikdo nevěděl, co ve výši tvoří. Kdosi na něho zavolał zdola: »Nač tolik marné práce? Kdopak odtud tam vidí?« Umělec odpověděl: »Zdola arciť nikdo sem nevidí — ale shora Bůh se sem dívá. Bůh vidí moji práci — a to mi dostačí!«

Milé děti, zapamatujte si tuto krásnou odpověď. Žádná vaše práce není bezcenná, poněvadž Bůh ji vidí. To také musí být vaší největší vzpruhou při práci: Bůh mne vidí — a proto má práce musí být dokonalá, aby nebyla urážkou Boží! Bůh mne vidí — a proto musím pracovat s veselou myslí, jako dítě, které si hraje před očima matky! Bůh mne vidí — a to mi dostačí.

b) *Pracuj vytrvale!* Žádná překážka a žádný neúspěch nesmějí ti znechutit práci.

Až vám při školním vyučování při hodině zeměpisu pan učitel ukáže mapu Evropy, všimněte si části Holandska, zvané Seeland. Krajina tato jest položena níže než je hladina mořská. Lidé musí vynakládati všechno úsilí, aby si zachovali tuto souši. Již častokráte byla zaplavena mořem, však znovu a znovu byla odvodněna. Tato část Holandska má ve znaku hrdá slova: »Zápasím — a přece vítězím«.

Děti, takové heslo si musíte zvolit do nového školního roku. A do celého života! Ať se vám zdá práce příliš mnoho nebo příliš těžká, neztrácejte nikdy odvahy! Arabové mají vtipné přísloví: »Svět patří Bohu, který jej však dává do nájmu srdnatým!« Největší zbabělosti jest založit ruce líně v klín po prvním neúspěchu. Víte, milé děti, kdy Kolumbus pomýšlel na cestu do neznámých dosud krajin? Když mu bylo 18 let. Chodil od země k zemi a jako žebrák prosil evropské panovníky, aby mu dali loďstvo k výpravě. Všude

se mu však vysmáli jako nějakému pomatenému dobrodruhovi. Ale Kolumbus neztrácel odvahy a naděje. Čtyřicet roků se neustále zaměstnával svými plány — až konečně jako 58letému starci bylo dovoleno vydati se k neznámé zemi. Děti, čtyřicet roků snášet trapné neúspěchy — toť hrdinná vytrvalost, která musila býti korunována zdarem — objevením Ameriky.

Staří Římané měli heslo: Vše přemáhá práce! Ano, děti, každou překážku, která se vám bude stavět v cestu ve školním roce, přemůžete prací. Svátý Josef Kupertinský měl pramalé nadání. Neměl pamět, těžko se učil a zkoušky ve škole byly pro něho dobou úmorné práce. Ale jeho mravenčí pilnost překonala všechny obtíže. S pomocí Boží vystudoval a stal se svatým knězem. Pracujte, děti, ze všech sil — Bůh se již postará o to, co bude chybět.

c) *Pracuj záslužně!*

Před Pánem Bohem nemá ceny, kolik jsme vykonali, nýbrž to, zda jsme pracovali pro nebe. Naše práce nesmí být bezmyšlenkovitá, vždyť člověk není stroj!

I kdybychom byli někdy v životě přímo zavaleni prací, nesmí nás to vzdalovat od Pána Boha. Naopak každá naše práce — i nejobyčejnější — musí být spojena s myšlenkou na nejvyšší náš životní cíl. I práce jest žebříčkem, po kterém se má stoupat do nebe.

Kterýsi řeholní bratr kromě obvyklých modliteb a duchovních cvičení nekonal nic jiného než to, že denně stál v kuchyni u plotny a vařil pro celou klášterní obec.

»Chudinka, kuchař!«, myslíte si možná. A přece byl spokojený, usměvavý a velice — zbožný! Když se ho ptali, co jej tak obdivuhodně udržuje ve stálém spojení s Pánem Bohem, když nemá možnost číst ná-

božné knihy nebo chodit na kázání, ukázal na plotnu v kuchyni a řekl: »Podívejte se, to je můj slavný kazatel; naslouchám denně jeho kázání! Rudá výheň mi stále připomíná žár Boží lásky a nedopustí, abych ve své lásce k Bohu ochladl. Ráno, když rozdělávám oheň v kamnech a vyšlehnou první plamének, prosím Pána Boha, aby i v mém srdci hořel ohníček lásky vždy tím původním prvním vznětem, jaký mne zachvátil ve chvíli nadšení. Když oheň hasne, přiložím opět do plamene a vyslovím ve zbožném povzdechu prosbu, aby mi Bůh ráčil udělit své milosti, kterých má duše tolik potřebuje k setrvání v dobrém. Jindy při tom vzpomenu na utrpení duši v očištění nebo na pekelné plameny. Jestliže plamen klidně plápolá, nechávám duši také klidně planouti láskou k Bohu a k bližnímu. A když večer oheň dohořívá a plamen hasne, připomíná mi důrazně, že jednou zhasnu také já, až přijde smrt.«

Děti, od tohoto klášterního kuchaře se musíme mnoho přiučit! Práce nás nesmí přikovat k zemi, nýbrž musí nám dát křídla pro let k nebesům!

Po celém světě je slavně známá národní hrdinka a velká světice francouzská Johanna z Arku — Panna Orleánská. Roku 1429 Johanna — děvče osmnáctileté — se postavila v čelo vojska proti Angličanům. Osvoobodila obležené město Orleans a vrátila své vlasti krále a svobodu.

To všechno dovedla mladistvá dívka. Víte, co z ní učinilo hrdinku a světici? Heslo, které bylo napsáno na štítě jejího rodného domu v Domremy: »Ať žije práce!« (Vivat labor!) Zapište si, děti, toto heslo do svého srdce — abyste se i vy staly hrdiny své vlasti!

Když Španělé dobývali Peru v Jižní Americe, setkali se na cestě s netušenými obtížemi. Vojsko roztrpčené

stálým nebezpečím se vzbouřilo. Vypovědělo poslušnost a žádalo návrat domů. Vojevůdce Francisco Pizarro, narýsoval na zemi čáru a pravil pevným hlasem:

»Na sever od této čáry očekává vás pohodlný život — ale také chudoba a opovržení. Na jih od čáry čeká vás práce a namáhavý zápas. Vyhraje-li ho však, dostane se nám bohatství, moci a slávy. Volte si!«

Skoro všichni vojáci hrnuli se od čáry na sever. Jenom dvanáct jich zůstalo při vojevůdci za čarou na jih. A těchto třináct hrdinů dobylo skvělého vítězství.

Milé děti! Poslední den prázdnin bude pro vás také takovým rozhraním. Bud' lenošný bezvýznamný život — nebo tuhá práce, avšak bohatá žeň. Volte si!

Moji malí hrdinové, všichni za čáru s pomocí Boží k práci a vítězství!

Praktické naučení: Připravím si všechny knihy potřebné do školy a zopakuji si něco z loňského roku!

Promluva 56.

PŘÍPRAVA NA EXERCÍCIE

Milé děti, Pán Ježíš jest ve všem našim vzorem. Co dělal, co mluvil, všechno bylo pro nás, abychom kráčeli za jeho velikým příkladem.

Nuže, jak jednal Kristus Pán? Pustil se snad ihned bez přípravy do vykupitelské činnosti? Nikoliv. Třicet let ho nikdo neznal, poněvadž žil skrytý v nazaretském zátíši. Když nadešla doba, kdy měl vystoupit jako učitel a Spasitel lidstva, ani pak neučinil tak bez přípravy.

Víte, že se odebral do odlehlé pouště a ztrávil v ní 40 dní. Když si vyvolil apoštoly, často uprostřed nejhorlivější práce je zval do ticha samoty: »Pojďte v soukromí na pusté místo!«

Svatí apoštolové dobře na sobě pocítili blahodárný účinek odloučenosti od rušného světa. Proto také ne-nalezli lepšího způsobu očekávání Ducha svatého, než že se uchýlili do tichého večerádla v Jerusalemě a tam o samotě setrvali jednomyslně na modlitbách.

Proč vyhledával Pán Ježíš a svatí apoštolové tiché ústraní?

Poněvadž měli před sebou veliký úkol. V odloučené samotě se připravili na vyplnění svého poslání. Když, děti, dostanete ve škole těžkou domácí početní úlohu, kampak s ní běžíte? Doprostřed náměstí, kde hraje hudba, pochodují vojáci, houkají auta a křičí prodáváci? To by asi úloha pěkně dopadla! Víím, že zalezete někde do tichého koutečka, hlavu založíte si do rukou a soustředíte myšlenky jen a jen na úlohu. Potom arcíť se vám musí úloha zdařit!

Milé děti, nade všechny početní úlohy, nade všechny školní zkoušky, nade všechno sportovní závodění jest nejtěžší životní úloha: spasit svou duši. Tato úloha je dána Bohem každému z vás. Nemyslíte, že i ona si bude čas od času vyžadovat trochu tichého ústraní? A víte, jak se tato blahodárná samota pro duše jmenuje? Jsou to duchovní cvičení neboli exercicie.

Ve škole míváte několikrát týdně hodinu tělesné výchovy a ještě chodíváte do nějakého tělocvičného spolku. Dobře děláte, že dbáte o výcvik svého těla, které jinak by sláblo a zakrňovalo. Avšak tutéž potřebu má i duše, i ona by zeslábla a zakrňela bez duchovních cvičení.

1. Co jsou exercicie?

Milé děti, pozorovaly jste již svoji maminku při sobotním úklidu? Myje, uklízí, utírá prach, aby na neděli bylo všude hezky. Avšak, jak se blíží velikonoční svátky, slyšíte, že maminka několikrát si řekne: »Je to zvláštní, každý týden uklízím a přece ve skříních pod nábytkem je vrstva prachu!«

Jednoho krásného dne se vrátíte ze školy — a u vás to vypadá jako při stěhování: všečen nábytek je venku, koberce visí na bidle, obrazy se stěn dole — zkrátka maminka dělá generální pořádek. A to už víte ze zkušenosti, že s maminkou při velkém uklizení není mnoho řeči, neboť nemá kdy na zábavu. Proto nejlépe uděláte, když maminku necháte v klidu nerušeně uklízet a nepletete se jí do práce.

Milé děti, exercicie jsou generálním uklizením v duši. I když častěji ji očišťujete ve svatých svátostech, přece se ve vašem srdci najde dost a dost nedokonalostí a

poklesků. Jest třeba jednou pořádně »z gruntu« ve svém srdci uklidit a vymést i nejskrytější jeho kouty. A takový dokonalý generální pořádek v duši má účinek!

Malý Ondřej Fournet (Furne) byl kluk podšitý liščí kůží. Líbilo se mu běhat po polích, honiti motýly a sem tam někomu vyvést malou taškařinu. Ale modlitba, způsobné mravy a učení — to mu mnoho nevonělo.

Maminka byla by si přála, aby z Ondřeje se stal velebný pán! Ale kdepak! Ondřej velebným pánem! Jednou svou knížku ve zlosti počmáral větou: »Tato knížka patří hodnému chlapci Ondřeji Fournetovi, který za nic nebude ani knězem, ani mnichem!«

Rodiče dali malého bouřliváka do gymnasia na studie. Ale skvěle to nešlo. Ondřej myslil na vše jiné, než na učení a podle toho také vypadalo vysvědčení.

Ondřejovi učitelé zkusili to i po zlém. Chlapci se dostávalo často pokárání a trestů. Avšak to bylo pro Ondřeje příliš mnoho. Nechal studii a utekl domů. Leč tentokráte se velmi přepočítal. Doma dostal výprask ještě větší a musil se vrátit do gymnasia. Stěží dostudoval a vstoupil na universitu.

Pak zatoužil po vojenském životě a stal se důstojníkem. Veselý a dobrodružný život na vojně se mladému jinochu líbil. Tehdy se však řízením Božím po prvé zúčastnil exercicií.

O samotě vyvstal mu před očima celý dřívější život. Kolik v něm našel prachu a špíny! Výsledek exercicií byl mohutný: rozhodl se, že zanechá vojenského života a stane se knězem. Leč neočistil své srdce dokonale.

V tajných záhybech jeho nitra zůstaly ukryty špatné náklonnosti k nádheře a ctižádosti z dřívějšího života.

Jezdil na krásném koni a pořádal bohaté hostiny pro veselé společníky.

Kdysi na faře měla býti hostina. Na stole ležely stříbrné přibory. Pan farář prohlížel, je-li v jídelně vše v pořádku. Tu někdo zaklepal na dveře. Jakýsi žebrák přišel prosit o almužnu.

»Tu máte kus chleba,« pravil pan farář Ondřej Fournet, »ted' nemám nic jiného!« Těmi slovy chtěl žebráka odbýt, neboť hosté mohli přijít každou chvíli. Ale žebrák odpověděl: »Vy že nemáte nic jiného? A Váš stůl je samé stříbro...« Tato slova vnikla jako meč do srdce Ondřeje Fourneta. Stále mu zněla v uších. Kde měl nalézt vytoužený klid? Odejel po druhé na desetidenní exercie. Tentokráte provedl v duši skutečně dokonalý »generální pořádek«.

Vrátil se domů zcela jiný. Stříbro své prodal, aby mohl rozdávat almužnu chudým. Již nechodili na faru veselí hosté, nýbrž děti, jimž se dobrý pan farář zcela věnoval a v besídkách je učil svatému náboženství. Když zemřel roku 1834, na tisíce dětských očí pro něho zaplakalo. Svatý Otec Pius XI. prohlásil ho 16. května 1926 za blahoslaveného.

Vidíte, děti, to je dílo exercicií. I z vás mohou exercicie udělat malé světce, jestliže je dobře vykonáte!

2. Mlčení.

Víte, která jest první a hlavní podmínka *dobrých exercicií*? Mlčet! Na tři dny se úplně odloučit od vnějšího světa a mluvit toliko s milým Pánem Bohem ve svém nitru. Čím kdo lépe při exerciciích zachovává mlčení, tím větší užitek si z nich odnese.

Milé děti, to nejlépe na sobě zkusil sám zakladatel duchovních cvičení, svatý Ignác z Loyoly.

Byl španělským důstojníkem. Kdysi při hájení pevnosti Pampelony byl těžce raněn. Musil nepohnutě ležet na lůžku. Byla mu dlouhá chvíle. Žádal nějakou četbu. Chtěl se pobavit dobrodružnými romány nebo kratochvilnými básněmi. Avšak nebylo jiných knih po ruce než Písmo svaté a Životopisy svatých. Několikráte je zavřel a odložil, ale znovu z dlouhé chvíle po nich sáhl.

A hle! Vážné náboženské myšlenky, které četl, začaly se mu hluboce vrývat do duše. V nerušeném tichu sám a sám mohl o nich uvažovat. Když se uzdravil, odešel do poustevny u městečka Manresy. Tam se několik měsíců v naprostém tichu věnoval modlitbě a rozjímání věčných pravd.

Posvátné ticho učinilo z divokého důstojníka velkého světce. Svá rozjímání v Manrese sepsal do výtečné knihy, aby i budoucí pokolení z nich měla užitek.

O sto let později prohlásil o této knížce svatý František Saleský, že zachránila více hříšníků než má písmen.

Vzpomeňte si na »generála kluků« Michaela Magone, z kterého se stal pod vedením svatého Dona Boska vzorný, ano svatý chlapec.

Jednou o prázdninách, když už všichni spali, zaslechl Don Bosko uprostřed večerního ticha usedavý pláč. Šel po hlase do stodoly, odkud nářek vycházel. Potichu se dívá dovnitř. Vidí Michálka, jak sedí na mlatě, pozoruje měsíc na obloze a při tom pláče.

»Co je ti? Je ti špatně?«, tázal se kněz.

Michael myslel, že ho nikdo nevidí, a nevěděl, co má odpovědět.

Kněz se otázal znovu. Tu konečně se přiznal: »Při pohledu na měsíc nemohu se zdržet slz. Měsíc od věků

přesně vychází, aby osvětloval temnoty noci a nikdy se nevzepřel rozkazům svého Tvůrce, a já, mladý, rozumný, kolikrát jsem neuposlechl, kolikrát jsem ho urazil, ač právě proto měl bych být poslušnějším!« A znovu dal se do pláče.

Hleďte, děti, jak se za hlubokého večerního ticha Michaelova duše stala vnímavější a Pánu Bohu bližší!

Podobně působí mlčení při duchovních cvičeních. Duše není ničím rušena a poslouchá pozorněji tajemnému Božímu hlasu v nitru.

Jak nesmírná cena pro duši je v mlčení, o tom byli přesvědčeni svatí poustevníci.

Ve čtvrtém století žil v Egyptě svatý Pambo. Pořád neuměl číst, požádal staršího mnicha, aby mu přečetl nějaký žalm. Mnich začal číst žalm 38., který zní: »Řekl jsem: bdíti budu nad cestami svými, abych nehřešil jazykem. Položil jsem k ústům svým stráž, když postavil se hříšník proti mně.« Mnich chtěl čísti dále, ale svatý Pambo ho přerušil a pravil: »Tento jediný verš mi stačí.« Pak odešel. Bydlil sám v poušti a varoval se zbytečného mluvení. Když onen mnich po šesti měsících mu vytýkal, proč již k němu nepřišel, odpověděl: »Dosud jsem se nenaučil dokonale plnit, co obsahuje jediný tento verš.« Svatý Pambo žil osmdesát let. Když cítil, že se blíží smrt, svolal okolní poustevníky a loučil se s nimi. S pláčem litoval i těch mnoho řečí, které byl mluvil.

3. Štěstí dobře vykonaných exercicií

Paní učitelka vypravovala: »U nás byly pořádány exercicie pro děti. Žačky mé třídy projevovaly o ně veliký zájem. Jen nejhodnější dívka — čtrnáctiletá Mařenka — zesmutněla. Byla tak chudičká, že i nepatrný

poplatek 30 Kčs za třídní exercicie byl pro ní obnosem, který za celý život ještě nikdy neměla.

Bylo mi Mařenky líto. Nechtěla jsem ji veřejně před ostatními pokořit darováním potřebných peněz. Tu mi napadla dobrá myšlenka. Řekla jsem dětem: »Napište mi na lísteček, kolik každá z vás může si na exercicie zaplatit. Listky podepište svým jménem a potom mně je odevzdejte!«

Na všech listcích byla napsána stejná věta: »Mohu dáti . . .« Jen jeden lísteček se lišil. Byl to Mařenčin. Bylo tam napsáno: »Milá paní učitelko, nemám více než 5 Kčs 35 h. Sama jsem si je nastřádala — více dát nemohu. Ale, prosím vás vřoucně, zlatá paní učitelko, zapište mne přece na exercicie. Odpuště, že písmo je slzami rozmazané . . .«

Mařenka se zúčastnila exercicií.

»Nuže, Mařenko, jak se ti to líbilo?«, ptala jsem se po duchovních cvičeních. Dětská ústa, navyklá na mlčení, zůstala i nyní zavřena. Ale dvě oči se zaleskly čistým světlem a dvě dětské ruce stiskly vděčně moje dlaně. To byl Mařenčin dík!« . . .

Milé děti, i vy půjdete na exercicie. Tři dny bude vaše duše na výsluní lásky Boží. Otevřete své srdce hodně dokořán, abyste si je z exercicií odnášely plné tepla a světla milosti.

Praktické naučení: O exerciciích promluvím jen, bude-li to nezbytně nutné.

P r o m l u v a 57.

TVOJI PŘÁTELE

Milé děti, představte si, že by někdo z vás byl na pustém ostrově. Se všech stran jen moře a zas moře. Nikde ani človíčka, nikde živé duše. To by byl arcitř velmi truchlivý život. I kdybyste měly jídla a pití dostatek, snad byste brzy zemřely smutkem a opuštěností. Právě tak bezútěšný život by vedl, kdo by neměl věrného přítele. Nemít vůbec nikoho, jemuž bychom si mohli postěžovat a jemuž bychom mohli důvěřovat — jak by to bylo velmi smutné! Lidské srdce touží po příteli. Blažený je každý člověk, který našel dobrého přítele. Pismo svaté samo velebí dobré přátelství slovy: »Věrný přítel je jako silný štít. Kdo ho našel — našel poklad. Věrnému příteli se nic nemůže vyrovnat a cenu jeho věrnosti nevyvážá ani zlato ani stříbro.« (Sirach.)

Ovšem nalézt si pravého přítele, děti, jest velmi těžká věc. Poslyšte několik rad, aby se vám to spíše podařilo.

1. Největší přátelství udržuj s Božským Spasitelem!

Kdybyste prošly svět křížem-krážem, nenajdete nikde tak dobrého přítele jako je Kristus Pán.

Kdosi si vymyslel toto překrásné podobenství: Jeden člověk měl tři přátele. Jednoho z nich miloval více nežli sebe, druhého miloval jako sebe, třetího pak miloval méně než sebe. Člověk ten byl u vladaře obžalován a byl volán k odpovědnosti. Prosil tedy prvního přítele, aby šel s ním; ale ten mu řekl: »Neznám tě, mám jiné

přátele; musím se s nimi pobavit.« Zarmoutil se člověk a prosil druhého přítele, kterého miloval jako sebe. Ten mu řekl: »Půjdu s tebou až ke vchodu do královské budovy, ale dále jít nemohu.« I zarmoutil se člověk ještě více a prosil třetího přítele, kterého tak málo miloval, aby šel s ním. Ten mu řekl: »Ano, půjdu s tebou, budu za tebe prosit a vymohu ti vladařovo odpuštění.«

Povídka tato má hluboký smysl. My všichni jsme jako onen člověk. Neboť i my se máme jednou odpovídat z mnohých poklesků před věčným Vladařem a Soudcem. Obrátíme se na své tři přátele, aby se nás ujali. První přítel, kterého milujeme nejvíce, jest náš majetek a dary tohoto světa. Ten u věčného Soudce nepomůže nic, protože člověk musí jej opustiti a on opustí člověka. Druhý přítel jsou osoby nám milé v tomto životě: bratr, sestra, příbuzní a přátelé; ti dojdou jednou s námi jen ke hrobu a pak se vrátí — opustí nás. Třetí přítel, kterého snad máme nejméně rádi a o nějž se velmi málo staráme, je náš Spasitel, Ježíš Kristus. Nabídl se nám za průvodce a všechny naše viny vzal na sebe, aby nás na věčnosti učinil šťastnými.

Milé děti, zachovejte tomuto nejlepšímu Příteli stálou věrnost!

2. Zvol si přátele jenom hodné!

Ovšem Pán Ježíš nevylučuje pozemské přátelství. Naopak vřele je doporučuje a posvěcuje svazek přátelství slovy: »Kde dva nebo tři jsou shromážděni ve jménu mém, jáť jsem uprostřed nich.« Ovšem, milé děti, musí to býti přátelství ve jménu Ježíšově. Proto vašimi přá-

teli mohou být jenom přátelé Ježíšovi. Takové přátelství jest nad všechny poklady světa.

František byl domýšlivý student, jehož jedinou touhou bylo stát se slavným profesorem. Svatý Ignác, který s ním bydlil, jej napomínal: »Františku, co pomůže člověku, byť i celý svět získal, ale škodu trpěl na své duši?« František na to: »Nechej si své kázání!« Ignác mlčel, avšak uvažoval, jak by získal srdce svého přítele. Jednoho dne přišel k němu a prosil ho: »Františku, víš, že jsem začal v pozdním věku studovat a moje vědomosti mají velmi mnoho nedostatků. Nechtěl bys mi trochu pomáhat ve studiích?« Františkovi lichotilo, že starší Ignác přichází s takovou prosbou k němu. Půl srdce bylo již získáno. Ignác však moudře ještě počkal. Jednou František neměl peněz. Ignác si vypůjčil potřebný obnos a dal jej příteli. Teď již měl jeho srdce celé. Ve vhodné chvíli mu nabídl: »Františku, nechtěl bys dělat exercicie?« František svolil, a z pyšného studenta se stal horlivý apoštol Indie — svatý František Xaverský. Po celý život, i když je dělilo širé moře, panovalo mezi oběma světci upřímné přátelství. Svatý František si tak velice vážil svatého Ignáce, že dopisy mu psával kleče.

Milé děti, tak působí vliv dobrého přátelství. Kdosi učinil krásné přirovnání: »Tvůj přítel musí být démantem a magnetem zároveň, avšak více démantem nežli magnetem.« Smysl této věty jest velmi hluboký: v první řadě musíš dbát na ryzí bezúhonnou povahu přítele a teprve na druhém místě toho, zda tě k němu přitahuje jeho vnější laskavost a přívětivost.

3. *Varuj se zlých přátel!*

Měj se velmi na pozor! Velice často se pod vnější beránci přítulností skrývá vlčí dravost.

Znáte, děti, povídku o lišáku a huse? Pěkně vykrmená husička si odpočívala v kleci za dřevěným plůtkem. Jednou časně ráno přišel k ní lišák na návštěvu. Sliny se mu sbíhaly na jazyku, když spatřil husu. To by byla pochoutečka! Ale jak se k ní dostat? Lišákovi by arciť bylo hračkou vytrhnout z plůtku několik hůlek. Avšak obával se psů, kteří by jistě přiběhli na husí zděšené volání. »Musím na to zchytra!«, řekl lišák. Přiblížil se k posadě a neviňoučce začal lichotit huse: »Ach, krásná slečinko, neviděl jsem ještě nikdy tak půvabného ptáka, jako jste vy! To bělostné peří, to ladné vaše tělo a ty báječné nožky! Mohla byste mezi ptactvem být královnou krásy. A jak velkolepé pěvecké nadání máte! Včera večer jsem zaslechl váš zpěv a byl jsem jim tak nadšen, že jsem celou noc ani spáti nemohl. Ráno hned jsem se vydal k vám na návštěvu, abych vás osobně poznal.« Husa byla všechna blažená nad chvalořečí. »Jak jen jsem mohla věřit oněm povídkám starého psa o nebezpečném lišáku. Vždyť není na světě roztomilejšího tvora nad něj!«, myslila si v duchu husa. Lišák to zpozoroval a znovu zaútočil na husí ješitnost: »Nejvíce se mi líbí váš překrásný krček. Ach, na tak půvabném hrdle by měla být nějaká ozdoba. Mám doma několik zlatých náhrdelníků — zítra bych vám jeden přinesl. Musím však věděti přesnou míru. Račte, prosím, trošku krček vystrčit ven — hned to bude hotovo.« Hloupá husa uposlechne — ale v témž okamžiku ostré liščí zuby prokously jí jícen, takže ani hlásek ze sebe nemohla vydat. Ještě chvíli ve smrtelném zápase se zmítala — pak klesla. Lišák opatrně vytrhl dvě laťky, vytáhl mrtvou husu z posady ven a odvedl ji do svého doupěte.

Milé děti, to je obraz špatných přátel. Varujte se jich pečlivě! Poznáte je snadno podle jejich úlisností. Jen vás chválí, jen vám lichotí, aby si vás získali. A zatím nejsou nic více než nástroji ďábla, který vás chce jimi svést ke hříchu. Takové přátelství se musí ihned přervat, aby neskončilo zhoubně pro vaši duši. Proto, děti, nesmíte mít žádného přátelství, o němž by nevěděli buď vaši rodiče nebo váš velebný pán. Kdykoliv by někdo chtěl s vámi navázat častější přátelské styky, musíte si napřed vyžádat svolení rodičů. Zapamatujte si, že ve špatné společnosti se zkazilo mnoho hodných dětí. Pravdivým zůstane povždy přísloví: »Pověz mi, s kým obcuješ, a já ti povím, jaký jsi.«

Slyšel jsem vypravovat příběh ze života hodného studenta. Kdysi šel se spolužákem na procházku. Oba se vedli pod paží a byli veselí. Náhle spolužák chtěl zvýšit veselou náladu zantováním neslušné písně. Avšak v témž okamžiku ležel v silničním příkopu zasažen mohutným štulcem hodného studenta. A od té doby bylo po přátelství.

Ano, milé děti, tak to bylo dobře! Které jablko sebe zdravější a krásnější by se nenakazilo v blízkosti shnilého ovoce?

4. *Kniha — přítel.*

Jest ještě jeden přítel, a to je — kniha. Avšak, milé děti, pozor i zde! Čtete jen dobré knihy, které vám rodiče nebo kněz schválí. Varujte se knih proti náboženství a nemravných! Kdysi se zastřelil mladý univerzitní student. Na jeho stole leželo několik nemravných obrázkových knih. Na stěně visel obraz Panny Marie, obrácený malbou ke zdi. Nešťastný jinoch,

který zabředl do bahna špatné četby, nemohl snést pohledu Panny Neposkvrněné.

Milé děti, nemyslete si: »Co se mi může stát zlého? Vždyť hned zase zapomenu, co jsem četl!« To jest veliký klam! S četbou je to jako s jídlem. Kdybych se z vás někoho zeptal: »Copak jste měli minulou neděli k obědu?«, dostal bych odpověď: »O já, to už jsem zapomněl!« Hleďte, děti, třebaže nevíte, co jste v neděli jedly, přece se jídlo ve vás proměnilo v krev a svalstvo. A nyní dejte pozor! Časem snad zapomenete na špatnou četbu, ale otravný jed z ní zůstane ve vaši duši. Špatné knihy se musíte varovat jako zlého nepřítele.

Víte, děti, jak se rolníci zbavují myši, když příliš hubí na polích úrodu? Otravují je jedem. Dělá se to tak, že se jed smíchá s něčím sladkým, na čem si myšky rády pochutnávají, a dá se na pole. Myška přijde, cítí sladkost. Má se příliš ráda, než aby se chtěla zprovodit ze světa. Ale vůně sladkosti ji stále silněji láká. Neodolá, hltavě spolkne sladkost — a za chvíli je mrtvá.

Tak to dělají četní nesvědomití spisovatelé knih nebo časopisů. Smíchají dobré se špatným, krásné s nepěkným, prospěšné s otravným.

Snad mnohé dítě namítne: »Já chci číst jen to dobré; špatné vynechávám!« A dopadne to s ním, jako s nebohou myškou. Vždyť ani nepozoruje, jak při četbě zákeřně vniká do duše jed. A když si to uvědomí, jest již pozdě.

To vám, děti, měl kdysi kázání velebný pán. Jmenoval se Pater Abel, ale neměl nic společného s Abelem, o kterém víte z hodin náboženství. Nuže, velebného pána velice bolelo, že jeho posluchači, ačkoliv

se pokládali za dobré katolíky, kupují a čtou špatné knihy. Řekl si, že jim to musí s kazatelnou povědět. A dal jim pořádně na pamětnou.

Promluvil jim takto do duše: »Vy jste opravdu hloupější nežli takové myši. Požirají jed — a to je arciť hloupost —, avšak nikdy jim ani nenapadne, aby ještě za jed, který je otravuje, platily!! Vy však ještě vydáváte velké peníze za jed špatných knih a časopisů, jimiž otravujete své duše!«

Milé děti, nechceme být hloupější než myši! Proto pryč se špatnými knihami! Nevíte, jaká je některá neznámá kniha, zeptejte se velebného pána, který vám vždy rád a správně poradí.

Zato si však važte dobré knihy! Roku 1839 byl v Koreji umučen blahoslavený František Čo-a, prostý muž z lidu. Když začalo pronásledování, ukryl všechny posvátné předměty v domě, jen od svých knih se nemohl odloučiti. Když byl ve vězení a mučením polomrtvý, ožil, kdykoliv mu strážcové podali katolickou náboženskou knihu a prosili jej, aby jim z ní četl. Sami pohanští žaláři o něm vyznali: »Při četbě náboženské knihy a při řeči o víře zapomněl na všechny rány a necítil úzkosti před smrtí!«

Milé děti, i vás dobrá kniha — nejvěrnější přítel — může provázet celým životem a těšit v trudných chvílích. Dobrá zbožná kniha zachová vám nejdražší poklad — svatou víru. Jistý misionář, který působil v Severní Americe, našel mezi tamějšími vystěhovalci lidi, kteří již několik roků neviděli kněze. Přes to byli i oni i jejich děti ve víře dobře poučení. »Jak je to možné?«, tázal se s podivem. »Důstojnosti, z domova jsme si s sebou přinesli tři knížky: Katechismus, evangelium a Životy svatých. V těchto knihách jsme čítali

každý večer po práci a zvláště v neděli. Při tom jsme se modlili, aby nám Bůh dal svého světla.«

Kéž i vám, děti, nejmilejšími knihami jsou katechismus a biblická dějprava! Až dorostete a budete mít vlastní knihovnu, necht' na předním místě jest Písmo svaté!

•

Praktické naučení: a) Jsou moji přátelé zbožní? — b) Nebudu zbytečně utrácet peníze, abych si mohl za ně koupit pěknou knížku.

P r o m l u v a 58.

NA ROZCHODNOU ZE ŠKOLY

Je to veliká, slavná chvíle pro královského orla, kdy po prvé k letu vyvádí mlád'ata. Kdesi vysoko na skalním štítu je zbudováno jeho hnízdo. Kol dokola vládne ticho mlčících horských velikánů, kteří tu stojí jako zkamenělí svědci dávných věků. Na blankytu hoří slunce a plným proudem lije oslnivé světlo. V hnízdě nepokojně protahují lesklá křídla tři orlí mlád'ata. Je to znamení, že cítí v sobě sílu, která je pudí do vzdušných výšin. Toť očekávaná chvíle, kdy v orlím životě se stává něco velikého a krásného! Starý orel velebně širokými perutěmi obléhá hnízdo, náhle se snese, uchopí opatrně mládě a mohutným rozmachem křídel vzlétne vysoko k slunci. Potom pustí své ptačí dítě, jež sice se strachem — a přece radostně počne mávat křídly — letí . . . letí po prvé v životě!

A šťastný orlí otec krouže kolem mláděte, stoupá vzhůru, a tím je vede stále výš.

Milé děti, útulné hnízdo školy vás hostilo osm, ano snad devět roků. A nyní pouštíte se v první životní let. Snad si ani plně neuvědomuje všechny obtíže a námahy, které v životě vás čekají. Máte se snad bát? Ne, to by nebylo dobře! Mláď se musí dívat s úsměvem do budoucna! Vždyť je tak krásné nadšení mláděho srdce, které rozpjalo po prvé perutě! Ovšem, děti, jen tehdy váš životní rozlet bude nejen krásný, nýbrž i šťastný, poletíte-li — k výšinám! Běda, kdo by se z vás rozletěl do propasti! V jejich bezedných temnotách by zahynul!

Až se jednou v nebi — dá-li Bůh — všichni sejde-me, poznáte, jak jsem vás, drahé děti, měl rád. Opravdu celým svým k něžským srdcem. A býti knězem znamená být duchovním otcem. Nuže, vy jste byly mými dětmi v Kristu, a já v této chvíli — jako dospělý orel svým mláďatům — chtěl bych vám dátí správný směr, abyste letěly k slunci svého štěstí.

Chci na památku do vašich srdcí vepsati tři myšlenky, které vás mají provázet všude, i kdyby vítr života vás rozvál po širém světě!

I. Zůstaňte věrni Bohu!

II. Buďte vždycky statečnými!

III. Zachovejte si čisté srdce!

I. Zůstaňte věrni Bohu!

Kdybyste, děti, jednou na životních cestách se zatoulaly až do Amsterdamu, hlavního města Nizozemí, byly byste překvapeny zvláštní věcí. Nad nejruš-

nější ulicí, směřující k přístavu a k nádraží, dnem i nocí svítí neonovým světlem veliký nápis, hlásající větu: »P a m a t u j n a B o h a !«

Opravdu, byla to velmi moudrá hlava, jež přišla na tento nápad. Téměř milionové město, kde všechno má naspěch a každý chvátá za pozemskými starostmi nebo zábavami, má v této větě mohutnou připomínku, že člověk nemůže být opravdu šťastný, i kdyby měl všeho nadbytek, ale byl by bez Boha!

Ano, pamatujte v celém životě na Boha!

1. *Bůh je náš Původce.*

Katechismus není jen knížkou pro školu. Ne, abyste jej nyní hodily někam za skříň nebo dokonce do pece se slovy: »Už toho nebudu potřebovat!« Ne, ne, děti! Právě naopak, čím více se vám otvírá život a jeho povinnost, tím více světla vám tato kniha bude dávat. Je ovšem potřeba nejen v katechismu aspoň každou neděli deset minut číst, nýbrž náboženské pravdy v něm obsažené hlouběji promýšlet!

A hned na prvních jeho stránkách čtete, že Bůh nás stvořil.

Ano, jedině to jest správná a možná odpověď na otázku, odkud jsme.

Člověk je vrcholem, korunou mezi pozemskými tvory. Je obdařen rozumovým životem. Odkud však se vzal první život na zemi?

Snad již jste zaslechly a jistě budete slyšet výklady nevěrců. Nebudeme se jimi nyní zabývat. Ale jak jsou směšné a nesmyslné!

To se vám, děti, setkali takoví dva »učení« páni, kteří nechtěli uznat Boha. A slovo dalo slovo, a už v tom byli. Začali se přit, co bylo dřív: slepice nebo

vejce. Jeden povídá: »Já myslím, že slepice, poněvadž napřed musí být slepice a ta teprve snese vejce!« Druhý vrtěl hlavou, že se mu to jaksi nelíbí: »Jářku, napřed musilo být vejce, poněvadž každá slepice se musí napřed vylihnut!« A byli v koncích oba.

Vidíte, děti, jak bychom se jim s chutí mohli vysmát. Mohli bychom jim říci: »Slovutní páni učenci, nechte mudrování a pojd'te si to zde v katechismu přečíst. Napřed musil být Pán Bůh, který je Stvořitel nebe i země. Bez něho nebylo by ani první slepice, o které nevíte, kde se tu z čista jasna vzala!«

A když nerozumná příroda je dílem Božím, oč více člověk! Jaký to krásný pohled na vás, děti, v rozpuku mládí! Kolik krásy, dovednosti i tajemství skrývá lidské tělo! Slavný lékař Galenus (narozen r. 129 po Kristu), ačkoliv byl pohanem, takto ukončil svou knihu o organismu lidského těla: »Nepsal jsem knihu, ale pěl jsem hymnus Stvořiteli.«

A což teprve lidská duše ve svých přirozených darech! Co dovede lidský duch vymyslet, vykonat, vytvořit!

Světce a veliký umělec Fra Giovanni da Fiesole (1387—1455) (čti Fra Džovanny da Fiezole) namaloval tak krásně Pannu Marii, že se říká: »K tomuto obrazu se musí jenom po kolenou!«

Avšak nad nejdovednější přirozené schopnosti nesmírně větší je nadpřirozená krása duše.

Pamatujte se z náboženství, co tuto krásu duši dává. Je to Boží milost, která z nás činí bytosti, jež jedenkrát mají mít účast na životě samého Boha.

Děti, byly jste v kovárně, že?! Všimly jste si, jak železo, vložené do výhně, se rudě rozžhaví? Vidíte, zůstává železem, a přece oheň je tak prostoupil, že je

plno ohně, plno žáru, plno jasu. Toť obraz naší duše jednou v nebi. Budeme plni Božího života! A již zde na zemi začíná se tato naše věčná krása, jsme-li v milosti posvěcující.

Svatá Kateřina Sienská (1347—1380) řekla svému zpovědníku: »Ó, Otče, kdybyste byl viděl krásu lidské duše, nepochybuji, že kdyby to bylo možno, stokrát byste podstoupil smrt pro spásu jediné duše; není věru nic na tomto viditelném světě, co by se mohlo vyrovnati oné krásě!«

A kdo je původcem této krásy? Zase Bůh — Spasitel náš, Ježíš Kristus, který svou smrtí na kříži naší duši opět vydobyl ztracenou posvěcující milost.

Nuže, milé děti, řekněte mi, nejsme vázáni povinností, abychom svému Původci přirozeného i nadpřirozeného života až do posledního dechu zůstali věrni?!

2. Bůh je náš Pán.

Až z vás jednou budou dospělí lidé a budete se žít prací svých rukou, budete mít plné právo, aby to, co získáte, bylo vaším majetkem. Každý, kdo by vám to chtěl vzít, dopouštěl by se bezpráví. Mohli byste se ohradit: »To je mé, poněvadž to je výplod mé práce!«

A přece, děti, nemáme nad ničím plné vlastnictví — spíše věci jen užíváme, ten delší, onen kratší dobu. Jednou všechno tu zanecháme. Toliko Bůh jest vlastníkem, jest Pánem veškerého tvorstva. Neboť vše, co jest, pochází od něho.

Je tedy i Pánem naším! Jsme na něm naprosto závislí. Cokoliv máme, dostali jsme od něho. Každý sebenepatrnější skutek, každý pohyb nejskrytější naší cévky, každý záchvěv našeho srdce — toť dar nejvyššího Pána!

Drahé děti, jak je d o b r ý! Jak je m o c'n ý!

a) Zná někdo lepšího Pána nad nebeského Otce? Ne!

Roku 70. po Kristu za císaře Vespasiána rokoval římský senát o tom, jaké jméno by se mělo dát Bohu. Jedni pravili. »Nechť se jmenuje Bůh bohatství!« Jiní chtěli název: »Bůh síly«, někteří »Bůh rozkoše«. Tu povstal staříčský bělovlasý senátor a pravil: »Kdyby se takto Bůh jmenoval, nemohl by býti Bohem chudých, slabých a trpících. Navrhuji pojmenování: B ů h d o b r o t y!«

Ano, to je krásně řečeno, děti! Bůh dobroty! Podívejte se na jesličky, na kříž, na svatostánek — a poznáte svého Pána — Boha dobroty! Je vaším Pánem, koupil si vás, svou vlastní krví za vás platil — jste jeho vlastnictvím!

A nestará se o vás opravdu otcovsky? Vzpomeňte na modlitbu, které sám nás naučil! K obchodníkovi přijdete a řeknete: »P r o d e j t e m i chléb!«, ale Pánu Bohu říkáte: »Chléb náš vezdejší d e j nám dnes!« Pán Bůh n e p r o d á v á, ale d á v á z lásky!

Jak často budete v životě potřebovat velké důvěry v předobrého Pána! Nikdy vás neopustí — ovšem musíte mu samy zůstat vždycky věrné! Slyšíte: *vždycky věrné!!*

b) A jak je mocný! Na každém kroku najdeme tajemství a divy jeho moci. Často žasneme, co lidé dovedou vybudovat — ale jsou to jen směšné hračky v porovnání se zázraky Božích rukou v přírodě!

V Paříži udivuje návštěvníky Eiffelova věž, tři sta metrů vysoká. Roku 1889 Tomáš Alva Edison (1847 až 1931), věhlasný vynálezce, vystoupiv na její vrchol, byl požádán, aby na památku něco napsal do knihy

vzácných návštěvníků. Dosud lze tam čísti Edisonova slova »Panu inženýru Eiffelovi, odvážnému budovateli této úžasné stavby moderní techniky na památku od muže, který chová ve svém nitru hlubokou úctu ke všem inženýrům, na prvním místě ovšem k Největšímu z nich, totiž k Pánu Bohu. Tomáš Alva Edison.« — Když dopsal, veřejně svá slova před celou společností přečetl, aby všichni věděli, že věří v Boha!

Opravdu, Pán Bůh je největší Inženýr, který se dosud nezmátl, a jehož světový stroj dosud jde bezvadně.

Milé děti, v životě, který na vás čeká, budete potřebovat tak často ochrany, posily, útěchy. V Bohu, který je tak mocný, to všechno najdete. Nespustte se ho, zůstaňte mu věrní!

3. *Bůh je náš Soudce.*

Život jednou skončí — a potom bude účtování. Nejvyšší Pán řekne každému: »Vydej počet ze svého vladařství!« (Luk. 16, 2.)

Je hrozná a zároveň nepochopitelná, že člověk dovede v životě být Pánu Bohu nevěrný, ačkoliv jednou každý upadne do jeho rukou!

Bohu nikdo a nic neunikne! Bůh všechno ví a všude je přítomen. Schovej se na vrcholky Himalají — je tam Bůh, ponoř se do hlubin Tichomoří — je tam Bůh, pronikni v útroby země — je tam Bůh, ztrať se v dálavách vesmíru — je tam Bůh! A jeho božské poznání vidí všechny tvé myšlenky, přání i nejtajnější hnutí. Co skryješ, co zapřeš, co omluvíš, až budeš souzen?

Když pozdějšímu slavnému dánskému básníku a pohádkáři Janu Kristiánu Andersenovi (1805—1876)

bylo deset let, chodil v čas žní ve svém rodišti Odensee na ostrově Fyenu spolu s jinými dětmi na pole sbírat klasy. Jednou, když vyšel opět na strniště, objevil se z nenadání surový čeledín, jenž bičem hnal polekané děti před sebou. Všechny mu šťastně unikly, jenom Jeníček Andersenův, nemoha ve svých dřevácích dosti rychle utíkat, zůstal pozadu. Avšak místo aby jevil strach nebo prosil, pohleděl klučina svému pronásledovateli klidně do očí, a když čeledín chtěl jej šlehati, zvolal: »Jak mne můžeš bít, vždyť Pán Bůh se na tebe dívá!« Tato slova působila na čeledína tak mocně, že místo rány dal neohroženému chlapci darem drobný peníz, který měl u sebe.

Nechť také vás, děti, životem provází tato myšlenka: »Bůh mne vidí! A bude mne soudit!« Snad tato vzpomínka bude vám záchrannou brzdou, kdyby — Bůh nedopustí — život váš se octl na srázu, který vede do propasti! Nedopustíte se hříchu, nezradíte svého Boha, budete-li na tuto větu dobře pamatovat! Naopak budete stále usilovat, abyste zůstaly věrnými Bohu, jeho svatým příkazům, jeho Církvi — i za cenu obětí!

Opravdu, milé děti, kdybych se dověděl o vás, že jste se oddaly životu bez Pána Boha, srdce mé by krvácelo bolestí.

V Ronciglione (čti Rončiljóně) zastal blahoslavený Antonín Balducci (1665—1717) rozpustilou chasu, která vedla nepřeknné a rouhavé řeči. Světec se do nich pustil přísnými slovy. Všichni umlkli až na jednoho neurvalce, jenž se hnal na kněze, aby ho bodl nožem. Antonín rozepjal si rychle šat, nastavil prsa a zvolal: »Jen pojd' a probodni mi třeba srdce; toliko ustaň hře-

šit!« A člověk ten se zarazil a vykonal životní svatou zpověď.

Myslím, že nikdo z vás nechtěl by mne bodnout do srdce! Ale, moje drahé, milované děti, více by mne ranil, o kom bych po letech se dověděl, že je nevěrný Pánu Bohu!

Nuže, nyní spolu spečetíme smlouvu před svatostánkem: Já vám slíbím, že se za vás stále budu modlit, a vy zase mi slíbíte, že Pána Boha nikdy nezhradíte.

Řekněte Spasiteli: Tvoji jsme, Tvoji býti chceme — na věky!

•

Praktické předsevzetí:

Moje věrnost k Pánu Bohu bude se projevovat tím, že

1. nezapomenu na denní modlitbu ráno a večer,
2. v neděli a zasvěcený svátek budu vždy pobožně přítomen mši svaté,
3. častěji — bude-li možno — měsíčně, budu přistupovat k svaté zpovědi a přijmu Tělo Páně.

Promluva 59.

II. NA ROZCHODNOU ZE ŠKOLY

Bud'te vždycky statečnými!

Bylo to ve starém Římě za krvavých pronásledování křesťanů. Ze školy domů se vrátil jínoc asi čtrnáctiletý, plný půvabu a života. Nosil ještě chlapeckou togu, lemovanou nachovými pruhy. Kolem krku měl zavěšeno vzácné, zlaté pouzdro, obsahující odznak vznešeného šlechtického rodu.

Překročiv domácí práh, ohlásil matce, jež ho již toužebně očekávala, že dnešek nepromarnil, naopak obohatil svou duši velikým vítězstvím. Dovedl totiž utlumit oprávněný hněv a po křesťansku odpustil druhovi, jenž mu vmetl ve tvář potupu. Matka, jsouc plna radosti, že má takového syna, přivinula jej k sobě a pravila: »Dítě mé, jednal jsi dobře, velmi dobře. Jsi hodným synem mučedníka Quintiniána, jenž obětoval život z lásky ke Kristu. Dnešní den, kdy jsi dobyl vítězství nad sebou samým, bude posledním dnem tvého chlapeckého věku. Od nynějška budu s tebou jednat jako s dospělým.«

Potom sňala zlaté pouzdro se synovy šije a řekla: »Mám pro tebe vzácnější šperk, kterým tebe ozdobím.« Nato vyňala z bohatě vyšíváného sáčku malou hubku, plnou zaschlé krve, a pronesla rozechvělým hlasem: »Vidiš, mé dítě, tuto svatou památku? Je to krev tvého otce. Sama jsem ji nasbírala z jeho rány ve chvíli, kdy umíraje, šeptal jméno Ježíše Krista a tvoje, můj synu!«

Pak přiblížila hubku synovi ke rtům a zavěsila ji na jeho prsa. Dívajíc se přímo v oči svého dítěte, ptala se: »A nyní pověz mi, Pankráci, synu mučedníkův, dědici jeho krve, jejíž částku nosíš nyní jako svatou památku, pověz mi, zda dovedeš žít, trpět, umírat — kdyby toho byla třeba — jako tvůj otec?!«

Zřítelnicemi Pankrácia zašlehly dvě jiskry, jako když ocel o křemen křesne, levá ruka jinochova spočinula na zaschlé otcově krvi a pravice povznesla se k přísaze: »Památce svého hrdinného otce hanbu neudělám! Chci býti statečným jako pravý křesťan!«

A přísahu svou nezradil — i on padl jako mučedník pro Krista.

Milé děti, se zatajeným dechem nasloucháte tomuto příběhu. Ale jenom vyslechnout by bylo příliš málo. Pankrácius byl právě ve vašich letech — nuže, musí vám být v z o r e m !

I žilami vašimi koluje krev otců, z nichž ne jeden umíral hrdinnou smrtí za svou vlast šeptaje jméno Ježíše Krista a vaše.

Ba co více, vašimi žilami — v určitém smyslu můžeme říci — koluje Krev samého Spasitele, neboť tak často jste jej přijaly v nejsvětější Svátosti. Ve svaté Hostii je táž Krev, která byla za nás vylita na kříži, a vaše tělo při svatém přijímání stalo se tajemným kalichem této přesváté Krve.

I před svým odchodem ze školy přistoupíte ještě k oltáři, abyste se posilnily na cestu životem. To vás volá vaše Matka, svatá Církev, a takto k vám promlouvá: »Dítě moje, synu, dcero, vidíš tuto svatou Hostii? Je to krev tvého Boha! A nyní, když se staneš nositelem Krve Kristovy, zda dovedeš žít, trpět, umírat — kdyby bylo třeba — jako pravý křesťan?«

S vašich rtů musí splynout jenom jediná odpověď: »Památce svého Spasitele hanbu neudělám! Chci být statečný, jak moje křesťanství mi káže!«

Ano, děti, buďte statečnými—:

1. ve vyznání své víry,
2. v lásce ke své vlasti,
3. v plnění svých povinností.

1. Buďte statečními ve vyznání své víry!

Nezapomeňte nikdy v životě na Spasitelova slova: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám i já před Otcem svým nebeským.« (Mat. 10. 32.)

Nikdy se nestyd'te za svou víru! Jste křesťany — to znamená: náležíte Kristu! A také to musí být vidět!

Byly jste malými nemluvnaty, když vás přinesli ke svatému křtu. Tehdy kněz žehnaje vás odznakem spásy, pronášel významná slova: »Přijmi znamení svatého kříže jak na čelo tak na srdce, osvoj si víru nebeských naučení a takových bud' mravů, abys mohl být chrámem Božím!«

Hle, děti, již čtrnáct nebo patnáct let je neviditelně vepsáno toto svaté znamení na vaše čela. Viditelným musí se státi vašim vyznáním!

Nesmí z vás býti zaječí, ustrašené povahy, které už už pelaši do úkrytu, jakmile se na ně někdo jenom podívá. Ne, a tisíckrát ne!! Naše víra musí být známa každému, kdo s námi přijde ve styk, v dílnách i kancelářích, doma i na ulici, při práci i při zábavě.

Roku 1860 generál Krištof Lamoricière (Lamorisiér, 1806—1865) dostal od francouzského ministerského předsedy pozvání na neděli v 8 hodin. Generál pozvání přijal, avšak připojil poznámku: »Račte mne omluvit, že přijdu o hodinu později; v osm hodin totiž každou neděli chodívám na mši svatou!«

Kdyby bylo třeba i trpět za víru, nesmíte se stát zrádci! Snad mnohý z vás v životě se dostane do takových okolností, že zapřením víry mohl by si získat značnou časnou výhodu. Kéž vás, děti, sílí Duch Svatý. abyste tomuto pokušení nikdy nepodlehly! Je-li zrada vždycky podlostí, jak nazvati, zpronevěři-li se kdo Kristu a jeho svaté Církvi?!

Vkládám ve vás plnou důvěru, že mne nikdy bolestně nezklamete! Jste syny a dcery Církve, která zplodila tolik mučedníků! Víra, za kterou umírali, musí vám býti nejceněnější perlou, kterou si nedáte vyrvat!

Tomáš Morus, věhlasný anglický státník (1487 až 1535) nesouhlasil s odpadem krále od katolické víry. Jako velezrádce je uvržen do vězení v Toweru. Ani muka žaláře, ani slzy ženy a milované dcery nezlomí jeho svědomí.

Kancleřův přítel Sir Pope (čti Poup) vstupuje do vězeňské kobky: »Promiň mi neblahou zvěst. Král mne posílá. Ještě dnes o deváté hodině máš být popraven!« Tomáš neřekne ani slova. Klidně pokleká a modlí se.

Pak je veden na popravu. Bledý, vyhublý, s dlouhým šedivým vousem, máje červený kříž v rukou, klidně se dívá po zástupu lidí. Jakási dobrá žena mu podává podává pohár vína. Tomáš jej s díky odmítá: »Kristus při své smrti byl napojen ne vínem, nýbrž žlučí a octem!«

Tomáš uchopil žebřík vedoucí na popravní lešení. Žebřík povážlivě se kymácí. Zertovně praví k služebnímu důstojníkovi: »Prosím vás, pane, pomozte mi, abych se dostal nahoru. Dolů už vás nebudu obtěžovat.«

S lešení volá pevným hlasem k shromážděnému lidu. »Bratři, беру si vás za svědky, že umírám ve víře katolické Církve jako věrný služebník Boha a krále!«

Potom pokleká a modlí se žalm: Smiluj se nade mnou, Bože!

Oči si zavázal sám. S modlitbou na rtech položil hlavu na špalek. Kat již napřáhl sekyru. Tu Tomáš dává pokyn: »Počkej!« S úsměvem dává svůj dlouhý vous na stranu: »Myslím, že aspoň mé vousy nedopustily se velezrady, aby musily být přetřaty!«

Tak s úžasným klidem, s žertem na rtech, odchází Tomáš Morus na věčnost.

Za života často říkával: »Čestný muž může ztratit i hlavu, aniž mu to uškodí!«

A věru, pravdivost jeho slov dosvědčuje skutečnost, že svatý Otec Pius XI. prohlásil tohoto hrdinu svaté víry za blahoslaveného.

Děti, musíte se modlit, aby ve vašem nitru po celý život byla statečnost, jakou měli mučedníci!

Buď tichý jako ovečka,
když tebe někdo haní,
však bij se jako mladý lev,
když Matku-Církev raní!

Zde uměj říci: »Ruce dál!«
Strach není u mne zvykem!
A chcete-li, můj ideál
je — býti katolíkem!

2. Buďte statečnými v lásce k vlasti

Milovat svou rodnou zemi jest křesťanskou povinností. Vždyť sám Spasitel jest nám v tom krásným vzorem. Jak mu bylo líto vlastního národa, který se řítí do záhuby!

Ovšem správná láska k vlasti je toliko ta, která je podřízena lásce k Bohu.

I vy, milé děti, budete nejvíce prospěšny svému národu, budete-li žít čestně, svatě! »Spravedlnost vyvyšuje národy, ale ubohými je činí hříchy,« praví vážně Písmo svaté. (Příslaví, 14, 34.)

Kdybyste proslavily české jméno nevím jak, kdyby o vás psali v novinách a stavěli vám pomníky — a při tom kdybyste kolem sebe šířili zlobu hříchu, daleko více jste své vlasti uškodili než prospěli, poněvadž v zá-

pětí hříchů jdou Boží tresty. A naopak čím více ctností a dobra budete rozmnožovat ve svém prostředí, tím větší požehnání budete svolávat s nebe na svou rodnou zemi.

V tom spočívá základ statečnosti lásky k vlasti. Kdo se vycvičil bojovat s nepřítelem své duše, bude mít v sobě v pravý čas i statečnost postavit se jako žulová hradba proti zákeřnému nepříteli. I za cenu své krve!

Bylo to roku 1347. Šest měsíců obléhal anglický král Eduard III. město Calais (Kalé). Nadarmo! Tu však obležení vysílají k němu posly. Hlad je donutil, aby se vzdali. Chtějí město vydati, ale kladou si podmínku, aby obyvatelé mohli klidně odejít. Roztrpčený král rozhoduje: »Šest nejpřednějších občanů vydáte k popravě — ostatní mohou volně odejít!«

Vyslanci vracejí se do Calais a oznamují zprávu veliteli města Eustachiovi de Saint Pierre (d'Sén Pier) a shromážděnému lidu. Hrobové ticho. Velitel promlouvá: »Anglický král chce šest našich spoluobčanů. Není možno, abychom my sami vydali své přátele a statečné spolubojovníky! Nikdy! Avšak znám východisko z této nesnáze. Nechť se přihlásí šest mužů dobrovolně! Spasitel, který za nás zemřel, jim to odmění! Kdo má takovou lásku a statečnost, nechť předstoupí!«

Nikdo se nehýbá. Tu znova promlouvá velitel: »Bylo by nízké jiné vybízet k oběti, kdybych sám neměl k ní odvahy. Chci jako první zemřít za své spoluobčany. Kdo se hlásí jako druhý?«

»Tvůj syn!«

»Dítě, mám se dvakrát dáti v oběť!? Ale budiž — již dosti jsi žil! Kdo je třetí?«

»Já, tvůj zet!«

»A čtvrtý?«

»Já, tvůj kmotřeneč!«

»A pátý?«

»Já, tvůj přítel!«

»A šestý?«

Tu se jich hlásí tolik, že musí rozhodnout los. Byla to slavná hodina vlasteneckého hrdinství!

Šest jich stojí před králem Eduardem.

»Jsou to skutečně vznešení občané města Calais?«, ptá se prostředníka.

»Nejvznešenější z celé Francie, jestliže ctnost znamená šlechtictví ducha!«, zněla odpověď.

Šest těchto hrdinných mužů popraveno nebylo, poněvadž anglická královna, dověděvši se o jejich šlechtnosti, vyprosila jim na svém manželu milost.

Vid'te, děti, jakého obdivu zasluhují! Byli to praví rytíři Kristovi a stateční hrdinové své vlasti!

Nechť naše krásná česká země nikdy ve vás se nedočká zklamání a zrady! Ve vaše paže, hoši i dívky, klademe korouhev posvěcenou dotekem ruky Václavovy, dc vaší ochrany dáváme svaté dědictví Cyrila a Methoděje, abyste — až my tu nebudem — tyto tisícileté odkazy odevzdali dalším, kdož po vás přijdou!! Hajte je statečně a nedejte si je vyrvat!!!

3. Buďte statečnými v plnění povinností

Lidský život není kratochvilný výlet. Samo Písmo svaté velmi případně vystihuje: »Život je boj.« (Job 7, 1.)

Vaším úkolem bude ne si vlézt za pec a myslit si: »Nu, nějak bylo, nějak bude!«, nýbrž opravdu napnout všechny síly a schopnosti, abyste se stali užitečnými lidmi.

A to nepůjde bez námahy, bez obtíží a sebezáporu! Snad mnohdy by se vám chtělo nejraději všeho nechat: Nač pracovat, když se dá žít také jen tak »z ruky do úst«, nebo dokonce nepoctivým způsobem!

Děti, musil bych nad vámi splakat, kdybyste se daly na takové scestí! Ale vid'te, to se nikdy nestane!

Být křesťanem znamená být poctivým člověkem, který plně chápe svou p o v i n n o s t, i když je těžká!

Musíte stále pokorně prosit o pomoc Boží, ale současně musíte vynaložit všechnu sílu své rozhodné vůle! Z vašeho životního slovníku nesmí se nikdy ztratit krátké, ale mocné slovíčko: C h c í!

Irčan Mat Talbot byl v mládí pijan a svou sobotní mzdu utopil vždy v kořalce. Jak se styděla za jeho život ustaraná, zbožná matka! Nedomlouvala mu, jenom hořce plakala. Kdykoliv opilého syna uložila do postele, klekla pod křížem a vroucně prosila: »Spasiteli, Ježíši Kriste! Naprav ho! Ty víš, že je to v jádru dobrý chlapec, ale je tak slabé vůle! Posilni jeho ubohou křehkost!«

Syn vida ráno uplakané maminkiny oči, sliboval polepšení. Ale jakmile měl příští sobotu peníze v ruce, znovu podlehl, ba jednou i boty zul a prodal, aby měl na kořalku.

A přece dobyl vítězství nad sebou! Slavil právě pětadvacáté narozeniny. Přistoupil před dobrou maminku, před jejíma očima rozbil láhev s kořalkou a sklenici vyhodil oknem. Potom vyhledal kněze a učinil před ním slib, že alkoholu se v životě již nedotkne. Maminka plakala radostí.

Mat Talbot slibu svému dostál. Stal se z něho zbožný člověk a velký kajník, který konal dobré skutky za dřívější hříchy. Vstával časně ráno, kleče konal

modlitbu, každý den byl na mši svaté, při práci jako přistavní dělník byl vzorně přesný a svědomitý. Ať se mu kamarádi kdovíjak smáli, sklenice se ani nedotkl. Večer po práci sedával buď na návštěvě u nemocného soudruha nebo četl dobrou knihu. Ze svých skrovných úspor vydržoval na studiích čtyři jinochy, ač sám často míval nedostatek. Ze všech čtyř se stali kněží, kteří působili v zámořských misích mezi pohany. Roku 1925, maje sedmdesát let života, Mat Talbot na cestě z práce náhle zemřel. Jeho vnitřní velikost ducha záhy se roznesla daleko široko, takže jeho hrob jest stále vyhledáván lidmi, kteří prosí duši Mat Talbota za přimluvu v nebesích. Mnoho takových proseb bylo již vyslyšeno. Snad brzy se dočkáme, že Mat Talbot bude prohlášen za blahoslaveného.

Vidíte, děti, největší vítězství nejsou ani vojenská, ani sportovní, ani filmová, nýbrž přemoci sebe sám a poctivě splnit životní úkol! Žít své povinnosti i za cenu obětí!

•

Odchod ze školy — toť jakoby start k životnímu běhu. Cíl na každého čeká — v nebesích! Kdo tam doběhne? Jenom ten, komu na náhrobek po zásluze vpravdě mohl by se dát nápis: **B o j o v a l j a k o k ř e s t a n, z e m ř e l j a k o v í t ě z!**

Drahé děti, zase půjdeme se vroucně pomodlit před svatostánek a poprosíme Pána Ježíše o dar statečnosti, abychom v životě se nezpronevěřili Církvi, vlasti a svým povinnostem.

•

Praktické předsevzetí:

Statečnost začnu osvědčovat ještě dnes:

1. přemohu nepravý stud jde-li o veřejný projev víry (na příklad: úcta k Božímu chrámu).

2. navyknu si častěji prositi: »Nejsvětější Srdce Ježíšovo, vládni v naší vlasti!«,

3. správně a ochotně splním uložené povinnosti (doma, v zaměstnání).

Promluva 60.

III. NA ROZHODNOU ZE ŠKOLY

Zachovej si čisté srdce!*)

Znáte legendu o původu bělostných leknínů? Asi ne! Tož poslouchejte, povím vám ji.

Země ještě byla zalita vodou hrozných potop, kterou Bůh ztrestal hříchy lidstva. Podobala se spíše rozvodněnému močálu, který vydechoval páchnoucí výpary. Jako kdyby dosud zůstalo v zemi něco z neřestí, jimiž její pláň poskvřnili lidé nečistého srdce. Noe, ježž spolu s rodinou Bůh zachránil od zániku, díval se zadumán s Arménských hor do nížiny, v jejíž vodní ploše zrcadlilo se zapadající slunce.

Vzpomínal na zlobu lidských hříchů a spravedlnost trestajícího Boha. Jeho duše se obírala myšlenkami, jak to bude na zemi vypadat dál. Vždyť příští lidstvo budou vlastně děti jeho synů a dcer. Jakási úzkost zachvěla Noemovým srdcem: »Bože vševládoucí, což

*) Promluvu nutno konati zvlášť pro hochy a zvlášť pro dívky.

kdyby moje potomstvo, vnukové mých vnuků, zabředli opět do kalu nečistoty!«

Zdá se mu, jako by širá plocha kalné močálovité vody představovala smutný pohled záplavy hříchů. Tam, kde kvetly libezné květy, hýřící barvami, rozkládá se špinavá nedozírná kaluž.

»Ó, nejčistší, Ty, který rozžiháš uprostřed temnot hvězdná světla, nedopust', abych byl otcem pokolení, jež by kleslo opět v kal a špínu! Necht' všemohoucí Tvoje dlaň, která všechno z ničeho stvořila, dá křehkému lidskému srdci nějakou věc, jež by mu stále připomínala krásu čistoty!«

Tak se modlil Noe stále úpěnlivěji dlouho do noci, až unaven usnul. Tvrdě spal — a měl krásný sen.

Zdalo se mu, že několik hvězd — těch nejkrásnějších a nejjasnějších — slétlo s nebeských výšin k zavodněné zemské pláni a změnilo se v úchvatně bílé květy.

Slunce již stálo vysoko nad obzorem, když se Noe probudil. Otevřel oči — zadíval se s Arménských výšin do údolí — ale co to?! Bdí opravdu, nebo ještě sní?! Tam dole na vodní pláni je rozseto na sta bílých květů, tak krásných a tak čistých, jako když nevinnost rozevře své panenské dlaně. Pod nimi a všude kolem samý kal a špína — ale v nich odlesk nebeské čistoty hvězd! Ani skvrnky, ani prášku není v jejich květu, který široce rozevírají hřejivým paprskům slunce.

Jejich krása je tak úchvatná, že pohled na ně připíná lidské duši křídla a povznáší ji od pozemského nečistého močálu k azurným výšinám, odkud tato krása má svůj původ.

Noe pochopil — jeho modlitba byla vyslyšena. Běloskvoucí lekníny byly dány zemi, aby svým půvabem

zpívaly lidem píseň o kráse čistoty. Se slzami v očích klekl a děkoval dobrému Bohu.

Milé děti, je to jenom legenda, tedy smyšlené vypravování, jež nesmíme zaměňovat se skutečnou zprávou o příbězích Noemových, o kterých nám vypravuje Písmo svaté.

A přece zase na druhé straně není to pouhá bajka, kterou bychom poslechli pouze pro zábavu. V legendě je veliké životní poučení, jež právě pro vás v těchto dnech, kdy opouštíte školu, má nedozírnou důležitost.

Svět není tak nevinný a dobrý, jak se vašim nezkušeným zrakům zdá. Naopak musíme uznat pravdivost výroku, jež v nesmlouvavé výrazné stručnosti pronáší Písmo svaté: »Celý svět leží ve zlém.« (1. Jan 5, 10.)

Ne snad, že by tvorstvo bylo samo sebou špatné, nýbrž že člověk — koruna tvorů na této zemi — má svobodnou vůli, tak snadno se rozhoduje spíše pro zlo nežli pro dobro. Ba dokonce jsou i lidé, kteří, jako opravdoví pomocníci ďáblůvi, snaží se kolem sebe zlo rozšířit a co nejvíce duší do něho strhnout. V tom smyslu svět je zlý.

Odcházejíce ze školy, vstupujete do tohoto světa. Drahé děti, srdce se mi svírá úzkostí, větší nežli byla ona Noemova, při pomýšlení, jak by mohly vypadat vaše mladistvé duše za pět, za deset let, kdybyste lhostejně odmítli otcovskou prosbu, kterou vás zapřísahám, napomínám a provázím do příští vaší životní pouti: »Za - chovejte si čisté srdce!«

Vyžaduje to na vás:

1. vaše křesťanská čest,
2. vaše životní štěstí,
3. vaše věčnost.

1. Čistotu srdce vyžaduje vaše křesťanská čest.

Jestliže vás oslovuji stále »milé děti«, je to proto, poněvadž se cítím s vámi spjat poutem nadpřirozené lásky, jsa vašim duchovním otcem v Ježíši Kristu. Kdybych vás chtěl oslovovat s hlediska vašeho věku, musil bych říci »Mladí lidé«, poněvadž ve skutečnosti jste už dávno dětmi přestali být.

Proto také mluvím k vám v této předůležité věci s veškerou vážností, jako s bytostmi, které si uvědomují, že dětská léta jsou již za nimi. Víte také a chápete, o jakých věcech vám nyní promlouvám. Je to ono velké a svaté přikázání Boží: »Nesesmilniš«, jež žhavými písmeny musí býti vepsáno do vašeho svědomí.

Ovšem, abyste vždy v životě odolali nízkým pokušením ke hříchu nečistoty, musíte mít pevnou základnu v důvodech svého hrdinného boje proti nepříteli nevinnosti.

Nuže, prvním důvodem jest vaše křesťanská čest. Všimli jste si, že kněz při mši svaté sedmkrát se obrací k věřícím a praví jim: »Pán s vámi!« To není jen pouhé rčení na pozdrav — to je pravdivá skutečnost, která bohužel uniká převážné většině i zbožných duší. Bůh je s námi — ano více: Bůh je v nás!

Již jste o tom slýchávali při výkladu o posvěcující milosti, jež vlastně není ničím jiným než tajemným přebýváním Boha v nás. Sám Spasitel nás o tom ubezpečil — a On jest přece Pravda, jež se nemýlí a jež neklame.

Jsme chrámy Božími! Jak si této vznešeně uchvacující myšlenky byli vědomi křesťané mučednických dob! Před krvelačným pohanským římským prefektem Paschasiem stojí Lucie, křesťanská dívka v květu mládí a krásy. Neohroženě hájí čest Ježíše Krista, jemuž za-

světla své srdce. Udivený soudce nemůže snést přívalu slov, jež proudí z paneských úst, a vzkřikne: »Však tvoji výmluvnost umlčíme na skřipci!« A Lucie odpovídá: »Pak bude mluvit Duch Svatý ze mne.« — »V tobě je Duch Svatý?« — »Ano, kdo žije svatě a čistě, je chrámem Ducha Svatého.«

A jiný obrázek: Svatý Leonidas, mučedník, otec velikého církevního spisovatele Origena, skláněl se zbožně nad svým synáčkem v kolébce a líbával jej na prsou. Když se divívali jeho jednání, říkával: »Klaním se Bohu, přítomnému v srdci tohoto malého křesťana.«

Leč lidská duše v tomto pozemském životě je spjata s tělem, které oživuje, a v němž působí. Nuže, nesmírná vznešenost křesťanovy duše ve stavu posvěcující milosti, nutně se vztahuje i na jeho tělo, právě tak, jako světlo uvnitř skleněné koule prostupuje, rozzařuje a takřka v sebe proměňuje i tento svůj obal.

Tělo křesťanovo jest něco posvátného, čeho nelze zneužití k nízkým činům. Ve vašich mladých dospívajících tělech ozývají se síly, o kterých jste do nedávna nevěděli. Tyto síly směřují k velikému a svatému úkolu, jež mají splnit ti, kdož v manželském svazku pokračují v tvůrčím díle Boha, dárce života. Jedině tam uplatnění těchto sil je správné, dovolené a posvátné, poněvadž jest podle svaté vůle Boží.

Každé jiné nesprávné a nezřízené zneužití těchto tajemných sil jest hrozným hříchem, který strhává křesťana s jeho trůnu a činí z něho bytost, kleslou pod úroveň němé tváře.

Svatý Jan z Avily takto líčí hřích nečistoty: »Co byste řekli člověku, jež po ulicích na řetěze by vodilo zvíře?! Nebylo by to něco hrozně snižujícího, že ten je zvířetem voděn, který sám má zvíře ovládat?!«

Ano, tak vypadají lidé, kteří se oddali nízkým tělesným vášním. Oni, kteří — jako křesťané — byli královskými syny a dcerami Božími, stali se nejnižšími otroky svých chtíčů!

Rímský císař Publius Licinius Valerianus (253-259) ozdobený pohádkovou nádherou a nevidaným leskem, byl poražen roku 258. od perského krále Sapora I. u Edessy a upadl do zajetí. Co se stalo s tímto mocným vládcem světové říše? Král Sapor užíval ho jako živé stoličky při vsedání na koně. Kdykoliv hrdý vítěz chtěl vyskočit na svého oře, služebníci přivedli spoutaného Valeriána, který musil pokleknout, nastavit záda, aby na ně šlápla bodavými ostruhami opatřená noha Sapora. A odměnou za tuto službu bylo několik ran jezdeckým bičem.

Jaké ponížení, jaká hanba! A co křesťan, který zabředl do hříchu nečistoty?!

Drahé děti, nestaňte se otroky tělesných vášní! Musíte být královskými dušemi! Vždyť nesete od křtu svatého ve své duši jméno Krále nejvyššího, jehož čest vám nedovolí vyválet bílé roucho duše ve špinavém kalu bláta!

2. Čistotu srdce vyžaduje vaše životní štěstí.

Když se zadíváte na fotografii svých rodičů při jejich svatbě a porovnáte se současnou skutečností, snad na jednu postřehnete, že v jejich podobě nastala nejedna změna. Tatínkovi snad již prokmitávají tu a tam bílé vlasy, a v maminčině tváři je nejedna vráska, po které za mlada nebylo ani potuchy.

Ano, rodiče vaši stárnou, a přijde den, kdy úkoly a povinnosti, jež dnes mají oni, předají vám. Vy zatím úplně dospějete, tělesně se vyvinete — a podle obvyklé-

ho řádu věcí — ač-li snad někoho z vás milost Boží nebude volat k čisté oběti doživotního panictví nebo panenství — většina z vás bude pomýšlet na založení vlastního rodinného krbu.

Ještě máte dosti času, abyste o tom přemýšleli — avšak na druhé straně nesmíte se bezmyšlenkovitě dívat budoucnosti vstříc.

Každý člověk touží po štěstí. Toť vrozený cíl, k němuž všichni směřujeme. I vám přeji, aby z vás byli jednou hodně šťastní lidé. Snad za šest, za deset let, dostanu od vás oznámení, že před oltářem Božím začne nový úsek ve vašem životě. Již předem žehnám z plné lásky svého kněžského srdce této vaší budoucí životní pouti.

Jak bude dlouhá, kudy povede, co vás na ní bude čekat, toť skryto našim zrakům. Ale jedno vám zcela určitě a bezpečně mohu a musím říci: Štěstí rodinného života — jako vůbec celý lidský život — nedá se myslit bez lásky, a právě lásky není bez oběti, a oběť není bez sebezáporu.

Nenavyknete-li již nyní v jaře života svatou cudností a nedotčenou čistotou chránit květy svého mládí, necháte-li si je orvat, pošlapat a podupat, řekněte mi, jaká může býti žeň vašeho životního léta?!

Milé děti, právě proto, aby vaše budoucnost byla šťastná, právě proto, aby jedenkrát váš budoucí domácí krb měl v sobě odlesk svatého domku v Nazaretě, musíte být proniknuty hlubokou úctou k tajemství vzniku lidského života, na němž mají účast muž — otec a žena — matka. Z vás — aspoň v převážné většině — Církvi a národu má se dostati nových dobrých křesťanských otců a matek.

Jenom tehdy splníte tento veliký a odpovědný úkol, když vejdete v něj jednou se srdcem svěžím a čistým!

Všechno, co ohrožuje tento důležitý předpoklad vašeho štěstí, musíte hrdinně odmítnout. Musíte ve svém nitru střežit a pěstovat hlubokou n a d p ř i r o z e n o u úctu k bytostem druhého pohlaví. Jejich duše jsou právě tak vykoupeny Krví Spasitelovou jako vaše, a jejich těla jsou rovněž svatyněmi, v nichž má přebývat Bůh. Každý hříšný pohled, každá nečistá myšlenka, každá nízká žádost — jest zneuctěním živého chrámu Božího! Děti, jak je to hrozné!

Ale musíte se také vyhýbat všem nebezpečím a příležitostem, kde čistota vašeho srdce by mohla utrpět tím, že vaše smysly by byly drážděny k nepěkným představám! Dobře znáte všechna vnadidla, která klade satan a jeho spojenec, svět, aby nachytali co nejvíce duší: špatná společnost, nepočetné zábavy a tance, nestoudná divadla a filmy, necudné knihy a obrazy. Pryč s těmito jedy duše! Zde nelze si myslet, že »taková nevinná věc« nemůže jednou uškodit. Víte, jaké spousty v horách nadělá lavina? A v čem jest její počátek? V nepatrné nevínočké vložce!

Chcete-li jednou v životě šťastně se zahřívát u krbu rodinné lásky, nesmíte ve svém mládí do svého srdce nechat vniknout požár nečistoty!

Znáte, jak dánský král Ading dobyl opevněného města Dury? Pochytil holuby, jež z města litali na pole před hradbami. Na nožku jim připevnil konopné provazce, silně prosycené smolou, jež zapálil. Holubi, byvše opět puštěni a nic netušíce, vrátili se do svých hnízd na střechách domů. Hnízda se vzňala, od nich chytly krovky a štíty domů — a za chvíli celé město bylo v plamenech!

Děti, buďte na stráži — jste a budete obléhanou tvrzí, do níž se chce dostat nepřítel vaší spásy! Nevpusťte dovnitř nikoho — kromě Boha, a toho, kdo přijde v jeho jménu a podle svaté vůle Páně! Každému jinému umějte říci své rázné: »Vstup zakázán!« Nevěřte nikomu, i kdyby přicházel s holubičím cukrováním na rtech — snad právě to je zhář, který chce hrad vaší duše obrátit v sutiny a popel.

Vaším heslem budiž: Neučiním ani jednu věc, s kterou by mi nebylo možno otevřeně předstoupit před oči rodičů, a jedenkrát i před oči všemohoucího Boha!

3. Čistotu srdce vyžaduje vaše věčnost.

Přijde den, kdy se rozklíná na věži umíráček, a na černé tabulce se objeví — vaše jméno. »Uloženo jest lidem jednou zemřít, a potom bude soud« (Žid. 9, 27), praví Písmo svaté.

Jak obstojí před nejsvětějším Bohem duše obtížená hříchem nečistoty?!

Písmo svaté nám to tak jasně praví. »Toto pak vezte a znejte, že žádný smilník neb nečistý . . . nemá dědictví v království Kristově a Božím.« (Efes. 5, 5.)

Nemá dědictví — tedy vyděděn, vyhnán, proklet navždy, na věky!

Často, děti, myslíte na spravedlnost přísného Božího soudu i na hrůzu pekla, a zachovejte si perlu čistoty bez porušení!

V Maracaibo se vplížil v noci do kajuty parníku negr a zalezl do skladiště. Chtěl se dostat do své domoviny, jak se říká »na černo«. Parník vzl v koších množství hadů pro výrobu sera v brazilském ústavě v Butautanu. Jen chřestýšů bylo 600. V jiném rohu

byly bedny s potravou pro hady: myši, žáby, krysy, králíci.

Náhle bylo na palubě slyšet z kajuty jakýsi hřmot. Důstojník odklopí okno, a co vidí?! Z několika košů vylezli hadi a uprostřed na bedně jako socha nepohnutý negr s vytřeštěným výrazem hrůzy v obličeji. Jak se to stalo? Negr měl hlad, myslel, že v koších jsou banány — otevřel je. Štěstí, že se nehýbal! Námořník udělal smyčku, opatrně ji podvlékl pod rameny negra a tak jej takřka polomrtvého, vytáhli nahoru. Hadi s jeho nehybných údů spadali — jenom jeden byl otočen kolem ruky a ramene a musil býti dobře mířenou ranou usmrcen.

Děti, co hrůzy asi vytrpěl černoch v tomto příšerném prostředí: tma, horko, zápach, hadi, smrt!

Co teprve peklo?! A do pekla se může přijít pro jediný nekající hřích nečistoty!

Není to hrozné, není to šílené, nedbat hlasu Božího příkazu: Nesesmilníš?!

Leč chci, aby má slova vyzněla nikoliv v pocit ubíjející hrůzy, nýbrž radostné důvěry! A proto jako legendou jsem začal, tak legendou skončím. Nehoršete se nade mnou, že se týká dítěte — spíše si myslete, že touto legendou dáváte »S Bohem« svému krásnému bestarostnému dětství.

Nuže, byl hošík, který dostal sazenici lilie. Zasadil ji blízko zurčivého potůčku, kudy chodilo mnoho lidí, u samé cesty. Myslela si tato nezkušená hlava: »Aspoň má krásná lilie bude všem lidem na očích a bude se jim líbit!« Denně chodíval hoch k potůčku a měl radost, jak lilie zvedá na štíhlém stonku krásný květ.

Ale běda! Jednoho dne přišel — a co viděl?! Bělostné lístky liliového kalichu orvány a podupány v blátě a stonek na tři kusy! Něčí zlá ruka učinila tento skutek. Dítě dalo se do usedavého pláče. »Co mám dělat?«, ptá se v hořkých slzách. A tu v nitru slyší lahodný hlas: »Sesbírej trosky svého květu a polož je na oltář nejčistší Panny Marie — ona ti dá květ nový!«

Hošík uposlechl. S modlitbou na rtech klade podupané květinové lístky na oltář — a hle, Panna Maria se usmívá, a pod tímto úsměvem děje se zázrak: V dlaních dítěte už nejsou žalostné trosky květu, nýbrž vyrostla nová krásná šíhlá lilie, korunovaná bílým květem, v jejímž kališku třpytí se perla rosy, ne nepodobná slze na hošíkových tvářích.

Jaké díky zajásaly v dětském hrdle předobré Matce Boží! Potom hoch utíká se svou lilii, vsadí ji na nejodlehlejší koutek zahrady, kol dokola postaví plot, a před jeho dvířky stojí jako stráž! »Tady tudy se nechodí! Zde kvete Boží lilie!«, statečně brání každému, kdo by chtěl se nebezpečně přiblížit k jeho drahému květu. A lilie jest den ode dne krásnější.

Milé děti, porozuměly jste dobře této legendě? Dej Bůh, aby nikdo vám lilii vaší čistoty nepošlapal! Svěťte ji hned — ještě dnes — nejčistší Panně i Matce, své nebeské Královně! Budete-li ji vroucně milovat, budete-li, vy dívky, v ní vidět svůj vznešený ideál ženství, a vy hoši, naučíte-li se u ní opravdu křesťanskému rytířství vůči dívce, ve které budete viděti sestru Panny Marie, blaze vám! Splní se na vás slova Písma svatého: »Blahoslavení čistého srdce, neboť Boha viděti budou!« (Mat. 5. 8.)

Praktické předsevzetí:

Denně ráno i večer ke svým modlitbám přidám tuto prosbu k Panně Marii:

Ó, Paní má, ó Matko má! Tobě se úplně obětuji, a abych Ti svou oddanost dosvědčil, zasvěcuji Tobě dnes své oči, své uši, své ústa, své srdce, sebe zcela a úplně. Poněvadž tedy jsem Tvůj, ó dobrá Matko, chraň mne jako svůj majetek a své vlastnictví! Amen.

Doporučuji rozšířiti mezi dospívající mládeží, opouštějící školu, tyto pastorační pomůcky:

Leták pro jinochy (l. 50) »Ó jinochu, chceš bohatýrem být?!, vydal Exerciční dům Frýdek. — Leták pro dívky (l. 51) »Ó, ženo, jsi tak veliká a takovou máš cenu!«, vydal Exerciční dům Frýdek. — »Na pamětnou jinochům«, kolekce 12 letáčků pro jinochy, vydal Svaz katolických žen a dívek Brno, V táboře 22a. — »Na pamětnou dívkám«, kolekce 12 letáčků pro dívky, vydal Svaz katolických žen a dívek Brno, V táboře 22a.

Obsah:

	Strana
Předmluva k I. vydání	7
Předmluva k II. vydání	8
Předmluva k III. vydání	9
Dětským duším	10
 Část I. Od začátku školního roku do adventu.	
1. Začátek školního roku	11
2. Pod ochranou Matky Boží	17
3. O modlitbě	22
4. Dítě a kněz	27
5. Svatý růženec	33
6. Tvůj Anděl Strážný	38
7. O pravé radosti	43
8. O lásce k vlasti	48
9. Kristus — náš král	54
10. Na dušičky vzpomínejme	61
11. Buď dobročinný	66
12. O věčnosti	73
 Část II. Od adventu do postní doby.	
13. Advent — pokání	83
14. Nehledej chválu svou, nýbrž chválu Boží	90
15. Neposkrvněné početí Panny Marie	96
16. Příprava na Štědrý den	102
17. Narodil se Kristus Pán	107
18. Trpme rádi pro Ježíška	114
19. Největější jméno Ježíš. — Druhé přikázání Boží	120
20. O misích	127
21. O nedělní mši sv.	133
22. O lásce k bližnímu	140
23. Hromnice. — O malých obětech	147
24. Uč se vytrvalosti	152
25. Čtvrté přikázání Boží	160
26. Buďme těšiteli Ježíškovými	167
27. Náš Svatý Otec Pius XII.	173
 Část III. Od doby postní do prázdnin.	
28. O smrti	189
29. O bolesti	195
30. O apoštolské horlivosti	202

	Strana
31. Kroť své vášně	212
32. Zůstaň věrný Pánu Ježíši	218
33. Bolestná Matka Boží	222
34. Trp rád a odpouštěj ještě raději	228
35. Úcta k nejsvětější Svátosti oltářní	236
36. Touha po svatém přijímání	243
37. Časté svaté přijímání	249
38. Nehodné svaté přijímání	255
39. Eucharistický život dítěte	260
40. Eucharistie — záruka nebes	265
41. Panna Maria a český národ	270
42. Královna máje — Matka nejlepší	279
43. Působení Ducha Svatého — Dar síly	285
44. Červen, měsíc Božského Srdce Páně	291
45. Církev nepřemožená	296
46. Příprava na prázdniny	301

Část IV. Prázdniny.

47. Ve škole charakteru: Využivej času!	311
48. Ve škole charakteru: Cvič svou vůli!	318
49. Ve škole charakteru: Buď věren povinnosti!	325
50. Jsoucnost Boží	332
51. Prozřetelnost Boží	339
52. Přítomnost Boží	346
53. Za nebeskou Matkou	352
54. S poctivostí nejdál dojdeš	358
55. Na prahu školy	364

Dodatek.

56. Příprava na exercicie	375
57. Tvoji přátelé	382
58. Na rozchodnou ze školy: Zůstaňte věrni Bohu!	389
59. Na rozchodnou ze školy: Buďte vždy statečnými!	397
60. Na rozchodnou ze školy: Zachovej si čisté srdce!	407

Nihil obstat.

Franciscus Jan,

censor.

Imprimatur

Pragae, die 6. sept. 1945

Can. Dr. Jaroslaus Kulač. Cancellarius.

N. 8140.

Dr ČENĚK TOMÍŠKO: DĚTSKÝM DUŠÍM
PROMLUVY PRO KATOLICKÉ DĚTSKÉ BESÍDKY
A JUNÁCKÉ ODDÍLY - VYDALO NAKLADATELSTVÍ
VYŠEHRAD V PRAZE L. P. 1946 - SAZBU PRŮVEDL
ŽIVNOTISK - VYTISKLY Č. A. T. V PRAZE A BRATŘÍ
FAKTOROVÉ, KNIHTISKÁRNA, PRAHA
V NÁKLADU 6.000 VÝTISKŮ
CENA Kčs 87.—
VYDÁNÍ III.

Od téhož autora vyšly tyto publikace:

ZPÍVAJÍCÍ MLÁDÍ, sbírka dětských písní, zhudebnil
O. A. Tichý, vydal Bohuslav Rupp, Praha II, Jind-
řická 23. - I. vydání.

SVÁTOSTNÉMU KRÁLI, zpěvy a recitace pro eu-
charistické slavnosti dětí a mládeže, zhudebnil Emil
Záruba, vydal „Velehrad“, nakladatelství Olomouc,
náměstí Rudé Armády 16. - I. vydání.

KNĚZ JIŇOCHŮM, vydalo „Petrinum“, České Budě-
jovice, Žižkova 14. - V tisku.

KNĚZ DÍVKÁM, vydalo „Petrinum“, České Buděj-
ovice, Žižkova 14. I. vydání.

**ČISTÝM MLÁDÍM K MANŽELSTVÍ NEBO
KE KNĚŽSTVÍ**, vydal Svaz katol. žen a dívek
moravských, Brno, V táboře 22 a. - III. vydání.

ŽENA A KNĚZ, vydal Svaz katolických žen a dívek
moravských, Brno, V táboře 22 a. - II. vydání.

ZA SVATÉ KNĚŽSTVÍ, adorační pobožnost, vydal
Svaz katol. žen a dívek moravských, Brno, V táboře
22 a. - I. vydání s notami II. a III. vydání bez not.

PROSTE PÁNA ŽNĚ! Modlitby za kněze, vydala
Pomocná akce pro kněžský dorost při Svazu katol.
žen a dívek v Praze II, Vyšehradská 28. - IV. vydání.

ŽENA - KŘEŠTANKA - APOŠTOLKA, vydal Svaz
katolických žen a dívek moravských, Brno, V táboře
22 a. - V tisku.

VÍŠ, CO JE KNĚŽSTVÍ? Leták, vydalo „Petrinum“,
České Budějovice, Žižkova 14.

NAŠIM STUDENTŮM. Leták, vydalo „Petrinum“,
České Budějovice, Žižkova 14.